ဟံၣ်ဒွဲကၠိဖိလၢမဲာ်ရၤမိၢ်ဒဲကစီၤတဖၣ်
ထိၣ်တၢ်မၤလိအဆၢကတီၢ်

လီၢ်ခၢၣ်သးကညီပိၥ်မုၣ်ကရၢတၢ်ဒိၣ်ဆှၣ်ဒိၣ်ချုးဒါခိၣ်
လဲၤထံၣ်လိာ်အိၣ်သကိးဒီးဟံၣ်ဒွဲကၠိဖိလၢနီၣ်ဖိဒဲကစီၤ

ကျၣ်သ့ပီညါလီၤဆီကၠိဖိခံဂၤ
မၤလိလံာ်ဒီးသရၣ်မုၣ်အခါ

ဖိသၣ်ဆံးကတီၤဆီကၠိဖိတဖၣ်
ဂဲၤလိာ်ကွဲအဆၢကတီၢ်

လီၢ်ခၢၣ်သးကညီပိၥ်မုၣ်ကရၢဝဲၤဒၢးပှၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်
ထံၣ်လိာ်သးဒီးမိၢ်ဖိဆံးတဖၣ်လၢဒူပျ့ာ်ယၢ်ကီၢ်ရှၣ်

လီၢ်ခၢၣ်သးကညီပိၥ်မုၣ်ကရၢဝဲၤဒၢးပှၤမၤတၢ်ဖိတဂၤ
လဲၤဟ့ၣ်မၤစၢၤတၢ်လၢပှၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲ
ထံဒိၣ်ယိၣ်ယွၤအခါ

ကညီပိၥ်မုၣ်ကရၢ

ကတြူၢ်(၃)အဘ့ၣ်(၆)လါမ့ၤ–လါအီကူာ်(၂၀၁၅နံၣ်)

ဖိသၣ်ဆံးကတီၤဆီကၠိဖိလၢအံၤတူၢ်ထၣ်လီၢ်အိၣ်ကမ့ၢ်ဒဲကစီၤတဖၣ်
မၤလိလံာ်အဆၢကတီၢ်

တၢ်ဒုးသူၣ်ထီၣ်ဂ့ၤထီၣ် တၢ်ထဲသိးတုၤသိး တၢ်သဘျ့

Volume (3) Issue(6), May to August (2015)

Karen Women Organization Magazine

ဘၣ်တၢ်ထုးထီၣ်ရၤလီၤအီၤလၢလီၢ်ခၢၣ်သးကညီပိၥ်မုၣ်ကရၢ

ဒဲကဝီၤ, ကီၢ်ရှ့ၣ်ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢဒီးဝဲၤဒၢးပှၤမၤတၢ်ဖိအသီတဖၣ်
မၤလိသ့အသးလၢတၢ်ကွဲးလံာ်ပာ်ဖျါ

ဒဲကဝီၤ, ကီၢ်ရှ့ၣ်ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢဒီးဝဲၤဒၢးပှၤမၤတၢ်ဖိအသီတဖၣ်
မၤလိသ့အသးလၢ(Computer)

လီၢ်ခၢၣ်သးဝဲၤဒၢးပှၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်မၤလိသ့သးဘၣ်ဃးတၢ်ထၢပာ်ဖှိၣ်မၤနီၣ်
က့ၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ(Database)တၢ်မၤလိ

လီၢ်ခၢၣ်သးဝဲၤဒၢးပှၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် မၤလိသ့သးဘၣ်ဃး
ကျိၣ်စ့စရီတၢ်မၤလိ

ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢအတၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိ

☆ ဒ်သိးပိာ်မုၣ်တဖၣ် အတၢ်အိၣ်မူကထူၣ်ဖျဲးထီၣ်လၢတၢ်ဆိၣ်တံၢ်မၤနၢၤအကလုာ်ကလုာ်.
☆ တၢ်ကသုးထီထီၣ်ကညီပိာ်မုၣ်တဖၣ်အတၢ်အိၣ်မူအတိၤပတိၢ် ဒ်သိးပိာ်မုၣ်တဖၣ်အတၢ်အိၣ်မူအတိၤပတိၢ်ကထိထီၣ်အဂီၢ်.
☆ တၢ်ကသုးထီထီၣ်ကညီပိာ်မုၣ်တဖၣ် ထံရှူၢ်ကီၢ်သဲးတၢ်သ့ၣ်ညါဒီး တၢ်ပၢၢ်ဆၢအတၢ်သ့ၣ်ညါ.
☆ ဒ်သိးကညီပိာ်မုၣ်တဖၣ် ကနၢ်ပၢၢ်ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢအကျဲသနူ နုာ်လီၤမၤသကိး ဃုာ်တၢ်လၢကညီတၢ်သဘျ့အဂီၢ် ပှဲၤဒီးတၢ်သူၣ်ဆူၣ်သးဂဲၤ.
☆ ဒ်သိးကညီပိာ်မုၣ်တဖၣ် ကဒိးန့ၢ်ဘၣ်ပိာ်မုၣ်ခွဲးယာ်,တၢ်ထဲသိးတုၤသိးဒီးကကၢၤဃာ် ကဟုကယာ်ကူၤအီၤ.
☆ ဒ်သိးကညီပိာ်မုၣ်တဖၣ် ကဟံးဃာ်ပၢၤဃာ်ဒီး မၤဖျါထီၣ်ကူၤကညီတၢ်ဆဲးတၢ်လၤ.
☆ ဒ်သိးမိၢ်ဒီးဖိသၣ်တဖၣ် ကဒိးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့,တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဒီးတၢ်ကဟုကယာ်.

လၢတၢ်ဆဲးကျိး
ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢမဲၤကၢ်အဂီၢ်

(လီၢ်ခၢၣ်သးဝဲၤဒၢး)

P.O. Box 19
Mae Sariang
Mae Hong Son Province
58110
Thailand
Tel : (66) 053-681-084
Fax : (66) 053-621-410
E-mail : kwocentral@gmail.com
: kwomagazine@gmail.com

(လီၢ်ခၢၣ်သးဝဲၤလီၢ်အဒ့(၁))

P.O. Box 60
Mae Sot
Tak Province
63110
Thailand
Tel/Fax : (66) 055-563-797
Mobile Phone : 0852687542
E-mail : kwomaesot@gmail.com

www.karenwomen.org

အဲၣ်ဒံးထၢၣ်အတၢ်ကွဲး

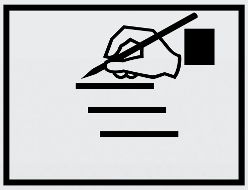

–ဒ်သိးကီၢ်ပယီၤကထူၣ်ဖျဲးထီၣ်ကွံာ်လၢ ပှၤမၤလဲၢ်အီၣ်ကီၢ်ကိၣ်လိၣ်နံၣ်သနူအဂီၢ် ပှၤကီၢ်ပယီၤဖိတဖၣ် ထီဒါပူထီၣ်လီထီၣ်က့ၤဘြံးတံၤရှ်အတၢ်ပၢတၢ်ပြးလီၤ. ဘၣ်ဆၣ် ကီၢ်ပယီၤဒိးန့ၢ်တၢ်သဘျ့အဘျၣ်လီၤ.
–ဒ်သိးကညီဖိတဖၣ် ကဒိးန့ၢ်နီၢ်ကစၢ်တၢ်ပၢလီၤသးအဂီၢ် တၢၣ်ပိၣ်တဲသကိးထံရှူၢ်ကီၢ်သဲးလၢပျဲၢ်စိၣ်ခိၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ် ပှၤမၢအဒုးတၢ်လီၤ.
–ဒ်သိးကညီဖိတဖၣ် ကဒိးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်တီတၢ်တြၢ်, တၢ်သဘျ့လၢတၢ်အိၣ်မူပူၤအဂီၢ် လဲၤစံးကတိၤတၢ်ဒီးကီၢ်ပယီၤသုးမီၤစိရိၤအဘျီတဖၣ်အဘျီလီၤ. ဘၣ်ဆၣ် ဒိးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်လီတၢ်ဝ့ၤ တၢ်သဘံၣ်သဘုၣ်အိၣ်လၢတၢ်ပၢၢ်ဆၢခိၣ်နၢ်တဖၣ်အကျါဒီး တၢ်လီၤဖးအိၣ်ထိၣ်ဝဲလီၤ.
–ဒ်သိးတၢ်န့ၢ်စိန့ၢ်ကမီၤ (အာဏာရှင်)ကလီၤမၢ်ကွံာ်အဂီၢ်ပဒုးတၢ်လီၤ. မ့ၢ်သနာ်က့ဒ်နၣ်ဒီး တၢ်ဒိၣ်စိဒိၣ်ကမီၤအဂံၢ်အဘါ ဆူၣ်ထီၣ်လၢကီၢ်ပယီၤသုးမီၤစိရိၤတဖၣ်အကျါလီၤ.
–ဒ်သိးကညီဖိတဖၣ် ကဒိးန့ၢ်ဘၣ်ဒံၣ်မိၣ်ကရၢၣ်စံၣ်အဂီၢ်ပဒုးတၢ်လီၤ. မ့ၢ်နာ်သက့ဒ်နၣ်ဒီး ဒံၣ်မိၣ်ကရၢၣ်စံၣ်အဂံၢ်အဘါစှၤဒိၣ်မးလီၤ.
–ဒ်သိးထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤတၢ်ဒုးတၢ်ယၤ,တၢ်ပတုာ်တၢ်ခးကဆိကတီၢ်,ကအိၣ်သဘျ့အဂီၢ် ခိၣ်နၢ်တဖၣ်ဃ့ထီၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ် လၢအဖိးမံဒီးသဲစးတၢ်ဘျၢလီၤ.ဘၣ်ဆၣ် တုၤလီၤခဲအံၤတဘၣ်တၢ်အၢၣ်လီၤတူၢ်လိာ်အီၤဘၣ်.
–ဒ်သိးပကတုၤဆူပတၢ်မၤနၢၤဖိတၢၣ်အဂီၢ် မၤထူရၤတဖၣ်လုၢ်ထီၣ်အသွံၣ်အထံအသးသမူလီၤ. ဘၣ်ဆၣ် ပှၤအိၣ်လီၤတဲာ်တဖၣ်လဲၤကပာ်,ကွံကပာ်ကွံာ်ဝဲလီၤ.
–ဒ်ပိာ်ခွါတဖၣ်ဖိၣ်ထီၣ်တၢ်စုကဝဲၤဒုးတၢ်အသိး, သုးခိၣ်နီၢ်ခၣ်ရံး,သုးခိၣ်နီၢ်မ့ၤရံၤအိ ဒီးသုးမုၣ်အဂၤတဖၣ်ဒုးတၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.
–ဒ်ပိာ်ခွါတဖၣ်မၤထံရှူၢ်ကီၢ်သဲအသိး, ပဒိၣ်နီၢ်စံၣ်ဖိရၤစ့ၣ် မ့ၢ်ပှၤမၤထံရှူၢ်ကီၢ်သဲးလၢအကဆှိတဂၤလီၤ. ဖြၣ်စ့ၣ်အသုးခိၣ် နပိလယၢၣ်ဒိၣ်စိဒိၣ်ကမီၤဒီးဟးဒုးနၢၤထံကီၢ်အါဘ့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ် ပှၤဖြၣ်စ့ၣ်ဖိ(လူးဝံဖးစ၃ၣ်)ဒုးကဲထီၣ်ကသံၣ်မၤသံတၢ်ဆူးတၢ်ဆါအဃၢ်အဃိ အဝဲအုၣ်က့ၤခီၣ်က့ၤပှၤဟိၣ်ခိၣ်ဖိအါအါဂိၢ်ဂိၢ်လီၤ. ကီၢ်အံးတလံအသုးခိၣ်(မူၣ်ဆိၣ်လနံၣ်)နၢ့စိန့ၢ်ကမီၤဒီးဟးဒုးနၢၤတၢ်,မၤသံမၤဝီပှၤအါအါဂိၢ်ဂိၢ်လီၤ.ဘၣ်ဆၣ် ပှၤအံးတလံဖိ(မၣ်ကိၣ်နံၣ်)ဒုးကဲထီၣ်လီပျံၤ(ကြိုးမဲ့ကြေးနန်း) ဒီးပှၤဟိၣ်ခိၣ်ဖိဘၣ်ဘျုးဘၣ်ဖှိၣ်လၢအဃိအါမးလီၤ. ဖဲတၢ်ဒုးဖးဒိၣ်ခံဘျီတဘျီဝံၤနၣ်(မၣ်ဆိၣ်လနံၣ်) ဘၣ်တၢ်ဘျုးထီသံကွံာ်အီၤ, မ့မ့ၢ်(မၣ်ကိၣ်နံၣ်)အတၢ်ဂီၤ ဘၣ်တၢ်ဘျုးထိၣ်အီၤလၢတၢ်သ့ၣ်နိၣ်စံးထိၣ်ပတြၢၤအဂီၢ်လီၤ.
-you cannot give all the sun light, but you can shine like a star.
(ဒ်မ့ၢ်တၢ်ကပီၤနမၤနဲတသ့ဘၣ်. မ့ၢ်နာ်သက့ ဒ်ဆၣ်ဖိအသိးနကပီၤနဲသ့လီၤ.)

“တၢ်စံးကတိၤတၢ်ဃုတၢ်ဖိးအဂ့ၢ်လဲၤတုၤအပတိၢ်ထဲလဲၣ်.”

ပဝဲကညီပိာ်မုၣ်တဖၣ် အါဒၣ်တၢ်တက့ၢ် ပဒုးတၢ်တသ့ဘၣ်. ပမၤထံရှူၢ်ကီၢ်သဲးတသ့,တန့ၢ်,တထိၣ်ဘးဒ်ခွၣ်အဲန်ယှူၣ်ကရၢခိၣ်(၂) အသိးဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ် ပတထီဒါကျဲသနူလၢကီၢ်ခိၣ်စီၤဘးအူကွံပာ်လီၤဝဲဘၣ်. မ့မ့ၢ်တခီ ပထိၣ်သကိးဒူဒူဃူဃူလၢကျဲသနူအဘၣ်တခါအံၤအဖိခိၣ်လီၤတမ့ၢ်ဘၣ်ဧါ. ပဝဲကညီပိာ်မုၣ်ကိးဂၤဒဲး ပဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ယူးယီၣ်, တၢ်ပာ်ကဲဆူမၤထူရၤကိးဂၤဒဲး ဃုာ်ဒီးမၤထူရၤဒူၣ်ဖိထၢဖိခဲလၢာ်အအိၣ်လီၤ.

အဲၣ်ဒံးထၢၣ်အတၢ်ကတိၤ
ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢ
လီၢ်ခၢၣ်သး

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီတဖၣ်

✪ **အဲးဒံးထၢၣ်အတၢ်ကွဲး**
✍– အဲးဒံးထၢၣ်အတၢ်ကတိၤ – ၂

✪ **လီၢ်ခၢၣ်သးကညီပိာ်မုၣ်ကရၢခိၣ်အတၢ်ကတိၤ – ၄**

✪ **လံာ်ဟ့ၣ်ယုၢ်**
✍– လီၢ်ခၢၣ်သးကညီပိာ်မုၣ်ကရၢ အလံာ်ဟ့ၣ်ယုၢ်ဆူမၤထူရၤမုၢ်နံၤဆၢကၢ့ၤအလီၢ်ပှဲၤထိၣ်(၆၅)ဝီတဝီ,၁၂သီ,လါအီကူး,၂၀၁၅နံၣ် – ၅

✪ **ထါသနၢၣ်**
✍– ပှၤဒူပှၤဃိၤလၢယအဲၣ် (ဒ့ကို – KTTC) – ၆
✍– မၤထူရၤပတၢ်နု့ၢ်သါ (နီနီစဲ – KTTC) – ၇
✍– ဃါမနၤတဟ့ၣ်အဃၣ် (ချၣ်လွံၢ်ထူၣ်ကနဲမံၤဖိ –ဃိၣ်က့ၣ်) – ၇
✍– တုၤဃီၤကဒီးမဲာ်ထံလီၤ (ထိၣ်ကံၣ်ဖိ – ဃိၣ်က့ၣ်) – ၈
✍– ခ့ခါသူၣ်ဘီၣ်သးစၢ် (သိၣ်ဒူစီၤပစီၤထံ – သုးက့–၅) – ၈

✪ **သးသမူသနၢၣ်**
✍– ပပှၤကလုာ်အတၢ်ပၢၢ်ဆၢ(၁၉၄၉နံၣ်, လါယနူၤအါရံၣ် –၃၁)သီ (ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢ) – ၉

✪ **တၢ်ပရၢသနၢၣ်**
✍– တၢ်ပရၢဆူဟံၣ်ဒွဲမုၣ်ဖိတဂၤအဂီၢ် (နီမုၣ်) – ၁၉

✪ **ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်**
✍– ကူၣ်သ့ပီညါလီၤဆီကွီတၢ်တိာ်ကျဲၤတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢလွံၢ်လါအတီၢ်ပူၤ – ၂၀
✍– ကညီကီၢ်စဲၣ်အပူၤဒီး ဒဲကဝီၤပူၤ ဖိသၣ်ဆံးကတီၤဆိကွီတၢ်တိာ်ကျဲၤတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢလွံၢ်လါအတီၢ်ပူၤ –၂၂
✍– ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢအတၢ်လဲၤလီၤတၢ်ကရၢကရိဆူကီၢ်ရှၣ်ဒီးဒဲကဝီၤပူၤ –၂၄

✪ **တၢ်ကစီၣ်သနၢၣ်**
✍– ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢဝဲၤဒၢးပှၤမၤတၢ်ဖိသရၣ်မုၣ်ဆၢဆၢလဲၤထိၣ်တၢ်မၤလိဖဲဆွံၣ်ဒၢၣ်ထံကီၢ် (Women, Peace and Security Training) – ၂၆
✍– Regional Feminist Leadership Institute on Peace and Security – ၂၇

✪ **ဖိဒံဖိသၣ်သနၢၣ်**
✍– ကိၣ် – ၂၈

✪ **တၢ်တဲသနၢၣ်**
✍– တၢ်အဲၣ်လၢထိၣ်သတြီၤတနု့ၢ် (မုာ်တြီၤဖီလ့လ့ၣ်) – ၃၀
✍– မု့ၢ်မတၤကဟဲဒီးမၤစၢၤက့ၤယၤလဲၣ်. (သူလ့ၤကလံၤဖိ) – ၃၁

✪ **ပိာ်မုၣ်ပိာ်မၢၤသနၢၣ်**
✍– ပိာ်မုၣ်ကတုၤထိၣ် ထိၣ်ဘးဆူတၢ်မဲာ်ညါအဂီၢ် တၢ်ဆၢကတီၢ်ခွဲးယာ်တုၤဃီၤလံ (အ့ထၢၣ်နဲး) – ၃၂
✍– တၢ်ကွဲးပတုာ်ကွံာ်သွံၣ်ထံးမုၣ်ခွါတၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးလၢတၢ်ဘၣ်ဂံာ်ဂူာ်အဆၢကတီၢ် (အ့ထၢၣ်နဲး) – ၃၃
✍– မိၢ်တၢ်အဲၣ်လၢဆှၢကမၣ်ဖိ (အဲၣ်သု–ကပက) – ၃၅

✪ **တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့သနၢၣ်**
✍– ဘုခ့အပူၤအိၣ်ဒီးတၢ်အသဟီၣ်လၢအဂ့ၤလၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အဂီၢ် – ၃၆
✍– တကျၢဂံၢ်(ပကျၢဂံၢ်) – ၃၆

✪ **တၢ်သူၣ်တၢ်ဖျးသနၢၣ်**
✍– တၢ်သူၣ်ဃၢတံၢ် (သရၣ်ဆၣ်ရံးထူ – မုၢ်ယူၢ်) – ၃၇

✪ **နီနီဆၢသနၢၣ် – ၃၉**

✪ **တၢ်ကွဲးထီရီၤသနၢၣ်**
✍– မၤထူရၤလၢယအဲၣ် (ပသံးထူ) – ၄၁
✍– အဝဲအဲၣ်ယၤလၢတၢ်အဲၣ်နီၢ်နီၢ် (မုာ်တြီၤဖီလ့လ့ၣ်) – ၄၃
✍– တၢ်လီၤမၢ်ဘၣ်ယၤတမံၤလၢယဆၢထံၣ်ဘၣ်ဆၣ် တမ့ၢ်တၢ်လၢယကြၢးထံၣ်ဘၣ်ဓါ. (ဃိၣ်နံၤဖိ) – ၄၆

✪ **နံၤကမ့ံသနၢၣ် – ၄၈**
✍– ပနၢ်
✍– သးမလာ်သးမလိာ်
✍– ပစီၤသး
✍– ဖျိထိဘိလီၤ
✍– ယတထိၣ်ကွီဘၣ်
✍– ကညီအဲကလံး

✪ **သးစၢ်သနၢၣ်**
✍– နာ်နဲလၢယအဲၣ်နၤဒီးအိၣ်ခိးနၤ (ဘှ့ၣ်ပစီၤ) – ၄၉

✪ **ကဗျာ**
✍– ညောင်ပင်ရစ်ပတ်ကျည်းတန်ကပ် (အဲ့ကလိုသိန်း) – ၅၀
✍– ကူတ္တိရှင်တို့အားမာန် (အာကာမောင်မောင်) – ၅၀
✍– ခရီးသည်၏အဓိဋ္ဌာန် (ခိုင်စံရွှေမြင့်) – ၅၁
✍– မာယာမိုး (ခိုင်စံရွှေမြင့်) – ၅၁

✪ **သတင်းဆောင်းပါး**
✍– သင့်ဘဝမှာဘာအရေးကြီးဆုံးလဲ (ခိုင်စံရွှေမြင့်) – ၅၂
✍– ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ (Constitution) တို့အမေ (ကရင်ရိုင်း) – ၅၃
✍– အရာတိုင်းမတည်မြဲ (အာကာမောင်မောင်) – ၅၅
✍– အများမျှော်တွေးငြိမ်းချမ်းရေး (အဲ့ကလိုသိန်း) – ၅၇

✪ **ဝတ္ထုတို**
✍– ငိုရှိုက်လေသောနှလုံးသား (အာကာမောင်မောင်) – ၅၉
✍– နွေတစ်ည (ငြိမ်းသွင်စိုး) – ၆၁

လီၢ်ခၢၣ်သးကညီပိာ်မုၣ်ကရၢ,ကရၢခိၣ်အတၢ်ကတိၤ

တနံၤအံၤပထုးထီၣ်ကဒီးပမဲးကစံဖိအသိတဘ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.ဖဲပမဲးကစံဖိအပူၤအံၤအိၣ်စ့ၢ်ကီးဝဲဒီးတၢ်ဂ့ၢ်လၢပကြၢးသ့ၣ်ညါအီၤတဖၣ်အါမးအဃိယနာ်လၢသုဖးဒီးကကဲဘျုးလၢသုဂီၢ်,ကကဲစ့ၢ်ကီးတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါလၢသုဂီၢ်တကးဘၣ်ယဆၢလၢသုကပဲာ်ထံနီၤဖးဘၣ်အီၤဒီးသုကဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤစ့ၢ်ကီးပှၤဒ်အလီၢ်အိၣ်ဝဲအသိးန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲယတၢ်ဆၢမုၢ်လၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢအံၤအိၣ်ဝဲဒီးတ ၢ်မုၢ်လၢ်ကွၢ်စိနၣ်လီၤ. တမ့ၢ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤကလီကလီဘၣ်ဒ်သိးပတၢ်မုၢ်လၢ်ကွၢ်စိကလၢပှဲၤအဂီၢ်နၣ်မ့ၢ်ဝဲနၤဃၤပဝဲခဲလၢာ်ပမူပဒါအဃိပကဘၣ်ဂုာ်ကျဲးစၢးသကိးအီၤနၣ်လီၤ.ဒ်သိးပဝဲပိာ်မုၣ်တဖၣ်ပတၢ်စံၣ်စိၤတဲစိၤလၢဖိလံၤစၢၤသွဲၣ်သိတဖၣ်ကသ့ၣ်ညါဝဲပမၤတၢ်ဂ့ၤအဂီၢ်ပကဘၣ်အိၣ်မူလၢအဂ့ၤကတၢၢ်ဒီးလီၤသူၣ်မံသးမှာ်လၢဖိလံၤစၢၤသွဲၣ်သိတဖၣ်အဂီၢ်လၢကျဲကီးကပၤဒဲးနၣ်လီၤ.

ဆၢကတီၢ်ခဲအံၤ ထံကီၢ်တၢ်အိၣ်သးတၢ်ကီတၢ်ခဲအိၣ်ဝဲအါမး ပကဘၣ်ဂုာ်ကျဲးစၢးအီၤလၢတၢ်သးတဖျၣ်ဃီနၣ်လီၤ.ထီၣ်လဲၢ်ဝဲၤပကဘၣ်ဝဲၤဃူဃူ,ထီၣ်လဲၢ်သူပကဘၣ်သူဝဲဃူဃူနၣ်လီၤ.ပမ့ၢ်တဃူပကဘၣ်ဟးကီးဒ်ထီၣ်မိၢ်ဇူနၣ်လီၤ.ပမ့ၢ်ဃူပကတုၤလၢပတၢ်မုၢ်လၢ်ဖီတၢၣ်နၣ်လီၤ.လဲၤသကိးဃူဃူတုၤလၢပမၤန့ၢ်ကွၤမိၢ်ပၢ်ဖံဖုအတၢ်မိၣ်နၢ်သးလီနၣ်မ့ၢ်ဝဲပတၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါလိာ်သးနၣ်လီၤ.

ဆူပတၢ်မၤနၢၤဖီတၢၣ်

နီၢ်ဖီဒ့တိ
ကရၢခိၣ်(၂)
ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢ
လီၢ်ခၢၣ်သး

ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢအလံာ်ဟ့ၣ်ယုၢ်ဆူကညီမၤထူရၤမုၢ်နံၤပှဲၤထီၣ်(၆၅)ဝီတဝီ
မုၢ်နံၤ–လါအီကူာ်(၁၂)သီ, ၂၀၁၅ နံၣ်

ဆူ/

ကညီကလုာ်ခိၣ်နၢ်,သုးမုၢ်သံၣ်ဘိဒီးကမျၢ်ခဲလၢာ်,
လၢကညီမၤထူရၤမုၢ်နံၤအံၤ, အဆိကတၢၢ်ပဝဲကညီပိာ်မုၣ်ကရၢ ဆှၢဃီၤဘၣ်ပတၢ်ဆၢဂ့ၤဆၢဝါဆူသုအိၣ်ကိးဂၤဒဲးဒီးဆၢမုၢ်လၢ်လၢမၤထူရၤအသးသဟီၣ်ကလီၤဘၣ်လၢသုလိၤကိးဂၤဒဲးတက့ၢ်.
ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢဟ်ကဖၢလၢသးလၢပအိၣ်ဒီးကညီမၤထူရၤလၢအဟ့ၣ်လီၤအသးသမူ,သွံၣ်ထံ,နီၢ်ခိက့ၢ်ဂီၤဒ်သိးပပှၤကလုာ်ကထူၣ်ဖျဲးထီၣ်လၢတၢ်ဆိၣ်တံၢ်မၤနၢၤဒီး အိၣ်ဘၣ်က့ၤလၢတၢ်သဘျ့အပူၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပဟ်လုၢ်ဟ်ပှ့ၤဘၣ်မၤထူရၤကိးဂၤဒဲး စးထီၣ်လၢပကီၢ်ခိၣ်စီၤဘးအူကွံတုၤလီၤလၢသုးဖိအဆံးကတၢၢ်တဂၤဒီးဆူဒူဖိသဝီဖိကမျၢ်လၢဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤသးလၢပပှၤကလုာ်ကအိၣ်မူဘၣ်ဒ်ပှၤတကလုာ်အသိးကသ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢ အဲၣ်ဒိးဒုးသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်ဘၣ်က့ၤပဝဲကိးဂၤဒဲးလၢ ဘၣ်မနုၤအဃိလၢပဘၣ်မၤလၤကပီၤကညီအမၤထူရၤတဖၣ်လဲၣ်ဒီးလၢမနုၤအဂီၢ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ. ပမၤလၤကပီၤကညီမၤထူရၤမုၢ်နံၤအံၤ ဒ်သိးပကဟ်လုၢ်ဟ်ပှ့ၤက့ၤပပှၤကလုာ် လၢအဟ့ၣ်လီၤအနီၢ်ခိက့ၢ်ဂီၤတက့တခီ မ့ၢ်ဂ့ၤ,သးသမူမ့ၢ်ဂ့ၤလၢပဝဲကညီကလုာ်ကအိၣ်မူဘၣ်ဒ်ပှၤတကလုာ်,ကဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါဟ်ကဲပှၤလၢပအိၣ်ဒီးပရ့ၢ်ပသဲးဒၣ်ပဝဲဒီးပကအိၣ်မူဘၣ်လၢတၢ်သဘျ့အပူၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
ပမၤလၤကပီၤမၤထူရၤမုၢ်နံၤအံၤ မ့ၢ်ဒ်သိးပဟ်ဖျါထီၣ်တၢ်သ့ၣ်နီၣ်မၤလၤကပီၤမၤထူရၤလၢအလဲၤပူၤကွံာ်တဖၣ် တကတီၢ်ဃီ မ့ၢ်တၢ်မၤသီထီၣ်ပတၢ်အၢၣ်လီၤပသးလၢ ပကဟံးထီၣ်ဖိၣ်ထီၣ်က့ၤမူဒါလၢအိၣ်တ့ၢ်တဖၣ်ဒီးမၤလၢမၤပှဲၤထီၣ်က့ၤပပှၤကလုာ်အတၢ်မိၣ်န့ၢ်သးလီလၢအမ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဒီးပကညီကီၢ်လၢအအိၣ်ဒီးနီၢ်ကစၢ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်ပၢလီၤသးဒၣ်ဝဲဒီးတၢ်တုၤသိးထဲသိးဒီးကလုာ်ဖှၣ်လၢကီၢ်ပယီၤအပူၤန့ၣ်လီၤ.
မ်ပကပလီၢ်ပသးလၢ ပသုတကဲထီၣ်ပှၤလၢအထီဒါဒီး မၤတရီတပါကဒါက့ၤမၤထူရၤလၢအသံတ့ၢ်လၢပဂီၢ်တဂ့ၤန့ၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢအရှဒိၣ်ကတၢၢ်လီၤ.ဒ်သိးပကအိၣ်မူဘၣ်ဒ်ပှၤတကလုာ်အဂီၢ်န့ၣ် ပကဂၢၢ်ထီၣ်က့ၤပကလုာ်ခိၣ်နၢ်ဒီးသုးမုၢ်သံၣ်ဘိ,သဝီဖိဒီးပဝဲတနီၤနီၤလၢပဟံၣ်ဖိဃီဖိအကျါအံၤဟ့ၣ်လီၤတ့ၢ်သးဆံးအါလံလဲၣ်န့ၣ်လီၤ. ပမ့ၢ်ဟ်လုၢ်ဟ်ပှ့ၤက့ၤအဝဲသ့ၣ်ဒီး သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤအီၤန့ၣ် ပကဘၣ်မၤပှဲၤက့ၤမူဒါလၢအိၣ်လီၤတဲာ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
ဆၢကတီၢ်ခဲအံၤကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်ဟ့ၣ်တၢ်ဆိၣ်သန်းဒ်သိးကလုာ်ဖှၣ်ဖိတဖၣ်ကဆဲးလီၤမံၤလၢတၢ်ပတုာ်တၢ်ခးအဂီၢ်လီၤ.ကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်အံၤအတၢ်သူၣ်အိၣ်သးအိၣ် မ့မ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီဒီးတမ့ၢ်တၢ်ကီလၢတၢ်ကဆဲးလီၤစုမုၢ်လၢတၢ်ပတုာ်တၢ်ခးအဂီၢ်ဘၣ်.ပတသးလီတၢ်ဒုးတၢ်ယၢ်ဘၣ်.ဘၣ်ဆၣ်ပလိၣ်ဘၣ်တၢ်အှၣ်ကီၤသးလၢတၢ်သုတမၤနၢၤဒီးဆိၣ်တံၢ်မၤနၢၤလၢၤပှၤတဂ့ၤဒီးပဒိးန့ၢ်ဘၣ်နီၢ်ကစၢ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်ပၢလီၤသးဒီးတၢ်တုၤသိးထဲသိးန့ၣ်လီၤ.ဘၣ်ဆၣ် ပမ့ၢ်ကွၢ်က့ၤကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတခီ,တဖျါဒ်သိးအဝဲသ့ၣ်တဲဝဲအသိးဘၣ်.လၢကလုာ်ဖှၣ်ဟီၣ်ကဝီၤယှာ်ဒီးပဟီၣ်ကဝီၤအံၤအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်မၤအါထီၣ်တၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲဒီးမၤဂ့ၤမၤကျၢၤထီၣ်အသုးမုၢ်သံၣ်ဘိတဖၣ်န့ၣ်ပထံၣ်ပဝဲကိးဂၤဒဲးလီၤ.တၢ်လီၢ်တနီၤနီၤဒၣ်လဲာ်တၢ်ဒုးတၢ်ယၢ်အိၣ်ဖးဝဲန့ၣ်လီၤ.အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်အဲၣ်ဒိးတၢ်ပတုာ်တၢ်ခးဒီးတလိၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်ဟူးဂဲၤထဲအံၤဘၣ်.
အဃိပဝဲလၢအမ့ၢ်ကမျၢ်တဖၣ်မ်ပကခံကွၢ်စီၤကွၢ်တၢ်အိၣ်သး ခီဖျိတၢ်ဒိကနၣ်တၢ်ကစိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်သးလၢစီၤနီၢ်ခိၣ်ဒီးထိၣ်သတြီၤအီၤဒီးတၢ်အိၣ်သးလၢတၢ်ဖီလာ်လၢတၢ်မဲာ်ညါလၢပဟီၣ်ကဝီၤအပူၤန့ၣ်တက့ၢ်.ပကသ့ပဲာ်ထံနီၤဖးတၢ်အိၣ်သးဒီးဟ်ဖျါထီၣ်ပတၢ်ထံၣ်တဖၣ်ဆူပခိၣ်ပနၢ်အအိၣ်ဒ်သိးကကဲထီၣ်တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤလၢအဝဲသ့ၣ်တၢ်မၤတၢ်ဆၢတဲာ်အပူၤအဂီၢ်တက့ၢ်.မူဒါအိၣ်လၢပဝဲကိးဂၤပစုပူၤလီၤ.ပဝဲကိးဂၤတဂၤလၢပသနၢၣ်ဒၣ်ဝဲ ပမၤလၢပှဲၤက့ၤမူဒါလၢမၤထူရၤဟ်လီၤတဲာ်န့ၢ်ပှၤသ့ဒီး ဆၢကတီၢ်တုၤဃီၤဝဲလၢပဝဲကိးဂၤပကဘၣ်မၤအီၤန့ၣ်လီၤ.ပခိးတၢ်ဆၢကတီၢ်တသ့လၢၤဘၣ်.

လၢခံကတၢၢ်မ်ပပှၤကလုာ်တဖၣ်ဖဲအအိၣ်လၢတၢ်လီၢ်တပူၤလၢ်လၢ်ကသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤမၤထူရၤဒီးမ်မၤထူရၤအသးကအိၣ်လၢပဝဲကိးဂၤဒဲးအပူၤဒီးဖိၣ်လိာ်သကိးပစုမၤသကိးတၢ်တုၤပတၢ်မုၢ်လၢ်ကွၢ်စိလၢပှဲၤထီၣ်တစုတက့ၢ်.

ယူယူဆူပတၢ်မၤနၢၤဖီတၢၣ်,

ပၢဆှၢတၢ်ကမံးတံာ်
ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢ
လီၢ်ခၢၣ်သး

ပှၤဒူပှၤဃိၤလၢယအဲၣ်

လၢထံကိၢ်ပှၤကလုာ်ကိၢ်
ယကိုသိၣ်ဒူမၤနိၢ်ကိၢ်
လၢထံကိၢ်ဒီးပှၤတဝၢ
ယကိုသိၣ်ဒူဂုာ်ကျဲးစၢး

ကျဲလၢကဘၣ်လဲၤခီဖျိ
ကိုသိၣ်ဒူသးဖှံထီဘိ
လီၤဘှံးလီၤတီၤဝဲဘၣ်ဆၣ်
ကိုသိၣ်ဒူသးတဆံးဘၣ်

ခီဖျိထီၣ်ကစၢၢ်ကလိ
တဘျီဘျီသၣ်ဝံၤလီၤဒိ
လၢကျိချံပှာ်သၣ်အကျါ
ဘၣ်လဲၤခီဖျိတ့ၢ်ဝဲဒၣ်

ခီဖျိဒုၣ်ဒါနအဖ
သိၣ်ဒူအါဂၤဟ့ၣ်လီၤသး
ကိုသိၣ်ဒူဖိလၢယအဲၣ်
လၢကလုာ်ကိၢ်ကျဲးစၢးနဲ

ပကိၢ်ခိၣ်စီၤဘးအူကုံ
လုၢ်ထီၣ်တ့ၢ်သးသမူလံ
မ့ၢ်ပှၤထူးပှၤတီၤဖိခွါ
ပှၤကလုာ်ကိၢ်တူၢ်ဆါသး

(အစိုးရ)ဒီးနအဖ
ပပှၤကလုာ်သးဆါနၤ
ခီဖျိလၢတၢ်သဘျၢဃိ
ဘၣ်အိၣ်ယံၤဒီးယကိုဖိ

ကိုသိၣ်ဒူဖိလၢယအဲၣ်
ပှၤဒူပှၤဃိၤကဲထီၣ်နဲ
ပှၤကလုာ်အတၢ်ထူၣ်ဖျဲး
သးသမူနလုၢ်ထီၣ်နဲ

ပှၤဒူပှၤဃိၤအမုၢ်နံၤ
ထီဘိဒုးလီၤယမဲာ်ထံ
လါအီၤကူးတဆံခံသီ
ဒုးသ့ၣ်နီၣ်ယၤတၢ်အသိ

သွံၣ်ဂီၤဂီၤဖိအိၣ်ဒီးပှၤ
ရၢ်လီၤပဝဲကဘူၣ်ဖါ
သိၣ်ဒူဖိအါဒံးအါဂၤ
ရၢ်လီၤတ့ၢ်လံအဝဲဒၣ်

ပှၤဒူပှၤဃိၤလၢၢ်ထူၣ်ဖိ
ဆၢထၢၣ်နဝဲဒၣ်လီၤလီၤ
ကိုသိၣ်ဒူနအိၣ်ဖဲလဲၣ်
ပှၤဒူပှၤဃိၤလၢယအဲၣ်

လၢ–ဒ့ကို(KTTC)

မၤထူရၤပတၢ်န့ၢ်သါ

လါအီကူး ၁၂သီ
တၢ်သးအုးမုၢ်နံၤတုၤယီၤ
သိၣ်ဒူအါဂၤလုၢ်ထီၣ်သး
ပှၤအါဂၤသးအုးဒိၣ်မး

မ့ၢ်တုၤယီၤအီကူးအလါ
လီၤဆီမုၣ်ခိၣ်ထံစုၤအါ
တမ့ၢ်ထဲလၢမုၣ်ခိၣ်ထံ
ယါယုာ်မၤထူရၤမဲာ်ထံ

လါအီကူးတဆံခံသီ
မ့ၢ်ဝဲတၢ်သးအုးပနီၣ်
သးသမူအါဖျၢၣ်ယုာ်ထီၣ်
မ့ၢ်ဝဲလၢပှၤကလုာ်ဂီၢ်

သိၣ်ဒူဒုၣ်ဒါခးလၢကျဲ
ပပာ်လၢတၢ်ပနီၣ်ဖိ
တၢ်သ့ၣ်နီၣ်ပကတီၤဆိ
လၢၢ်ထူၣ်ခိၣ်ထံးဖိကွိၤဖိ

သ့ံၣ်ထံလၢအဘၣ်ယွၤလီၤ
မ့ၢ်ဝဲလၢပှၤကလုာ်ဂီၢ်
သ့ံၣ်အခံၤတမ့ၢ်သ့ံၣ်ကလီ
မ့ၢ်သ့ံၣ်လၢပှၤကလုာ်ဂီၢ်

ဘးအုကွံကီၢ်ခိၣ်အကျါ
မ့ၢ်ပှၤလၢမံၤဟူသၣ်ဖျါ
ဒ်ကပှဲၤဒီးတၢ်န့ၢ်သါ
ဘးအုကွံဂုာ်ကျဲးစၢးအါ

လၢနီၣ်တယၢ်အဖီလာ်
သိၣ်ဒူတဖၣ်အခၢၣ်လီၤယာ်
မ့ၢ်တန့ၢ်ဒံးတၢ်သဘျ
စုကဝဲၤပာ်တ့ၢ်တသ့

တၢ်ဂ့ၢ်လွံၢ်ထံၣ်ပသ့ၣ်ညါ
ပဝဲကီးဂၤအမူဒါ
စုကဝဲၤပဂံၢ်ပဘါ
မၤထူရၤပတၢ်န့ၢ်သါ

လၢ– နီနီခဲ(KTTC)ယိၣ်ကၠၣ်

ဃါမနၤတဟ့ၣ်အဃၣ်

ခးထိၣ်လၢ၁၉၄၉
ပတုၢ်ဘၣ်နးနးကျံၤကျံၤ
သးသမူဖျၢၣ်လၢကထိ
လုၢ်ထီၣ်အသးလၢပယီ

မၤထူရၤအပၢ်မ့ၢ်ဝဲ
ခီၤဘးအုကွံဒီးဘိၣ်ခဲ
လၢထံကီၢ်ဒီးကလုာ်ဂီၢ်
ဒုးတုၤသးသမူလုၢ်ထီၣ်

ခီၤဘးအုကွံတၢၢ်ထွဲဝဲ
ပစုကဝဲၤမ့ၢ်ပဝဲ
စုကဝဲၤတကြၢးချုးမၢ်
မ့ၢ်ချုးမၢ်ကလုာ်လီၤမၢ်

မၢ်မဆါအခံၤသိၣ်ဒူစိ
ဒ်ဘးအုကွံမၤဝဲသီး
ဒီကလုာ်မုၢ်လၢ်ဒၣ်နၤ
မၤနဝဲဆၢကိၣ်လၢာ်ပှ့ၤ

နီၤတုၢ်ပဲၤခီနကလုာ်
မ့ၢ်ကလုာ်ဒ်လဲၣ်ကလုာ်
နွံခီၤနွံယၣ်လၢလီၤမၢ်
ခဲခံမံသုတလီၤမၢ်

ခဲစၢၤလၢတၢ်ထံၣ်တဖၣ်
ဆိသုယတထံၣ်လၢၤဘၣ်
သးတဖျၢၣ်အခံၤ မ့ၢ်အိၣ်တီ
လီၤစီၤကလုာ်ကထိၣ်ဖိ

ဒ်နမ့ၢ်ကလုာ်သိၣ်ဒူ
ကလုာ်ဂီၢ်ဆၢထၢၣ်ဒုဒု
မံၤတဖျၢၣ်ကအိၣ်တီဂီၢ်
ဆၢထၢၣ်ဒုဒုကလုာ်ဂီၢ်

တၢ်အခၣ်နကတုၢ်ဘၣ်
တၢ်အဆၢနကတုၢ်ဘၣ်
ဘၣ်ဆၣ် တ့ၢ်သဟိၣ်ထီၣ်သး
ဃါမနၤတဟ့ၣ်အဃၣ်

ချၢၣ်လွံၢ်ထူၣ်ကနဲမံၤဖိ(ယိၣ်ကၠၣ်တီၤခၢၣ်သးကွံ)

တုၤဃီၤကဒီးမ့ၢ်ထံလီၤ

မၤတူၢ်ရူၤတုၤကဒီးလံ
ပသးအိၣ်သ့ၣ်ညါနီၣ်ထိၣ်ဒီး
ပဂံၢ်ခိၣ်ဒီးအဖိလံၤ
အသးသမူဟ့ၤလီၤလံ

ထံဖိကိၢ်ဖိတနီၤနီၤ
ဘၣ်သံဆူၣ်မ့ၢ်ကဲၤမ့ၢ်လီၤ
တနီၤပၢ်တၢ်ကွၢ်ဒိၣ်ဖိမ့ၢ်
အသးသမူဘၣ်လီၤမၢ်

ကွၢ်ကီၤတနီၤဟ့ၣ်လီၤလံ
ပကွၢ်ဒီၤပှၤဒီးမ့ၢ်ထံ
တနီၤအသးတဆံးဘၣ်
အခိၣ်ဒီးလၢကမၤနုၤတၢ်

တၢ်ဒုးဆူၣ်ဝဲဒၣ်အဃိ
ထံကိၢ်ကိၢ်ဖိၣ်ထိၣ်ဃီးကျဲ
ဒ်ကတုၤဖိတဘၣ်အကီၢ်
ကွဲကျဲးစၢးမၤဝဲနီၤနီၤ

မၤတူၢ်ရူၤမၢ်နံၤတုၤဃီၤ
ဒီပုၢ်ဝဲၢ်ပမ့ၢ်ထံလီၤ
လၢ်တၢ်ဖျါဃီၤဝဲဝါဝါ
ကွၢ်တၢ်ဘျုးပမ့ၢ်ထံပှၤ

မ့ၢ်ဝါထိၣ်သိသိအခါ
နီၣ်တဃၢ်အိၣ်ဖျါတဝၢ်
ပၢ်ဖျါထိၣ်ဝဲတၢ်ဖးနိၣ်
ပကွၢ်ဒီၤပမ့ၢ်ထံလီၤ

မိၢ်တနီၤကဲမ့ၢ်ကမဲ
တၢ်ဟၢ်ဆၢနုၣ်ဆီၣ်တွဲဝဲ
ဖိလံၤကိၢ်ဟၢဝဲနိၤနိၤ
ဆၢထၢၣ်ဝဲလၢတၢအလိၢ်

မိၢ်ဟ်တနီၤကဲတုၢ်ဝဲ
တၢ်ဟ်ဆၢကျဲ တၢ်ဆူၣ်မဲ
ခီဖျိလၢဖိလံၤတဖၣ်
အသးသမူဘၣ်လီၤမၢ်

သုတၢ်မၤဂ့ၤသ့ၣ်တဖၣ်
ကလုၢ်ကိၢ်ဟ့ၣ်လီၤသုသး
သုမ့ၢ်သံတုၢ်ဝဲဘၣ်ဆၣ်
သုဘျုးတသါပှၤနီၣ်ဘၣ်

တုၤဃီၤကဒီးမ့ၢ်ထံလီၤ
ကညီဒီကလုၢ်အကိၢ်
ပှၤလၢလံၤပှၤတၢ်တဖၣ်
ပၢ်ဖျါထိၣ်ဝဲအတၢ်မၤ

ထိၣ်ကံၣ်ဖိ(ဃိၣ်ကၠၣ်)

ခ့ခါသူၣ်ဘိၣ်သးစၢ်

သူၣ်ဘိၣ်သးစၢ်ကညီဖိ
ကလုၢ်ကိၢ် သ့ဘၣ်ကံထိၣ်
နံၣ်ကွဲၢ်တလၢ ကလုၢ်ကၤ
ပၢ်ကံၢ်ပၢ်သါ ပှၤသးစၢ်
သူၣ်ဘိၣ်သးစၢ် မ့ၢ်ဖှိးဖိ
ဝံၢ်ကဖိထိၣ် ကညီဖိ
ကညီဖိ မ့ၢ်ဒိၣ်ဖိကၤ
သုလၢကဝီၤ ကထိၣ်ကၠၤ

ကီၢ်ချ့ကီၢ်ပှၤ သးစၢ်ဖိ
ထံကိၢ်ကိၢ် သုကံၢ်ကျဲးစၢး
သုမ့ၢ်သ့ၣ်ညါ လီၤသသး
ဒ်ကကွၢ် ကပၢ်ဒိၣ်နူ
ဒီကလုၢ်ဝဲၣ် တၢ်ကိၢ်လံ
သးစၢ်ဖိ---- သုတဒိၣ်မ့ၢ်
သုမ့ၢ်မ့ ဘၣ်သုသး
ဒုၣ်ဒါပဃီၤ ကမၤပှၤ

သူၣ်ဘိၣ်သးစၢ်ဒီးမှၣ်ခါ
လၢအသနၢၣ် သုဘၣ်မၤ
သုမ့ၢ်မၤသကိးဃုဃု
လၢတၢ်ပညိၣ် သုကတုၤ
အီ----ကညီသးစၢ်မှၣ်ခါ
သုကလုၢ် တၢ်ဘၣ်တၢ်နး
တၢ်နးတၢ်ဖိၣ် တလှၣ်ဖျး
သူၣ်ဘိၣ်သးစၢ်ဖိ----ဟ့ကျဲ

ဒ်သုမ့ၢ် သးစၢ်တဂၤ
ဒိၣ်နၢ်ကွၢ် ၤဝၢ် သုကိးဂၤ
သုကိးဂၤ မ့ၢ်မၤသကိး
ဒုၣ်ဒါသး ပကဒုးဖှိး
သုကိးဂၤ မ့ၢ်မၤဃုဃု
ဒုၣ်ဒါသး လီၤဖိၢ်တံၢ်နီ
သုမ့ၢ်တနၣ် မၤကွၢ် ၤဘၣ်
သုကထံၣ်နှၢ် တၢ်အစၢ----

သိၣ်ဒုဖိၤပဖိၤထံ - သုးကု (၅)

ပပှၤကလှာ်အခတၢ်ပၢၢ်ဆၢ (၁၉၄၉နံၣ်, လါယနူၤအါရံၣ်–၃၁) သီ

ဖဲမ့ၢ်ဆ့ၣ်ဝါထိၣ်ဂ့ၤဂ့ၤတဂ့ၤဂ့ၤ သံလူၤသံလါဃုနၣ်ရံၣ်ဃၣ်ဃၣ်အဆၢကတီၢ် ယဂဲၤဆၢထၢၣ်လၢလီၢ်မံ လဲၤဆူပဲတြီဖိကွၢ်လီၤ တၢ်ဆူဝ့ၢ်တကျၣ်အစ့ၣ်ကျဲမ့ၢ်ဖးဒိၣ် လၢယကပျ်မဲာ်ပျ်နါအဂီၢ်လီၤ.

တၢ်လၢယထံၣ်တၢ်လီၤဆီတခါ ဖဲယမဲာ်,တိၤလိၤဆူကျဲမ့ၢ်ဖးဒိၣ်အပူၤမ့ၢ်ဝဲပှၤသုးဖိပှဒီးထၢၣ်ဖးဒိၣ် ဟဲထိၣ်တကူးတကူးဆူပအိၣ်တကပၤတဂၤဘၣ်တဂၤ ဖဲတၢ်ကလုၢ်တခီသိၣ်ထိၣ်"တက်..တက်"နၣ်လီၤ.လၢဟံၣ်ပူၤတခီ ယသကိးခီလ့ၣ်ကို့ဖိ(Saw Roy D. Ba Aye)တဂၤ ဃ့ၢ်လီၤဆူဟံၣ်ကရၢၢ်တိာ်ဆၢ ဖဲဂၢၤသးဖိတဖၣ်ခိးတၢ်အလီၢ်ဒီး ကျိအတၢ်သိၣ်တၢ်သဲစးထိၣ်ဝဲဒၣ်နၣ်လီၤ.စးထိၣ်လၢဂီၤဃုနၣ်ရံၣ်ဃၣ်ဃၣ် ဒီး၇နၣ်ရံၣ်ဒီး၈နၣ်ရံၣ်အဆၢကတီၢ်ဒၣ်လဲာ် ကျိသိၣ်ပှၤခးလိာ်သးခံခီယာ်ခီ စးထိၣ်ဝဲဒၣ်နၣ်လီၤ.ယဲတခီယအိၣ်လၢဟံၣ်ပူၤအိၣ်ဒီးကျိတခိၣ်(Double Banner)ဒီးအချံ S.G ခွံဖျၢၣ် ယအိၣ်ခိးတၢ်လၢပဲတြီဖးဒိၣ်အချၢ ယအိၣ်ခိးတၢ် ဒၢနၣ်လီၤယကျိချံဒ်ဟံၣ်ကစၢ်လၢဟးထိၣ်လဲၤဆူဝ့ၢ်တကျၣ်တဂၤ ဟ့ၣ်လီၤယၤဒီးသိၣ်လိယၤအသိးနၣ်လီၤ.ဒ်ယမံမိၢ်တၢ်ဖဲအပူၤကွံာ်မ့ၢ်ဃုနံၤမ့ၢ်ဘူးကဝါအသိး တၢ်ကဲထိၣ်အသးဒီးယၤဒ်နၣ်လီၤ.ယသကိး Roy တခီစံးဘၣ်ယၤ"ယဲစ့ၢ်ကီးပှၤဟ့ၣ်ယၤGrenadeတဖျၢၣ်လီၤ."

တချူးလၢ ပလဲၤဃီၤခိးဘၣ်တၢ်လၢBOCအကပၤ တၢ်လူၢ်ခိၣ် Oppositeဒီး Veterinary တၢ်လူၢ်ဒံးဘၣ်နၣ် ပန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ကလုၢ်လၢပဘၣ်လဲၤမၤစၢၤကူၤ ဘၣ်လဲၤခိးတၢ်ဖဲတၢ်လူၢ်ခိၣ် Veterinary အကရၢၢ် ဖဲဒုၣ်ဒါတခီအိၣ်ဝဲဘူးဒီးပှၤ ဖဲပဃီၤမုၣ်လံာ်စီဆှံကို့တကပၤလီၤ. တဘျီ ဖဲဂီၤခီအဆၢကတီၢ် ညီနုၢ်မ့ၢ်ဝဲတချူးမ့ၢ်ဝါဒုၣ်ဒါကွံာ်ဝဲSmoke လၢ Cornering fireအဂီၢ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်ဟဲထိၣ်ဝဲလီၤ.မ့ၢ်လၢ front အံၤဘူးဒီးဒုၣ်ဒါအဃိ ဖဲအဝဲသ့ၣ်ဟဲတုၤနၣ် ပဖိၣ်နှၢ်ကီၤရခါသုးဖိဒိၣ်ဒိၣ်ကီၤကီၤတဂၤ မ့ၢ်လၢတၢ်ခံးဒီးတထံၣ်လိာ်သးဂ့ၤဂ့ၤလၢ တဂၤဒီးတဂၤအဘၢၣ်စၢၤဒီး တၢ်ဒုးခီ မ့ၢ်လၢတၢးဖိတဖၣ်အကဆူးအဃိနၣ်လီၤ.အဝဲဟ့ၣ်လီၤပှၤတၢ်စုကဝဲၤဝံၤ ဃ့ကညးပှၤလၢ ပသ့တဆှၢအီၤဆူပှၤခိၣ်ပှၤနၢ်တဖၣ်အအိၣ်တဂ့ၤလီၤ. ပဒုးဒိးထိၣ်အီၤ Jeep လၢပသကိးဒီး ဆှၢအီၤဆူ Head quarter လီၤ. ပနၢ်ဟူကူၤအဝဲတၢ်လဲၤဟ်အီၤဒီး Smith Dun အdriver အသကိးဒီးတယံာ်ဘၣ်ကူၤကဒါကူၤဆူအသကိးသ့ၣ်တဖၣ်အအိၣ်လီၤ.

ဖဲပအိၣ်ဖဲ front အံၤအခါ တယံၤကဲၣ်ဆီးဒီးပဃီၤအဃိ ဖဲပခီထိၣ်ခီလီၤတတီၤဒီးတတီၤ တဒၢးဒီးတဒၢးအခါ ပဘၣ်တၢ်ခးပှၤလီၤ.ယဲယနီၢ်ဖုၣ်အဃိ တၢ်ခးယၤတဘၣ်နီတဘျီဘၣ်. တၢ်အံၤမ့ၢ်ကစၢ်ယွၤအတၢ်ကတဲာ်ကတီၤလၢယဂီၢ်ယဆၢနီၢ်ထိအဃိ ယဂုာ်ကျဲးစၢးလိာ်ကွဲ Rain bar ဘၣ်ဆၣ် ယတထီနှၢ်(၄)ပှ့ၣ်(၁၁)လဲးမနီတဘျီဘၣ်. စီၤမိၤရှ့လၢမိၣ်လမ့ၣ်တခီတဂၤ အဝဲဒၣ်အနီၢ်ဒိၣ်ဒီးထိအဃိ ဖဲအဝဲခီတဲာ်ဃီၤတၢ်အခါ ဒုၣ်ဒါခးအီၤဒီးဘၣ်အကံၣ်ဒုၣ်ဒီးဘၣ်တပျာ်အဒံၣ်ဘိတစဲး ပှၤတဲဘၣ်ယၤဒ်နၣ်လီၤ.

ပှၤလၢအဘၣ်ဒိဖဲတၢ်လီၢ်အံၤ မ့ၢ်ထဲစီၤမိၤရှ့တဂၤဧိၤလီၤ.

ခဲအံၤ ယအိၣ်ခိးယဒုၣ်ယဒါလၢပဲတြီချၢဃံ လၢယကခးအဂီၢ်ဘျဲထိၣ်လံ. မ့ၢ်လၢအယံာ်ထိၣ်တစဲးလံအဃိ ယစံၣ်လီၤဆူဟံၣ်ဖိလာ်ဒီးလဲၤဆူဟံၣ်မဲာ်ညါ ဝၣ်ခိၣ်တကရူၢ်ခိၣ်ထံးဒီးခိးတၢ်ဖဲနၣ် လၢယကခးဒုၣ်ဒါအ

ဂိၢ်လီၤ. လၢယခိးတၢ်အခါ ပှၤဟဲပၢၢ်ထီၣ်လၢ ယချၢဃံတဂၤ ယကွၢ်တရံးဒီး ထံၣ်လၢအမ့ၢ် ယပၢ် ပှၤလၢအသူၣ်ကိၢ်သးဂဲၤတၢ်လၢယဂိၢ် ဟဲလၢကျိချံပှ်သၣ်အကျါလၢကကီးကဲ့ၤယၤ အဂိၢ်လီၤ. ယဲတခီယကွၢ်ဃီၤအီၤဒီးယစံးဘၣ် အီၤ,“ပၢ်ဧၢ...ကျိချံကဟဲဘၣ်နၤဘၣ်ဖုး..ကဲ့ၤ ကဲ့ၤတခီ..”ဘၣ်ဆၣ် ယပၢ်ဟဲတုၤဒီးဟဲအိၣ် လၢသမဲ(သမိုင်း)အခါဖဲလဲၣ် ယတသ့ၣ်ညါ ဘၣ်.ပၢ်တခီစံးယၤ,“နမ့ၢ်အဲၣ်ဒီးမၤတၢ်လၢန ပှၤကလုာ်အဂိၢ်နၣ် မၤလၢကသံၣ်ကသီတက ပၤတက့ၢ်.”ဒီးယပၢ်နၣ်ဃၣ်အသးဒီး ကဲ့ၤက ဒါကဲ့ၤဆူပဒိၣ်ရှ္ၣ်စ့ၣ်အဟံၣ်တကပၤတခီ လၢ ကျဲလဲၤဆူအဲ့စ့ၣ်နၣ်လီၤ.

တဘျီအံၤ ယခိးယဒုၣ်ယဒါလၢဝ့ၣ် ခိၣ်ခိၣ်ထံးဘျဲထိၣ်လံအဃိ ယခီဃီၤဆူသဝီ ပူၤတကပၤ ယထံၣ်ဟံၣ်ဖးဒိၣ်ဖါသူတဖျၢၣ်ဒီး ပိာ်ခွါတဂၤအိၣ်ခူသူၣ်လၢဟံၣ်အဖီလာ် ကီးဆိ ဃီၤယၤဒီးသံကွၢ်ယၤ,“နကျိချံအိၣ်ပှဲၤဖျၢၣ် လဲၣ်.”ဒီးယတဲအီၤ,“အိၣ်ခွံဖျၢၣ်လီၤ.”အဝဲ စံး,“နကျိချံစှၤကဲၣ်ဆိးအဃိ ဂ့ၤတက့ၢ်နလဲၤ ဆူသမဲတၢ်ဘါယွၤအသရိာ် ဖဲနၣ်ပှၤဘၣ်ဒိ ဘၣ်ထံးအိၣ်ဝဲတဂၤလီၤ.”အဝဲနဲၣ်လီၤယၤကျဲ ဒီးယလဲၤဆူတၢ်ဘါယွၤအသရိာ်အခိၣ်ဖးထိ တဖျၢၣ်အဖီလာ်ဒီးထံၣ်ဘၣ်ပှၤဘၣ်ဒိတဂၤ သွံၣ်လီၤပှီၤယုၤ လီၤသံလီၤဝါလၢၢ် အိၣ်ဝဲစဲဃဲၤ တဂၤလီၤ. ဒီးယလဲၤဆူအအိၣ် ဆ့ၣ်နီၤလၢအ ကပၤလီၤ. တၢ်မနုမးတအိၣ်လၢယစုပူၤလၢက မၤစၢၤအီၤအဂိၢ်ဘၣ်. ခိၣ်သခၢၣ်ခံဖျၢၣ်လၢတၢ် တိၣ်ထိၣ်အခိၣ်ခံဖျၢၣ် ဘၣ်စိၣ်ဒီးတၢ်သွံၣ်တၢ်စီၤ လီၤ.ယသံကွၢ်အီၤ,“ကသံၣ်သရၣ်တဟဲနီတ ဂၤဧါ.”အမါစ့ၢ်ကီးဟးထိၣ်လၢတၢ်ချၢတဘူၣ်. အိၣ်ခူသူၣ်လၢတၢ်ပူၤလီၤ. ယဲစ့ၢ်ကီးတၢ်လၢယ မၤသ့နၣ် ဆ့ၣ်နီၤအိၣ်ခိးအီၤလၢအကပၤလီၤ. ယကွၢ်တၢ်ဝးတရံး ယထံၣ်ဘၣ်သရိာ်ဖီလာ် ဝးတရံး ဘၣ်တၢ်ဒူၣ်အီၤလၢဟိၣ်ခိၣ်အတိၣ်တ ပ့ၣ်ဘျဲၣ်ဒီး ပှၤဟဲနုာ်ဟးထိၣ်အဂိၢ် ဖဲဃီကပၤ တပူၤဒီး လၢတၢ်ချၢဘးခီတကပၤစ့ၢ်ကီးနၣ် လီၤ. တၢ်အံၤ ပှၤကကျဲၤတ့ၢ်လံတၢ်အံၤစံးယံာ် လဲၣ်. ယကမၢကမၣ်ဘၣ်လီၤ.

တမံၤဂ့ၤတမ့ၢ်ဂ့ၤ တၢ်သိၣ်တၢ်သဲဒံး ယံာ်ဒံးနးထိၣ်ဒီး မုၢ်ဟဲထိၣ်ဖးထိကအိၣ်လံအ နၣ်ရံၣ်၁ဝဘျဲၣ်လံ.ကျိသၣ်သိၣ်တထြုးဒံးယံာ် ဒံးနးထိၣ်ဒီး ပှၤသဝီဖိမုၣ်ခွါ ပုဒံၣ်စိာ်ဖိဟဲဃ့ၢ် နုာ်ဆူသရိာ်အဖီလာ်ဒီးစံးဝဲ,“ပယီၤဟဲတုၤ လၢသဝီကနူၤလံ.”ဒီးကီးပသူဃုာ်ဝဲ,“မတၤ ကမၤသံပှၤကညီခွါလဲၣ်. မတၤကမၤန့ၢ်ပှၤက ညီမုၣ်လဲၣ်.”လၢပယီၤအကျိၢ်လီၤ. စံးဘၣ်ယၤ ဒ်နၣ်ဒီး သဝီဖိမုၣ်ခွါလၢအဟဲဃ့ၢ်နုာ်ဆူသရိာ် ဖီလာ်တဖၣ် မဲာ်ထံမဲာ်နိပှာ်ထိၣ်ယွၤလီၤဝဲဒၣ် နၣ်လီၤ. ယဲတခီ ယဖိၣ်ဃာ်ပှၤဆါအစုယစံး ဘၣ်အီၤ,“ပျံၤတၢ်တဂ့ၤ,ယကဃ့ဘါထုကဖၣ် တၢ်လီၤ. ယတၢ်ထုကဖၣ်အသိၣ်ဒ်သိးပှၤကနၢ် ဟူအဂိၢ် ယဘၣ်ဃ့ဖးဒိၣ်ဖးဒိၣ်လီၤ. ယစံးဘၣ် ယပှၤဆါယဃ့တၢ်လၢကစၢ်ယွၤလံ. ပျံၤတ ဂ့ၤ. ကိၢ်တဂ့ၤ. ဒုၣ်ဒါမ့ၢ်တုၤလၢယကပၤဒီးယ ကခးလီၤ.”ယဒၢနုာ်ဃာ်ကျိချံဒီး အိၣ်ခိးလီၤ ဒုၣ်ဒါအခိၣ်လီၤ. အဆၢကတိၢ်ဖဲနၣ် ပှၤလၢအ ဟဲနုာ်လီၤဆူသရိာ်ဖီလာ်တမ့ၢ်ဒုၣ်ဒါဘၣ်. မ့ၢ် ပခိၣ်ပနၢ်ဆၣ်သၢဖိးတဂၤ Captical အိမိၣ် (ကက်ပတိန်အုန်းမောင်)လၢ field Battery တခီ ပှၤယိးအီၤလၢStretcher အလိၤ ဒုၣ်ဒါခး ဘၣ်အကံၣ်ဒုၣ် အဝဲကတိၤတၢ်ဒီးပှၤစံးဝဲဒုၣ်ဒါ ဃ့ၢ်လံ. တဘၣ်ကိၢ်လၢၤတဂ့ၤ. ပခိၣ်ပနၢ်မၢပ ဟဲကဲ့ၤမၤစၢၤပပှၤကလုာ်လီၤ.(ခိၣ်နၢ်တဂၤအံၤ မ့ၢ်မတၤလဲၣ်?)

ကစၢ်ယွၤဒိကနၣ်ပတၢ်ဃ့ကညး ဒီးမၤပူၤမၤဖျဲးပှၤလၢတၢ်သံတၢ်ပှၢ် တၢ်ကီတၢ် ခဲ ခဲလၢၢ်လံ.မ်ယွၤအမံၤဘၣ်တၢ်စံးထိၣ်ပတြၢၤ အီၤတက့ၢ်.

တၢ်ဆၢကတိၢ်အံၤ မ့ၢ်ဝဲမုၢ်ထူၣ်မုၢ် ဃ့ၢ်လီၤလံ.မတၤတဂၤမးတအိၣ်ဘၣ်မ့ၤဒံးဘၣ်. ဒူဖိသဝီဖိခဲလၢၢ် ဟဲကဲ့ၤဟ်ဖှိၣ်ထိၣ်ကဲ့ၤအသး ဆူသရိာ်အဖီလာ်ဒီး စးထိၣ်ဖိအိၣ်တ့ၤအိၣ်တၢ် လၢတၢ်ပူၤဖးဒိၣ်တပူၤ လၢခူၣ်ဟ်ဝဲကတဲာ်က တိၤဟ်ဝဲနၣ်လီၤ.တဟါအံၤပအိၣ်မ့ၤဘဲမးလီၤ. ယပှၤဆါတဂၤစ့ၢ်ကီး ပှၤစိာ်ဆှၢကွံာ်အီၤလံ. သုးခိၣ်ဘၣ်ဒိတဂၤစ့ၢ်ကီး ပှၤစိာ်ဆှၢအဝဲသ့ၣ် လံ.လၢဟါလီၤခီတကပၤပှၤဟဲဆှၢန့ၢ်ယၤသ့ၣ် တၣ်ဖးဒိၣ်တဖျၢၣ် လၢအိၣ်ပှဲၤဒီးကသံၣ်ကသီ Bandage ဖးဒိၣ်လၢ တၢ်သူအီၤလၢတၢ်ပူၤလိၢ် အဒိၣ်အမုၢ် အိၣ်ဃုာ်ဒီးကသံၣ်လၢအလိၤတ ဖၣ်ဒီး ကသံၣ်ဆဲး,ကသံၣ်အိၣ်ပၣ်ဃုာ်ခဲလၢာ် လၢလၢပှဲၤပှဲၤ ကသံၣ်သ့ၣ်တၣ်ဖးဒိၣ်တဖျၢၣ် လီၤ. ဖဲမုၢ်ဘူးကဟါ ပှၤဟဲဆှၢန့ၢ်ကဲ့ၤယကူယ ကၤသ့ၣ်တၣ်, ယလံာ်အသ့ၣ်တၣ်တဖၣ်လီၤ.

လၢခံကဲ့ၤတဘျုးလါ ပနၢ်ဟူဘၣ် စ့ၢ်ကီးလၢအ့စ့ၣ်တကပၤ မုၢ်တနံၤဃီအဝဲအံၤ ပနၢ်ဟူဘၣ်ခီဖျိလၢ ကညီဖိမၤစၢၤတၢ်ပၢၢ်ဆၢ စီၤဘီနၢ်တဲဘၣ်ပှၤလၢ အဝဲသ့ၣ်အိၣ်ခိးခိၣ်ခး တၢ်လၢအ့စ့ၣ်တကပၤတခီ သိခါတဖၣ်အါမး. ဟဲထိၣ်တုၤအဘူးထိၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်နၣ် ဘီနၢ်စံး ဝဲ,“သါကခးဒီးအသကိးတဂၤတြီအီၤ တၢ် နၣ်သိခါလီၤ.ခးတဂ့ၤ.”ဟဲဘူးထိၣ်ဒီးဘူးထိၣ် လံ.ဒီးအဝဲသ့ၣ်အဃိ ခးသံဝဲသိခါတနီၤ အ တၢ်ဃ့ၢ်ကွံာ်တနီၤလီၤ.လၢသိခါအသိၣ်ကီ (တၢ်ဘီ)အဖီလာ်ကီးဂၤဒဲး အိၣ်ဒီးတၢ်စုကဝဲၤ စှာ်စှာ်လီၤ.တၢ်အံၤမၤအသးတနံၤဃီဒီးသမဲ (သမိုင်း)လီၤ.

ထါစံးထိၣ်ပတြၢၤ၂၃စံးဝဲ,တုၤယ လဲၤလၢတၢ်သံအကဒု ကစၢ်ကဆူးပှၤဒၣ်လဲာ် နၣ် ယတပျံၤဘၣ်တၢ်အၢဘၣ်. အဂ့ၢ်ဒံးအံၤန အိၣ်ဒီးယၤလီၤ.

ကစၢ်ယွၤအစုတဖုၣ်လၢပဂိၢ်ဘၣ်. အတၢ်အဲၣ်အတၢ်သးကညီၤလၢပှဲၤဒံးဒၣ်တၢ် လၢပဂိၢ်လီၤ. မ့တမ့ၢ်လၢကစၢ်ယွၤအဘျုးအ ဖိၣ်အတၢ်မၤစၢၤအဃိဒီး လါယနူၤအါရံၣ်(၃၁) သီအနံၤ,ကမ့ၢ်သပှၢ်ကတၢၢ် ပှၤသမဲ(သမိုင်း) ဖိခဲလၢာ်ဒီးယၤ ပတၢ်သံအမုၢ်နံၤ မ့ၣ်အူကအိၣ် သဝီဒီဖျၢၣ်ညါအမုၢ်နံၤလီၤ. စံးထိၣ်ပတြၢၤ ၁ ဝ၃း၁-၂ယသးဧၢ,စံးထိၣ်ပတြၢၤယၤတက့ၢ်.

ဒီးကယဲၢ်တၢ်အိၣ်လၢယပူၤခဲလၢာ်သ့ၣ်ဧၢ, စံး ထိၣ်ပတြၢၤအမံၤစီဆှံနၣ်တက့ၢ်.ယသးဧၢ,စံး ထိၣ်ပတြၢၤယၤတက့ၢ်. ဒီးအတၢ်မၤဂ့ၤတဖၣ် နၣ် မ်သုတသးပ့ၤနီၣ်နီတမံၤတဂ့ၤ. မ့ၢ်ပှၤလၢ အပျ့ၢ်နတၢ်သရူးကမၣ်ခဲလၢာ်ဒီးမၤဘျါကဲ့ၤန တၢ်ဆူးတၢ်ဆါကီးအမံၤဒဲး ဒီးပှ့ၤကဲ့ၤနသးသ မူလၢတၢ်ဟးဂီၤ”

ပသးသမူသမဲ(သမိုင်း)ဖိဒီသဝီ ညါအသးသမူပှၤဖျဲးလံ.ယွၤမၤလံတၢ်အဒိၣ်လၢ ပဂိၢ်ဒီးပသးခုလၢအဃိလီၤ. မ်ယွၤအမံၤ ဘၣ် တၢ်စံးထိၣ်ပတြၢၤအီၤတက့ၢ်.

လၢဟါလီၤ မုၢ်တချူးလီၤနုာ်ဒံးအ ဆၢကတိၢ် ကဲ့ၤအိၣ်သကိးဘၣ်ဒီးပှၤသုးဖိ Field Battery သုးဖိတဂၤ Freddy Tun ဒီးခီ ဖျိအီၤ ယသ့ၣ်ညါဘၣ်လၢပှၤလၢအဟဲကဲ့ၤလၢ (မင်္ဂလာဒုံ)တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ Signals ဖိတဖၣ် လၢသုး ခိၣ် Michal Shwe ပၢဆှၢဝဲ Field Battery ဒီ ဒူၣ်လၢMajorအောင်စိန်,Majorမောင်ကလေး Captain အုန်းမောင်သ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်ပၢတၢ် ဆှၢဖီလာ် ဃုာ်ဒီး Air Force ဖိတနီၤလၢယ သ့ၣ်ညါထံၣ်ထွဲဒ် Anglo Indian Mr Yank တ ဂၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

Mr. Yank ဟ့ၣ်လီၤကွံာ်အသးသမူ လၢသမဲ(သမိုင်း)တၢ်ဒုးအပူၤ ဖဲအဟဲတုၤဝဲစှၤ သီတိၢ်ပူၤ ခးပယီၤအ Tank ဒီး Bren Carries တဖၣ်လၢ Oregun လီၤ. တချူးအသံ အဝဲဟဲ တုၤလၢသရိာ်ဖီလာ်တဘျီ ဃ့အီထံဒီးစံးဝဲ I can die any time လီၤ. ဝံၤ ကဲ့ၤကဒါကဲ့ၤဆူဝ့ၢ် တကူၣ်ကါကျဲဒီးခးကဒီးဒုၣ်ဒါအခါ အဝဲဘၣ် ဒိဒီးပှၤဟဲကဲ့ၤယိးကဲ့ၤအီၤ ဒီးတၢ်လၢအတဲဝဲ သ့နၣ် မ့ၢ် water ,water ဒီးပှၤစိာ်အီၤဆူအ့စ့ၣ် လီၤ.

တၢ်ဒုးကဲထိၣ်ခံသီတသီလံ. သဝီဖိ လၢအလိၣ်ဘၣ်ကသံၣ်ကသီ ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး တနီၤဟဲဆူယအိၣ် အဝဲသ့ၣ်ဆိကမိၣ်ဒိၣ်ယၤ လၢယနၢ်ပၢၢ်ကသံၣ်လီၤ. လၢအကျါတဂၤ မ့ၢ် ပိာ်ခွါအိၣ်အနံၣ်(၅ဝ)ဃၣ်ဃၣ် လၢယတၢ်တ ယးအဝဲဘၣ်ဒိလၢ Splenter တစဲးဒီးမၢယဆဲး နှ့ၢ်အီၤကသံၣ်လီၤ. အဝဲအံၤ အခိၣ်ထံးကတၢၢ် တဘျီလၢယဖိၣ်ထိၣ်စရ့Syringe ဒီးဆဲးနှ့ၢ်သး ပှၢ်အံၤA.T.Sလီၤ.လၢခံတဂၤ အဝဲဟဲကဒါကဲ့ၤ ဆူယအိၣ်လၢသရိာ်အဖီလာ် အစုဒုၣ်တခီ ညိးထိၣ်ဝဲဒၣ်ဒီး ယသးအုးလၢသးပှၢ်အံၤ ဘၣ် တူၢ်လီၤကထြၢကဒီးတၢ်ဆါအသိတမံၤဒီး တုၤမုၢ်မဆါတနံၤအံၤ ပူၤကွံာ်လံအနံၣ်(၅၇)နံၣ် ဘျဲၣ်လံ. ဘၣ်ဆၣ်ဖါတံၢ်တဂၤအမဲာ် လၢအ ကွၢ်ဃီၤယၤအံၤ ယထံၣ်ဒံးဒၣ်တၢ်ထိဘိလၢယ မဲာ်ချံပူၤဒီးမၤသးတမှာ်ဒံးယၤထိဘိနၣ်လီၤ. ပှၤ သုးဖိလၢအလိၣ်ဘၣ်ကသံၣ်အီဒီးဟဲဃ့အိက သံၣ်အိၣ်ဝဲဒီး ဒီးနှ့ၢ်ဘၣ်ဝဲကီးဂၤ မ့ၢ်လၢကသံၣ် သ့ၣ်တၣ်တဖျၢၣ်အပူၤ တၢ်အိၣ်ဝဲကီးမံၤဒၣ်လဲာ် ပစံးသ့လီၤ. ယသ့ၣ်ညါကဲ့ၤလၢခံလၢ သ့ၣ်တၣ် အံၤမ့ၢ်ပဒိၣ် J.Poo Nyoအတၢ်လီၤ.ယစံးဘျုး ဘၣ်ပှၤတဂၤလၢအဟဲဆှၢသ့ၣ်တၣ်ကသံၣ်တ ဖၣ်အံၤဆူသရိာ်အဖီလာ် လၢအကဲဘျုးလၢ တၢ်ဒုးဆူၣ်ဒ်အံၤအဆၢကတိၢ်နၣ်လီၤ.

[illegible] K.N.D.O [illegible] regular army [illegible] Israel [illegible] Israel [illegible]

[illegible] (၀၀၀၆) [illegible]

[illegible] front line [illegible] Than Shwe [illegible]

[illegible] last man last round [illegible]

[illegible] Saw Herald Ba Ngpo [illegible]

၂၉

[illegible]

[illegible] last man last round [illegible]

[illegible]

တၢ်ဒုးအိၣ်လံသၢသီလံ. ယသကိး
Saw Roy. D. Ba Aye တဂၤဟဲဆူယအိၣ်ဒီး
တဲယၤလၢ သါဘၣ်လဲၤဒုးအီၣ်ပှၤသုးဖိခိးတၢ်
တဖၣ်အမ့ၤနၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ခိးတၢ်ကျဲမ့ၢ်
ဖးဒိၣ်ဝဲ လၢခီၣ်ဖံးစဲးဖိကဟၣ်အလီၢ်အပူၤဒီး
မ့ၢ်ယကအဲၣ်ဒိးလဲၤထံၣ်စ့ၢ်ကီးဧါအခါ ယဲစ့ၢ်
ကီးမ့ၢ်လၢယချုးလံအဃိ ယလဲၤပိာ်ကွၢ်နီၣ်
ကွၢ်ဃါဘၣ်တၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲတဖၣ် လၢပပှၤက
လုာ်သုးဖိတဖၣ်ပတၢ်အလီၢ်အကျဲလီၤ. ပအိၣ်
ဒၣ်ထဲစှၤမံးနံးဒီးဟဲက့ၤကဒါက့ၤဆူတၢ်ဘါ
ယွၤအသရိာ်လီၤ.လၢခံတနံၤ Saw Roy တဟဲ
က့ၤပၢၢ်ထိၣ်လၢၤဆူယအိၣ်နီတဘျီ တုၤမုၢ်မ
ဆါတနံၤအံၤလီၤ. သ့ၣ်ညါဘၣ်က့ၤလၢခံ လၢ
အဝဲလဲၤဆှၢဒုးအီၣ်ပှၤသုးဖိအမ့ၤနၣ် ဒုၣ်ဒါဟဲ
မၤန့ၢ်လံတၢ်လီၢ်အံၤဒီး အဝဲဘၣ်တၢ်ဖိၣ်န့ၢ်အီၤ
လၢဒုၣ်ဒါလီၤ.

စးထိၣ်လၢတၢ်ဒုးကဲထိၣ်ခံသီလံၤ
လံၤ ပထံၣ်ဘၣ်လံာ်စီဆှံကို္ဖိသရၣ် Claudius
တဂၤ ဟဲဘါယုၤပယွၤလၢသရိာ်ဖီလာ် ဖး
လံာ်စီဆှံ ဘါယုၤပှၤယွၤ ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါပှၤ ပှဲၤ
ဒီးတၢ်သူၣ်ဟူးသးဂဲၤ တၢ်သူၣ်ဒူသးဒူဝံၤ လဲၤ
ခိးတၢ်လၢတၢ်မဲာ်ညါ Front line လီၤ. လၢသၢ
သီအတီၢ်ပူၤ ပထံၣ်ဘၣ်အီၤတနံၤတဘျီလၢ
သရိာ်အဖီလာ်ဘၣ်ဆၣ် လၢခံက့ၤပတထံၣ်
အီၤလၢၤဘၣ်.တၢ်ကစိၣ်လၢပဒိးန့ၢ်ဘၣ်တခီ
သရၣ် Claudius ဘၣ်ဒိ,ဘၣ်ဒိၣ်တဲာ်ကွံာ်အစု
တခီဒီးအိၣ်လၢတၢ်ဆါဟံၣ်လီၤ.

ဘၣ်တဟါ ဖဲတၢ်ဒုးအိၣ်ထိၣ်ခံသီ
အလီၢ်ခံ ခိၣ်နၢ်တဖၣ်ဟဲပာ်ဖှိၣ်ထိၣ်အသးလၢ
သရိာ်အဖီလာ် သုးကျဲၤတၢ်လၢကထိၣ်ဝ့ၢ်တ
ကူၣ်အဂီၢ်လီၤ. ယသ့ၣ်ညါထွဲပှၤသုးကျဲၤတၢ်
တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ,Major Mg Mg Galay, Major Ag
Sein ဘိၤကုံသၤအ့ကို္ၣ် မ့မ့ၢ်ပှၤအဂၤတဖၣ် ယ
တသ့ၣ်ညါဘၣ်. ယဟဲဆူအဝဲသ့ၣ်အကပၤ
မ့ၢ်လၢယသ့ၣ်ညါဘၣ် ခီဖျိသုးခိၣ်ဖိသၢပျ့
Freddy Tun အတၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါယၤဒီး အဝဲအ
သးတဆူၣ်လၢကထိၣ်ဝ့ၢ်တကူၣ်ဘၣ်အဃိ အ
ဝဲအဲၣ်ဒိးဒုးသ့ၣ်ညါခိၣ်နၢ်တဖၣ်ခီဖျိယၤလီၤ.
ယဲတခီယလဲၤတုၤအဝဲသ့ၣ်အကပၤ ကနၣ်အ
ဝဲသ့ၣ် planတၢ်ဒီး ယကတဲဘၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢ
ပှၤသုးဖိတဖၣ်အသးတဆူၣ်ဘၣ်အဂ့ၢ် တဘူၣ်
ဘၣ်အဃိ လၢခံတဂီၤ တၢ်ထိၣ်ဝ့ၢ်တကူၣ်အ
တၢ်ဒုးစးထိၣ်ဝဲလီၤ. ကညီသုးဖိအါဒၣ်တၢ်တ
က့ၢ်ပှၤမၤတၢ်လၢရှူဒ် Saw Rupert Max Linder
ယတခွါအဖိဒီး အဂၤတနီၤစ့ၢ်ကီး ပှၤကို္ဖိဂၢၤ
သးဖိလၢတၢ်လီၢ်အဂၤတဖၣ် ဒီးအဂုၤအဂၤတ
ဖၣ် ယတသ့ၣ်ညါဘၣ်. တၢ်ဒုးစးထိၣ်တတီၤဖိ
ပှၤဟဲက့ၤယိးက့ၤယဖိဒိၣ် Saw Rupert Max
အခိၣ်ဘၣ်ဒိဒီး ပှၤအဂုၤအဂၤလၢအဘၣ်ဒိ အိၣ်
ပှဲၤဂၤယတသ့ၣ်ညါထွဲလၢၤဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ် တၢ်
လၢယသ့ၣ်ညါက့ၤတခီ ပှၤဂုၤက့ၤပှၤခံခဲလၢာ်
လီၤ.

တၢ်အံၤအလီၢ်ခံစှၤသီဒီး ပှၤဟဲတဲ
ယၤလၢခီလ့ၣ်ကို္ဖိတဂၤ Saw Htoo Paw ဘၣ်
ဒိသံဝဲလၢThamaing အfront လၢJeep စိာ်ဒီး
Oregun တခိၣ်အလိၤလီၤ.တချုးအဘၣ်ဒိဒံး
အခါ ပှၤထံၣ်အီၤဒီးသံကွၢ်အီၤ လၢမဲးထၢၣ် လၢ
ကဒီသဒၢတၢ်လၢကါပူၤတအိၣ်ဘၣ်ဒီး တၢ်
ဘၣ်ယိၣ်အိၣ်လၢအဂီၢ်အခါ အဝဲစံးဆၢ,ကစၢ်
ယွၤအိၣ်လီၤ. ဖဲသမဲအံၤခီလ့ၣ်ကို္ဖိသံတဂၤ
လီၤမၢ်ကွံာ်တဂၤ ခဲလၢာ်ခံဂၤလံ. ကိးနံၤဒဲး တၢ်
ဒုးဆူၣ်ဝဲ မ့ၣ်ပိၢ်တဖၣ်လီၤဝဲ ကျိချံဖှာ်သၣ်တဖၣ်
ယူၤဝဲလီၤ. ပှဲၤထိၣ်အသီလၢအဆံလံ. ဘၣ်တ
ဟါပှၤဟဲဆူယအိၣ် ပှၤယိးထိၣ်ကသံၣ်သ့ၣ်
တၣ်ဒီးယလံာ်သ့ၣ်တၣ်,ယကူယကၤသ့ၣ်တၣ်
ဒီးပှၤမၢယလဲၤအိၣ်ခိးပာ်တၢ်လၢဟံၣ်တၢ်းတ
ဖျၢၣ် လၢကါကျဲဖးဒိၣ်လီၤ. တဘျီအံၤ ယတ
သ့ၣ်ညါလီၤယသးလၢ ယဟးဖးဘၣ်ဒီးသမဲ
တၢ်ဘါယွၤသရိာ်လံဘၣ်. တၢ်မၤသးဒ်လဲၣ်ဒီး
ယကဘၣ်မၤဒ်လဲၣ် ဒီးလဲၤဆူလဲၣ်ယတသ့ၣ်
ညါသနာ်က့ ယပိာ်ထိၣ်ပှၤလၢအစိာ်ထိၣ်ယ
တၢ်ဖိတၢ်လံၤအခံဒီး လဲၤဆ့ၣ်နီၤခိးတၢ်ဖဲတၢး
တဖျၢၣ်အပူၤ ဒီးမ့ၢ်လၢတၢ်ခံးလီၤလံအဃိ ပှၤ
ဒွဲၣ်ထိၣ်ပနဲဒီး ယထံၣ်သုးဖိသၢဂၤမံနီၤအီထိ
လာ်လၢယမဲာ်ညါတသိၣ်တသဲဝဲနီတဂၤဘၣ်.
မ့မ့ၢ်လၢစီၤ Benson အကရၢၢ်ပူၤတခီ သိပှဖး
ဒိၣ်တဖၣ်ပိၢ်ဖးထိၣ် မ့ၣ်အူအိၣ်တၢ်သိၣ်တထြူး
မးလီၤ. လၢတၢ်ဆၢကတီၢ်စှၤကိာ်အပူၤ Jeep
တခိၣ်ဟဲပၢၢ်ထိၣ် ပှၤစိာ်ထိၣ်သ့ၣ်တၣ်တဖၣ်ခဲ
လၢာ်ဒီး ပှၤမၢယထိၣ်လၢ Jeep အလိၤ ဒီးပှၤနီ
ထိၣ်ကါ ဃၣ်အခိၣ်ဆူအ့စ့ၣ် လၢကါဒီခိၣ်အပူၤ
အိၣ်ယၤဒီးပှၤနီကါပှၤသမဲကို္ဖိတဂၤလီၤ.

စီၤစုၤထိၣ်ဒီး တၢ်သိၣ်တၢ်သဲ မ့ၣ်အူ
ကဲၤကပျိုၤလၢသဝီသမဲလံ.လါတခီကပီၤဂ့ၤ
မးဒီး တၢ်ဘှၣ်တၢ်ဘှိၣ်ဝဲလံအခါ လၢကါအပူၤ
ယသ့ၣ်နီၣ်ထိၣ်က့ၤယကစၢ်လၢအမၤစၢၤယၤ
တဂၤဒီး ယကတိၤတၢ်ဒီးအီၤ ခီဖျိတၢ်သးဝံၣ်
တယု်လၢအမ့ၢ်ဝဲ,
"အိ...ယ့ၣ်ရှူး..ယတၢ်တဒၢဒုးအိၣ်ဘှံးယသး
လၢနၤ လၢကလံၤသိၣ်ဂီၤအဖၢလၢတၢ်လ့ပစီ
အခါ တၢ်နာ်နၣ်ယပာ်လၢနၤ တၢ်မၤစၢၤနဘၣ်
ဟ့ၣ်လီၤ...အိ...ကဟုကယာ်က့ၤယၤလၢနဒံး
အဖီလာ်နၣ်....ဆူဃၣ်ဃၢၤ ယလဲၤတသ့ ယ
ကဟံးဃာ်နၤတဂၤ ဝံၢ်ထိၣ်ပှၤလီၤဃံၤတဖၣ်,
ပှၤမဲာ်ဘိၣ်တိစၢၤမၤစၢၤနဲ နပှဲၤဒီးတၢ်ဂ့ၤတၢ်ဝါ
ယဲယအၢယသီဒိၣ်ဒိၣ်"

ကါဖိ Jeep တခီ လၢအဘၣ်တၢ်နီ
အီၤလၢကို္ဖိသးစၢ်တဂၤအံၤ ဃၣ်တရံးလီၤအ
သးဆူစ့ၤမ့ၤနရံၣ်ပှၤကညီအိၣ်တၢ်အလီၢ် သ
ရၣ် Morris အဟံၣ်, ဖဲယသကိးခီလ့ၣ်ကို္ဖိ
Hazel Sein Ba ဒီး Naida Sein Ba ဃုာ်ဒီးပှၤ
မၤတၢ်လၢရှူဝဲၢ်ဖိဘ့ Falitia Tay ပှၤသမဲဖိသၢ
ဂၤ အိၣ်ခိးလီၤယၤအဆၢကတီၢ် ဖဲဟါဃိးနၣ်
ရံၣ်ဃၣ်ဃၣ်နၣ်လီၤ.

မ်ယွၤလၢအဆှၢယၤတဂၤ အံးက့ၤ
ကွၢ်က့ၤယၤတဂၤ အမံၤဘၣ်တၢ်စံးထိၣ်ပတြၢၤ
အီၤတက့ၢ်.ခဲအံၤ လါFebuaryလီၤဖးဖိတကွၣ်
လံ. ပအိၣ်ဒံးဒၣ်တၢ်လၢသရၣ် Morris အဟံၣ်
ပူၤလီၤ. ပတၢ်အိၣ်တအိၣ်အဃိ ယစးအိၣ်ထိၣ်
တၤတဘ့ၣ် လၢယကျိ Double Barrelကျိချံ
လၢယကခးဒုၣ်ဒါလၢာ်ကွံာ်တဖျၢၣ်လံ.ပအိၣ်
ထိၣ်တၤတဘ့ၣ်လၢာ်ဒီး ပကအိၣ်ဒီးမနၤလဲၣ်.
ယဒိသံသၣ်မံယီၤတဒုဒီးယမၢပှၤဖိအိၣ်လီၤ.
ထိၣ်တၤကစၢ်,သၣ်မံယီၤကစၢ်ကစံးဒ်လဲၣ်ယ
ဒွးတဘၣ်လၢၤဘၣ်. ယသကိးပှၤဖိအိၣ်တၢ်ဖိ
တဖၣ်တဲယၤလၢ ပှၤသုးဖိဟဲဖဲဟံၣ်အံၤသၢဂၤ
အကျါ ပှၤအမံၤစီၤ Great တဂၤတဲဝဲ,ဟ်နံသါ
အခိၣ်တဖျၢၣ် သုဖိမ့ၢ်မံန့ၣ်,ဒီးက့ၤဝဲလီၤ. မ့ၢ်လၢ
front line ဒီးပှၤ,တယံၤဘၣ်အဃိ သုးဖိတဖၣ်
ဟဲတုၤလၢပအိၣ်ဘၣ်ဆၣ် ယဲတခီယတထံၣ်
အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်. ပှၤလၢအထံၣ်အီၤတဖၣ် မ့ၢ်ယ
တံၤသကိးအိၣ်သကိးဒီးယၤတဖၣ်လီၤ. ပအိၣ်
ဖဲအံၤဘူးထိၣ်လၢအနွံဃၣ်ဃၣ်လံ. ဘၣ်တနံၤ
ပှၤဟဲဆူယအိၣ်တဂၤတဲဝဲ,"ပှၤဘၣ်ဒိသံဖဲကို္ၣ်
ကိ(ကြို့ကုန်း)ကျဲ, ငါးမျှားတံကုန်းအကျဲ အ
ဘၢၣ်စၢၤဝၣ်ခိၣ်ကရူၢ်ခိၣ်ထံးန့ၢ်သၢဂၤ သံအိၣ်
လံခံသီလံ. မ့ၢ်နၢအှၣ်ထိၣ်ဒီး ပှၤခိးခးဒုၣ်ဒါသုး
ဖိအဂၤ အိၣ်ခိးတၢ်တကဲဘၣ်ဖုးအဃိ ဟဲစိာ်
ကွံာ်အီၤတက့ၢ်." ဖဲအံၤ ပှၤလၢအအိၣ်ဒီးယၤထဲ
ခီလ့ၣ်ကို္ဖိခံဂၤ Naida ဒီး Hazel လီၤ. Falatia
တဂၤ က့ၤလၢအသကိးကျါလံအဃိ ပကလဲၤ
ယိးပှၤသံသၢဂၤအဂီၢ်တညီဘၣ်. ယတဲဘၣ်ပှၤ
လံာ်စီဆှံကို္ဖိပှၤသးစၢ်သၢဂၤလၢ ကဟဲစိာ်
ခၢတ်ဆီ လၢပကဒွဲၣ်ကွံာ်ပှၤသံသုးဖိသ့ၣ်တ
ဖၣ်အဂီၢ်လီၤ.တယံာ်ဘၣ် လံာ်စီဆှံကို္ဖိခံဂၤ
ဟဲပၢၢ်ထိၣ် အိၣ်ဒီး(ခၢတ်ဆီပုံး)ခံဖျၢၣ် လၢအ
အိၣ်(၂ဂါလံ)ဒီး အဝဲသ့ၣ်လဲၤနဲၣ်ယၤပှၤသုးဖိ
သံသၢဂၤအစိၣ်လီၤ.ဖဲန့ၣ်ယအိးထိၣ်(ခၢတ်
ဆီပုံး)ခံဖျၢၣ်လၢာ် လူလီၤလၢပှၤသၢဂၤအလိၤ
လီၤ. တချုးလၢယဒွဲၣ်ထိၣ်မ့ၣ်အူ ယဘၣ်ယိၣ်
လၢမ့ၣ်အူကဲၤကပျိုၤထိၣ် ပယီၤကခးလီၤမိထၣ်
ဘၣ်ဖုးအဃိယမၢပှၤကို္ဖိခံဂၤက့ၤလီၤ.ယအိၣ်
တ့ၢ်ထဲတဂၤ ယဒွဲၣ်ထိၣ်မ့ၣ်ဒွံးဒီးတ့ၢ်လီၤလၢပှၤ
အစိၣ်အလိၤလီၤ.ယတဟ်သူၣ်ဟ်သးဘၣ်လၢ
ဖဲယလူလီၤခၢတ်ဆီအခါ ဖျိုးဒီးဘၣ်ယခိၣ်ခံခိ
လၢာ်အဃိ ဖဲမ့ၣ်အူကဲၤထိၣ်ဒီး ယအိၣ်တယံၤ
ကဲၣ်ဆိးဒီးပှၤစိၣ်အဃိ မ့ၣ်အူပျ့ၢ်ဘၣ်ယခိၣ်ခံ
ခိလၢာ်လီၤ.လၢတၢ်နၣ်အဃိ ယတကွၢ်ထွဲက့ၤ
မ့ၣ်အူလၢယဒွဲၣ်ထိၣ်အံၤ တုၤအလၢာ်တုၤအဝံၤ
တစုဘၣ်. မ့ၢ်လၢယခိၣ်ခံခိလၢာ် ကိၢ်အူဒိၣ်မး
နၣ်လီၤ.ယခိၣ်ကိၢ်အူသိတနၤကျၢၤ ယတမံ
ဘၣ်ဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ် တၢ်ဆါလၢယတူၢ်ဘၣ်အံၤ
တမၤသးအုးယၤထဲသိးဒီးတၢ်ထံၣ်လၢယထံၣ်
ဘၣ်ဒီးတၢ်လၢအမၤတ့ၢ်အသးသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်.
ဘၣ်မနုလဲၣ်နၣ် ပှၤသုးဖိသၢဂၤအံၤ ဟ့ၣ်လီၤအ
သးလၢအပှၤကလုာ်အဂီၢ် သံဒၣ်လဲာ်ပှၤကချုၣ်
လီၤအီၤအဂီၢ်ပှၤတအိၣ်ဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်လၢၣ်အိၣ်
အနါဒ့,အကိာ်ပူၤ,အမဲာ်ချံနာ်သက့ တနၢ
အှၣ်နီတစဲးဘၣ်. အကျိုဒုပှၤစိာ်ကွံာ်လံ.တအိၣ်
လၢၤနီတခိၣ်ဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်ဒီး လၢအယိၢ်ဒ့တ
ဖၣ်ဝါဆှံဂ့ၤမးလီၤ. တဖျါလီၤဂာ်ဘၣ်ယၤလၢ
KNDO ဘၣ်. လီၤဂာ်ဘၣ်ယၤလၢ Regular
Army တဖၣ်လီၤ.ကမ့ၢ်သ့ၣ်သ့ၣ် စီၤ Great လၢ
အဟဲဃ့အီၤသၣ်မံယီၤအခိၣ်န့ၢ်ဧါ. ဘၣ်ဆၣ် ဖဲ
စီၤGreat ဟဲအခါ ယတအိၣ်ဒီးထံၣ်ထွဲဘၣ်အီၤ

ဘၣ်. အကံၢ်အဂီၤ အမဲာ်အနါမၤအသးဒ်လဲၣ် ယတထံၣ်ထွဲသ့ၣ်ညါထွဲဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ် ယတယးလၢကမ့ၢ်ဒၣ်အီၤ မ့ၢ်လၢကသူမံအလိၢ်ခံ ပပာ်နၢ်အီၤသၣ်မံယီၤအခိၣ်နၣ် အဝဲတဟဲပၢၢ်ထိၣ်လၢၤနီတဘျီဘၣ်. တၢ်သးအုးလၢယဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဒီးသိၣ်ဒူတဖၣ်အံၤ ယကြၢးစိာ်အီၤတုၤအနၢ်တဂၤဘၣ်တဂၤ စီၤစုၤဒီးတၢ်မဲာ်ညါ ဖဲပဖျါးတၢ်ပူၤအသိၣ် ပှၤတနၢ်ဟူလၢၤဒီး ခူၣ်လီၤအဝဲသ့ၣ် အိၣ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ယူယီၢ်ဒီး တၢ်ဘူၣ်ထူဘါယွၤနၣ်လီၤ. တၢ်အံၤ မၤအသးပူၤကွံာ်လံ(၅၇)နံၣ်လံ. ဘၣ်ဆၣ် တၢ်ထံၣ်အံၤ အိၣ်ဒံးဒၣ်လၢယမဲာ်ချံအပူၤဒီး ပတစိာ်ခူၣ်လီၤကွံာ်အဝဲသ့ၣ်ဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်ဘၣ် ဒ်အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်ပ(ကျေးဇူးရှင်)တၢ်ဘျုးအကစၢ်ပှၤတူၢ်တၢ်လၢအပှၤကလုာ်အဂီၢ် မၤထူရၤ(Hero)ပှၤဒူပှၤဃိၤအသိးဘၣ်. ယဒွဲၣ်အီၤဒၣ်လဲာ် ယတကွၢ်ထွဲဘၣ်အခံတုၤအကတၢၢ်ဘၣ်. အခဲအံၤဒၣ်လဲာ် ယသးအုးဒံးဒၣ်အဖၢလီၤ.

ဖဲယခိၣ်ဆါကညၢ်လီၤဒီး ယဟးကဲထိၣ်တစဲးအခါဒီး ပှၤထံၣ်ဒီးသံကွၢ်ယၤ ဒီးယတဲဘၣ်အီၤအခါ အဝဲစံးဝဲ, “ဘၣ်မနုနတဒွဲၣ်ဃုာ်နစုလဲၣ်.” ပှၤလၢအစံးတၢ်အံၤမ့ၢ်မတၢၤလဲၣ်နၣ်ယတသ့ၣ်ညါဘၣ်.

မုၢ်နံၤမုၢ်သီလဲၤပူၤကွံာ်ဒီး ပအိၣ်တၢ်အလိၢ်တယံၤဒီးfront line တၢ်မဲာ်ညါအဃိ ပနီၢ်သၢဂၤ ပသုးပလိၢ်ဆူVeterinary ဆၣ်ဖိကိၢ်ဖိကသံၣ်ကို(တိရစ္ဆာန်ဆေးကျောင်း)အတၢ်လူၢ်ခိၣ်ဒီး လဲၤအိၣ်ဖဲ Cottage ဟံၣ်ဖိဆံးတဖၣ်ဖဲအဘူးဒီးပှၤဟံၣ်ဖိတဖျၢၣ်အပူၤတခီ အိၣ်ဝဲဒၣ်ဂီၤရခါဒီးအပှၤဟံၣ်ဖိ ဖိမါGeneral Smith Dun အdriver ပှၤနီသိလ့ၣ်ဖိနၣ်လီၤ.တၢ်အံၤမ့ၢ်ဝဲ ဖဲလါ March အဆၢကတိၢ်ဘၣ်ဆၣ် မုၢ်နံၤမုၢ်သီလီၤတံၢ်လီၤဆဲးဒုတအိၣ်ဘၣ်.

ဖဲပအိၣ်ဖဲတၢ်လိၢ်အံၤအခါ ပစးထိၣ်မၤစၢၤတၢ်လၢတၢ်ဆှၢမ့ၤဘိၣ်ဆူတၢ်မဲာ်ညါသုးဖိကအိၣ်အဂီၢ် မ့ၢ်လၢပိာ်မုၣ်ဖိသၣ်ဆှၢမ့ၤဘိၣ်တဖၣ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးဝဲ တုၤအဘၣ်ဒိၣ်တဲာ်အစုဒၣ်လဲာ်အဃိ ဆူဝ့ၢ်တကူၣ်ကိုၣ်ကိ(ကြို့ကုန်း), စီၤဘွါကံ့ကိ(စော်ဘွားကြီးကုန်း)ကျဲတကပၤ မရါကိ(မရမ်းကုန်း)နၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ် တၢ်ကီတၢ်ခဲအိၣ်ဝဲဒၣ်လၢတၢ်မၤအံၤအပူၤလီၤ. တၢတဘျီ ဖဲပှၤဟ့ၣ်လီၤယၤJeepတခိၣ် လၢကဆှၢမ့ၤအဂီၢ် ပှၤလၢအနီၣ်နၢ်ယကါတအိၣ်ဘၣ်အဃိ ယကိး Smith Dun အdriver လၢအအိၣ်ဘူးဒီး ယၤ ကနီၣ်နၢ်ယၤကါလီၤ. ပလဲၤဟံမ့ၤဘိၣ်လၢ C.I.Dအရှုဖဲပှၤအိၣ်မ့ၤဘိၣ်အလိၢ် ပှၤတဲယၤလၢယဘၣ်လဲၤဆှၢဆူကိုၣ်ကိတကပၤလီၤ. ဖဲယနုာ်လီၤကိုၣ်ကိအကျဲနၣ် ပှၤသုးဖိခိးတၢ်လီၤဂာ်ဘၣ်ယၤ ကမ့ၢ်ပှၤလံာ်စိဆှံကိုဖိဟဲထိၣ်ဆူယအိၣ်တဲယၤ, “မ့ၢ်နဃုပှၤနီၣ်နၢ်နကါလၢနပှၤကလုာ်အကျါတအိၣ်ဘၣ်ဧါ.” ယတစံးဆၢအီၤတၢ်နီတမံၤဘၣ်. ယတပာ်လီၤတဲာ်နၢ်အီၤမ့ၤဘိၣ်ကီးဘၣ်. ဒီးယလဲၤဆူညါတချုးယတုၤကျဲဟဲထိၣ်လၢ(ငါးမျှားတံကုန်း)ဒံးဘၣ် ပှၤစးထိၣ်ခးယမ့ၤဘိၣ်အကါလီၤ. ယပာ်ကတိၢ်ကါဒီးစံၣ်လီၤကနၣ်တၢ်တတီၤဒိၣ်ဒိၣ် ယကဘၣ်လဲၤဆူညါဖဲလဲၣ်ယဒွးတဘၣ် ယကကွ့ၤကဒါကွ့ၤဧိၣ်ယဒွးတဘၣ်လၢၤဒီး ပှၤနီၣ်နၢ်ယကါတဂၤဧိၣ်ဒၢး..တဘၣ်ပှၤသုးဖိအသးအဃိ ယမၢဂီၤရခါပှၤနီၣ်ကါတဂၤကွ့ၤဒီး ယဲယခိးကနၣ်တၢ်တတီၤဒိၣ်ဒိၣ်ဒီး ယဒွးလၢကါအသိၣ် ပှၤသုးဖိကဘၣ်နၢ်ဟူကါတသိၣ်လၢၤ ဖဲပှၤခးကျိဝံၤအလိၢ်ခံအဃိ အဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်ဟဲဆူကါအိၣ်လီၤ.ယဲစ့ၢ်ကီး ယတခိးပှၤဟဲတုၤလၢၤဘၣ်. မ့မ့ၢ်တခီ ယကွံာ်တ့ၢ်ကွံာ်ယကါဒီးမ့ၤဘိၣ်တဖၣ်ဒီးယကွ့ၤဆူVeterinaryတၢ်လူၢ်လီၤ.

မၤကဒီးလၢခံတနံၤ ပှၤဟ့ၣ်ကဒီးယၤ Jeep အသီတခိၣ် ဒီးစီၤ Kandy Kangyi ပှၤအတီၤတဆံကို်ဖိလၢသမဲတဂၤ ဟဲပၢၢ်ထိၣ်ဆူယအိၣ်လီၤ. အဝဲစံးဝဲသါကနီၣ်ကါအဃိ ပဒီးထိၣ်ကါပနီၢ်သၢဂၤ Kandy Kangyi, Naida Sein Baဒီးယၤ ပလဲၤဆူ C.I.Dအရှု မၤန့ၢ်မ့ၤဘိၣ်တဖၣ်ဝံၤ ပှၤတဲပှၤလၢပဘၣ်လဲၤဆှၢဆူမရါကိတၢးသၢကထြၢ(မရမ်းကုန်းသုံးထပ်တိုက်)ဒီးပလဲၤလီၤ. ဘၣ်ဆၣ် တုၤပထိၣ်ဘးတၢ်လူၢ်ဟံၣ်တၢးအကပၤဒီး မိထၣ် ၃ inches တဖျၢၣ်လီၤဝဲဖဲပကါအကပၤဒီး ကါအRadiator သ့ၣ်ဖးထံလီၤလဲာ်အခါ ယကွၢ်လီၤယခိၣ်ဒီးသွံၣ်လီၤလံ. စီၤKandy တဂၤတခီ လီၤဃံၤလၢအဆ့ၣ်နီၤ, အခိၣ်ခံခီလၢာ်ဘၣ်ဒိဒီး ယကွၢ်ဃီၤ Naida Sein Ba ဒီးယတဲအီၤလၢ ပကစိာ်ထိၣ် Kandy ဒီးဟ်ကွ့ၤအီၤလၢတၢးပူၤတခီဒီး ယမၢအဝဲစိာ်စၢၤယၤ Naida တဲဝဲ, ယဲစ့ၢ်ကီးယဘၣ်ဒိလံအဃိအဝဲတမၤစၢၤယၤဘၣ်. ယကွၢ်နှာ်ဆူတၢးပူၤတခီယထံၣ်ပှၤသုးဖိအိၣ်လၢကတဲာ်ဖိလာ်တဂၤ ယကိးတနၢ်ဘၣ်. လၢတၢ်နၣ်အဃိ ယဟဲကွ့ၤလီၤလၢတၢ်လူၢ်ခိၣ်လၢယကထံၣ်ပှၤတဂၤဂၤ လၢကမၤစၢၤယၤအဂီၢ်လီၤ. ဖဲယတုၤလီၤကျဲမုၢ်ခိၣ် ယထံၣ်ပှၤဟဲသၢဂၤဒီး ယတဲဘၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢတၢ်လူၢ်ခိၣ်နၣ်ပှၤနီၤမ့ၤဘိၣ်ကါဘၣ်ဒိခံဂၤ ဝံသးစူၤ, လဲၤတီၢ်ဆှၢနၢ်ယၤဆူတၢ်ဆါဟံၣ်တဘီ.ယဲယဘၣ်ဒိလံအဃိယကကွ့ၤဆူDr.Beautyအအိၣ်လီၤ.ယတကွ့ၤထိၣ်ကဒါကွ့ၤဆူပှၤဘၣ်ဒိအအိၣ်လၢၤဘၣ်.ဝံသးစူၤ, ကွၢ်ထွဲသုးကျဲၤဘၣ်ကွ့ၤတဘီ. အဝဲသ့ၣ်အၢၣ်လီၤယၤအဃိ ဖဲယကွ့ၤဆူယွၤမး(ရွာမ)တကပၤ လၢယကကွ့ၤထၢနုာ်ကွ့ၤယပူၤလိၢ်အဂီၢ်လီၤ. တၢ်အဆၢကတိၢ်အံၤ မ့ၢ်ဝဲလါမးရှးဘူးကလၢာ်လီၤ. ဖဲယခိၣ်ဘျါကွ့ၤဝံၤယဟးထိၣ်ကွ့ၤကဲအခါ ဖဲယလဲၤဆူ Dr.Anne အဟံၣ်အခါ ယထံၣ်လိာ်သးဒီးစီၤTerro Ba Chit (ထောင်ပိုင်)ပှၤပၢၤဃိာ်အဖိခွါအခါ အဝဲတဲယၤလၢကီၤလၤသူတဒူၣ်တဲသါလၢ ဖဲဃိာ်အကပၤနၣ် ဖုၣ်ခိၣ်ခူၣ်လီၤတၢ်စုကဝဲၤ ပမ့ၢ်အဲၣ်ဒိးဒီးအဝဲသ့ၣ်ကခူၣ်ထုးထိၣ်နၢ်ပှၤဒီး မ့ၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဟုသးတအိၣ်လၢၤအဃိ ပကဟ့ၣ်ဒုးအိၣ်အီၤလၢဟုသးလီၤ. ယဲတခီယဆိကမိၣ် တၢ်စုကဝဲၤတဖၣ် ကကဲဘျုးလၢပပှၤကညီဘှီတၢ်စုကဝဲၤကျိချံပှာ်သၣ်အလိၢ် ကကဲဘျုးလၢအဂီၢ်သ့ၣ်သ့ၣ်အဃိ ယတဲဘၣ် Terror Ba Chit လၢကမၢအခူၣ်ထိၣ်ဝဲနၣ်လီၤ.ယသးပ့ၤနိၣ်ကွံာ်လၢယကမၢTerror Ba Chit လဲၤဒုးသ့ၣ်ညါခိၣ်နၢ်တဖၣ်လၢတၢ်အံၤဒီး ယတဆိကမိၣ်လၢပှၤကညီကဘၣ်ဂုၤအခံဒီး ဟးထိၣ်ကွံာ်လၢအ့စ့ၣ်နီတဘျီဘၣ်အဃိ ယမၢဘၣ်ပှၤခူၣ်ထုးထိၣ်တၢ်စုကဝဲၤသ့ၣ်တဖၣ်လီၤ.ဖဲယလဲၤကွၢ်တၢ်လိၢ်လၢဃိာ်ကပၤအခါ ယထံၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်ခူၣ်ထုးထိၣ်ဝဲဝံၤ ဒၢနုာ်ဝဲလၢဃိာ်အနၢၣ်တၢ်လိၢ်တပူၤဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်ဘၣ်လီၤ.ယဲတခီယနုာ်လၢ ကကဲဘျုးလၢပှၤမၤတၢ်လၢ(KE)ဘှီကျိချံတဖၣ်အဂီၢ်လီၤ.

တၢ်ဆၢကတိၢ်လဲၤပူၤကွံာ်ဝဲဒီး ခဲအံၤ ပအိၣ်လၢလါအ့ဖြဲၣ်အပူၤလံ. ဟံၣ်ဖိဃီဖိဒူၣ်ဖိထၢဖိလၢအမ့ၢ် ဖိဒၣ်ခွါဖိခံဂၤ Orland Ba Nyo ခီလ့ၣ်ကို်ဖိဒီး Herald Ba Nyoအတီၤတဆံဘၣ်ဖိၣ်တၢ်စုကဝဲၤ စးထိၣ်လၢလါယနူၤအါရံၣ်လၢာ်လံၤလံၤ ဘၣ်ဖိၣ်တၢ်စုကဝဲၤဒီး လဲၤတ့ၢ်လံလၢ front line တၢ်မဲာ်ညါထိဘိလံ. ပပှၤသုးဖိအဲၣ်အပှၤကလုာ်လၢအဟဲလၢတၢ်လိၢ်ယံၤ ဒ်သထူၣ်,ပကိ,တီအူ,ဘျံးဒဝဲၢ်,မိၣ်လမ့ၣ်,ဖၣ်ပူၣ်တၢ်ပၢဒီးအိၣ်တ့ၢ်တၢ်ပၢတဖၣ် မၤတ့ၢ်ဝဲလၢခံလါအတိၢ်ပူၤ သံကဲဂဲၤကွ့ၤသပှၢ်တၢၢ်လံ.သံတဖၣ်သံ,ဘၣ်ဒိတဖၣ်ဘၣ်ဒိ,အိၣ်လၢတၢ်ဆါဟံၣ်တဖၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်လီၤ.

ဘၣ်တနံၤ တံၤသကိးတဂၤ လဲၤဒုးနဲၣ်ယၤလၢပှၤသထူၣ်(သထုံ)ဖိ, ဘီၤမိၣ်ညိးအပျဲၢ်တဖၣ်ခိးတၢ်အလိၢ် လၢအကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဒီးဒုၣ်ဒါလၢအူစီကိ(ဦးစောကုန်း)တကပၤလီၤ. ယထံၣ်ဘၣ်လၢTrench တဖၣ်ဒိၣ်ဝဲယိာ်ဝဲလၢတၢ်လူၢ်ဒီခိၣ် ယလဲၤကွၢ်တဖျၢၣ်ဘၣ်တဖျၢၣ် ယတထံၣ်ပှၤခိးတၢ်နီတဂၤဘၣ်. ဘီၤမိၣ်ညိးဒီးအပှၤလၢ အဟဲလၢသထူၣ်တကပၤ အိၣ်ခိးခိၣ်ဆၢဒုၣ်ဒါအလိၢ်အိၣ်ဃ့ထိဃ့စိၢ်,မုၢ်ဆါခီပှၤတအိၣ် မ့ၢ်လၢတၢ်ကိၢ်ဝဲဒီးတၢ်ကဒုတအိၣ်စ့ၢ်ကီးဘၣ်.ဒီးလၢယတၢ်တယးဒၣ်ဝဲအပူၤ ပှၤကအိၣ်လီၤတဲာ်စှၤဝဲစ့ၢ်ကီးဒီး ဖဲဘီၤမိၣ်ညိးသံဝံၤအလိၢ်ခံ ပှၤလၢအကွၢ်ထွဲကွ့ၤ front အဝဲအံၤ ကမ့ၢ်ဒၣ်သုးခိၣ် Lyntonလီၤ. ဘၣ်ဆၣ် ဖဲယလဲၤဖဲ front အဝဲအံၤအဆၢကတိၢ် ပတထံၣ်လိာ်ပသးနီတဘျီဘၣ်. ယတၢ်ထံၣ်တခီ ပှၤလိၣ်ဝဲဒၣ်အါမးလၢကခိးစၢၤတၢ်အဂီၢ်လီၤ.

တယံာ်တမိၢ် ယထံၣ်လိာ်သးဒီးစကီၤကပီၤထူ ဒီးအဝဲမၢယမၤသကိးတၢ်ဒီးအီၤ မၢပှၤဆးတၢ်ကူတၢ်ကၤလၢယဂီၢ်,ထိၣ်ယၤတဲာ်ယၤလၢယShirt ဒီးPent Uniform အဂီၢ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ် ထဲစှၤသိဧၤအဝဲဒၣ်သံဝဲလၢကဘီယူၤအမ့ၣ်ပိၢ် ဖဲယွၤမး(ရွာမ)အတၢ်ဘါယွၤသရိာ်အကပၤနၣ်လီၤ. စးထိၣ်ဖဲနၣ် ယနုာ်လီၤမၤစၢၤတၢ်လၢစကီၤကပီၤထူ လၢအမ့ၢ်စကီၤမိလ့အပုၢ်အပှၤဂၢၤသးဖိတဖၣ်အကျါ ဒီးယနၢ်ဘၣ်အခွဲးဖဲပဘၣ်တၢ်ကီးပှၤလၢပကလဲၤ Reinforce တၢ်ဖဲ Saw Lawagyi gon front အခါ ပလဲၤသကိးဒီးကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဒီးတၢ်ဒုးလၢအဆူၣ်မးတခါနၣ်လီၤ.ဖဲပတုၤလၢသုးခိၣ် Liner Po အဟံၣ် ဒုၣ်ဒါတုၤလံလၢအဟံၣ်ကရၢၢ်အခိၣ်ထံးဒီးTank

တခိၣ်ဟဲတုၤ,ခးဟံၣ်လၢယအိၣ်လၢအပူၤတဖျၢၣ်ဒီး အပဲတြီဖိအတၢ်ဒုၣ်လၢအမ့ၢ်တၢၤလီၤ ပိၢ်ဝဲဒီး ယစံးဘၣ်ယသကိးတဖၣ် လၢကသုးစီၤစုၤထိၣ်အသးတစဲးလီၤ.ဖဲအခါန့ၣ် ပှၤခိလ့ၣ်ကို့ဖိBio Student စီၤDawn ဟဲဃီၤဆူယအိၣ်ဒီးအဝဲဟ့ၣ်လီၤယၤလၢAnti Tank Granade တဖျၢၣ် လၢအအိၣ်ဖျၢၣ်သလၢၣ်ဝါဒုဒီး အိၣ်ဒီးအစုဖိၣ်ဒီးစံးဘၣ်ယၤ,ဖဲနကကွံာ်Tankန့ၣ် ဘ့ၣ်လီၤထုးထိၣ်ကွံာ် pinဝံၤ ကွံာ်အီၤတက့ၢ်. ဒီးယဟံးန့ၢ်စုကဝဲၤအဝဲအံၤဒီး အိၣ်ကတဲာ်ကတီၤသးလၢယကလဲၤလီၤဆူဟံၣ်အတၢ်လူၢ်ခိၣ်ထံးလၢကကွံာ်အTank လၢအအိၣ်ဖဲန့ၣ်ဒီး ခးထိၣ်တၢ်ဆူပအိၣ် ဒီးဆူပှၤကညီဖိခိးတၢ်တဖၣ်အအိၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ် ပှၤသးစၢ်တဂၤလၢယတသ့ၣ်ညါဘၣ်အီၤဘၣ် ဟဲဃ့ယၤ Anti tank granade အဒိၣ် ထဲသိးပှၤခိၣ်သၣ်ဃံတဖျၢၣ်အံၤလံ အဃိ ယဟ့ၣ်လီၤကွံာ်အီၤ ဒ်သိးအဝဲကလဲၤကွံာ်အTank အဂီၢ်ဒီးအဝဲဟးထိၣ်တဘျီဃီလဲၤလီၤဆူတၢ်လူၢ်ခိၣ်ထံးလီၤ. ပဃိၤသုးဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဟဲဃ့ၢ်ထိၣ်ဒီးကွံာ်ထိၣ်မ့ၣ်ပိၢ်တဖျၢၣ်, T seeond fuse တဖျၢၣ်လီၤတဲာ်လၢယဖိဒိၣ် Herald Ba Nyoအကပၤ အဝဲထၢထိၣ်ဝဲတဘျီဃီဒီးကွံာ်ကဒါက့ၤဝဲတဘျီဃီအဃိ မ့ၣ်ပိၢ်အံၤပိၢ်ဖးထိၣ်ဝဲလၢဒုၣ်ဒါအကျါလီၤ. ကစၢ်ယွၤသးကညီၤပှၤဒီးမၤစၢၤပှၤအဃိ လၢပဝဲတခီတၢ်သံတၢ်ပှ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်.တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးစ့ၢ်ကီးတအိၣ်ဘၣ်.မၤစၢၤတၢ်ဖဲန့ၣ်(၁)သီဒီး ဖဲဒုၣ်ဒါဂုၤက့ၤအခံ ပဟဲက့ၤအိၣ်ဘှံးက့ၤလၢယဝဲၢ်မုၣ် Dr.Beautyအိၣ်ဝဲဟံၣ်တဖျၢၣ် ဖဲတချုးတုၤယွၤမး Ywama ဒီးအိၣ်ဘှံးဖဲန့ၣ်လီၤ.

ဝံၤတယံာ်ဘၣ် ပဘၣ်လဲၤမၤစၢၤကဒီးတၢ်လၢ front line တၢ်မဲာ်ညါအိၣ်ဖဲ Station Roadအကတၢၢ်ခ့ၣ်တဖျၢၣ်ဒီး ဟံၣ်ဘူးစ့ၢ်ကီးဒီး Shangoonလီၤ. ဖဲန့ၣ် ပလဲၤခိးစၢၤတၢ်တနၤလီၤ. ဖဲမုၢ်ဟါလီၤဒွဲၣ်ထိၣ်ပနဲအခါ Terror Ba Chit ဟဲပၢၢ်ထိၣ် မၢပဃ့ဘါထုကဖၣ်တၢ်လၢအဂီၢ် ဖးန့ၢ်အီၤလံာ်စီဆှံအဆၢတဖၣ်လၢလံာ်စံးထိၣ်ပတြၢၤအပူၤ ဃ့ဘါထုကဖၣ်တၢ်လၢအဂီၢ်ဝံၤ အဝဲဟးထိၣ်ဝဲဒၣ်လီၤ. လၢခံတနံၤပဘၣ်သုးကဒီးပလိၢ်ဆူVetarinaryတၢ်လူၢ်ကျဲမုၢ်ဝၢ် ဘူးဒီးBOC ဒီးပဘၣ်ခိးတၢ်ဖဲန့ၣ်ကဒီးအခါ ပှၤသးစၢ်တဖၣ်ကတီၤနံၤကဝဲၢ်ပိျ်ကဒိလၢTrenchပူၤ ဘၣ်ကဒီးဖဲTerror ဟဲပၢၢ်ထိၣ်ကဒီး ဘၣ်ဆၣ်တဘျီအံၤ အဝဲဒၣ်အတၢ်ဟဲဝံအၢဒိၣ်မး မ့ၢ်လၢတယံၤဒီးဒုၣ်ဒါကဲၣ်ဆိးဘၣ်ဒီးဒုၣ်ဒါခးစိဃီၤတၢ်ဆူ Trench ပူၤ ဒီးဖဲန့ၣ်Terror ဘၣ်ဒိဒီး က့ၤဃ့ၢ်ဝဲဒီးပှၤလဲၤဆှၢအီၤဆူတၢ်ဆါဟံၣ် ဒီးဘၣ်ဟံးန့ၢ်Operation မ့ၢ်လၢအသူၣ်ဘၣ်ဒိအဃိဒီး ဖဲပလဲၤဃုထံၣ်အီၤလၢတၢ်ဆါဟံၣ်အခါ ပထံၣ်လၢပှၤဟ်အီၤလၢဒၢးဖးဒိၣ်တဖျၢၣ်ထဲတဂၤဓိၤ ပှၤအိၣ်လၢအကပၤတအိၣ်နီတဂၤ အဝဲကတိၤတၢ်တကဲလၢၤဘၣ် အဂံၢ်အဘါစၢ်ဒိၣ်မးဒီး ပသကိးလၢပလဲၤအိၣ်သကိးအီၤတဖၣ် ပဘါထုကဖၣ်တၢ်လၢအဂီၢ်ဝံၤ ပဟဲက့ၤလီၤ.ပသးအုးစ့ၢ်ကီးလၢပှၤသးစၢ်လၢအသးဆူၣ်ထိဘီတဂၤ ဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤကွံာ်အသးသမူလၢအပှၤကလုာ်အဂီၢ်အဃိန့ၣ်လီၤ.

တယံာ်ဘၣ် ပဟဲက့ၤအိၣ်ဘှံးက့ၤလၢဟံၣ်ဒီး ဘၣ်လံလါApril(၁၅)သီလံအဃိ မ့ၢ်ဝဲယ Birthday ယအိၣ်ဖှဲၣ်မုၢ်နံၤပှဲၤထိၣ်ခံဆံဒီး ယဝဲၢ်Dr.Beautyထုးထိၣ်န့ၢ်ပှၤထံချီဆၢတၢ်နၢ်ထံဒီး ပဘါယွၤလၢ Birthday တဘျီအံၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.ကစၢ်ယွၤအဘျုးအဖှိၣ်လၢပှဲၤဒံးဒၣ်တၢ်လၢပဂီၢ်ထီဘိ,ဖဲပသကိးတဘျုးဂၤဟ်လီၤကွံာ်တ့ၢ်အသးသမူလၢပဂီၢ်လံန့ၣ်လီၤ.မ့ၢ်လၢတၢ်ကွဲးနိၣ်ကွဲးဃါတအိၣ်နီတဘျီအဃိ မုၢ်နံၤမုၢ်သီလီၤတံၢ်လီၤဆဲးတအိၣ်ဘၣ်အဃိ တၢ်ကွဲးက့ၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ် တဘၣ်ဘျိးဘၣ်ဒါက့ၤလီၤတံၢ်လီၤဆဲး ဒ်အကြၢးဝဲဘၣ်ဝဲအသိးဘၣ်.

ဘၣ်တနံၤ ဖဲပအိၣ်ဘှံးအခါသုးခိၣ် Richmund Tohku ပကိးလၢဘီၤကွံ့ထိပိျ်ဟဲပၢၢ်ထိၣ်ဒီးသံကွၢ်ယၤ ဖဲယမံအိၣ်ဘှံးလၢဒၢးပူၤအခါ ပှၤသးစၢ်အကျါTerror Ba Chit တဂၤတဲဆၢဝဲချူးချံး ပသိခါမံ(အခါဖဲန့ၣ် Terror တသံဒံးဘၣ်.သုးခိၣ်ဘၣ်မူဘၣ်ဒါလၢfrontတၢ်မဲာ်ညါကိးဘ့ၣ်ဒံးတဂၤ ဖဲယဟဲထိၣ်သဂၢၢ်အီၤန့ၣ်စံးဝဲ,"ဒုၣ်ဒါထိၣ်လၢSaw Bwa Gyi Gon တကပၤ ပှၤလိၣ်စစ်ကူလီၤ."ထဲန့ၣ်ပထၢထိၣ်ပကျိ,ပထၢၣ်,ဒီးထိၣ်မိထိၣ်လၢအအိၣ် Stand by ထီဘိတခိၣ်ဒီး ပလဲၤထိၣ်မၤစၢၤက့ၤပပှၤလၢဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဒီးဒုၣ်ဒါတဖၣ်လီၤ. တုၤတၢ်ဒုးဘှ့ၣ်လီၤက့ၤတခီပဟဲက့ၤဒီး တဘျီအံၤ ကဘၣ်ခိး front လၢပကစၢ်လီၤ.ပှၤစှၤဝဲဒီးဘူးဒီးတၢ်ဆါဟံၣ်အဃိ ပတဟဲက့ၤဘၣ်ဆူဟံၣ်လၢၤဘၣ်. တၢ်အံၤမ့ၢ်ဝဲလါမ့ၤထိၣ်လံအသိတဆံဘျဲၣ်လံ.တၢ်စူၤစ့ၢ်ကီးတဘျီတဘျီလံ. ယကတီၤသကိးက့ၤတၢ်ဒီးယသုးခိၣ်လၢအအိၣ်တ့ၢ်ဒိကတိၢ်ညါလၢလိၢ်မံခိၣ်တၢ်ဆါဟံၣ်လၢအအိၣ်လၢG.T.I အကို့တဂၤဒ်အံၤလီၤ. မ့ၢ်တၢ်သုးကျဲၤအိၣ်တမံၤမံၤလၢ Evacuation အဂီၢ်ဧါ.ဒီးအဝဲစံးတအိၣ်ဘၣ်.တၢ်သုးတၢ်ကျဲၤမ့ၢ်ဒၣ်"last man last round"လီၤ. ပှၤဘၣ်သူၣ်ဘၣ်သးလၢတၢ်ဂ့ၢ်အိၣ်စံးအါယတသ့ၣ်ညါဘၣ်. မ့မ့ၢ်ယသ့ၣ်ညါလၢယဘၣ်သူၣ်ဘၣ်သးဒိၣ်မးလီၤ.

ခဲအံၤ ပအိၣ်လၢလါမ့ၤဖးဖိလံ.ပအိၣ်လၢ(စွပ်ကျယ်စက်ရုံ)အမဲာ်ညါတကပၤလံ. လၢပစုထွဲတခီမ့ၢ်ဝဲ, သုးခိၣ် Thaung Dan သီဒၣ်,မိၣ်ခွံ(မော်ချိုး)Troops ဒီးလၢစုစ့ၣ်တခီမ့ၢ်ဝဲ, ချၢၣ်လွံၢ်ထူၣ်(ညောင်လေးပင်)ဘီၤကွံ့ထိၣ်ရ့ဘိၣ်ဒီးအပှၤတဖၣ် ဒီးလၢကါကျဲတခီမ့ၢ်ဝဲ, စကီၤမိလ့အပှၤလီၤ. ဖဲတီၤအဖိလာ်အံၤ အိၣ်ဝဲယၤဒီးယဖိဒိၣ် Herald Ba Nyo ၁၅နံၣ်, ပှၤကို့ဖိအတီၤတဆံစီၤလးထွ့,ပှၤကိးအီၤလၢ(ချာတိတ်)၁၇နံၣ်,မိၢ်ထံးဖိ,လၢပါတနီၤ(ပန်းတနော်)တခီ,ပဝဲသၢဂၤ ပအိၣ်ခိးတၢ်လၢတီၤဖိလာ်လီၤ. မ့မ့ၢ်လၢယစုစ့ၣ်စီၤစုၤ ကအိၣ်အပျ်တဆံဘျဲၣ် ပှၤဖိၣ် Bren Antony လၢစုထွဲတခီ Orlando Ba Nyoဒီး၁၇နံၣ်,ခိလ့ၣ်ကို့ဖိဒီးအသကိးလီၤ. လဲၤတုၤဖဲအံၤ အိၣ်ဒံးဒၣ်ထဲသၢသီဓိၤလီၤ.ဒီးပဝဲကိးဂၤဒဲး ဒ်အညီနုၢ်အသိး ဂံၤတချုး၄နၣ်ရံၣ်, ပအိၣ်ကတဲာ်ကတီၤပသးလၢပကကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ပဒုၣ်ပဒါတုၤမုၢ်ဝါတစုဝံၤ ဖဲမုၢ်ဟဲထိၣ်အခါ ဖိသၣ်တနီၤ ညီနုၢ်က့ၤဟးလၢသဝိပူၤ မ့ၢ်လၢပနာ်လၢဒုၣ်ဒါတထိၣ်လၢၤဘၣ်အဃိလီၤ.

ဘၣ်ဆၣ် တၢ်တဘျီအံၤ တမ့ၢ်ဒ်န့ၣ်လၢၤဘၣ်. ဖဲပှၤဟးထိၣ်က့ၤဆူသဝိပူၤအဆၢကတီၢ် မုၢ်ဟဲထိၣ်ဖးထိလံ. ဘူးထိၣ်လံလၢမုၢ်ကထူၣ်ဃၣ်ဃၣ် ကျိစးထိၣ်သီၣ် ပဃိၤစးထိၣ်ဟ့ၣ်Covering fireလၢအပှၤသုးဖိအဂီၢ်ဒီး တ့ၢ်လီၤမိထၣ်ခးတၢ်သပှၢ်ပှၢ်လံ. ဘၣ်ဆၣ် လၢယစုစ့ၣ်တခီ ပှၤဖိၣ်BrenceဖိAntony တအိၣ်ဘၣ်. ဖဲယထံၣ်လံဒုၣ်ဒါဟဲထိၣ် လဲၤထိၣ်ဆူညါ ဆူဟံၣ်လၢphone အိၣ်တကပၤ အမဲာ်တီၤလီၤဆူညါဘၣ်ဆၣ် အကပၤတခီဒီအသးဆူပအိၣ်ဒီး ယညိၣ်ထိၣ်ယCarbine(ခါးပိုင်း)လၢကခးအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ဆၣ် လၢပဖိခိၣ်တခီအုတ်ခဲ(ကုၢ်ခိ)အက့တဖၣ် ဟဲလီၤတဲာ်လၢခါဘဲအလိၤ မၤသ့ၣ်ဖးယခါဘဲအဒၢ(Body)ယခါဘဲလီၤတဲာ်ကွံာ် ထၢထိၣ်ကဒီးလၢကခးအဂီၢ် လၢယခိၣ်ထံးတခီ Stengun ပိၢ်ဖးထိၣ် မ့ၢ်လၢ(ချာတိတ်)ဖိအStenတခိၣ်Jam အသးဒီးခးဝဲတန့ၢ် ရှူလီၤဝဲအခိၣ်လၢဟိၣ်ခိၣ်ဒီးခွဲးဝဲ ပိၢ်ထိၣ်ဝဲဖဲယခိၣ်ကပၤ ယကုာ်ကျဲးစၢးခးဒုၣ်ဒါလၢအဒီအကပၤလၢယအိၣ်တခီဒီးယဖိဒိၣ်Herald,ဒုၣ်ဒါလဲၤတလၢကွံာ်တနီၤဒီး တုၤလံဆူခ့ၣ်(ကရၢၢ်)ပူၤလံ. အခါဖဲန့ၣ် လၢပစုထွဲတခီ Orlando Ba Nyo တဂၤဟဲဃ့ၢ်တုၤဒီးအကျိတခိၣ်စံးဝဲ,"ဗိုလ်ကြီး သောင်းတန်ကျသွားပြီး၊သူ့လူတွေလည်းပြေးကုန်ပြီး။"တဲဝဲဝံၤ က့ၤဃ့ၢ်ဆူဒၢးတၢးတကပၤလီၤ. ပဝဲတခီ ပအိၣ်တ့ၢ်ခးဒံးဒၣ်တၢ်လီၤ. မ့မ့ၢ်(ချာတိတ်)ဖိတဂၤဟ်တ့ၢ်ကွံာ်ပှၤဒီး ဃ့ၢ်ပိာ်ထိၣ် Orlandoအခံ ပအိၣ်တ့ၢ်ထဲခံဂၤအဃိ Herald လၢအသ့ၣ်ညါယတၢ်ဟ်သူၣ်ဟ်သးလၢယတအဲၣ်ဒီးခိၣ်ရှူယသး ဂုၤယခံဃ့ၢ်နီတဘျီဘၣ်အဃိ အဝဲဆိၣ်ဖှိုးကွံာ်ယၤဒီးဃ့ၢ်ဝဲဆူလိၢ်ခံလီၤ.မ့မ့ၢ်ယဲ,ယပိာ်ထိၣ်အခံဘၣ်ဆၣ် ယဃၣ်ယခိၣ်ဆူဟံၣ်ဒီး က့ၤထိၣ်ကွၢ်တၢ်ဒီး တၢ်လၢယထံၣ်မ့ၢ်ဝဲ,တၢ်သွံၣ်တၢ်စီၤလၢ(သမံတလင်း)ခိၣ် phone ပျံၤထိၣ်တဲာ်လၢဘ်, မ့မ့ၢ်ယဖိဒိၣ်တခီဟးဃုကွၢ်တၢ်ဒီး ထံၣ်ဝဲလၢဒုၣ်ဒါတုၤဝဲဒီးအိၣ်တ့ၢ်လံဝဲလၢဖးကပူၤတခီလံအဃိ ဒုးနဲၣ်ဝဲယၤဒီး ထဲန့ၢ် တၢ်လၢပမၤသ့န့ၣ် မ့ၢ်လၢပအိၣ်ထဲခံဂၤဒီး ပဘၣ်ခိးခးဒုၣ်ဒါလၢဟံၣ်ဖးဒိၣ်အပူၤ, ဒုၣ်ဒါတခီအိၣ်လၢဖိမ့ၤဒၢးအပူၤလံ. ပတထံၣ်လၢၤချၢၣ်လွံၢ်ထူၣ်(ညောင်လေးပင်) Troops နီတဂၤလၢၤအဃိ ကျဲအိၣ်တ့ၢ်ထဲတဘိဓိၤ လၢပကဘၣ်လူၤဃုက့ၤပသကိးတဖၣ်အဂီၢ် ပက့ၤက့ၤဆူပလိၢ်ခံလီၤ.တလၢထိၣ်ကွံာ်ဟံၣ်ဖိတဖၣ် တဖျၢၣ်ဘၣ်တဖျၢၣ် ပတုၤလၢပျဲဖးလဲၢ်အပူၤလံ. ကျိချံတခီယံၤထိၣ်တစဲးလံ. အဃိ ဟဲလီၤတဲာ်ဒၣ်လၢပခိၣ်ထံးဒီး လၢတၢ်သးဟးဂီၤဖးဒိၣ်အပူၤ ပဟဲက့ၤခီဂာ်ပျိဖးလဲၢ်က

ယီၤကယီၤလီၤ.ပတသ့ၣ်ညါထွဲစ့ၢ်ကီးလၢ Armo-
ured Train ဟဲထီၣ်ခံးစၢၤပတၢ်ဘၣ်. ဖဲပဟဲ
က့ၤတုၤပျိၤကတၢၢ် ခီးဘီဖီအိၣ်ဝဲတဘီအခါ
Herald ဒီးယၤပလီၤဖးလိာ်သး အဝဲလဲၤဆူ
လဲၣ်ယတသ့ၣ်ညါအဃိ ယပိာ်ထီၣ်ခီးဘီတ
ဘီဆူညါတစဲး တမ့ၢ်ဆူလ့ၣ်မ့ၣ်အ့ကျဲတခီ
ဘၣ်. မ့ၢ်ဆူ(မင်္ဂလာဒုံ)တကပၤတခီ ကအိၣ်
ခံကယၤ yards(ကိုက်)ဃၣ်ဃၣ် ဒီးဆ့ၣ်နီၤခီး
က့ၤတၢ်ထဲတဂၤဓိၤလီၤ.မ့ၢ်ဃ့ၢ်လီၤလံ. ဒီးဖဲယ
အိၣ်ခိးတၢ်ဖဲထဲတဂၤဓိၤအခါ ပှၤသုးဖိဟဲပၢၢ်
ထီၣ်တဂၤ စိာ်ဒီး Stengun ဃးသံတခိၣ်ဒီး တုၤ
ဟဲတုၤလၢယကပၤတခီ ယထံၣ်လၢအမ့ၢ်ဝဲ,
စီၤသါရှ့ၣ်လၢ Field Battery သုးခိၣ်အိမိၣ်အပျိၢ်
ပှၤအံၤယထံၣ်အီၤထီဘိ ဖဲတၢ်ဒုးဆူၣ်အကတိၢ်
အိၣ်ဒီး Full Uniform အလၢအပှဲၤဒီးBren အ
သိသံၣ်ဘှဲတခိၣ် ဟဲတုၤလၢတၢ်ဒုးအလိၢ်ထိ
ဘိလီၤ. ဖဲအဝဲဘၣ်ဒိလၢခံကတၢၢ် မိၢ်သၣ်က့
အိၣ်ကတာ်လၢအခိၣ်ကုပူၤ အဝဲဘၣ်ထိၣ်တၢ်
ဆါဟံၣ်အလိၢ်ခံကအိၣ်လံလၢအလါဃၣ်ဃၣ်
လံအံၤန့ၣ်, ခဲအံၤတဘျီ ယထံၣ်ဘၣ်ကဒီးအီၤ
ဟဲဃီၤဆူယအိၣ်လၢခီးဘီတဘီအပူၤန့ၣ်လီၤ.
အဟဲကွၢ်ဃီၤယၤတတဲတၢ်နီတဘီ.အဆ့ကၤ
တဘ့ၣ်မ့ၢ်ဒ် Army Vest (လက်ပြတ်)လီၢ်လံၤ
တဘ့ၣ်လီၤ. ယတဲဘၣ်အီၤလၢ တနံၤညါအံၤ
ယတအိၣ်ဘၣ်မ့ၤနီတဘျီဒံးဘၣ်.ဝံသးစူၤ,လဲၤ
ဟံးန့ၢ်ယၤမ့ၤဘိၣ်လၢ C.I.D ပှၤဘိၣ်မ့ၤအလိၢ်
တဘိ. အဝဲတတဲတၢ်နီတမံၤ. ဟးထီၣ်ဝဲဒီး
က့ၤဝဲဒၣ်လီၤ.က့ၤအိၣ်ခိးတၢ်ဖးယံာ်လံ. သါရှ့ၣ်
တပၢၢ်ထီၣ်ဘၣ်. လၢတၢ်န့ၣ်အဃိ ယဆိကမိၣ်
လၢယကလဲၤဆူG.T.Iအတၢ်သူၣ်ထီၣ်တၢ်ဆါ
ဟံၣ်လၢပှၤဘၣ်ဒိခဲလၢာ်ဟဲပာ်ဖှိၣ်သးအလိၢ်
လၢကထံၣ်လိာ်ဘၣ်ယသးလၢစကီၤမိလ့အ
ဂီၢ်ဒီး ယဟးထီၣ်က့ၤဆူလိၢ်ခံလီၤ. ဖဲယတုၤ
လၢကျဲဖိလၢဟံၣ်တၢးဖိတဖၣ်အမဲာ်ညါအခါ
ယထံၣ်ဘၣ်စီၤသါရှ့ၣ်အိၣ်ဘျၢယုၢ်ကလာ် အ
ခိၣ်ခံခိပကံဃာ်ဝဲ အစုခံခီတခီန့ၣ်စိာ်ဒီးမ့ၤဘိၣ်
သၢဘိၣ် ဖဲအဂၤတခီ စိာ်ဃာ်ဝဲဒီးအ Stengun
န့ၣ်လီၤ.ယကွၢ်ထံလီၤအသးနါပှၢ် ယထံၣ်တၢ်
အပူၤတြိၢ်စုဆၣ်တပူၤဒီး ယသ့ၣ်ညါလၢ သပှၢ်
တၢၢ်လၢပှၤအံၤပှၤခးကမၣ်အီၤလီၤ. ဘၣ်မနုၤ
လဲၣ်. ဖဲအဆၢကတိၢ်အံၤ ပဃီၤတခးလၢၤတၢ်
ဘၣ်. ဒီး Stray Bullet တဟဲစ့ၢ်ကီးလၢၤဘၣ်.
မ့ၢ်တၢ်ဘှ့ၣ်တၢ်ဘှိၣ်အဆၢကတိၢ်လီၤ. ယကွၢ်
အီၤထံထံဝံၤ ယလဲၤကဒီးဆူညါဆူတၢ်ဆါ
ဟံၣ်လီၤ. ယလဲၤပူၤထဲတစဲးဒံးလီၤ. ယထံၣ်
လိာ်ယသးဒီးပှၤဟဲသၢဂၤအဃိ ယတဲအဝဲ
သ့ၣ်,"လၢမဲာ်ညါန့ၣ်..ပှၤသံအိၣ်တဂၤ အမံၤမ့ၢ်
သါရှ့ၣ်လီၤ. အဝဲမ့ၢ်ပှၤခရံာ်ဖိတမ့ၢ်ဘၣ်လဲၣ်ဒ
ယတသ့ၣ်ညါဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ် ယဃ့ကညးသု
ခူၣ်လီၤန့ၢ်ယၤဒ်ခရံာ်ဖိတဂၤအသိးတက့ၢ်. အ
ဂ့ၢ်ဒ်အံၤ..အဝဲမ့ၢ်ပှၤလုၢ်ဒိၣ်ပှ့ၤဒိၣ်လၢအပှၤက
လုာ်အဂီၢ်လီၤ. မတၤခးကမၣ်အီၤလဲၣ် ယတ
သ့ၣ်ညါဘၣ်. မ့မ့ၢ်ပဃီၤအကျိၤချံယူၤဒ မ့ၢ်တ
သ့ဘၣ်."ယတဲအဝဲသ့ၣ်ဝံၤ လဲၤဆူညါဆူတၢ်
ဆါဟံၣ်ဒီးနုာ်လီၤဆူ Officer Ward အပူၤဒီး
ထံၣ်သုးခိၣ်စကီၤမိလ့အိၣ်မံလီၤ တကၤအီကံ
ဘၣ်. အိၣ်ထဲဖှိၣ်ခံတဘ့ၣ်ဓိၤ. တဃၣ်ဒၣ်လဲာ်
အသးဆူယအိၣ်ဘၣ်. တၢ်ဆါဟံၣ်ပှၤခိၣ်ပှၤနၢ်
တဖၣ်အဒၢးပူၤ ပှၤဆါသုးအလိၢ်လၢာ်. အိၣ်
တ့ၢ်ထဲသုးခိၣ်စကီၤမိလ့တဂၤဓိၤလီၤ. ဖဲတၢ်
ဆါဟံၣ်ဒီဖျၣ်ညါ ပှၤသုးပှၤဆါအလိၢ်ဆူဃိာ်
ပူၤလၢာ်လံ.

ယအိၣ်ခိးတၢ်တတီၤဒိၣ်ဒိၣ် လၢယ
ကအိၣ်သကိးဘၣ်ဒီး သုးခိၣ်စကီၤမိလ့ဘၣ်
ဆၣ် မ့ၢ်လၢအဝဲတဝံၢ်ထိၣ်အခိၣ်ဒီး ကွၢ်ဃီၤ
တၢ်ဆူယအိၣ်လၢၤဘၣ်အဃိ ယဟးထီၣ်ကွံာ်
လၢဒၢးပူၤဒီး ဟဲက့ၤကဒါက့ၤဆူ Front Line
တၢ်မဲာ်ညါလီၤ. ယဟဲက့ၤတုၤဖဲသါရှ့ၣ်သံအ
လိၢ် ယတထံၣ်အီၤလၢၤဘၣ်. ယစံးဘျုးကစၢ်
ယွၤဒိၣ်မး. မ့ၢ်လၢပှၤလၢကရူၣ်လီၤက့ၤသုးဖိ
လုၢ်ဒိၣ်ပှ့ၤဒိၣ်တဂၤအံၤ အိၣ်ဒံးဝဲအဃိလီၤ. ဖဲယ
ဟဲက့ၤတုၤယလီၢ် ဖဲယအိၣ်ခိးခးဒံးဒုၣ်ဒါအ
လီၢ်အဂီၢ်အခါ ယဆ့ၣ်နီၤအိၣ်ဘှံးက့ၤလီၤ. ယ
အိၣ်ထဲတဂၤဓိၤမ့ၢ်ဃ့ၢ်လီၤဖးဒိၣ်လံ. ကအိၣ်က
ဒီးတတီၤဒိၣ်ဒိၣ် ပှၤဟဲပၢၢ်ထီၣ်ခံဂၤလီၤ. သုးခိၣ်
ခံပျ့တဲထီၣ်ဝဲ,"ခွါမုၣ်ဓၢ..ပဝဲပကဟးထီၣ်လီၤ.
နဲတခီမိၣ်."ယစံးဆၢအီၤ,"ယသုးခိၣ်စကီၤမိ
လ့တဲတ့ၢ်လံယၤလၢညါလံၤလံၤ "last man
last round"လီၤ."ပှၤကညီအကတၢၢ်တဂၤ ဒီး
ကျိသၣ်အကတၢၢ်တဖျၢၣ်လီၤ. တၢ်တဲအဂၤ
လၢယဂီၢ်တအိၣ်ဘၣ်. ပှၤခံဂၤအံၤဟးထီၣ်ဝဲ
လၢယအိၣ်လီၤ. ယအိၣ်တ့ၢ်ထဲတဂၤဓိၤကဒီး
လီၤ. မ့ၢ်ဟါလီၤလံ. ဒီးပှၤဟဲပၢၢ်ထီၣ်ကဒီးအ
သီတဂၤလီၤ.ယဖိဒိၣ်စီၤ Herald Ba Nyo ဟဲ
ဃုက့ၤယၤလီၤ. အဝဲတဲဘၣ်ယၤ,"ပှၤဟးထီၣ်
လၢာ်လံ."ယသံကွၢ်အီၤ,"ဘီဘီကွဲ(ယပၢ်)
မိၣ်."အဝဲစံး,"ဟးထီၣ်လံ."ယသံကွၢ်ကဒီး,
"နမိနပါမိၣ်.""ဟးထီၣ်လံ."ယတဲက့ၤတၢ်
ယဒွးက့ၤတၢ်တဘၣ်လၢၤဘၣ်. ယတဲအီၤ,
"မ့မ့ၢ်ဒ်န့ၣ်ဒီးယကက့ၤဆူဟံၣ်."အဝဲနီၣ်ထီၣ်
dodge Jeep ဒီးက့ၤဆှၢယၤဆူဟံၣ် ယက့ၤကွၢ်
က့ၤယကူယကၤသ့ၣ်တၣ် ယထၢနုာ်လီၤကူ
ကၤထဲအသီလၢထၢၣ်ပှၤကညီထါဝဲဖးဒိၣ်ခံ
ဖျၣ်အပူၤဝံၤ ယစံးဘၣ်အီၤ,"ပကလဲၤဆူဃိာ်
ပူၤ"ဒီးအဝဲနီၣ်ထီၣ်ကါလဲၤဆှၢယၤဒီး တၢ်အံၤ
ပှၤဆါတဖၣ်အဒွဲၣ်ထီၣ်န့ၢ်မ့ၣ်အ့ဒၢလံ. ပှၤတဲ
ယၤလၢ ပှၤဆါခဲလၢာ်အိၣ်သၢကယၤဘျဲၣ်ဒီး
ယဟးအိၣ်သကိးဟံးစုကွၢ်မဲာ်(နှုတ်ဆက်) အ
ဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်တဲယၤလၢ,"မ့ၢ်သုက
ဟ်လီၤတဲာ်က့ၤပှၤဓါ."ယသကိးမုၣ် Naida ဒီး
Harael သ့ၣ်တဲယၤ,"အိၣ်တီၢ်ဒီးကွၢ်စၢၤပှၤဆါ
မိၣ်."ယသးကညီၤက့ၤဘၣ်ပှၤဆါတဖၣ်ဒိၣ်မး
ဒီးယပာ်လီၤယသးလၢ ယကလဲၤဆှၢက့ၤကျိ
ဒီးဟဲမၤစၢၤပှၤဆါတဖၣ်လီၤ. ဖဲယလဲၤတုၤလၢ
Hlaing(လှိုင်မြစ်)ထံကျိအကၢၢ်ခိၣ် ယထံၣ်ပှၤ
ဂီၢ်မုၢ်အိၣ်ပှဲၤထံကၢၢ်ခိၣ်လီၤ. သမ္ှာန်တခီ အိၣ်
ထဲသၢခိၣ် ယစံးဘၣ်ကမျၢၢ်ဂီၢ်မုၢ်တဖၣ်,"က့ၤ
ကဒါက့ၤစၢ်ခီ. တနၤအံၤတမ့ၢ်ပှၤခီသုကလၢာ်
ဘၣ်."ဒီးယတိၣ်ထိၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢယကါအပူၤ
ဒီးဆှၢက့ၤအဝဲသ့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲသ့ၣ်ထီၣ်လၢ
ကါပူၤ ယဲတခီ ယပျဲန့ၢ်အလိၢ်ဒီး အိၣ်လၢတၢ်
မဲာ်ညါ ယတနိၣ်ဟံးက့ၤယထၢၣ်ဘၣ်. ဟဲတုၤ
ယွၤမး ပှၤစံၣ်လီၤလၢာ် ယတထံၣ်လၢၤယထၢၣ်
ဘၣ်.တဘျီအံၤယအိၣ်တ့ၢ်"အဝတ်တစ်ထည်
ကိုယ်တစ်ခု(နီၢ်တဂၤစ့ကၤလၢလိၤတဘ့ၣ်)"
လီၤ.တၢ်အံၤတမၤကိၢ်ယၤတၢ်နီတမံၤဘၣ်. ယ
လီကီဘၣ်က့ၤကစီဒီဘၣ်ဆၣ် ယတသးအုး
စ့ၢ်ကီးဘၣ်. ယသးမုာ်ကစီဒီလီၤ. ယတလိၣ်
တၢ်နီတမံၤဘၣ်. ယသးသမူဒီးယနီၢ်ခိတၢ်
အိၣ်ဒီးယၤခဲလၢာ် မ့ၢ်ဒ်လၢယပှၤကလုာ်အဂီၢ်
လီၤ. တၢ်လၢအမၤတမုာ်ယသးတခီ ယတမ့ၢ်
"last man last round" ဘၣ်. ယဘၣ်ပာ်တိၢ်
ကွံာ်ပှၤဆူးပှၤဆါတဖၣ်, ပှၤလၢအလိၣ်ဘၣ်ယ
တၢ်မၤစၢၤတဖၣ် ယသးအုးဒိၣ်မး. ယကဘၣ်
မၤဒ်လဲၣ်ယတဲတဘၣ်လၢၤဘၣ်. ဖဲယဖိဒိၣ်နီ
ထီၣ်ကါဒီးပလဲၤဆူထံကၢၢ်ခိၣ်အခါ မ့ၢ်ဘူးက
ဝါလံ. မဟါတနံၤပတထံၣ်လိာ်သးဒီးမ့ၤဘၣ်.
တနၤအံၤစ့ၢ်ကီး ပတမံနီတဘျီဘၣ်. ဖဲပဆ့ၣ်
နီၤလၢထံကၢၢ်ခိၣ်ဒီးခိးကွၢ်ပှၤစိာ်ထိၣ်စကီၤမိ
လ့ဆူသမ္ှာန်ပူၤဒီး ပှၤဝံၢ်ချံတခီ မ့ၢ်သုးခိၣ်ထိ
ပို,အဆၢကတိၢ်အံၤမ့ၢ်ဝါလံ. ပှၤကိးထိၣ်ပဒိဖိ
ဒိၣ်မုၢ်ဂၢ်ခံဂၤဆူချံပူၤဒီး ပလဲၤထိၣ်ဆူချံပူၤ တၢ်
ကတိၤတအိၣ်နီတဘီဘၣ်. ပပာ်တ့ၢ်ကွံာ်ဝ့ၢ်
အ့စ့ၣ်ဒီးပှၤဆူးပှၤဆါတဖၣ်ခဲလၢာ် မ့ၢ်တၢ်လၢ
အမၤသးအုးယၤဒိၣ်မးလီၤ.

ဖဲနမံနီၤမ့တမ့ၢ် နဆ့ၣ်နီၤဖးဘၣ်ပပှၤ
ကလုာ်အတၢ်ပၢၢ်ဆၢ ၁၉၄၉နံၣ်,လါယနူၤအါ
ရံၣ်(၃၁)သီ,တၢ်ဂ့ၢ်လၢအဘၣ်တၢ်ကွဲးအီၤလၢ
သုးမုၣ် သိၣ်ဒူစိမုၣ်တဂၤအတၢ်လဲၤခီဖျိအမ့ၢ်အ
တီ ဖဲအ့စ့ၣ်တၢ်ဒုးအံၤ ပှၤသးပှၢ်လၢစိၤခ့ခါဆၢ
ကတိၢ်ဖဲန့ၣ်တဖၣ် ကထံၣ်မုံက့ၤတၢ်မၤအသး
တဆီဘၣ်တဆီဒီး ကအၢၣ်လီၤတူၢ်လိာ်ဝဲလၢ
အမ့ၢ်သပှၢ်ကတၢၢ် မ့မ့ၢ်ပှၤလၢတချုးန့ၢ်တ
အိၣ်ဖျဲၣ်ထီၣ်ဒံးဘၣ်တဖၣ်အဂီၢ် ကလီၤက်ဒ်တၢ်
စံၣ်စိၤတဲစိၤ လၢအမၤတ့ၢ်အသးတဘျီနီၢ်နီၢ်န့ၣ်
လီၤ. ပနၢ်ဟူဘၣ်ပခိၣ်ပနၢ် လၢအဒုးတ့ၢ်တၢ်ဖဲ
တၢ်ပၢၢ်ဆၢစးထီၣ်အဆၢကတိၢ် ဒီးအဝဲသ့ၣ်
ယၢၤထီၣ်,"အ့စ့ၣ်တၢ်ဒုး..အ့စ့ၣ်တၢ်ဒုး"လီၤ.
ပှၤလၢအိၣ်ဘူးဒီးခိၣ်နၢ်တဖၣ် မ့တမ့ၢ် အဖိမုၣ်
ဖိခွါတဖၣ် ကဘၣ်တၢ်တဲယှၤအီၤလၢအဝဲသ့ၣ်
အတၢ်ဒုးတၢ်ယၤအမ့ၢ်အတိ လၢအလီၤသူၣ်
ပိၢ်သးဝးတဖၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ် ပတထံၣ်ဘၣ်ဖး
ဘၣ်အဝဲသ့ၣ်အနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲ အတၢ်ကွဲးပာ်
တ့ၢ် အနီၢ်ကစၢ်တၢ်စံၣ်စိၤတဲစိၤနီတဂၤဘၣ်. ပှၤ
တဂၤဂၤ မ့တမ့ၢ် ပှၤလၢအဘၣ်ထွဲလၢထံၣ်
သ့ၣ်ညါထွဲတၢ်ကွဲးတ့ၢ် နီၢ်တဂၤအတၢ်စံၣ်စိၤ
တဲစိၤမ့ၢ်အိၣ်ဒီး ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢ သးအိၣ်တူၢ်
လိာ်ဒီးရၤလီၤဘၣ်က့ၤ ဒ်သိးကမျၢၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိ
တဖၣ်ကဖးဘၣ်အဂီၢ်လီၤ. ဖဲပဖးသုးခိၣ်မုၣ်တ
ဂၤအနီၢ်ကစၢ်တၢ်လဲၤခီဖျိ ဖဲအ့စ့ၣ်တၢ်ဒုးအ
ဆၢကတိၢ်အံၤ ပပာ်ကဖၢလၢပသးလၢ ကညီ
မုၣ်သးစၢ် လၢအိၣ်ဒီးတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ ထိၣ်
မၤလိဘၣ်ကသံၣ်ကသီဖှ့ၣ်စိမိၤ(ဆေးတက္က
သိုလ်)ခံနံၣ်ကွီဖိမုၣ်တဂၤအတၢ်သးဒူ,ဘူၣ်
တၢ်,အဲၣ်အပှၤကလုာ်ဒီးဟ့ၣ်လီၤအသးဒူဒူ

တဂၤအံၤဒိၣ်မးလီၤ. ဘၣ်ဆၣ် လၢခံပတနၢ်ဟူအဂ့ၢ်အကျိၤနီတဘျီလၢၤဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ် ပဘၣ်ဟ်ပနီၣ်ဟ်လုၢ်ဟ်ပှ့ၤအဝဲအတၢ်အဲၣ်, တၢ်သးဒူ,တၢ်ဟ့ၣ်လီၤသး လၢတအိၣ်ဒီးတၢ်ဂုၤက့ၤအခံဘၣ်နှ့ၣ်လီၤ. အဝဲဒ်အမ့ၢ်ခ့ခါစိၤဆၢကတီၢ်ဖဲနှ့ၣ် သးစၢ်မုၣ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တဂၤအသိး အတၢ်ကွဲးအပူၤ ပှၤမံၤပှၤသၣ်,တၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲ, တၢ်ပီးတၢ်လီခဲလၢာ် ကွဲးဝဲလၢအဲးကလံးကျိာ်အဃိ ယဖၢနုာ်ဒ်အနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲအတၢ်ကွဲးဒီး ယတအဲၣ်ဒီးဆီတလဲအဝဲအတၢ်ကွဲးလၢအနီၢ်ကစၢ်အစုလီၢ်ဘၣ်လီၤ. ပသးအုးဒိၣ်မးလၢအတၢ်ဂီၤလၢအဒိဝဲဖဲအသးစၢ်အခါမ့ၢ်ဂ့ၤ,အိၣ်ဒီးသးကူသိးမ့ၢ်ဂ့ၤ,တအိၣ်နီတဘ့ၣ်ဘၣ်အဃိလီၤ. အဂီၤဖိအိၣ်တ့ၢ်ထဲတဘ့ၣ်ဧါနှ့ၣ်လီၤ.

ယအိၣ်ဖျဲၣ်ထိၣ်လၢကညီတၢ်ပၢၢ်ဆၢကဲထိၣ်သၢနံၣ်ဝံၤအလီၢ်ခံ ဒ်ပစံးတၢ်အသိး ဖဲလါအ့ဖြ့ၣ်(၂၅)သီ,၁၉၅၂နံၣ်အနံၤလီၤ. ဖဲယမ့ၢ်ဖိသၣ်ယသးအိၣ်အနံၣ်တဆံအခါ ယနၢ်ဟူဘၣ်ကီၢ်သူလ့ၤသုးခိၣ်မုၣ်အိၣ်ဝဲတဂၤ အမံၤလၢနီၢ်ခၣ်ရံးလီၤ.ယနၢ်ဟူတပျာ်ဘၣ်ထဲအမံၤဒ်နှ့ၣ်ဧၤလီၤ. တၢ်နှ့ၣ်ဝံၤအလီၢ်ခံ ပစးထိၣ်လိာ်ကွဲပှၤကညီဒီးပယီၤဒုးလိာ်အသးဒီးယတဲ, "ယကကဲကီၢ်သူလ့ၤသုးဒီးယမ့ၢ်သုးခိၣ်နီၢ်ခၣ်ရံးလီၤ." ပခးလိာ်ပသးလၢသ့ၣ်နးဝၣ်ဖိ ပဖၢနုာ်တီၤပျ့ၢ်ချံလၢဝၣ်ပိၤဖိတဘိအခိၣ်ထိးဒီး ပဆိၣ်ဖျိးထိၣ်အီၤ ပပာ်အီၤဒ်အမ့ၢ်ကျိတီၤပျ့ၢ်ချံဖျိးထိၣ်သိၣ် "ထး..ထး" ဘၣ်ပှၤဆါလီၤ. ယမ့ၢ်သုးခိၣ်နီၢ်ခၣ်ရံး ယအိၣ်ဒီးယပျဲၢ်သၢဂၤ,လၢဘးတခီ ပယီၤသုးခိၣ်အိၣ်ဒီးအပျဲၢ်သၢဂၤလီၤ. ပခးလိာ်ပသးပှၤလူၤပှၤမ့ၢ်ချုး,ပှၤခးပှၤမ့ၢ်ဘၣ် ပဘၣ်ခိၣ်ရှူသးဒီး ပစးထိၣ်ကဒါက့ၤတၢ်ဒုးအသိတဘျီလီၤ. အါတက့ၢ်ပမၤနၢၤပယီၤဒီး တၢ်ဘၣ်ယၤမုာ်ဒိၣ်မးလီၤ. ဖဲနှ့ၣ်အဆၢကတီၢ် မိၢ်ဂၢ်လၢအဟံၣ်အိၣ်ဘူးတဂၤဒူပှၤဃါပှၤတဲဝဲ, "တဘၣ်လိာ်ကွဲဒ်နှ့ၣ်ဘၣ်." ပပျံၤအီၤ, ပဘၣ်ဟ်ကတီၢ်တၢ်လိာ်ကွဲဒီး မၤတမုာ်ပသးလၢပတလိာ်ကွဲဘၣ်တၢ်ဒုးလိာ်သးအတၢ်လိာ်ကွဲလၢၤဘၣ်အဃိလီၤ. ယဒိၣ်ထိၣ် ယလဲၤအိၣ်ဘၣ်ကို လၢဝ့ၢ်ပူၤတဘျီဘျီ သရၣ်မုၣ်တနီၤသူဝဲတၢ်ကတိၤ "သူပုန် ကရင်သူပုန်" ယကနၣ်ဆါသူၣ်ဆါသးလီၤက်ယအ့ၣ်ဘၣ်ယသဒံလီၤ. တုၤယဟးထီၣ်ကွီ ယသံကွၢ်သံဒီးပှၤကွဲးလံာ်တဂၤအံၤအဂ့ၢ် ဘၣ်ဆၣ် မတၤတဂၤမးစံးဆၢယၤတသ့ဘၣ်. တဘၣ်ဘၣ်.

ဖဲယမၤကဒါက့ၤတၢ်လၢကညီပိာ်မုၣ်ကရၢ တၢ်ကရၢကရိအခါ ယသံကွၢ်ဘၣ်ဃးသုးခိၣ်နီၢ်ခၣ်ရံးအဂ့ၢ် ဘၣ်ဆၣ် ပှၤတသ့ၣ်ညါနီတဂၤဘၣ်. ယသံကွၢ်ကဒီးအသိတဘျီ ပှၤမၤသကိးတၢ်ဒီးယၤတဂၤတဲဝဲ, "ဖံခၣ်ရံးနှ့ၣ်အိၣ်လၢသါသဝီ" ယသံကွၢ်အါထိၣ်အီၤ, အဝဲတဲယၤတလီၤတံၢ်လီၤဆဲးအဃိ ယတနာ်အီၤဘၣ်. ဖဲဖံခၣ်ရံးသံဝံၤအလီၢ်ခံ အဝဲတဲယၤလၢ, ဖံခၣ်ရံးသံလံ အဟံၣ်အိၣ်ဘူးဒီးကွီဘါယွၤဒ်အံၤဒ်နှၤအခါ ယတဲအီၤ,ဘၣ်မနုၤနတတဲယၤတၢ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးဘၣ်လဲၣ်. ယမ့ၢ်သ့ၣ်ညါလၢအအိၣ်ဖဲနသဝီအနီၢ်ကီၢ် ယကလဲၤထံၣ်လိာ်အီၤဒီး တနံၣ်ညါအံၤ အဝဲက့ၤဒီးထံၣ်လိာ်အသးဒီးဖံခၣ်ရံးအဖိခွါ တဲပှးဝဲတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဒီးဖံခၣ်ရံးအဖိခွါထုးထိၣ်ပှ့းအီၤလၢ အမိၢ်ကွဲးတ့ၢ်ဃာ်အတၢ်လဲၤခီဖျိလၢအကစၢ်အစုလီၢ်ဒၣ်ဝဲဒီးမၣ်လိာ်ဝဲလၢပကဘၣ်ဟ့ၣ်က့ၤအီၤလီၤ.

ဖဲပဖးဘၣ်က့ၤအဝဲအသးသမူတၢ်လဲၤခီဖျိတဖှ့ၣ်တတ်နှ့ၣ် တၢ်လိၣ်ဒံးအိၣ်ဒံးဝဲအါမးလၢပအဲၣ်ဒီးဆၢနၢ်ဟူအဝဲအဂ့ၢ်လၢခံတဖၣ်ဒီး တၢ်ကဲထိၣ်သးဖဲနှ့ၣ်အဆၢကတီၢ်တဖၣ်လီၤ. ယနၢ်ဟူဘၣ်လၢ အဝဲက့ၤထိၣ်လံာ်စိဆှံကွီလီၤ.ကမ့ၢ်ဖဲတၢ်က့ၤမၤတၢ်မှာ်တၢ်ခုၣ်အဆၢကတီၢ်သ့ၣ်သ့ၣ်လီၤ.ယနၢ်ဟူလၢ ခိၣ်နၢ်လၢအအိၣ်တ့ၢ်တနီၤစံးဝဲ,ပှၤလၢအက့ၤဟ့ၣ်လီၤအသးတဖၣ် တပာ်ဝဲလၢအမ့ၢ်ပှၤမၤတၢ်ပၢၢ်ဆၢဖိဘၣ်. အဖံက့ၤလီၤ တမ့ၢ်လၢတၢ်က့ၤမၤသကိးတၢ်ဃူတၢ်ဖိးဒီးဒုၣ်ဒါဘၣ်. အ့စ့ၣ်တၢ်ဒုးဝံၤ အဝဲဆဲးဒုးဒံးတၢ်လၢအပှၤကလုာ်ဂီၢ် တုၤအကဲထိၣ်သုးခိၣ်တဂၤလီၤ. ဒ်လဲၣ်ဂ့ၤ လၢအတၢ်ကွဲးအပူၤ အဝဲတဟ်ဖျါထိၣ်ပှၤနီတဂၤအတၢ်ဂံၢ်စၢ်ဘါစၢ်ဘၣ်. ဟ်ဖျါထိၣ်လၢ အဝဲမ့ၢ်ပိာ်မုၣ်သးဒူ,အဲၣ်ကလုာ်သွံၣ်အိၣ်လၢအပူၤတကးဒံးဘၣ်, အိၣ်ဒီးတၢ်ဆၢတဲာ်လၢအဘၣ် ဖဲတဖျးမဲာ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီပၢၢ်ထိၣ်အဆၢကတီၢ်နှ့ၣ်လီၤ. ဒီးဖျါလၢ အဝဲမ့ၢ်စ့ၢ်ကီးပိာ်မုၣ်သးစၢ်လၢအဟ်ဒိၣ်ယွၤတအိၣ်ဒီးတၢ်ပျံၤတၢ်ဖုးနီတမံၤစ့ၢ်ကီးဘၣ်.

ဖဲတၢ်ပၢၢ်ဆၢစးထိၣ်အခါ အဝဲအသးအိၣ်ဒံးဒၣ်ထဲ(၁၉)နံၣ်ဒီး(၉)လါလီၤ. တုၤဃီၤ ၁၉၄၉နံၣ်,လါမးရှးမး အဝဲပှဲၤထိၣ်အနံၣ်(၂၀)လီၤ. ပမ့ၢ်တထံၣ်ဘၣ်အီၤနီတဘျီနာ်သက့ ပသ့ၣ်နိၣ်သးသယုၢ်အီၤ, ဟ်လုၢ်ဟ်ပှ့ၤ ဟ်ဒိၣ်ဟ်ကဲအဝဲအတၢ်သးဒူဒီးတၢ်အဲၣ်ကလုာ်အသးလၢအအိၣ်လၢအပူၤထီဘိလီၤ. အနီၢ်ခိအိၣ်လီၤတဲာ်(အသ့ၣ်ခိၣ်)အိၣ်ဖဲသဝီဝီၢ်စံ,ကီးဒီးတကါ(ဘီလူးကျွန်း)နှ့ၣ်လီၤ. ဖးသကိးအဝဲအဂ့ၢ်ဖှ့ၣ်ကိာ် လၢအဘၣ်တၢ်ကွဲးအီၤလၢအဖိခွါစိၤဆၣ်တူလူၤ ဒ်အဖိလာ်အသိးတက့ၢ်.

(အဲးဒံးထၢၣ်)

ဖံဖံနီၢ်ခၣ်ရံးဆ့သးသမူအဂ့ၢ်

ဖံဖံနီၢ်ခၣ်ရံးဆ့, အိၣ်ဖျဲၣ်ထိၣ်လၢ(ဘီလူးကျွန်း,မွန်ပြည်နယ်,ချောင်းဆုံမြို့နယ်,ကရင်ဝင်းစိန်ကျေးရွာ(ဝီၢ်စံသဝီ),ဖဲ၁၉၂၉နံၣ်,လါအ့ဖြ့ၣ်(၁၅)သီနှ့ၣ်လီၤ. အပၢ်မ့ၢ်ဝဲ,ဖုသရၣ်ဆ့ဒီးအမိၢ်မ့ၢ်နီၢ်အဲမလ့ၣ်နှ့ၣ်လီၤ. အပၢ်မ့ၢ်ပှၤသၣ်ယၣ်ဝတံၣ်, ဒီးအမိၢ်မ့ၢ် ပှၤဘလူကွီ,ဝီၢ်စံသဝီလီၤ. အဒီပုၢ်ဝဲၢ်အိၣ်ဝဲလွံၢ်ဂၤ) ဖုမိၢ်တီၢ်ဆ့, ဖုတကဲးဆ့,ဖုထီးမဲဆ့ ဒီးနီၢ်ခၣ်ရံးဆ့နှ့ၣ်လီၤ. အဝဲမ့ၢ်ဖိပိာ်မုၣ်ထဲတဂၤလၢဒီပုၢ်ဝဲၢ်အကျါဒီး မ့ၢ်စ့ၢ်ကီးပှၤသဒါလီၤ.

အိၣ်ကွီမၤလိမၤဒီးလံာ်လၢ မိၣ်လမ့ၣ်(ဒိုင်းဝန်ကွင်း)ပှၤကညီကွီဒီး မ့ၢ်ပှၤတဂၤလၢအဖွဲးမးအဃိ ဖျိထိၣ်ဝဲဒၣ်ကွီတနံၣ်ခံတီၤ စးထိၣ်တုၤလၢယဲၢ်တီၤ,ဃုတီၤဖျိထိၣ်ဝဲတနံၣ်ဃီ, ခွံတီၤ,အတီၤတဆံမၤလိဝဲတနံၣ်ဃီဖဲသၣ်ယၣ်ဝတံၣ်ဒီး ဖျိထိၣ်စ့ၢ်ကီးဝဲဒၣ်နှ့ၣ်လီၤ. ထိၣ်ကဒီးကွီလၢဝ့ၢ်တကူၣ်(ဆေးတက္ကသိုလ်)ခံနံၣ်ဝံၤ ပှၤကညီဒီးပယီၤအ့ၣ်လိာ်သး,ဒုးလိာ်ယၤလိာ်သး တၢ်သဘံၣ်သဘုၣ်အဃိ ခီဖျိမ့ၢ်ပှၤလၢအဲၣ်အပှၤကလုာ်ဒီး သူၣ်ဆူၣ်သးဂဲၤလၢပှၤကလုာ်ဂီၢ်အဃိ အဝဲဆိကတီၢ်ကွံာ်အတၢ်မၤလိမၤဒီးဒီး နုာ်လီၤမၤတၢ်ပၢၢ်ဆၢ ဖဲ ၁၉၄၉နံၣ်, လါယနူၤအါရံၣ်(၃၁)သီနှ့ၣ်လီၤ.မုၢ်နံၤအဝဲအံၤ တၢ်ဟ်ပနီၣ်အီၤလၢ, "ကညီဒိကလုာ်တၢ်ပၢၢ်ဆၢအမုၢ်နံၤ(ကရင့်တော်လှန်ရေးနေ့)" နှ့ၣ်လီၤ. မုၢ်နံၤအဝဲနှ့ၣ် အဝဲအိၣ်ဝဲလၢဝ့ၢ်တကူၣ်ပူၤ(သမိုင်းခဝဲခြံ)ဒီး ထံၣ်ဘၣ်ဝဲတၢ်ဒုးတၢ်ယၤအဆိကတၢၢ်ဒီး မ့ၢ်တၢ်ဒုးတၢ်ယၤလၢအဆူၣ်လီၤ.

ဖဲမုၢ်နံၤအဝဲနှ့ၣ် အပၢ်သရၣ်ဆ့အိၣ်လၢအ့စ့ၣ်(အင်းစိန်)ဒီး ဟဲဆူအဖိမုၣ် နီၢ်ခၣ်ရံးဆ့အအိၣ် လၢကက့ၤကိးက့ၤဖိမုၣ်ဆူအ့စ့ၣ်(အင်းစိန်)လီၤ. ဘၣ်ဆၣ် အဝဲတက့ၤပိာ်အပၢ်အခံအဃိ ပၢ်တဂၤ လၢတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဒီးတၢ်သးတမုာ်အပူၤ စံးဘၣ်အဖိမုၣ်လၢ, "နမ့ၢ်အဲၣ်ဒီးမၤစၢၤနပှၤကလုာ်နှ့ၣ် မၤစၢၤအီၤလၢကသံၣ်ခီတကပၤ" မ့မ့ၢ်ဖိမုၣ်တခီ မၢအပၢ်က့ၤကွံာ်ဒီး အဝဲဒၣ်စးထိၣ်တၢ်ပၢၢ်ဆၢနှ့ၣ်လီၤ. မၤတၢ်ပၢၢ်ဆၢယံာ်ဝဲ(၁၅)နံၣ်လီၤ. တၢ်ပၢၢ်ဆၢအဆၢကတီၢ် အဝဲထိၣ်ပှ့ၢ်ဒီး ပှၤမၤတၢ်ပၢၢ်ဆၢဖိ စီၤဘီနၢ်(အင်းစိန်လှော်ကား)ဒီး ယွၤဟ့ၣ်သါအီၤဖိသၢဂၤလၢအမ့ၢ်,နီၢ်တဘိရၢ်,စီၤအဲၣ်ဖိဒီးစီၤဆၣ်တူလူၣ်နှ့ၣ်လီၤ.

မၤတၢ်ပၢၢ်ဆၢ(၁၅)နံၣ်ဝံၤ,ဟဲက့ၤလီၤဆူအ့စ့ၣ်ဒီး မၤလိကဒီးတၢ်လၢအ့စ့ၣ်ကီၤလၤဝါလံာ်စိဆှံကွီသၢနံၣ်လီၤ. လၢခံ အဝဲဟဲက့ၤအိၣ်ဒီးအမိၢ်သးပှၢ်လၢအအိၣ်မူဒံးတဂၤလၢဘလူကွီလီၤ.လၢတၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါတကပၤစ့ၢ်ကီး ဒ်တၢ်လၣ်အိၣ်ဒီးအီၤအသိးမၤဝဲနှ့ၣ်လီၤ. အဝဲအိၣ်ဒီးအဖိအလံၤသ့ၣ်တဖၣ်ဒီး ဖဲအသးပှဲၤထိၣ်(၈၅)နံၣ်,(၂၁.၂.၂၀၁၃)ဂီၤ၉းဝဝနၣ်ရံၣ်နၢ်ဟူအပၢ်အိၣ်လၢမူခိၣ်အတၢ်ကိးအီၤ ဒီးက့ၤအိၣ်ဘှံးက့ၤဝဲဒၣ်နှ့ၣ်လီၤ.

ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢ

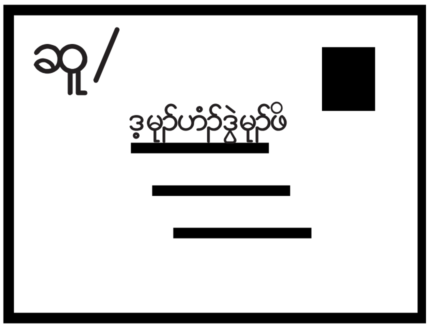

တၢ်ပရၢဆူ -- ဟံၣ်ဒွဲမုၣ်ဖိတဂၤအဂီၢ်

ဒ့မုၣ်(ဟံၣ်ဒွဲမုၣ်ဖိတဂၤ)

လၢတၢ်အဲၣ်တၢ်သးအိၣ်ဒီး တၢ်မုၢ်လၢ်တၢ်လၢနၤဒိၣ်ဒိၣ်အါအါအပူၤ ဟံးထိၣ်ယဲထိၣ်ဒံးဘိ,လံာ်ကဘျံးဝါဒီး ကွဲးဃီၤယဲလံာ်ပရၢဖိတဘ့ၣ်ဆူနအိၣ်နှၣ်လီၤ. ဆၢမုၢ်လၢ်လၢ ဖဲနထံၣ်လီၤနဲ "ဟံၣ်ဒွဲမုၣ်ဖိတဂၤ" နှၣ် နကသ့ၣ်ညါလၢအမ့ၢ်နၤဒီး ဟံးထိၣ်ဖးနဲချူချူကစုဒ့ဖိထဲတဂၤ အိၣ်ဒီးတၢ်ဆိကမိၣ်ယိာ်ယိာ်နှၣ်လီၤ. တၢ်ကွဲးအံၤ မ့ၢ်ဒ်မုၢ်ဆ့ၣ်မုၢ်ဂီၤအတၢ်ကွဲးဖိယိယိဘၣ်ဆၣ် နီမုၣ်အဲၣ်ဒိးလၢ နကဖးအီၤလၢသူၣ်လၢသး တမ့ၢ်ထဲဒ်ထးခိၣ်ဧိၤဘၣ်နှၣ်လီၤ.

တၢ်လၢနီမုၣ်အဲၣ်ဒိးဒုးသ့ၣ်ညါနၤအဆိကတၢၢ်တခါနှၣ် ဝံသးစူၤတဘၣ်ကီးကလူကီးကလိဒီး သးဝံၣ်တၢ်အဲၣ်အတၢ်သးဝံၣ်ဖးဒိၣ်ဖးဒိၣ်တဂ့ၤ. နမၤလိထိၣ်နကလုၢ်လၢအမုာ်ဘၣ်ဆၣ် ပှၤလၢဟံၣ်ဒွဲကပိာ်ကပၤ ပှၤလဲၤတၢ်က့ၤတၢ်လၢကျဲလၢကပိၤပူၤတဖၣ် ကဆိကမိၣ်လၢနထံၣ်အီၤဒီး နသးဝံၣ်န့ၢ်အီၤ(ထံယွၤကသ့အဂီၢ်ထံဘိကိျၤအိၣ်ပာ်)အဃိ နသူးနသ့ၣ်ကလီၤကွံာ်ကလိကလိလၢ အခီပညီတအိၣ်ဘၣ်နှၣ်လီၤ. ဝံသးစူၤသးဝံၣ်အီၤဆံးဆံးကယီကယီ ဖဲနန့ၢ်ဟူနဲထဲတဂၤဒီး သုတမၤတံာ်တာ် ဒုးအိၣ်ထိၣ်ပှၤတၢ်ဆိကမိၣ်နီတဂၤနှၣ်တက့ၢ်.

တၢ်ဆၢကတီၢ်ဒီး တၢ်အိၣ်သးလၢမ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤ ပတဲလီၤတံၢ်လၢအဂ့ၢ်တသ့နီတဂၤဘၣ်အဃိ မုၢ်နၤခီ တချူးသုမံအဆၢကတီၢ် ပာ်ဖှိၣ်ထိၣ်သုသး ဘူၣ်ထိၣ်ဘါထိၣ်ကစၢ်ယွၤ(ခရံာ်,ဘူးဒး,တၢ်စူၢ်တၢ်နာ်တခါဂ့ၤတခါဂ့ၤ)အးလီၤသးလၢကစၢ်ယွၤဝံၤ မံသကိးမုာ်မုာ်တက့ၢ်. ဝံသးစူၤ တဘၣ်ထီးလီၤနခိၣ်လၢပှၤကျါဒီးတဲသကိးတၢ် ပိာ်ခွါလၢအံၤတဂၤဒ်အံၤဒ်နၤ, တၢ်ပိာ်ခွါလၢနှၣ်တဂၤဒ်အံၤဒ်နၤတဂ့ၤ. ထိၣ်ဖိလံၣ်ဖိ,သၣ်ဘုလါ,တၢၢ်ဃံၤသးကနၢ်ဟူချုးန့ၢ်နၤဒီး ကဟးစိာ်ဘၣ်ဖုးနကစီၣ်လၢအဒုးလီၤဘၣ်ဖုးနသူးနသ့ၣ်အဃိ ဝံသးစူၤပလီၢ်စ့ၢ်ကီးနသးလၢ တၢ်တဲသကိးပိာ်ခွါဖိအဂ့ၢ်အကျိၤနှၣ်တက့ၢ်.

သူလီတဲစိလၢ နကကနၣ်တၢ်သးဝံၣ်အဂီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ကွၢ်တၢ်ဂီၤအကလုာ်ကလုာ်ဒီး လိာ်ကွဲအီၤအဂီၢ်နှၣ်တဂ့ၤ. တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်စဲဘူးလၢနနၢ်ပူၤ,စဲထိလၢနမဲာ်ချံပူၤ,ဘုးတာ်လၢနသးပူၤနှၣ် နသွိနုာ်လီၤက့ၤလံာ်လဲၢ်,တၢ်မၤလိလၢနမၤလိန့ၢ်တဖၣ် ကတတြိၢ်လၢၤဝဲဘၣ်သပှၢ်ကတၢၢ်နှၣ်လီၤ. သုတၢ်ဆၢကတီၢ်တခါလၢအလီၢ်တခါလၢအလီၢ် ဒ်သိးအသုတမၤဘၣ်ဒိလိာ်အသးနီတခါလၢ ကမၤဆံးလီၤစှၤလီၤ နတၢ်လဲၤထိၣ်လဲၤထီအဂီၢ်နှၣ်တက့ၢ်.

နအိၣ်ထဲပိာ်မုာ်ဖိဘၣ်ဆၣ် ဝံသးစူၤပာ်ကဲဒီးပာ်လုၢ်ပာ်ပှ့ၤတၢ်န့ၢ်သါအဃံအလၤလၢနဒိးန့ၢ်ဘၣ်အီၤနှၣ်တက့ၢ်. အိၣ်အီၤဘံၣ်ဘံၣ်ဘၢဘၢတဃံးဒံးဖိ ဒ်သိးနသုတဘၣ်စံးဘၣ်ကတိၤကလိကလိအဂီၢ်နှၣ်တက့ၢ်.လၢတၢ်အိၣ်သးအဖိခိၣ် လူၤထိၣ်နဲတၢ်ဆၢကတီၢ်ဘၣ်ဆၣ်တဘၣ်လူၤထိၣ်နဲတုၤ ပှၤဟးသိၣ်ဝံသဲကလၤနၤတဂ့ၤ.တၢ်အိၣ်လၢပှၤဂၤအလိၤ ပပာ်ဘံၣ်ပာ်ဘၢအီၤမ့ၢ်တသ့ဘၣ်ဆၣ် ယနာ်လၢ တၢ်အိၣ်လၢပလိၤနှၣ် ပကတဲာ်ကတိၤဒီးပာ်ဘံၣ်ပာ်ဘၢအီၤကသ့ဝဲဂ့ၤဂ့ၤနှၣ်လီၤ.

စ့ဖိလၢအအိၣ်ဒီးနၤနှၣ် ကွၢ်သူဒီးကတိၤအီၤတက့ၢ်.ကျိၣ်ဖိစ့ဖိနှၣ် တအိၣ်ပာ်ဒီးအထူၣ်လၢဖဲပသးလီအီၤတဘျီဂ့ၤတဘျီဂ့ၤ ပလဲၤတရူၤလီၤအီၤသ့ဝဲနှၣ်ဘၣ်. လၢာ်ကပၢၤလၢာ်ကဝါ,လၢၢ်ခိၣ်နူာ်တၢ်ဆိကမိၣ်အါမးလၢပကန့ၢ်ဘၣ်အီၤအဂီၢ်လီၤ. သုအီၤလၢနတၢ်မၤလိအဂီၢ်, သူနါစိၤအီၤလၢတၢ်ပှ့ၤန့ၢ်တၢ်အဲၣ်အဂီၢ်တဂ့ၤ. သ့ၣ်နိၣ်ထိၣ်လၢနမိၢ်နပၢ်ဘၣ်ကွၢ်ထွဲနၤ ဘၣ်ဃုန့ၢ်စ့လၢနဂီၢ်ကီကီခဲခဲနှၣ်တက့ၢ်.

အဲၣ်လိာ်ကွံာ်လိာ်သုသးတဂၤဘၣ်တဂၤ ဘၣ်ဆၣ် ဝံသးစူၤဟ်ကဲလိာ်ဘၣ်သုသးတဂၤဘၣ်တဂၤတက့ၢ်.တဘၣ်ဟးဟံးလီၢ်ဟံးလဲ,ဟံဟုၣ်ဟံဘျၣ်ပှၤဂၤအတၢ်တဂ့ၤ. လၢနဟံးဘၣ်ပှၤအတၢ်တဘျီနှၣ် ကကဲထိၣ်ဘၣ်ဖုးနတၢ်စံၣ်စိၤတဲစိၤတစိၤသးအဃိ ဝံသးစူၤပလီၢ်နသးဒီးကီၤသူၣ်ကီၤသးဘၣ်တက့ၢ်. ဟံၣ်ဒွဲတၢ်အိၣ်တၢ်အိမ့ၢ်တလၢတပှဲၤ မ့ၢ်တဒ်သိးနဆၢအိၣ်ဘၣ်အသိး ဘၣ်ဆၣ် ဝံသးစူၤတဘၣ်ဟးဟုၣ်အိၣ်ဘျၣ်အီၤပှၤဂၤအတၢ်နီတဘျီတဂ့ၤ. မ့ၢ်တၢ်မံၤတဂ့ၤသ့ၣ်တဂ့ၤဒီး ကမၤလီၤနမိၢ်နပၢ်အမဲာ်ထံ ဖဲအနၢ်ဟူနကစီၣ်ဒ်အံၤတဖၣ်အဃိ ဝံသးစူၤပလီၢ်ဆိဘၣ်နသးတက့ၢ်.

တဘၣ်ဟးလၢပှၤဟံၣ်အါလၢ်ကဲၣ်ဆီးတဂ့ၤ. တၢ်ဟးလၢပှၤဟံၣ်အါနှၣ် ကဟဲစိာ်က့ၤန့ၢ်ပှၤတၢ်မံၤအှၣ်တၢ်မံၤကျၣ်အဃိ မ့ၢ်သ့နှၣ် ဟးဆှံးတၢ်ဟးလၢပှၤဟံၣ်တက့ၢ်. ပှၤသးပှၢ်စံးဝဲ,"ပဟးပှၤဟံၣ်ဆူၣ်ပယီၢ်တချိးဘၣ်ပှၤသ့ၣ်မုၣ်ခံ"အသိး ဝံသးစူၤပလီၢ်နသးဒ်သိးနသုတယီၢ်တချိးဘၣ်ပှၤသ့ၣ်မုၣ်ခံလၢနဟးပှၤဟံၣ်ဆူၣ်အဃိနှၣ်တက့ၢ်.

တမ့ၢ်ထဲဟံၣ်ဒွဲအံၤ အိၣ်ဒီးအတၢ်သိၣ်တၢ်သိ,တၢ်သိၣ်တၢ်သီဃံးဝဲဘၣ်. ဟံၣ်ဒွဲကီးဖျၣ်, တၢ်မၤလီၢ်ကီးခါ, ပှၤတဝၢတၢ်လီၢ်ခဲလၢာ် အိၣ်ဒီးအတၢ်သိၣ်တၢ်သီဒ်ဝဲစုာ်စုာ်နှၣ်လီၤ. ဖဲနအိၣ်လၢဟံၣ်ဒွဲအဆၢကတီၢ် ဝံသးစူၤလူၤထွဲဘၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ တုၤလီၤတီၤလီၤ ဒ်သိးဖဲနလဲၤတပူၤဂ့ၤတတီၤဂ့ၤ တၢ်ကီတၢ်ခဲသုတအိၣ်လၢနဂီၢ်တဂ့ၤနှၣ်တက့ၢ်. နလုၢ်နပှ့ၤအိၣ်ဝဲထဲလဲၣ်နှၣ် ဖျါထိၣ်ဝဲလၢနလူၤထွဲတၢ်သိၣ်တၢ်သီနှ့ၢ်ဝဲဆံးအါလဲၣ်အဖီခိၣ်နှၣ်လီၤ.

"ဒ်နမ့ၢ်ပိာ်မုာ်တဂၤအသိး ဝံသးစူၤပၢၤဃာ်ပိာ်မုာ်အသူးအသ့ၣ် အလၤအကပီၤအတၢ်ဃံတၢ်လၤအလုၢ်အပှ့ၤ တုၤပကစၢ်ဒ်ဝဲမ့ၢ်တအဲၣ်ဒိးအိၣ်လၢတၢ်လီၢ်ထိၣ်ထီဘၣ်ဆၣ် ပှၤကီးဂၤပာ်ဒိၣ်ပာ်ကဲ ပာ်လုၢ်ပာ်ပှ့ၤဒီးပာ်ထိၣ်ထီပှၤသ့နှၣ်တက့ၢ်."

လၢ – နီမုၣ်

ကူၣ်သ့ပီညါလီၤဆီကိုတၢ်တိာ်ကျဲၤတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ လၢလွံၢ်လါဒၢတၢ်ပူၤ

စးထီၣ်ဖဲလါယူၤ(၁)သီ,၂၀၁၅နံၣ်န့ၣ် ကူၣ်သ့လီၤဆီတၢ်တိာ်ကျဲၤ အိၣ်ဒီးတၢ်အိးထီၣ်ကဒါက့ၤကိုလၢဒဲကဝီၤ(၇)ဘ့ၣ်အပူၤလီၤ. လါယူၤ(၂)သီ,တုၤလါယူၤလံ(၁၁)သီ,၂၀၁၅နံၣ်န့ၣ် လီၢ်ခၢၣ်သးကညီဗိၣ်မုၣ်ကရၢ ကူၣ်သ့လီၤဆီတၢ်တိာ်ကျဲၤပှၤမၤတၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ် လဲၤလီၤမၤတၢ်ထံၣ်လိာ်အိၣ်သကိးဒီးတၢ်တိာ်ကျဲၤပှၤမၤတၢ်ဖိ ဒီးပှၤတဝၢခိၣ်နၢ်သ့ၣ်တဖၣ် လၢဒဲကဝီၤ(၇)ဘ့ၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ထံၣ်လိာ်အိၣ်သကိးတဘျီအံၤယအိၣ်ဒီးတၢ်တဲသကိးဘၣ်ဃးပတၢ်တိာ်ကျဲၤအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤသ့ၣ်တဖၣ် လၢပ ကဟူးဂဲၤအီၤ ဃုာ်ဒီးပစ့အတၢ်တိာ်ကျဲၤလၢ ၂၀၁၅–၁၆နံၣ်အပူၤ, တကတီၢ်ဃီ ပအိၣ်ဒီးတၢ်ကွၢ်ကဒါက့ၤပတၢ်သိၣ်လိဒီးပတၢ်ပၢဆှၢရဲၣ်ကျဲၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢပလူၤကွၢ်ကဒါက့ၤအီၤမ့ၢ်ဝဲ,

–တၢ်သိၣ်လိအလံာ်တီၤဃ့
–တၢ်သိၣ်လိအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ
–တၢ်ကွၢ်ထံသမံသမိးအကျိၤအကျဲ
–တၢ်ဟ်စုအကျိၤအကျဲလၢတၢ်သူဝဲကညီတၢ်နဲၣ်စုအဂီၢ်
–စုအတၢ်ပနီၣ်
–စ့စရီတၢ်မၤနီၣ်မၤဃါ
–တၢ်ဖိတၢ်လံၤအစရီတၢ်မၤနီၣ်မၤဃါတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲလါယူၤလံ(၈)သီတုၤ(၁၁)သီ,လီၢ်ခၢၣ်သးကညီဗိၣ်မုၣ်ကရၢတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဝဲၤကျိၤခိၣ် လဲၤထံၣ်လိာ်အိၣ်သကိးဒီး အံတူၢ်ထၣ်ဒဲကဝီၤခိၣ်နၢ်,မိၢ်ပၢ်,ပှၤတဝၢ ဘၣ်ဃးတၢ်ကစးထီၣ်ကူၣ်သ့လီၤဆီတၢ်တိာ်ကျဲၤအဝဲအံၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ကစးထီၣ်တၢ်တိာ်ကျဲၤအဝဲအံၤအဂီၢ် ကညီဗိၣ်မုၣ်ကရၢ တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့မူဒါခိၣ် စးထီၣ်ဟ့ၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါနၢ်ပၢ်ဆူပှၤတဝၢခိၣ်နၢ် ဘၣ်ဃးပတၢ်တိာ်ကျဲၤအတၢ်ပညိၣ်ဖိတၢၣ်ဒီး တၢ်ကဟ်လုၢ်ဟ်ပှ့ၤဖိသၣ်ဖၢစၢ်တကလုာ်အံၤန့ၣ်လီၤ.လၢတၢ်ထံၣ်လိာ်အိၣ်သကိးတၢၣ်ပိၣ်တဲသကိးတဘျီအံၤ ကူၣ်သ့လီၤဆီတၢ်တိာ်ကျဲၤမူဒါခိၣ်ဒုးသ့ၣ်ညါမိၢ်ပၢ်ပှၤတဝၢသ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်ဃးဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်ဘၣ်က့ဘၣ်ကွဲၣ်ဝံၤ ဆီလီၤဟ်လီၤက့ၤပှၤဖၢစၢ်ဖိအဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်ဘၣ်က့ဘၣ်ကွဲၣ်အနီၣ်ထိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.တကတီၢ်ဃီ ပအိၣ်စ့ၢ်ကီးဒီးတၢ်ထံၣ်လိာ်သးဒီးမိၢ်ပၢ်,ဒုးသ့ၣ်ညါအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်ကဘၣ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲဖိသၣ်ဖၢစၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဒ်လဲၣ်အဂ့ၢ်အကျိၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ကွၢ်ကဒါက့ၤကူၣ်သ့လီၤဆီတၢ်တိာ်ကျဲၤအဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်ဘၣ်က့ဘၣ်ကွဲၣ်အနီၣ်ထိၣ်အပူၤ ပထံၣ်ဘၣ်ဝဲဖိသၣ်နီၣ်ဂံၢ်(၁၄)ဂၤ လၢအဟ်ဃုာ်ဝဲဒၣ်လၢပတၢ်တိာ်ကျဲၤအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤန့ၣ်လီၤ.တဘျီဃီ ပဟ့ၣ်နီၤလီၤတၢ်ကဆှဲကဆှိဒီး တၢ်အိၣ်ဆ့ၢ်ဂံၢ်ဆ့ၢ်ဘါတဖၣ်ဆူ ဖိသၣ်ဖၢစၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်အအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကညီဗိၣ်မုၣ်ကရၢ

တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဝဲၤကျိၤခိၣ်ဒီးကူၣ်သ့ပီညါလီၤဆီကိုတၢ်တိာ်ကျဲၤမူဒါခိၣ်
လဲၤလီၤအိးထီၣ်ကိုလၢအံတူၢ်ထၣ်လီၢ်အိၣ်ကမံဒဲကဝီၤဖဲလဲၤသကိးလၢကျဲဒီးချံအခါ

ကူၣ်သ့ပီညါလီၤဆီကၠိတၢ်တိာ်ကျဲၤတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်

ဖိသၣ်ဆံးကတီၤဆိကိုတၢ်တိာ်ကျဲၤတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ လၢလွံၢ်လါဒံးတီၢ်ပူၤ

ဒဲကဝီၤဖိသၣ်ဆံးကတီၤဆိကိုတၢ်တိာ်ကျဲၤပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါလဲၤလီၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဖဲဖွဲၣ်လိကီၢ်ဆၣ်

ဖဲ(၂၂,၄,၂၀၁၅)နံၣ်,လီၢ်ခၢၣ်သး ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢ ဖိသၣ်ဆံးကတီၤဆိကိုပှၤ ဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိပှၤနဲၣ်တၢ်နီၢ်ဆၢဆၢခုၣ်ဒီးနီၢ် စနိၣ်ဒၢ်ထူခံဂၤ ဟးထီၣ်လၢကညီပိာ်မုၣ်ကရၢ ဝဲၤဒၢး ဖဲဂီၤခီ(၅း၀၀)နၣ်ရံၣ်နူၣ်လီၤ.ဖဲဟါခီ (၅း၃၀)အဆၢကတီၢ် လဲၤတုၤဒ့ၣ်ဘူးနိၣ်နူၣ် လီၤ.(၂၃,၄,၂၀၁၅)ဂီၤခီ(၈း၃၀)နၣ်ရံၣ်,ထံၣ် လိာ်အိၣ်သကိးဒီးမုာ်ဘြံၤကီၢ်ရှ့ၣ်ပိာ်မုၣ်က ရၢခိၣ်ဒီးဟ့ၣ်လီၤကူၤစ့လၢတၢ်မၤလိတဘျီအံၤ အဂီၢ်နူၣ်လီၤ.ဝံၤနီၤဖးလီၤကူၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢ ကလဲၤစိာ်ဆူဖွဲၣ်လိကီၢ်ဆၣ်တၢ်မၤလိအဂီၢ်နူၣ် လီၤ.(၂၄,၄,၂၀၁၅)အနံၤ,ဂီၤခီ(၆း၀၀)နၣ်ရံၣ် နူၣ်စးထီၣ်ဟးဖဲဒ့ၣ်ဘူးနိၣ်ဒီးဖဲဟါခီ(၆း၀၀) နၣ်ရံၣ်အဆၢကတီၢ်လဲၤတုၤဝဲဆူကွံတမၣ်သ ဝီမ့ၢ်လၢတၢ်ခံးလံအဃိမံအိၣ်ဘှံးဖဲနူၣ်တနၤ ဝံၤမ့ၢ်ဆ့ၣ်ထိၣ်(၂၅,၄,၂၀၁၅)အနံၤ,အဝဲသ့ၣ် လဲၤတုၤပိာ်လိာ်ထၣ်သဝီနူၣ်လီၤ.ဖဲ(၂၇,၄,၂၀ ၁၅)အနံၤ,အဝဲသ့ၣ်ဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဘၣ်ဃး ဖိသၣ်တၢ်ဒိၣ်ထိၣ်(၂၈,၄,၂၀၁၅)အနံၤနူၣ် ဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဘၣ်ဃးဖိသၣ်ခွဲးယာ်ဒီးတၢ် ဒီသဒၢနူၣ်လီၤ.(၂၉,၄,၂၀၁၅)အနံၤနူၣ်ဟ့ၣ် တၢ်သိၣ်လိဘၣ်ဃးတီၤဒၢးတၢ်ပၢဆှၢရဲၣ်ကျဲၤ နူၣ်လီၤ.(၃၀,၄–၁,၅,၂၀၁၅)အနံၤနူၣ် ဟ့ၣ် (Daily lesson plan)တၢ်မၤလိနူၣ်လီၤ.(၂,၅, ၂၀၁၅)အနံၤ,အဝဲဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဘၣ်ဃးတၢ် တ့ထိၣ်တီၤဒၢးတၢ်ကယၢကယဲတၢ်ပီးတၢ်လီ သ့ၣ်တဖၣ်နူၣ်လီၤ.(၃–၄,၅,၂၀၁၅)အနံၤနူၣ် သိၣ်လိစၢၤသရၣ်တဖၣ်လၢတၢ်တ့ထိၣ်တီၤဒၢး တၢ်ပီးတၢ်လီအကလုာ်ကလုာ်နူၣ်လီၤ.(၅,၅, ၂၀၁၅)အနံၤ,မ့ၢ်ဝဲတၢ်ကွၢ်ကဒါကူၤတၢ်သိၣ် လိအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤသံကွၢ်သံဒိးကဒါကူၤသ ရၣ်တဖၣ်ဝံၤသးဝံၣ်ပှးစၢၤအဝဲသ့ၣ်လၢတၢ်သး ဝံၣ်လၢအရှ့ဒိၣ်ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်သိၣ်လိတၢ်ဂ့ၢ် ခိၣ်တီသ့ၣ်တဖၣ်နူၣ်လီၤ.တၢ်သိၣ်လိဘၣ်တၢ် စးထီၣ်ဟ့ၣ်ဖဲဂီၤခီ(၈း၀၀)တုၤဟါခီ(၃း၀၀) နၣ်ရံၣ်ဝံၤစးထီၣ်ကဒီး(ဟါခီ–၆း၀၀တုၤ,၉း ၀၀)နၣ်ရံၣ်နူၣ်လီၤ.တၢ်မၤလိတဘျီအံၤပှၤလၢ အထိၣ်တၢ်မၤလိတဖၣ်ဖျါဝဲဒ်လံာ်တီၤဃ့လၢ လာ်အသိးနူၣ်လီၤ.

၁.ကွံတမၣ်၁ဂၤ
၂.မးလ့လၢၢ်၁ဂၤ
၃.ဖိၣ်ဃဲထၣ်၂ဂၤ
၄.ဝီၢ်မုၢ်၁ဂၤ
၅.နိၣ်ဖီထံ၁ဂၤ
၆.ပိာ်လိာ်ထၣ်၂ဂၤ
၇.ကပံာ်ခံ၂ဂၤ
၈.ဖ့ထိၣ်ရှူၢ်၁ဂၤ
၉.နိၣ်လါ
၁၀.လၢၢ်ထူၣ်ဖိ
၁၁.ကဲဒီ

ကတီၤဆိကိုပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါအတၢ်လဲၤလီၤကွၢ်ကူၤတၢ်ဖံးတၢ်မၤလၢဒဲကဝီၤပူၤဒီးဟ့ၣ်ဃုာ်တၢ်တ့ထိၣ်တၢ်သိၣ်လိပီးလီ

ဖဲ(၃.၇.၂၀၁၅)အနံၤ,ဟါခီ(၂)နၣ်ရံၣ်,သရၣ်မုၣ်ဆၢဆၢခုၣ်လၢအမ့ၢ်လီၢ်ခၢၣ်သး ကတီၤဆိကိုပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါလဲၤလီၤဆူမဲၢ်ရၤ မိၢ်ဒဲကဝီၤနူၣ်လီၤ.ဒီးဖဲ(၆.၇.၂၀၁၅)အနံၤနူၣ် ဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဘၣ်ဃးတၢ်ဃုသ့ၣ်ညါတၢ် လၢအိၣ်ဒီးသးသမူအဂ့ၢ်(biology)နူၣ်လီၤ.ဒီး ပတၢၣ်ပိၣ်တဲသကိးတၢ်ဒီးပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါလၢ အမ့ၢ်ပျိပူၤပှၤနဲၣ်တၢ်အခိၣ်ဒီးပျိပူၤမူဒါခိၣ်လၢ ပှၤလၢကဟဲထိၣ်တ့ထိၣ်ကူၤအတၢ်သိၣ်လိအပီး အလိလၢကွိတဖျၢၣ်,သရၣ်မုၣ်တဂၤနူၣ်လီၤ. ဖဲနံၤအဝဲနူၣ်ဒဲကဝီၤကတီၤဆိကိုသရၣ်တၢ်မၤ လိအသရၣ်မုၣ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါတၢ်သ့ တၢ်ဘၣ်(CBT),ဃုာ်ဒီးသရၣ်မုၣ်ဆၢဆၢခုၣ် တဖၣ်မၤသကိးဒီးတ့ထိၣ်တၢ်သိၣ်လိပီးလီလၢ အဘၣ်ဃးဒီးလံာ်ညိၣ်သိၣ်ဒိၣ်လၢတၢ်ကသူ အီၤအတၢ်ပီးတၢ်လီနူၣ်လီၤ.(၇.၇.၂၀၁၅)တုၤ (၈.၇.၂၀၁၅)အနံၤနူၣ်ကွိသရၣ်မုၣ်ဟဲတကွိ တဂၤလၢဟဲတ့ထိၣ်တၢ်သိၣ်လိပီးလီနူၣ်လီၤ. (၉.၇.၂၀၁၅)ဟးအိၣ်သကိးကွိလၢလာ်ခီတ ကပၤလၢအမ့ၢ်ကွိနိၣ်ဂံၢ်(၁၀–၉–၅–၄)သ့ၣ်တ ဖၣ်လီၤ.(၁၀,၇,၂၀၁၅)အနံၤ,လဲၤဟးကွၢ်သ မံသမိးကူၤကွိနိၣ်ဂံၢ်(၁,၂,၇,၃,၈)သ့ၣ်တဖၣ် နူၣ်လီၤ.အဝဲသမံသမိးကွၢ်ကူၤအတၢ်သိၣ်လိ အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဒီးတနံၤဘၣ်တနံၤတၢ်ကဆဲ ကဆိုနူၣ်လီၤ.လဲၤကွၢ်ဃုာ်စ့ၢ်ကီးဒီးတီၤဒၢးတၢ် ပၢဆှၢရဲၣ်ကျဲၤတဖၣ်နူၣ်လီၤ.မ့ၢ်ဆ့ၣ်ထိၣ်လဲၤ ဆူမဲၢ်လးအူဒဲကဝီၤဒီးဟးကွၢ်ကွိတဖျၢၣ် ဘၣ်တဖျၢၣ်နူၣ်လီၤ.စးထီၣ်လီၤဆူကွိလၢအ အိၣ်လၢဖ့ဘီလူၢ်တကပၤဒီးဟးသမံသမိး ကွၢ်တၢ်သိၣ်လိပီးလီဒီး(Daily lesson plane) သ့ၣ်တဖၣ်နူၣ်လီၤ.(၁၄.၇.၂၀၁၅)တုၤ(၁၅. ၇.၂၀၁၅)သီနူၣ်မၤဘၣ်ဃးတၢ်တ့ထိၣ်တၢ် သိၣ်လိပီးလီသ့ၣ်တဖၣ်နူၣ်လီၤ.(၁၆.၇.၂၀၁၅) သီနူၣ်မဲၢ်လးအူ(Teacher Trainer)ကိးဖိုၣ်ကူၤ အကွိသရၣ်တဖၣ်ဒီးသိၣ်လိအါကူၤဘၣ်ဃး (Daily lesson plane)သ့ၣ်တဖၣ်နူၣ်လီၤ.

ကီၢ်ပူၤဖိသၣ်ဆံးကတီၤဆိကိုတၢ်တိာ်ကျဲၤတၢ်သိၣ်လိ

လီၢ်ခၢၣ်သးကညီပိာ်မုၣ်ကရၢ ကီၢ်ပူၤဖိသၣ်ဆံးကတီၤဆိကိုတၢ်တိာ်ကျဲၤပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါဒီးဒဲကဝီၤဖိသၣ်ဆံးကတီၤဆိကိုသရၣ်မုၣ်တဖၣ်လဲၤလီၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဆူကီၢ်ပူၤ,စးထီၣ်ဖဲလါအ့ဖြ့ၣ်တုၤလါယူၤလၢကီၢ်ရှ့ၣ်လွံၢ်ဘ့ၣ်အပူၤနူၣ်လီၤ.

ကီၢ်ရှ့ၣ်လွံၢ်ဘ့ၣ်လၢတၢ်လဲၤဟ့ၣ်ဖိသၣ်ဆံးကတီၤဆိကိုသရၣ်မုၣ်တၢ်မၤလိနူၣ်မ့ၢ်ဝဲဒူသထူၣ်ကီၢ်ရှ့ၣ်,ဒူပျာ်ယာ်ကီၢ်ရှ့ၣ်,ချၢၣ်လွံၢ်ထူၣ်ကီၢ်ရှ့ၣ်ဒီးမုာ်ဘြံၤကီၢ်ရှ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်နူၣ်လီၤ. ဒီးလၢတၢ်မၤလိတဘျီ အံၤပှၤလၢလဲၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိသ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ,မဲၢ်ရၤမိၢ်ဖိသၣ်ဆံးကတီၤဆိကိုသရၣ်မုၣ်ဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိ,မဲၢ်လးအူဒဲကဝီၤဖိသၣ်ဆံးကတီၤဆိကိုသရၣ်မုၣ်ဟ့ၣ်တၢ်မၤလိဃုာ်ဒီးလီၢ်ခၢၣ်သးဖိသၣ်ဆံးကတီၤဆိကိုပှၤမၤသကိးတၢ်ကရူၢ်တဖၣ်နူၣ်လီၤ. သရၣ်မုၣ်ဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိတဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ–

သရၣ်မုၣ်ဖိဂ့ၤ,သရၣ်မုၣ်မူရၢ်စ့ၣ်, သရၣ်မုၣ်လးလ့ဖိ,သရၣ်မုၣ်စနိ,သရၣ်မုၣ်ဘံစ့,သရၣ်မုၣ်ဂီၤထူ,သရၣ်မုၣ်ဆၢဆၢခုၣ်ဒီး သရၣ်မုၣ်မုၣ်ဒါသ့ၣ်တဖၣ်နူၣ်လီၤ.

တၢ်သိၣ်လိတဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ–
(၁)ဖိသၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်ဒီးတၢ်ဒီသဒၢဖိသၣ်
(၂)ဖိသၣ်အတၢ်ဒိၣ်ထိၣ်ဒီးအတၢ်လိၣ်ဘၣ်
(၃)တၢ်ပၢဆှၢရဲၣ်ကျဲၤတီၤဒၢး
(၄)တနံၤဘၣ်တနံၤတၢ်သိၣ်လိအရဲၣ်အကျဲၤ
(၅)တၢ်တ့ထိၣ်နူၢ်ဖိသၣ်တၢ်သိၣ်လိပီးလီ
(၆)တၢ်ကွဲးတၢ်ပာ်ဖျါဒီးလံာ်ဖိုတဲာ်အကျိၤအကျဲသ့ၣ်တဖၣ်နူၣ်လီၤ.

ကီၢ်ရှ့ၣ်တဘ့ၣ်ဒီးတဘ့ၣ်ပှၤလၢဟဲထိၣ်တၢ်မၤလိသ့ၣ်တဖၣ်,လၢဒူသထူၣ်ကီၢ်ရှ့ၣ်ပှၤထိၣ်တၢ်မၤလိ(၃၈)ဂၤ,ချၢၣ်လွံၢ်ထူၣ်(၂၀)ဂၤ,မုာ်ဘြံၤကီၢ်ရှ့ၣ်တၢ်လီၢ်ခံတီၤခဲလာ်(၃၄)ဂၤ,ဒူပျာ်ယာ်ကီၢ်ရှ့ၣ်(၄၉)ဂၤနူၣ်လီၤ.သရၣ်မုၣ်လၢအထိၣ်တၢ်မၤလိသ့ၣ်တဖၣ်အါဒၣ်တၢ်တက့ၢ်တၢ်လၢအဘၣ်သူၣ်ဘၣ်သးဝဲဒိၣ်ကတၢၢ်နူၣ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်တ့ထိၣ်နူၣ်ဖိသၣ်တၢ်သိၣ်လိပီးလီသ့ၣ်တဖၣ်နူၣ်လီၤ.

ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢ

ကီၢ်ပူၤဒီးဒဲကဝီၤဖိသၣ်ဆံးကတီၤဆိကၠိတၢ်တိၢ်ကျဲၤတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်

လီၢ်ခၢၣ်သးကညီပိၣ်မုၣ်ကရၢ တၢ်လီၤတၢ်ကရၢကရိဒီးတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါနၢ်ပၢၢ်

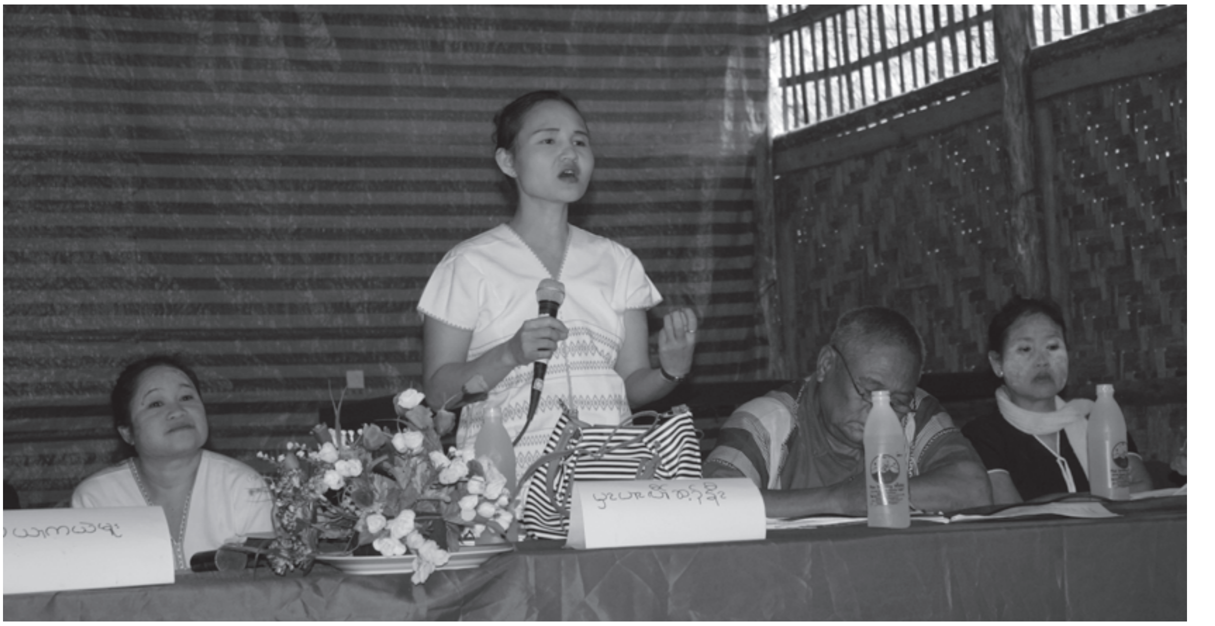

ပဝဲလီၢ်ခၢၣ်သးကညီပိၣ်မုၣ်ကရၢ ပလီၤတၢ်ကရၢကရိလၢ (၄)လါအတီၢ်ပူၤ ဒီးဟ့ၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါနၢ်ပၢၢ်ဆူကီၢ်ရှ့ၣ်ဒီးဒဲကဝီၤခဲလၢာ် လၢတၢ်လီၢ်(၆)တီၤနှၣ်လီၤ. တၢ်လီၢ်လၢပလဲၤလီၤတၢ်ကရၢကရိတဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ,ဒူပျၢ်ယၢ်ကီၢ်ရှ့ၣ်, အံတူၢ်ထံၣ်လီၢ်အိၣ်ကမံ့ဒဲကဝီၤ, မဲၢ်လးအူ,မဲၢ်ရၤမိၢ်,နိၣ်ဖိဒီးအူပှ့ၣ်ဒဲကဝီၤတဖၣ်နှၣ်လီၤ.

ဖဲ ၂၆–၂၈/၅/၂၀၁၅အနံၤ,တၢ်ကရၢကရိဝဲၤကျိၤမူဒါခိၣ်ဒီးဝဲၤဒၢးပှၤမၤတၢ်ဖိခဲလၢာ်(၆)ဂၤ ပလဲၤလီၤတၢ်ကရၢကရိဆူဒူပျၢ်ယၢ်ကီၢ်ရှ့ၣ်,ဝီၢ်ရှ့ၣ်ကီၢ်ဆၣ်တကပၤနှၣ်လီၤ. လၢပတၢ်လီၤတၢ်ကရၢကရိတဘျီညါအံၤ ပလဲၤလီၤကွၢ်ကဒါက့ၤတၢ်ဖံးတၢ်မၤ တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ် တကတီၢ်ဃီ ပမၤဃုာ်စ့ၢ်ကီးဒီးကမျၢ်တၢ်တၢၣ်ပီၣ်တဲသကိးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်နှၣ်လီၤ. လၢပတၢ်လဲၤလီၤတၢ်ကရၢကရိတဘျီညါအံၤ ပှၤကမျၢ်ဟဲထီၣ်ခဲလၢာ်(၃၄၁)ဂၤနှၣ်လီၤ.ဒီးဖဲ ၂၆–၂၇/၆/၂၀၁၅သီနှၣ် တၢ်ကရၢကရိဝဲၤကျိၤမူဒါခိၣ်, ပှၤဂ့ၢ်ဝီဝဲၤကျိၤမူဒါခိၣ်ဒီး ကီၢ်ရှ့ၣ်ခၢၣ်စး ပှၤခဲလၢာ် (၆)ဂၤ ပလဲၤလီၤတၢ်ကရၢကရိဆူအံတူၢ်ထံၣ်လီၢ်အိၣ်ကမံ့ဒဲကဝီၤဒီးကဝီၤဒ့(၆)နှၣ်လီၤ. လၢပတၢ်လဲၤလီၤတၢ်ကရၢကရိတဘျီညါအံၤ ပမၤဃုာ်စ့ၢ်ကီးဒီးအံတူၢ်ထံၣ်ပိၣ်မုၣ်ကရၢ တၢ်ဃုထၢနှၣ်လီၤ. တၢ်လီၤတၢ်ကရၢကရိ ပှၤဟဲထီၣ်ခဲလၢာ်(၃၉၅)ဂၤနှၣ်လီၤ. ဒီးဖဲ ၃၀/၆/၂၀၁၅–၁/၇/၂၀၁၅သီနှၣ် ပလဲၤလီၤက့ၤတၢ်ကရၢကရိဆူမဲၢ်လးအူဒဲကဝီၤ, ပှၤဟဲထီၣ်ခဲလၢာ်(၆၃၇)ဂၤ,ဖဲ၂–၃/၇/၁၅သီနှၣ် ပဟဲက့ၤလီၤက့ၤတၢ်ကရၢကရိဆူမဲၢ်ရၤမိၢ်ဒဲကဝီၤနှၣ်လီၤ. စးထီၣ်က့ၤကဒီးဖဲ၄–၅/၈/၂၀၁၅အနံၤနှၣ် ကရၢခိၣ်(၂),တၢ်ကရၢကရိဝဲၤကျိၤမူဒါခိၣ်, တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဝဲၤကျိၤမူဒါခိၣ် ဒီး လခသ/ကပကထီဘိကမံးတံၢ်တဂၤ ဃုာ်ဒီးဝဲၤဒၢးပှၤမၤတၢ်ဖိ,ပှၤခဲလၢာ်(၈)ဂၤ ပလဲၤလီၤတၢ်ကရၢကရိဒီး ဟ့ၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါနၢ်ပၢၢ်ဆူနိၣ်ဖိဒဲကဝီၤ,ပှၤဟဲထီၣ်ခဲလၢာ်(၈၀၀)ဂၤ,ဖဲ၇–၈/၈/၂၀၁၅သီအနံၤနှၣ် ပဟဲက့ၤလီၤက့ၤတၢ်ကရၢကရိဆူအူပှ့ၣ်ဒဲကဝီၤ,ပှၤဟဲထီၣ်ခဲလၢာ်(၃၁၀)ဂၤနှၣ်လီၤ.

ပတၢ်လီၤတၢ်ကရၢကရိတဘျီလၢ်လၢ် ပမၤတၢ်ထံၣ်လိာ်တၢၣ်ပီၣ်သကိးဒီးလီၢ်ကဝီၤပိၣ်မုၣ်ကရၢ,ပကွၢ်ကဒါက့ၤတၢ်ကရၢကရိအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ တၢ်ဖံးတၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ် တၢ်တိာ်ကျဲၤတၢ်မၤ တၢ်လဲၤတရံးသ့ၣ်တဖၣ် ဒီးပဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးလိာ်ပသးဃၢ်ခီဃၢ်ခီနှၣ်လီၤ.

မ့မ့ၢ်လၢ တၢ်လီၤတၢ်ကရၢကရိဆူကမျၢ်အကျါဆၢကတီၢ် ပအိၣ်စ့ၢ်ကီးဒီးတၢ်သံကွၢ်စံးဆၢတဖၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်အတၢ်သံကွၢ်အဖီခိၣ် တနီၤအကျါပစံးဆၢသ့ဒီး တနီၤလၢပစံးဆၢတန့ၢ်တသ့တဖၣ် ပဟဲက့ၤစိာ်ခီဒီးပာ်ဖျါထီၣ်က့ၤ ဒီးပဃုသကိးကျိၤကျဲ ဒီးဆှၢလီၤက့ၤတၢ်စံးဆၢတဖၣ် ခီဖျိကညီပိၣ်မုၣ်ကရၢမဲးကစံအိၣ်ဝဲစ့ၢ်ကီးနှၣ်လီၤ.

ကညီပိၣ်မုၣ်ကရၢ

တၢ်ထံၣ်လိာ်အိၣ်သကိးဒီးအူပှ့ၣ်ဒဲကဝီၤပိၣ်မုၣ်ကရၢ

တၢ်လီၤတၢ်ကရၢကရိဒီးတၢ်ဟ့ဉ်တၢ်သ့ဉ်ညါနၢ်ပၢၢ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖဉ်

ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢဝဲၤဒၢးပှၤမၤတၢ်ဖိသရၣ်မုၣ်ဆၢဆၢ လဲၤထိၣ်တၢ်မၤလိဖဲဆွံၣ်ဇၢ်ထံကီၢ် (Women, Peace and Security Training)

ယစံးဘျုးဘၣ်ယခိၣ်ယနၢ်ဟ့ၣ်ယၤတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢယကလဲၤမၤလိန့ၢ်တၢ်ဘၣ်ဃး(ပိာ်မုၣ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်ဒီးတၢ်ဘံၣ်တၢ်ဘၢ) Women, Peace and Security Training စးထိၣ်ဖဲလါမ့ၤ(၁၁)သီတုၤ(၂၉)သီ ၂၀၁၅နံၣ်န့ၣ်လီၤ.ပှၤထိၣ်တၢ်မၤလိခၢၣ်စးခဲလၢာ်(၂၉)ဂၤဟဲဝဲလၢကီၢ်ပယီၤပဒိၣ်ခၢၣ်စးဒီးကီၢ်ပယီၤဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်ကရၢကရိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤပထံၣ်ဘၣ်လၢထံကီၢ်အါဘ့ၣ်ဂၤလိာ်ဝဲလၢပိာ်မုၣ်တၢ်ပၣ်ဃုာ်ပၣ်ဂီၢ်လၢတၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်အကျိၤအကျဲမ့ၢ်ဂ့ၤ,တၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲမ့ၢ်ဂ့ၤန့ၣ်လီၤ.ခီဖျိလၢတၢ်ဟ်တ့ၢ်ပှၤဒီးတဂံၢ်ဃုာ်ပှၤလၢတၢ်ဆၢတဲာ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,တၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲမ့ၢ်ဂ့ၤအပတီၢ်န့ၢ်လီၤ.ပမ့ၢ်ကွၢ်နီၤနီၤတခီ,ဖဲတၢ်သဘံၣ်သဘုၣ်တၢ်ဒုးတၢ်ယၤကတိၢ်ပဝဲပိာ်မုၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,ဖိသၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးလၢနီၢ်ခိနီၢ်သးအိၣ်တ့ၢ်အါမးတကးဘၣ်,လီၤဆီဒၣ်တၢ်ပဝဲပိာ်မုၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်သူပှၤဒ်သိးစုကဝဲၤတခါလၢတၢ်ဒုးပျိၤပူၤလၢတၢ်မၤတရီတပါန့ၣ်လီၤ.ပတၢ်တူၢ်ဘၣ်ဒ်အံၤသ့ၣ်တဖၣ်တမ့ၢ်လၢပိာ်ခွါခိၣ်နၢ်ကသ့ၣ်ညါခဲလၢာ်ဘၣ်ဒီးတမ့ၢ်လၢကတဲန့ၢ်ပှၤပတၢ်တူၢ်ဘၣ်ခဲလၢာ်ဘၣ်အဃိ ပထံၣ်လၢပဝဲပိာ်မုၣ်တၢ်ဂ့ၢ်န့ၣ် ပိာ်မုၣ်ခိၣ်နၢ်ခၢၣ်စးကဘၣ်ပၣ်ဃုာ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.ပမ့ၢ်ကွၢ်လၢအဂၤတခါန့ၣ် ပဝဲပိာ်မုၣ်လၢဟိၣ်ခိၣ်ဒီဖျၢၣ်န့ၣ် ပနီၣ်ဂံၢ်ထဲသိးလိာ်အသးဒီးပိာ်ခွါန့ၣ်လီၤ.ဒ်တၢ်ကတိၤတဖျၢၣ်စံးအသိးစုတခီဒ်တသိၣ်ဘၣ်.ပိာ်မုၣ်တၢ်ပၣ်ဃုာ်မ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်အိၣ်ထိၣ်တသ့ဘၣ်လီၤ.

ယတၢ်လဲၤမၤလိတဘျီအံၤယန့ၢ်ဘၣ်တၢ်လဲၤခီဖျိဒီးတၢ်မၤလိအါမးလီၤ.လီၤဆီဒၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ဆူၣ်ထိၣ်ယသးသဟိၣ်လၢကမၤဒံးတၢ်ဆူညါစ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ.တၢ်မၤလိတဘျီအံၤခၢၣ်စးခဲလၢာ်အကျါယမ့ၢ်ပှၤတဂၤလၢတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ပတီၢ်ဖုၣ်တဂၤလီၤဘၣ်ဆၣ်ယတသးဆံးလီၤယသးဘၣ်.ယဟ်လီၤယသးလၢတနံၤအံၤတၢ်လဲၤခီဖျိန့ၣ်မ့ၢ်ခဲမဆ့ၣ်အသရၣ်လီၤ.လၢယတၢ်မၤလိဒီတကတိၢ်ပတဲဘၣ်ဃးကီၢ်ပယီၤထံကီၢ်တၢ်အိၣ်သးဒီးကီၢ်ပယီၤပှၤပိာ်မုၣ်တၢ်ပၣ်ဃုာ်လၢတၢ်ဂဲၤလိာ်ထံကီၢ်တၢ်ဆီတလဲအဂီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်အကျိၤအကျဲမ့ၢ်ဂ့ၤ,ပိာ်မုၣ်တၢ်ပၣ်ဃုာ်ဟ်ဂီၢ်စ့ၤဒိၣ်မးလီၤ.ပမၤလိန့ၢ်စ့ၢ်ကီးထံဂုၤကီၢ်ဂၤပိာ်မုၣ်အတၢ်ပၣ်ဃုာ်ပၣ်ဂီၢ်အံၤန့ၣ်လီၤ.အဒိၣ်အအါပမၤလိဘၣ်ကီၢ်ဆွံၣ်ဇၢ်ပှၤပဒိၣ်အတၢ်ပၢတၢ်ပြးဒီးပိာ်မုၣ်အတၢ်ပၣ်ဃုာ်ဟ်ဂီၤလၢအပတီၢ်ပတီၢ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ခီဟ့ၣ်နီၤလီၤတၢ်စိတၢ်ကမီၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.ဆွံၣ်ဇၢ်ထံကီၢ်မ့ၢ်ထံကီၢ်လၢအမ့ၢ်နီၣ်ဂံၢ်ခံဘ့ၣ်တဘ့ၣ်လၢပိာ်မုၣ်အတၢ်ပၣ်ဃုာ်ဟ်ဂီၢ်လၢတၢ်ဆၢတဲာ်အပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ,တၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲအပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤအိၣ်အါမးလံန့ၣ်လီၤ.ပမ့ၢ်ထံၣ်သတြီၤကွၢ်ဝဲပကီၢ်ပယီၤပှၤတၢ်အိၣ်သးတၢ်ပၢတၢ်ပြးဒီးကီၢ်ဆွံၣ်ဇၢ်န့ၣ်လီၤဆီလိာ်အသးထံလၢသိန့ၣ်လီၤ.ဆွံၣ်ဇၢ်ထံကီၢ်အတၢ်ပၢတၢ်ပြးန့ၣ်ဟ့ၣ်ဝဲတၢ်စိတၢ်ကမီၤအဒိၣ်ကတၢၢ်လၢကမျၢ်န့ၣ်လီၤ.လၢယတၢ်လဲၤခီဖျိအပူၤဘျီၣ်ဒိၣ်န့ၣ်ယနၢ်ဟူဘၣ်လၢအမံၤလီၤဒီးထံၣ်ဘၣ်လၢအဂီၤန့ၣ်လီၤ.ဘၣ်ဆၣ်လၢတၢ်လဲၤမၤလိတဘျီအံၤန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢလဲၤမၤလိသ့သးဒီးလဲၤဟးကွၢ်ဘၣ်ဆွံၣ်ဇၢ်ထံကီၢ်ဘျီၣ်ဒိၣ်အတၢ်သူၣ်လီၤဆီလီၤ.ပဒိၣ်တဖၣ်အတၢ်ဟ့ၣ်ခီဟ့ၣ်နီၤတၢ်စိတၢ်ကမီၤစ့ၢ်ကီးအိၣ်တုၤလီၤတဆီတဆီတုၤလၢဒူသဝီပတီၢ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်ပၢဆှၢရဲၣ်ကျဲၤလၢတၢ်ဃ့တၢ်ခီတၢ်သွဲအဖီခိၣ်သူကွ့ၤဝဲလၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့,တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဒီးတၢ်ဂုၤထိၣ်ပသီထိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.မ့မ့ၢ်တၢ်သူတၢ်စွဲအဒိၣ်ကတၢၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.သုးအဂီၢ်မ့ၢ်တၢ်အစှၤကတၢၢ်လၢအတၢ်သူတၢ်စွဲခဲလၢာ်အကျါန့ၣ်လီၤ.တၢ်သူၣ်လီၤဆီလီၤတဖၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢလီၤသူၣ်မံသးမှာ်ဒိၣ်မးဒီးကဲထိၣ်ဒိဂ့ၤတဲာ်ဘၣ်လၢပကီၢ်ပယီၤထံကီၢ်တၢ်သူၣ်လီၤဆီလီၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤလိကတိၢ် ဖဲန့ံကတၢၢ်တၢ်မၤလိပျ့ၢ်အကတိၢ်မုၢ်ဃုနံၤဒီးမုၢ်အိၣ်ဘှံးအနံၤန့ၣ်ပပှၤကညီခိၣ်နၢ်လၢဆွံၣ်ဇၢ်ထံကီၢ်တဖၣ်ကွဲမှာ်ပှၤဒ်သိးပကလဲၤဒီးတဲပှ့းဘၣ်ဃးထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤတၢ်အိၣ်သးမ့ၢ်ဂ့ၤ,လဲၤအိၣ်သကိးအဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤန့ၣ်လီၤ.ပလဲၤထံၣ်လိာ်သးဒီးကညီဖိလၢဝ့ၢ်ဆဲၣ်လ်ဘ့ခဲၣ်ဒီးတဲပှ့းကညီပိာ်မုၣ်ကရၢတၢ်ဖံးတၢ်မၤတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤဒီးခ့ခါခဲအံၤတၢ်အိၣ်သးလၢထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ဖျါလၢသးခုဒိၣ်မးလၢထံၣ်ဘၣ်ပှၤဒီးတၢ်လၢအဲၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါတဖၣ်သံကွၢ်ဝဲအါမးလီၤ.ဒီးလၢခံန့ံတန့ံန့ၣ်ပလဲၤထံၣ်လိာ်သးဒီးပှၤကညီဖိလၢလ့နံးစ်ဘဲဝ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.ပထံၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါဘၣ်လၢကညီဖိတဖၣ်အတၢ်သူၣ်အိၣ်သးအိၣ်ဒံးပဝဲကညီဖိလၢကီၢ်တဖၣ် ဒီးအဝဲသ့ၣ်လၢအသနၢၣ်ဒၣ်ဝဲဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤဝဲဒၣ်တၢ်မၤစၢၤဆူထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤစ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ.လၢပတၢ်လဲၤထံၣ်လိာ်သးဒီးအဝဲသ့ၣ်ဒီးတဲသကိးထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤတၢ်အိၣ်သးဒီးပဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါသူၣ်ဘီၣ်သးစၢ်တဖၣ်စ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ.ပထံၣ်ဘၣ်လၢသူၣ်ဘီၣ်သးစၢ်တဖၣ်အမဲာ်ချံစီၣ်ထိၣ်အသးဒီးသူၣ်ဆူၣ်သးဂဲၤလၢမုၢ်တနံၤကဟဲကဲ့ၤမၤစၢၤသကိးတၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်လဲၤခီဖျိဒ်အံၤမ့ၢ်တၢ်သးခုဒီးတၢ်သးမှာ်လၢယဂီၢ်ဒိၣ်မးလီၤ.ယဆၢမုၢ်လၢ်ဒ်ဆူမဲာ်ညါလၢပဝဲကညီပိာ်မုၣ်ကရၢပကန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်ဒီးဟံးန့ၢ်တၢ်လဲၤခီဖျိတဖၣ်ဒ်သိးပဟ့ၣ်ခီဟ့ၣ်နီၤလီၤဆူပှၤဂုၤပှၤဂၤကသ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢ

Regional Feminist leadership Institute on Peace and Security (1-5 August, 2015) Kathmandu

ယစံးဘျုးဘၣ်ကစၢ်ယွၤ လၢအဟ့ၣ်ဂၢ်ဟ့ၣ်ဘါယၤတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်ဒံးအံၤဒီး ယစံးဘျုးဘၣ်စ့ၢ်ကီး ယခိၣ်ယနၢ်လၢအပျဲယၤဒ်သိးကသ့ၣ်ညါနၢ်ပၢၢ်အါထီၣ်တၢ်အိၣ်သး ဘၣ်ဃး ပိာ်မုၣ်အတၢ်ဂဲၤလိာ်လၢတၢ်ထဲသိးတုၤသိးအဂီၢ်ဒ်အံၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤလိတဘျီအံၤ ထံကီၢ်(၃)ဘ့ၣ်လၢအမ့ၢ်,နံၤပီလ်,အ့ဒယါဒီးကီၢ်ပယီၤထံကီၢ်ခၢၣ်စးတဖၣ် ဟဲဟ်ဖှိၣ်ထီၣ်သးဒီး ဟ့ၣ်ခီဟ့ၣ်နီၤလီၤသကိးဘၣ်ပိာ်မုၣ်တၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲဒီး ထံကီၢ်တဘ့ၣ်တဘ့ၣ် ပဒိၣ်အတၢ်ပၢတၢ်ပြးအပူၤ ပိာ်မုၣ်တၢ်ပၣ်ဃုာ်ပၣ်ဂီၢ်အဂ့ၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤလိအံၤ ဘၣ်တၢ်ကွဲမုာ်ပှၤလၢ(CREA)တၢ်ကရၢကရိန့ၣ်လီၤ.တၢ်ကရၢကရိအံၤ ဘၣ်တၢ်စးဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤလၢ ၂၀၀၀နံၣ်,အဝဲၤဒၢးအိၣ်သူၣ်လီၤအသးလၢ(India)အဝဲသ့ၣ်မၤတၢ်ဘၣ်ဃးလၢ ပိာ်မုၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်ဒီး သွံၣ်ထံးမုၣ်ခွါတၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးအဂီၢ် ဒီးကတီၤန့ၢ်ခဲးတၢ် ဒ်သိးပှၤဂ့ၢ်ဝီအတၢ်အိၣ်သးတဖၣ် ကဆီတလဲအသးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ဂဲၤလိာ်ဝဲတုၤလၢလီၢ်ကဝီၤ, ထံကီၢ်ဒီးထံဂုၤကီၢ်ဂၤအပတီၢ်န့ၣ်လီၤ.ပှၤထီၣ်တၢ်မၤလိခဲလၢာ်အဂၤ(၄၀)ဒီး ပိာ်မုၣ်တၢ်ကရၢကရိခၢၣ်စးခဲလၢာ်(၃၀)ဘျၣ် လၢအဟဲလၢထံကီၢ်သၢဘ့ၣ်ခၢၣ်စးန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤလိ(၅)သီအတီၢ်ပူၤ တၢ်ဟ့ၣ်ခီဟ့ၣ်နီၤလီၤဘၣ်ဃး–

(၁)တၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲဒီးပိာ်မုၣ်တၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲ
(၂)3 face of power over (visible, hidden, invisible),
(၃)Feminist approaches to peace and security.(power analysis and acknowledge, Gender Equality and Justice, Culture sensitive)
(၄)Gendered insecurities in Conflict and post conflict) and
(၅)Key point of UNSCR 1325 and Recommendation of CEDAW 30

တၢ်မၤလိလၢယလဲၤမၤလိတဘျီအံၤ မၤလိန့ၢ်တၢ်အါမးလီၤ ဒီးနီၢ်ကစၢ်တဂၤတၢ်ဆီတလဲအိၣ်ထီၣ်ဝဲလၢ နၢ်ပၢၢ်အါထီၣ်ဘၣ် ပိာ်မုၣ်အတၢ်ဂဲၤလိာ်လၢထံကီၢ်တဘ့ၣ်ဘၣ်တဘ့ၣ်ဒီး အတၢ်သူၣ်ဆူၣ်သးဂဲၤတဖၣ်,တၢ်သူၣ်ဒူသးဒူလၢတၢ်ဂဲၤလိာ်လၢပိာ်မုၣ်တဖၣ်အဂီၢ်,ဆိၣ်တခူထီၣ်ဘၣ်ယသးလၢတၢ်မၤဆူမဲာ်ညါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးထံၣ်သ့ၣ်ညါဘၣ်လၢ ပိာ်မုၣ်တၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲဒီး ပိာ်မုၣ်တၢ်ပၣ်ဃုာ်ပၣ်ဂီၢ်အဂီၢ် တၢ်ကီတၢ်ခဲအိၣ်ဒံးဒီး မ့ၢ်ခၢၣ်စးလၢပိာ်မုၣ်အဂီၢ် လၢတၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်အကျိၤအကျဲန့ၣ်အိၣ်ဒံးစှၤဂၤန့ၣ်လီၤ. အလီၢ်အိၣ်ဒံးဒၣ်လၢ ပဝဲပိာ်မုၣ်တဖၣ် ကဘၣ်ဂ့ာ်ကျဲးစၢးဒီးဟံးလိာ်စုဒီးမၤသကိးတၢ်လၢလီၢ်ကဝီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ထံကီၢ်ပတီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ထံဂုၤကီၢ်ဂၤပတီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်မၤလိအပူၤ ပထံၣ်ဘၣ်ဒီးတၢၣ်ပီၣ်တဲသကိးဘၣ်ဃး တၢ်ကီတၢ်ခဲအဒိၣ်ကတၢၢ်လၢ ပဝဲပိာ်မုၣ် ကဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်န့ၣ် မ့ၢ်ပိာ်ခွါအတၢ်ဒိၣ်စိသနူအိၣ်ဒံးဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ပထံၣ်ဘၣ်စ့ၢ်ကီးထံကီၢ်ပဒိၣ်ပိာ်ခွါခိၣ်နၢ်တဖၣ် အါဒၣ်တက့ၢ် အဝဲသ့ၣ်တနၢ်ပၢၢ်ပာ်ပနီၣ်ဝဲဒၣ် ဘၣ်ဃး ပိာ်မုၣ်အတၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲဒီး ပိာ်မုၣ်အတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်,တၢ်ထဲသိးတုၤသိးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဆၢမုၢ်လၢ်ဒီး အဲၣ်ဒိးဟ့ၣ်ဂၢ်ဟ့ၣ်ဘါ သူၣ်ဘီၣ်သးစၢ်ပိာ်မုၣ်တဖၣ်လၢ ပဘၣ်သ့ၣ်ညါလီၤပသးလၢ ပတတုၤဒံးလၢတၢ်ထဲသိးတုၤသိးဒံးဘၣ်. ပအိၣ်ဒံးဒၣ်လၢတၢ်ဆိၣ်တံၢ်မၤနၢၤလီၤ. ပမ့ၢ်တမၤသကိးတၢ်လၢပိာ်မုၣ်အဂီၢ်န့ၣ် မ့ၢ်မတၤကမၤထူၣ်ဖျဲးထီၣ်ပှၤလၢ တၢ်ဆိၣ်တံၢ်မၤနၢၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤလဲၣ်? ယအဲၣ်ဒိးလၢပှၤကိးဂၤဒ်းဆိကမိၣ်သကိးန့ၣ်လီၤ. ထံၣ်မှံက့ၤတၢ်ဒုးတၢ်ယၤ, တၢ်သဘံၣ်သဘုၣ်အပူၤန့ၣ် ပှၤဘၣ်နးဘၣ်ဖှိၣ်ကတၢၢ် မ့ၢ်မတၤသ့ၣ်တဖၣ်လဲၣ်? မ့ၢ်ဒၣ်ဖိသၣ်ဒီးပိာ်မုၣ်တဖၣ်လီၤ. လီၤဆီဒၣ်တၢ်တၢ်ဒုးတၢ်ယၤ,တၢ်သဘံၣ်သဘုၣ်အပူၤ ပဝဲပိာ်မုၣ်တဖၣ် ဘၣ်တၢ်သူပှၤဒ်သိးစုကဝဲၤလၢအမ့ၢ် တၢ်မၤတရိတပါဆူၣ်မဲာ်ကဲၤမဲာ်တဖၣ်လီၤ.အဃိ ပဝဲကိးဂၤ မုၣ်ဂ့ၤခွါဂ့ၤ ကြၢးဟ်သူၣ်ဟ်သးဒီးဆိကမိၣ်သကိး ပမ့ၢ်တၢ်ဒ်သိးသိးဒီး ပဘၣ်န့ၢ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တုၤသိးထဲသိးလၢ ပကဘၣ်ဟ်ဖျါထီၣ် ပတၢ်တူၢ်ဘၣ်ခီၣ်ဘၣ်ဆူထံကီၢ်ခိၣ်နၢ်ပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ ဒ်သိးပကန့ၢ်ဘၣ်တၢ်တီတၢ်တြၢ်ဒီး တၢ်ကပတုာ်ကွံာ်တၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးထီဒါပိာ်မုၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျၢၣ်အဂီၢ် ပမူပဒါအိၣ်ကိးဂၤန့ၣ် မ့ၢ်ယတၢ်ဟ်ဖျါယတၢ်ထံၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢ

ကိၢ်

တၢ်အိဉ်မ့ၤလိၢ်စိၢ်နိၢ်ခိဉ် အိဉ်ဝဲဒဉ်ဒီး ကိဉ်အါမးနှဉ်လီၤ. ကိဉ်သ့ဉ်တဖဉ်အါမးလၢ စိၢ်နိၢ်ခိဉ် တၢ်မၤဘူဉ်တၢ်တခါခါအဂီၢ်နှဉ်လီၤ. ဖိသဉ်မုဉ်ဖိလၢအမံၤ "နံနဉ်" အသးအိဉ်အနံဉ် (၁၀)တဂၤ ဘဉ်သးအိဉ်ဝဲဒဉ် ကိဉ်လၢအအိဉ်လၢစိၢ်နိၢ်ခိဉ်ခဲလၢာ်နှဉ်လီၤ. အဝဲပိာ်မုဉ်ဖိပှာ်လီၤကိဉ်လၢအကိာ်ပူၤဒီဒူဉ်ဒီထၢဒီး တူၢ်ဘဉ်ဝဲလၢကိဉ်သ့ဉ်တဖဉ် အဝံဉ်လီၤဆီဝဲနှဉ်လီၤ. အဝဲဂုာ်ကျဲးစၢးအ့ဉ်ဝဲကိဉ်တဖဉ်အံၤဘဉ်ဆဉ် အ့ဉ်ဝဲတန့ၢ်ဘဉ်ဒီး ကတိၢ်ဖဲအံၤအတၢ်မုၢ်လၢ်ဟးဂီၤဝဲဒဉ်နှဉ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်အဝဲနိဉ်ထိဉ်အသးတဘျီနှဉ် မ့ၢ်ဒဉ်တၢ်မံမီၢ်ဒီးအဝဲအ့ဉ်ဘဉ်ဝဲယဉ်တိဉ်တိဉ်တဘ့ဉ်နှဉ်လီၤ.အကစၢ်နၢ်ဟူဝဲအဟၢဖၢကိးပသူတၢ်အံၤအခိပညီမ့ၢ်ဝဲ အဝဲသဉ်ဝံၤအသးဒိဉ်ဒိဉ်ကလဲာ်နှဉ်လီၤ. "နံနဉ်" မ့ၢ်ပှၤတဂၤလၢအအိဉ်လၢဘိဒၢဉ်နှဉ်လီၤ. တၢ်အံၤဒုးသ့ဉ်နိဉ်ထိဉ်အီၤလၢအဘိဒၢဉ်ခိဉ် လၢအမံၤမ့ၢ်ဝဲ (Katiyaar)နှဉ်လီၤ. အဝဲထံဉ်ချူးဝဲဒဉ်လၢနံနဉ်တဲတၢ်ဖဲအအိဉ်မ့ၤကတိၢ်အဃိ အဟ့ဉ်ဝဲတၢ်ကမဉ် ဒ်သိးနံနဉ်ကအိဉ်သဉ်ဝံၤအသးနှဉ်လီၤ. နံနဉ်ထံဉ်ကမ့ံဒံးအမဲာ်သဉ်ချံအတၢ်ကွၢ်နှဉ်လီၤ. တၢ်မံမီၢ်အံၤ ဒုးသ့ဉ်နိဉ်ထိဉ်အီၤလၢအကဘဉ်အိဉ်တၢ်နှဉ်လီၤ. အဝဲဟးထိဉ်လၢအလိၢ်မံအလိၢ်ဒီး ကွၢ်ဝဲဘိဒၢဉ်ဖိတဖဉ်မံဝဲမှာ်မှာ်, လၢအသးပူၤဆိကမိဉ်ထိဉ်ဝဲ အဝဲသ့ဉ်တဖဉ်မံဘဉ်မှာ်မှာ်လၢအအိဉ်ဘဉ်ဝဲတၢ်အိဉ်လၢအဟၢဖၢကးတူၢ်လူၤနှဉ်လီၤ. တဘျီဃိ နံနဉ်သ့ဉ်နိဉ်ထိဉ်ဝဲအကိဉ်တဒၢလၢအမိၢ်ဆှၢန့ၢ်အီၤနှဉ်လီၤ. အဝဲပာ်ခူသူဉ်ဝဲကိဉ်ဒၢတဒၢလၢအမိၢ်ဟ့ဉ်လီၤအီၤ ဒ်သိးအသကိးတဖဉ် သုတထံဉ်အီၤတဂ့ၤနှဉ်လီၤ. အဝဲပာ်ခူသူဉ်အကိဉ်ဒၢအံၤလၢအကစၢ်ဘံဉ်ဒိၤအပူၤနှဉ်လီၤ. ကိဉ်အံၤ မ့ၢ်ဒဉ်လၢအသဉ်ဝံၤဒိဉ်ဒိဉ်အကတိၢ်နှဉ်လီၤ.

ကျဲလၢအကဘဉ်လဲၤဟံးန့ၢ်အကိဉ်နှဉ် ကဘဉ်လဲၤဝဲအဘၢဉ်စၢၤအိဉ်တစဲးဖိနှဉ်လီၤ.ကျဲတဘိအံၤဖျါခံးသူဝဲဒီး တထံဉ်တၢ်နီတမံၤဘဉ်. ကျဲလၢကဘဉ်လဲၤဝဲနှဉ် ဖျါလီၤဂာ်မး ဒ်(Everest)ကစၢၢ်,ကစၢၢ်လၢအထီကတၢၢ်နှဉ်လီၤ. အဝဲဂုာ်ကျဲးစၢးစးထိဉ်ဝဲအခီဉ်ခါတခါလၢတၢ်ပျံၤတၢ်ဖုးအပူၤနှဉ်လီၤ. အခီဉ်ခါအဆိကတၢၢ်တခါတုၤဒဉ်လဲာ်လၢကကဲ့ၤဃ့ၢ်ကဒါက့ၤလၢအလိၢ်ခံနှဉ်လီၤ. ဖဲနှဉ်အကတိၢ် အဝဲနိဉ်ထိဉ်ဘဉ်ဝဲအသကိးတဂၤ တဲဘဉ်ဃးဝဲတဲပြၢ်အဂ့ၢ် ဖဲလဲၤလၢတၢ်ဟးလိၢ်အခါနှဉ်လီၤ. ဘဉ်ဆဉ်သနာ်က့ အဟၢဖၢအတၢ်သဉ်ဝံၤဒုးဆူဉ်ထိဉ်အဂံၢ်အဘါလၢ ကဘဉ်ဆဲးလဲၤဒံးတၢ်နှဉ်လီၤ. ဆိကမိဉ်ထိဉ်ဝဲလၢအသးပူၤ, ကျဲတဘိအံၤလၢမုၢ်မဆါအကတိၢ် တလီၤပျံၤလၢအဂီၢ်နီတဘျီဘဉ်အဃိ တၢ်ဂ့ၢ်တအိဉ်လၢကဘဉ်ပျံၤတၢ်ဘဉ်နှဉ်လီၤ.အဝဲဂုာ်ကျဲးစၢး သုတဆိကမိဉ်ထိဉ်ဘဉ်တဲပြၢ်တၢ်မုၢ်ဃၢ်အဂ့ၢ်တဂ့ၤအဂီၢ်နှဉ်လီၤ. မ်တၢ်မုၢ်ဃၢ်အသုတဟဲလိဉ်ဖျါထိဉ်အသးလၢတၢ်ခံးကျါတတိၤတိၤတဂ့ၤနှဉ်လီၤ.လၢခံ အဝဲလဲၤတုၤဝဲဒဉ်လၢတြဲၤအခိဉ်ထံးနှဉ်လီၤ. အဝဲအိးထိဉ်ဝဲဒဉ်တြဲၤကဖိလီဒီး စးထိဉ်ခါထိဉ်ဝဲအခီဉ်ခါ တခါတခါဆူဒၢးပူၤ ဖဲအဘံၣ်ဒိၤအိဉ်အလိၢ်နှဉ်လီၤ. အဝဲလဲၤဝဲဒဉ် ကယီယီဆူအဘံၣ်ဒိၤ ဖဲအပာ်ကိဉ်အလိၢ် သတူၢ်ကလာ် အဝဲနၢ်ဟူဝဲတၢ်ကလုၢ်ဖးဒိဉ်သိဉ်ထိဉ်တုၤဒဉ်လဲာ် အကဖုဖးထီဘဉ်အသးမးနှဉ်လီၤ.

ဘဉ်သ့ဉ်သ့ဉ်တမ့ၢ်တၢ်အသိဉ်နီ တမံၤဘဉ် မ့ၢ်ဒဉ်ထဲအကစၢ်တၢ်ဆိကမိဉ်နှဉ်လီၤ. (နံနဉ်ဆိကမိဉ်ထိဉ်ဝဲ)တဘျီကဒီး အတူၢ်ဘဉ်ဝဲလၢတၢ်သိဉ်ကဒၢကဒၢဖဲအဒၢးပူၤ ဆိကမိဉ်ထိဉ်ဝဲမ့ၢ်ပှၤတဂၤဂၤအိဉ်လၢဒၢးပူၤဧါ. တုၤမ့ၢ်အနၢ်ဟူတၢ်အသိဉ်အါဘျီဒီး နံနဉ်စးထိဉ်ပျံၤတၢ်ဒိဉ်ဒိဉ်ကလဲာ်နှဉ်လီၤ. ဘဉ်သ့ဉ်သ့ဉ်တၢ်သိဉ်အံၤ ကမ့ၢ်ဝဲတၢ်မုၢ်ဃၢ်တဒုလၢ ပှၤတဲအီၤလၢ အအိဉ်လၢတၢ်ဟးလိၢ်ခိဉ်ထံးနှဉ်လီၤ. အဝဲပျံၤတၢ်နးနးကလဲာ် အဝဲအိးထိဉ်ဝဲအဘံၣ်ဒိၤတြဲၤ ဒ်သိးကဟံးန့ၢ်ဝဲအကိဉ်ဒီးကကဲ့ၤဃ့ၢ်ကဒါက့ၤလၢအလိၢ်နှဉ်လီၤ.

ဖဲအိးထိဉ်တြဲၤအကတိၢ် ထံဉ်ဘဉ်ဝဲလၢပှၤတဂၤဆ့ဉ်နီၤလၢအလိၢ်နှဉ်လီၤ. အဝဲထံဉ်ဝဲပှၤဆ့ဉ်နီၤတဂၤနှဉ် အိဉ်ဒီးအမဲာ်ချံကျိဉ်ကျိဉ် ဒီးသ့ဉ်ညါဝဲဒဉ်လၢ တၢ်အံၤကဘဉ်မ့ၢ်တၢ်မုၢ်ဃၢ်လၢပှၤတဲအီၤတဒုနှဉ်လီၤ. အဝဲကိးပသူထိဉ်ဝဲလၢအကလုၢ်ဖးဒိဉ် လၢတၢ်ပျံၤတၢ်ဖုးအပူၤဒီး တၢ်မုၢ်ဃၢ်ကိးပသူကဒါက့ၤလၢအကလုၢ်ဖးဒိဉ်စ့ၢ်ကီးနှဉ်လီၤ. နံနဉ်သ့ဉ်ညါဝဲဒဉ်လၢတၢ်မုၢ်ဃၢ်နှဉ် တဘဉ်ကိးပသူဆၢတၢ်ဘဉ်မၤသိဉ်ဒဉ်ထဲအကလုၢ် လၢကမၤပျံၤမၤဖုးတၢ်အဂီၢ်နှဉ်လီၤ. နံနဉ်အကိာ်ပူၤအိးထိဉ်အသးဖးလဲၢ်ဒီးတၢ်ဘှဉ်တစိၢ်ဖိနှဉ်လီၤ. တကတိၢ်ဃိ တြဲၤအိးထိဉ်အသး ပှၤကွဲဖိဒီးသရဉ်ဒီကရူၢ်ဟဲဃ့ၢ်နှာ်လီၤဝဲဒဉ်လၢဒၢးပူၤနှဉ်လီၤ. ပှၤအိဉ်ခိးဘိဒၢဉ်သံကွၢ်ဝဲတၢ်ဂ့ၢ်ကဲထိဉ်အသးဒ်လဲဉ်(ကိးပသူထိဉ်ဝဲလၢအကလုၢ်ဖးဒိဉ်) ဘိဒၢဉ်ခိဉ် ဖျါဒ်သိးဟဲဃ့ၢ်ကရိဝဲ မ့ၢ်လၢတၢ်သိဉ်အဃိ ခွံခိဉ်ခွံနၢ်တချူးဖုရှုဖါရါဒီး ဖျါတဃံတလၤဘဉ်နှဉ်လီၤ. နံနဉ်တဲထိဉ်ဝဲ, "ယထံဉ်..တဲပြၢ်..တဲပြၢ်အိဉ်လၢယဘံၣ်ဒိၤပူၤ ဖဲနံနဉ်တဲထိဉ်ဝဲတဲပြၢ်အကတိၢ် ပှၤကွဲဖိအါဂၤကဲ့ၤသုးကဒါက့ၤအသးဆူအလိၢ်ခံနှဉ်လီၤ. အိဉ်တ့ၢ်ကဲ့ၤဒဉ်ထဲပှၤတနီၤလၢအဘူဉ်တၢ်နှဉ်လီၤ.

နံနဉ်စံးဆၢဝဲဒဉ်, "ယထံဉ်တဲပြၢ်တၢ်မုၢ်ဃၢ်လၢယပာ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအဘံၣ်ဒိၤပူၤ" ဖဲယတဲထိဉ်တၢ်မုၢ်ဃၢ်အကတိၢ်, ပှၤကွဲဖိအါဂၤကဲ့ၤသုးကဲ့ၤအသးလၢအလိၢ်ခံ ဒီးအိဉ်တ့ၢ်ကဲ့ၤဒဉ်စှၤဂၤနှဉ်လီၤ. ဘိဒၢဉ်ခိဉ်တဲထိဉ်ဝဲ, "တဲပြၢ်တၢ်မုၢ်ဃၢ်နှဉ် လၢဟိဉ်ခိဉ်အံၤတအိဉ်ဘဉ်." အဝဲဖျါလၢအသူဉ်ဒိဉ်သးဖှိုးဒီးအမဲာ်သဉ်ထိဉ်ဂီၤဒိဉ်ဒိဉ်ကလဲာ်နှဉ်လီၤ. ဖဲပှၤအါဂၤကွၢ်တၢ်လၢတၢ်သူဉ်ပိၢ်သးဝးအကတိၢ် ဘိဒၢဉ်ခိဉ်လဲၤဘူးဝဲဆူဘံၣ်ဒိၤတြဲၤအခိဉ်ထံးဒီးဂုာ်ကျဲးစၢးအိဉ်ထိဉ်ဝဲတြဲၤနှဉ်လီၤ.

ကွၢ်တၢ်မုၢ်ဃၢ် လီၤဂာ်မးဒ်တၢ်မုၢ်

ဃါ်နၠၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤဆ့ၣ်နီၤဝဲဒၣ်ဖဲဘံၣ်ဒိၤပူၤ လၢအစုလိၤဒီးအကိၥ်ပူၤ အိၣ်ပှဲၤဒီးကိၣ်တဖၣ် နၠၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤအံၤ မ့ၢ်ဝဲနံၣ်နၣ်အ(Classmate) Rajan နၠၣ်လီၤ.နမၤတၢ်မနုၤဖဲအံၤလဲၣ်? ဘိဒၢၣ်ခိၣ်ကိးပသူထိၣ်ဝဲလၢအကလုၢ်ဖးဒိၣ် ဘၣ်ဆၣ်သနၥ်က့ တၢ်စံးဆၢတနၢ့်နီတမံၤဘၣ်.ဘိဒၢၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီခဲလၢၥ်နၠၣ် ဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထိၣ်ဒီးအီၤနၠၣ်လီၤ.တၢ်စံးဆၢတအိၣ်ထိၣ်ဘၣ် (Rajan) ပျံၤတၢ်အစုကနီးခိၣ်ကနီး ဒီးကိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လီၤဆူဝဲလီၤ. တဲဒုးနဲၣ်တၢ်လၢအကိၥ်ပူၤဒီးအစုနၠၣ်လီၤ. ပှၤကိျဖိလၢအဂၤတဂၤတဲဝဲ, "အဝဲတဲတၢ်တသ့ဘၣ်. မ့ၢ်လၢအကိၥ်ပူၤအိၣ်ဝဲဒၣ်ဒီးကိၣ်ပှဲၤပှဲၤအဃိနၠၣ်လီၤ. တဲနၢ့်ခဲးတၢ်ဒ်သိးကကဲထိၣ်တၢ်မၤစၢၤအဂီၢ်နၠၣ်လီၤ.ခဲအံၤမးနံၣ်နၣ်သ့ၣ်နီၣ်ထိၣ်ဝဲဒၣ်လၢ(Rajan)တအိၣ်ဘၣ်စ့ၢ်ကီးမ့ၤဘၣ်. မ့ၢ်လၢအဝဲဟဲတုၤလၢတၢ်အိၣ်မ့ၤလိၢ်စဲၤခံအဃိနၠၣ်လီၤ.ဘိဒၢၣ်ခိၣ်စံးထိၣ်ဝဲဒၣ်လၢအကလုၢ်ဖးဒိၣ်, နံၣ်နၣ်ဒီးRajan ခဲမဆ့ၣ်တဘၣ်အိၣ်ဂၢၤခီတၢ်အိၣ်တဂ့ၤနၠၣ်လီၤ. ကိျသရၣ်မုၣ် (Mrs.Verma)တဂၤ စံးထိၣ်ဝဲဒၣ်,အိၣ်ခိး (Mr. Katiyaar)ဘိဒၢၣ်ခိၣ် မ့ၢ်နဆိကမိၣ်လၢနတဒုးအိၣ်ဖိသၣ်တဖၣ်အတၢ်အိၣ်ဘၣ်နၠၣ် အဝဲသ့ၣ်တဖၣ် ကသ့မၤဘၣ်တၢ်ဒ်အံၤ အါဒိၣ်နၢ့်ဒံးအလီၢ်ဧါ. အသိတနံၤ တၢ်အိၣ်မ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်နၠၣ် အဝဲသ့ၣ်အသးကလီၤဘှံးဒိၣ်နၢ့်ဒံးအလီၢ်ဒီး အဝဲသ့ၣ်ကဟးအိးထိၣ်ပှၤဂၤအဘံၣ်ဒိၤ ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ဃုာ်ဒီးနဘံၣ်ဒိၤစ့ၢ်ကီးနၠၣ်လီၤ. သရၣ်မုၣ်(Mrs.Verma)အတၢ်ကူၣ်နၠၣ် ဂ့ၤဒိၣ်တက့ၢ်နၠၣ်လီၤ. သရၣ်(Mrs.Verma)စံးထိၣ်ဝဲ,ပကသံကွၢ် (Rajan)လၢကဃ့ကညးပှၤကိးဂၤဒဲးလၢ ဟံးနၢ့်အိၣ်ပှၤဂၤကိၣ် လၢတဃ့အခွဲးဘၣ်နၠၣ်လီၤ. ဒီးနံၣ်နၣ်ကဘၣ်ဟးနီၤလီၤတၢ်အိၣ်လၢပှၤကိးဂၤဒဲး မ့ၢ်လၢအဝဲဟးထိၣ်လၢမုၢ်နၤအဃိနၠၣ်လီၤ.လၢခံဘိဒၢၣ်ခိၣ် (Mr.Katiyaar) ဟ့ၣ်ဒုးအိၣ်ဝဲပှၤကိျဖိဒီးသရၣ်တဖၣ်လၢ တၢ်နုၢ်ထံအိၣ်တ့ၢ်ဒီး နံၣ်နၣ်ကိၣ်တဖၣ်နၠၣ်လီၤ. မတၤတဂၤလၢသးကဖှံဒိၣ်နၢ့်ဒံးပိၥ်မုၣ်ဖိသၣ်တဂၤလၢအက့ၤမံကဒါက့ၤဒီးဟၢဖၢပှဲၤတူတလူဧါ.

ဖိသၣ်ဆံးတဖၣ်မၤလိလံၥ်အခါ

တၢ်အဲၣ်လၢထီၣ်သတြီၤတနုၢ်

တၢ်စံးဝဲလၢပျၢၤတဘျီ............

မုၣ်လိၣ်ဘိဖိတဂၤဒီးခွါလိၣ်ဘိဖိတဂၤအဲၣ်လိာ်ကွံလိာ်အသးဝံၤ အဝဲသ့ၣ်အသးလီၤပလိာ်လၢကဒိးတ့ဒိးဖျိအသးလီၤ. နီၢ်နီၢ်တခီ အဝဲသ့ၣ်ခံဂၤနှၤ် တမ့ၢ်ပှၤထူးပှၤတီၤပှၤဒိၣ်ကိၣ်ဒိၣ်စ့ဘၣ်.အဝဲသ့ၣ်တဂၤဒီးတဂၤဟ်ဂၢ်ပဟ်ဘါတၢ်အဲၣ်ဒီး နာ်ဝဲလၢကသူၣ်ထီၣ်ခါဆူညါအတၢ်အိၣ်မူလၢအဃံလၤဒီးအမုာ်အပၢၤန့ၣ်လီၤ.

တချူးအဝဲသ့ၣ်ဒိးတ့ဒိးဖျိအသးဒံးဘၣ်နှၤ် မုၣ်လိၣ်ဘိဖိတဲဘၣ်အတၢ်အဲၣ်ဖိလၢ...

နီၢ်နီၢ်နှၤ် ပဝဲခံဂၤပတအဲၣ်ဒိးအိၣ်လီၤဖးဘၣ်. ပအဲၣ်ဒိးအိၣ်တပူၤဃီတစိၤသးလီၤ. ပစံးဒ်ကလိာ် လၢတၢ်တဆိကမိၣ်အပူၤ ပမ့ၢ်ဘၣ်ဟးဖးကျဲတဂၤတဘိနှၤ်..ယတၢ်အဲၣ်ဒီးထဲတခါဧၢ် နကဘၣ်မၤထွဲနှၤ်ယၤနီၤ...

"အိ..ကဲထီၣ်အသးတသ့ဘၣ်..နၤဒၢးယၤ တမ့ၢ်ပှၤလၢပကလီၤဖးလိာ်ပသးအမှိ ဒၢး"

"ယတဲအဒိလီၤမိၣ်..အဒိနမ့သးထိၣ်တၢ်နမ့ဟီစံၣ်လီၤယၤ..ကွၤအိၣ်ကွၤလၢနမိနပါအဟံၣ်နှၤ် ဟ့ၣ်ယၤအခွဲးလၢယကကွၤစိာ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအလုၢ်ဒိၣ်ပှ့ၤဒိၣ်ကတၢၢ်တခါလၢဒၢးပူၤနီၤ."

ခွါလိၣ်ဘိကွၢ်ဃီၤအတၢ်အဲၣ်ဖိလၢတၢ်သးကညီၤတၢ်အဲၣ်ဘၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်အပူၤဒီး ကျၢ်ကျာ်လီၤအခိၣ်လီၤ.

"တၢ်အဲၣ်ဖိဧၢ..ကွၢ်ဖဲနသးန့တၢ်ဘၣ်သးနှၤ်ယတူၢ်လိာ်..ပကဖျိပသးမိၤ"

အဝဲတဲဆၢဝဲဝံၤဒီး လၢခံအဝဲသ့ၣ်ဒိးတ့ဒိးဖျိအသးဒီးသူၣ်ထီၣ်သကိးဟံၣ်ဃီလီၤ. ဟံၣ်ဃီလၢအဘၣ်တၢ်သူၣ်ထီၣ်အီၤလၢတၢ်အဲၣ်တၢ်ကွံနှၤ် မ့ၢ်ဟံၣ်ဃီလၢအမုာ်အပၢၤလီၤ. ပှၤအဲၣ်လိာ်အသးခံဂၤအံၤ အိၣ်ဃုာ်ဆိးဃုာ်လၢတၢ်သူၣ်ဖှံသးညီအပူၤ အါနံၣ်အါလါလံနာ်သက့ တၢ်ဟ်သူၣ်ဟ်သးတဖၣ်လီၤပလိာ်လိာ်အသးဂ့ၤမး.မၤအိၣ်မၤအီ,ဃုကျိၣ်စ့ဝၤမၤတခၢၣ် မါမၤတခၢၣ်ဒ်သိးသိးဃူဂ့ၤမးအဃိ..အဝဲသ့ၣ်တ့ထိၣ်ဟံၣ်ဖးဒိၣ်တဖျၢၣ် အမဲာ်ညါအိၣ်ဒီးထူဖိလွဲဖိတၢ်ထူးတၢ်တီၤအါအါဂိၢ်ဂိၢ်, လၢအဝဲသ့ၣ်အဂီၢ် ဆိကမိၣ်ထိၣ်မးလၢမုၢ်ဟဲထိၣ်မုၢ်လီၤနာ်ချ့မးလီၤ.

တၢ်ဆၢကတီၢ်လဲၤတရံးအသးချ့မးလီၤ.တၢ်ထူးတၢ်တီၤတဖၣ် နဒံးဃုနဒံးန့ၢ်ဘၣ်, ဒံးန့ၢ်ဘၣ်ဒံးသးလီဒီး မၤဟးဂီၤတၢ်အဲၣ်တၢ်ကွံသ့နှၤ် အဝဲသ့ၣ်အနီၢ်ဒီမါဝၤခံဂၤတသ့ၣ်ညါဝဲဘၣ်.ဝၤလၢအဃုထဲကျိၣ်စ့လၢာ်သူၣ်လၢာ်သးတဂၤအံၤ တၢ်အ့ၣ်လိာ်ဆီးက့ကဲထိၣ်လၢဟံၣ်ပူၤဃီပူၤခဲအံၤခဲအံၤန့ၣ်လီၤ.ကကတီၤလိာ်အသးလၢတၢ်အဲၣ်တၢ်ကွံအဂ့ၢ်တကဲလၢၤဘၣ်အိၣ်ဒၣ်ထဲကဃုကျိၣ်စ့ဧၢ်န့ၣ်လီၤ.

"နၤန့ၣ် နတကနူၤဃုာ်ကနၣ်ဃုာ်ယၤဘၣ်."

ဖဲအဝၤဟဲက့ၤအခါလၢတၢ်လီၤဘှံးလီၤတီၤအပူၤ ကိးဃါအမါဒ်န့ၣ်လီၤ.

"နသ့ၣ်ညါဒ်ထဲလၢနဂီၢ်လီၤ. ယၤတခီ ယမၤန့ၢ်နၤထံဖှံၣ်နၢ်ဒံး ပှ့ၤန့ၢ်နၤတၢ်ကူတၢ်သိးလၢအဂ့ၤအဝါ,တၢ်လၢနလိၣ်ဘၣ်တဖၣ်ယကျဲးစၢးဃုယမၤန့ၢ်နၤခဲလၢာ်တၢ်ကလီလီၤ. တၢ်ဘျုးတၢ်ဖှိၣ်တအိၣ်နီတမံၤဘၣ်.က့ၤကွံာ်ဆူနမိၢ်နပၢ်အအိၣ်နှၤ်."

အမါဃ့ကညးအီၤထဲလဲၣ်နာ်သက့ တၢ်ဘျုးတအိၣ်နီတမံၤဘၣ်. အဝၤလၢအသးထိၣ်တၢ်တဂၤအံၤ ကိးဃါအမါဒီးဟီလီၤအီၤလၢဟံၣ်ပူၤလီၤ.

"တၢ်အၢၣ်လီၤလၢယဃ့တ့ၢ်ဃာ်ဒီးနၤန့ၣ် နတသါပ့ၤနိၣ်ဘၣ်တမ့ၢ်ဧၣ်."

"မတၤဒုလဲၣ်..မတၤလဲၣ်..တဲ"

"ယကကွၤစိာ်တၢ်လုၢ်ဒိၣ်ပှ့ၤဒိၣ်ကတၢၢ်လၢဟံၣ်ပူၤမိၤ."

"အှၤ..အှၤ..ကွၤစိာ်ကွၤစိာ်..တၢ်လုၢ်ဒိၣ်ပှ့ၤဒိၣ်တခါတကးဘၣ်. ကွၤစိာ်မ့ၢ်အါ"

ပိာ်မုၣ်ဖိကျၢၢ်ကျာ်လီၤအခိၣ်ဒီးဃ့ကညးကဒီးတၢ်အသိတမံၤ.

"ဟ့ၣ်ယၤအခွဲးအဂၤတခါ"

"မတၤဒုလဲၣ်. တၢ်ဘၣ်လဲၤန့ၣ်လဲၤကွံာ်ချ့ချ့တမ့ၢ်ဘၣ်."

"နၤဒီးယၤတနၤအံၤ မ့ၢ်တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢခံကတၢၢ်တနၤအဃိ ခဲမုၢ်ဆ့ၣ် တချူးလၢပအိၣ်လီၤဖးဒံး ယအဲၣ်ဒိးမၤတၢ်လီၤဖးအတၢ်အိၣ်အစီၤနီၢ်ခိၣ်တခါ"

"မၤ..မၤကွံာ်ဆူဘးန့ၣ်"

"ယကကွဲတံၤဖိသကိးဖိတဖၣ်လၢကဟဲအိၣ်တၢ် ဖဲန့ၣ်အခါ နကဘၣ်ဟ်ပနိၣ် နီၢ်ဒီမါဝၤအတၢ်အဲၣ်တၢ်ကွံ,ဒၢးနှကဘၣ်ပၣ်ဃုာ်လၢတၢ်အိၣ်တၢ်အီတဘျီအံၤ"

အဝၤတဂၤလၢတၢ်သးထိၣ်အပူၤ အ့ၣ်တံၢ်ဃာ်အနိးဖံးဒီး "မၤ..မၤ..ယကပၣ်ဃုာ်မ့ဝံၤ ကွၤကွံာ်ဆူနမိၢ်နပၢ်အဟံၣ်" အဝဲဒုးသ့ၣ်နိၣ်ကဒီးအမါန့ၣ်လီၤ.

"နာ်ယၤ..ယမ့ၢ်ပိာ်မုၣ်လၢအတီဒီးအတၢ်အၢၣ်လီၤလီၤ."

မုၢ်ဟါလီၤလံ.ကမျၢ်တဖၣ် အိၣ်သကိးတၢ်အိၣ်လၢအဘၣ်တၢ်ကတဲာ်ကတီၤအီၤလီၤဘိလီၤမုၢ် တသ့ၣ်ညါတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤနိတမံၤဒီးသူၣ်ခုသးခုသကိးဝဲတကူၢ်သ့ၣ်လီၤ. အဝၤတခီ လၢတၢ်သးထိၣ်တၢ်သးဟးဂီၤအပူၤ အီတၢ်နၢၤအသးလၢသံးတခွးဝံၤတခွးန့ၣ်လီၤ. တယံာ်ဘၣ် အဝဲအမဲာ်ဟံးမူၤသံးဒီးလဲၤတုၤဆူတၢ်မံအပူၤန့ၣ်လီၤ.

မုၢ်ဆ့ၣ်ထိၣ်ဖဲမုၢ်ဝါထိၣ်အဆၢကတီၢ်နှၤ်..

"မ့ၢ်ယလဲၤတုၤတၢ်လီၢ်ဖဲလဲၣ်." အဝဲအခိၣ်မူယူၤ ဆိၣ်တံၢ်လီၤအခိၣ်ဒီး ဆိကမိၣ်ထိၣ်တၢ်လီၤ. ဖဲနှၤ်အဆၢကတီၢ် အမါလၢအမံပၢၢ်ထိၣ်သီသီနံၤကမှံပှ့းအီၤလၢတၢ်လီၤအဲၣ်လီၤကွံအပူၤ..

"နဟဲတုၤလၢယမိယပါအဟံၣ်မိၤ"

"နမိနပါအဟံၣ်..မ့ၢ်ဧါ. ယဟဲတုၤလၢတၢ်ဂ့ၢ်မနုလဲၣ်."

"ယဟဲကွၤစိာ်နၤမိၤ"

"ဒ်လဲၣ်ယနၢ်တပၢၢ်ဘၣ်." အမါနံၤကမှံထိၣ်ဒီးတဲအီၤကစုဒုဖိ..

"ဝၤလၢယအဲၣ်ဧၢ..နၤလီၤနဟ့ၣ်ယၤတၢ်အၢၣ်လီၤတမ့ၢ်ဧၣ်.တၢ်လုၢ်ဒိၣ်ပှ့ၤဒိၣ်ကတၢၢ်လၢအအိၣ်လၢနဟံၣ်ပူၤ..ကွၤစိာ်တမ့ၢ်ဧၣ်.အဃိယဟဲကွၤစိာ်နၤသၢဘၣ်. လၢယဂီၢ် နမ့ၢ်တၢ်လၢအလုၢ်ဒိၣ်ပှ့ၤဒိၣ်..ပှၤလၢအလုၢ်အပှ့ၤအိၣ်အဒိၣ်ကတၢၢ်လီၤ. ယအဲၣ်ဘၣ်နၤဒီးဟ်နၤလၢနမ့ၢ်တၢ်လုၢ်ဒိၣ်ပှ့ၤဒိၣ်. တၢ်သံမ့ၢ်ထုးဖးယၤမးယကလီၤဖးဒီးနၤလီၤ. တၢ်အဲၣ်သးဘိ" အဝဲတဲဝဲဒ်န့ၣ်အခါ

အဝဲကသါထိၣ်စၢ်စၢ်ဖိတဘိဒီးဖိးဟုဃီၤအမါအဖံဘၣ်ခိၣ်.ဆိကမိၣ်ထိၣ်ဝဲယနီၢ်ကစၢ်ဒ်ယဲဃုကျိၣ်စ့ မၤအိၣ်ထဲမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွာ်အဲၣ်လီၤထဲနီၢ်ကစၢ်သးဒီးပိၢ်ယၢ်လီၤက့ၤအသးလီၤ. မုၢ်တဟါတဘ့ၣ်ဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်တအိၣ်လၢၤလၢအမိၢ်အပၢ်အဟံၣ်ဘၣ် ဟဲက့ၤဆူအကစၢ်အဟံၣ်ဒီး ဒုးအိၣ်ထိၣ်ကဒါက့ၤတၢ်အဲၣ်အသိကဒီးတဘျီန့ၣ်လီၤ.

မုာ်တြီၤဖီလ့လ့ၣ်

မ့ၢ်မတၤကဟဲဒီးမၤစၢၤကၠၢယၢလဲၣ်—

ယမိမိ မ့ၢ်ပှၤတဂၤလၢ မၤတၢ်လၢပှၤ တဝၢတၢ်ဖံးတၢ်မၤဒီး မ့ၢ်ပှၤတဂၤလၢအဲၣ်အမူ အဒါဒီး လူၤထီၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်ထီဘိ တဖျါ လီၤဘှံးလီၤတီၤဘၣ်. လၢဟံၣ်ပူၤဃီပူၤ တၢ်ဖံး တၢ်မၤ တကအုကစွါနီတဘျီလၢဖိမုၣ်ဖိခွါအ မဲာ်ညါ မဲာ်ဖိဖျါနံၤကမံ့ထီဘိလီၤ. မ့မ့ၢ်ယပါတ ဂၤတခီ လၢကျိၤလၢကရၢၢ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤ ကျဲၤ စၢးဝဲ ဒ်သိးဖိမုၣ်ဖိခွါတဖၣ်ကအိၣ်ဘၣ်အိဘၣ် အဂီၢ်လီၤ. ပအိၣ်စ့ၢ်ကီးဒီပုၢ်ဝဲၢ်လွံၢ်ဂၤလၢမုၣ် လိၣ်ဘိခွါလိၣ်ဘိအကတီၢ်လံလီၤ. ဘၣ်ဆၣ် ပတပိာ်ကျဲနီတဂၤဘၣ်. ပလဲၤဒၣ်တဂၤကစၢ် အကျဲတကနၣ်ဃုာ်မိပါဘၣ်. တနီၣ်စ့ၢ်ကီး ဟံၣ်ဃီတၢ်ဖံးတၢ်မၤဘၣ်. မိမိတဂၤဒီတနံၤညါ လၢမူဒါတၢ်ဖံးတၢ်မၤ တုၤလီၤလၢဟါအဆၢ ကတီၢ် ဟဲကၠၤတုၤလၢဒၢး အိၣ်ဘှံးအိၣ်သါတ ချူးဘၣ်. စးထီၣ်ဖီအိၣ်တ့ၤအိၣ် ဆှၣ်ကူဆှၣ်သိး ကွၢ်ဟံၣ်ဃီတၢ်ဖံးတၢ်မၤတုၤအဝံၤခဲလၢာ်မး အိၣ်ဘှံးအိၣ်သါဘၣ်ဝဲလီၤ. မ့မ့ၢ်ပဝဲဖိမုၣ်ဖိခွါ တဖၣ် ပမိဖိမံမးပအိၣ်လီၤ. တနီၣ်မၤစၢၤမိမိနီ တမံၤဘၣ်. မိမိမ့ၢ်မါပှၤတမံၤမံၤ ပနာ်လိာ်ပ သး မၤလၢနၤမၤလၢယၤဝံၤ ပတကနၣ်ဃုာ် ပ ဟးဒၣ်ဒံးပကျိာ်လီၤ. ပတမၤနီတဂၤဘၣ်. တုၤ မုၢ်ဆ့ၣ်ထီၣ် မိမိဘၣ်ဂဲၤဆၢထၢၣ်ဂီၤဂီၤ ဖီဂီၤတၢ် အိၣ် မ့ၢ်လၢ ကဘၣ်လဲၤလၢတၢ်ဖံးတၢ်မၤအ လိၢ်လီၤ. မ့မ့ၢ်ပဝဲဖိမုၣ်ဖိခွါဒီးပါပါ ပမံတဂဲၤဆၢ ထၢၣ်ဒံးဘၣ်. မိမိမ့ၢ်သိၣ်ထုးစုနဲၣ်ကျဲပှၤ ပက နၣ်တဘၣ်ဘၣ်. ပကတိၤတရိတပါဘၣ် ပမိမိ ထီဘိလီၤ. မိမိတခီ ပမ့တကနၣ်ဒီး တဲဆၢခိၣ် ဆၢနါစိၤအိၤန့ၣ် အဝဲတတဲတၢ်နီတမံၤလၢၤ ဘၣ်. ဆုးလီၤအခိၣ်ဒီး အမဲာ်ထံတဖၣ်လီၤဆူ ဝဲဒၣ်နှၣ်လီၤ. ပါပါစ့ၢ်ကီး လၢကျိၤလၢကရၢၢ် တၢ်ဖံးတၢ်မၤ ကိးနံၤဒဲးတိစ့ၢ်ကီးဒီးအသမူသ ကိး ဒီးအိမူၤအိဘှီးအသးကိးနံၤဒဲးလီၤ. မိမိ တဲအိၤဘှီအိၤဘၣ်ဆၣ် တဒိကနၣ်မိမိဘၣ်. သူ ဝဲအိဝဲအါထီၣ်အါထီၣ်လီၤ. မိမိအသးဘၣ်ဖှိၣ် ထဲလဲၣ် ပဝဲဖိမုၣ်ဖိခွါဒီးပါပါတသ့ၣ်ညါဘၣ်. ဖဲမိမိမ့ၢ်ဘှီဘၣ်တဲနၢ်ပၢၢ်ဆၢကတီၢ် ပါပါတ တူၢ်လိာ်ကတိၤဆၢတဲဆၢဒၣ်လၢတကြၢးတ ဘၣ်ဘၣ်တဖၣ်ထီဘိလီၤ. မိမိ.. ခီဖျိပါပါတဒိ ကနၣ်ဘၣ်အဃိ မိမိဘၣ်တူၢ်ကစု ကီၤကစုဒၣ် ထီဘိလီၤ. ဒီးလၢခံ ယံာ်ထီၣ်ယံာ်ထီၣ်ဒီး မိမိ ဒိးန့ၢ်သွံၣ်ထီၣ်တၢ်ဆါဒီး သးဖျၢၣ်ဂံၢ်ဘါစၢ်အ တၢ်ဆါလီၤ. ဂံၢ်ဘါတလၢပှဲၤလၢၤဘၣ်. လဲၤဖံး လဲၤမၤတကဲလၢၤအါအါဘၣ်. လၢဟံၣ်လၢဃီ တၢ်ဖံးတၢ်မၤစ့ၢ်ကီး မၤတကဲအါအါလၢၤဘၣ်. ယံာ်ထီၣ်ယံာ်ထီၣ်ဒီး နးထီၣ်ကွဲ့ၢ်ကွဲ့ၢ်လီၤ. တုၤ လၢဖံးမၤတကဲ ဖိအိၣ်တ့ၤအိၣ်တကဲလၢၤဘၣ်. လီၤဘှံးလီၤတီၤလၢာ်လံ. အိၣ်အိစ့ၢ်ကီး တကဲ လၢၤဘၣ်. ပဝဲဖိမုၣ်ဖိခွါဒီးပါပါ ပတကနၣ်ဃုာ် မိမိနီတဂၤဘၣ်. ပဟးဒၣ်ဒံးပကျိာ်လီၤ. မိမိ အဲၣ်ဒီးအိၣ်မ့ၤ မ့မါပမၤန့ၢ်အိၤမ့ၤဒီး ပမၤန့ၢ်အိၤ မ့ၤတလိၣ်ဒီးအံသၣ်တစဲး ပလဲၤဟ်လီၤဖဲအ ကပၤ အိၣ်ဝဲကဲတကဲပှၤတကနၣ်ဃုာ်အိၤနီ တဂၤဘၣ်. မိမိဘၣ်တူၢ်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါ မံတန့ၢ် အိၣ်တနၢ်လၢၤဘၣ်. ဆိကမိၣ်ထီၣ်ဝဲအဖိမုၣ်ဖိ ခွါဒီးအပါတဖၣ် ဘၣ်မနုၤအဃိလၢ အတက ဟုကယာ်အိၤလဲၣ်. ဆိကမိၣ်ဝဲဒၣ်ဒီးအသး ဘၣ်ဖှိၣ်ဝဲဒိၣ်ဒိၣ်လီၤ. ပါပါတခီစ့ၢ်ကီး ကနူၤက ပၤကိးနံၤဒဲး ဟါခီဟးကွံၢ်ဒၣ်တၢ်ဂီၤမူလၢပှၤ ဟံၣ်ကိးမုၢ်ဟါဒ်သိးအဖိတဖၣ်လီၤ. မိမိအံၤ နးထီၣ်ဒိၣ်မးလံ. အိၣ်အိတနၢ်လၢၤနီတစဲး လၢၤဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ် ပဝဲဒီးပါပါ ပတနီၣ်လၢပ ကကွၢ်ထွဲမိမိနီတဂၤဘၣ်. ဖိဟးတပူၤ ပၢ်ဟး တပူၤ တုၤလၢမ့ၣ်အူပံာ်ဒၣ်လဲာ် ဖိဒီးပၢ်တဟဲ ကဲ့ၤဒံးဘၣ်. ဘၣ်တဟါ ကဘၣ်အနၣ်ရံၣ်တ ဆံ မ့ၣ်အူစဲးလီၤပံာ်အကတီၢ် မိမိ,လၢတၢ်ဆူး တၢ်ဆါအလီၢ်မံခိၣ် ထဲတဂၤဧိၤ ပှၤတအိၣ်ဘူး အကပၤနီတဂၤဘၣ်. အဂံၢ်အဘါလၢာ်ကွံာ် အသူၣ်အသးကကီၢ်အူထဲလဲၣ် ပဝဲဒီးပါပါတ သ့ၣ်ညါဘၣ်. ဒီးလၢလီၢ်မံခိၣ်ပူၤ သးကသူအိ ထံထဲလဲၣ်ပတသ့ၣ်ညါဘၣ်. လၢတၢ်ခံးကျါ လၢအစုလိၤ ဖိၣ်ဃာ်ဒီးထံခွးတဖျၢၣ် ဒီးလၢ အကလုၢ်ဖးဒိၣ်အပူၤ ကိးသိၣ်ထီၣ်ဝဲ အုး..အုး ...တၢ်အံၤ မတၤကဟဲဒီးမၤစၢၤကဲ့ၤယၤတဂၤ လဲၣ်. လၢတၢ်မုၢ်လၢ်ဖးဒိၣ်အပူၤ, ယနၢ်ဟူမိမိ အကလုၢ်သိၣ်ထီၣ်ဒ်အံၤဒီး ယဖုးဘၣ်ယသး ဒီးယဟဲကဲ့ၤဃ့ၢ်ထီၣ်ဆူမိမိအအိၣ် လၢတၢ်ခံး ကျါ ဒွဲၣ်ထီၣ်ကရိမ့ၣ်အူဒီး ဖိၣ်ထီၣ်ယမိမိအ ခိၣ်လၢယစုတီၤလိၤ ထံၣ်လၢမိမိစုလိၤ အိၣ်ဒီး ထံခွးတဖျၢၣ် ယသ့ၣ်ညါလၢမိမိသးသူအိထံ လီၤ.တဘျီဃီ ယကိး,မိမိ...မိမိ...နအဲၣ်ဒီးအိ ထံဧါ. မိမိကွၢ်ထီၣ်ယမဲာ်လၢ စိၣ်ထီၣ်ဝဲတန့ၢ် လၢၤဘၣ်ဒီး ကွၢ်ထီၣ်န့ၢ်ဆှၣ်ယၤဝံၤဒီးအမဲာ် ဘံၣ်လီၤဝဲလၢယစုလိၤဒီး အသးသမူဟးထီၣ် ကွံာ်ဝဲဒၣ်နှၣ်လီၤ. လၢတၢ်သးကညီၤဘၣ်မိမိ ဒီးသးဆါလီၤကဲ့ၤယသးလၢ ယမ့ၢ်ပှၤလၢအ သးတဆး တသ့ၣ်ညါမိၢ်အတၢ်အဲၣ်ဒီး ဒုးတူၢ် မိမိသးတၢ်ဆါတုၤဒၣ်လဲာ် မိမိအသးသမူဘၣ် ဟးထီၣ် ထံဖိတခွးမးတဒုးအိဘၣ်အိၤဘၣ်. တၢ်ကီတၢ်ခဲတဖၣ် ဒုးသ့ၣ်နီၣ်ဒီးဒုးထံၣ်ကဲ့ၤ ယၤမိမိအတၢ်အဲၣ်ဘၣ်ဆၣ် တထံၣ်ဘၣ်မိမိ လၢၤဘၣ်. သးအိၣ်မၤမုာ်မၤစၢၤ အဲၣ်ဆၢကဲ့ၤမိ မိဘၣ်ဆၣ် လၢယဂီၢ် မ့ၢ်တၢ်အစဲၤခံလၢယဂီၢ် လီၤ. မိမိလၢအသူၣ်ဂ့ၤသးဝါ လၢအပှဲၤဒီးတၢ် အဲၣ်လၢပမဲာ်ညါ ယဆၢထံၣ်ကဲ့ၤယဲဘၣ်ဆၣ် တစိၤအံၤထံၣ်ကဲ့ၤတသ့လၢၤဘၣ်. ထဲဒၣ်မိမိ အတၢ်ကတိၤ လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်မုၢ်လၢ်လၢအ စံးဝဲ, "မ့ၢ်မတၤကဟဲဒီးမၤစၢၤကဲ့ၤယၤလဲၣ်." အိၣ်ထီဒၣ်လၢယတၢ်ထံၣ်,ယတၢ်ဆိကမိၣ်, ယတၢ်နၢ်ဟူအပူၤထီဘိလီၤ.

ဒီပုၢ်ဝဲၢ်သးဘိခဲလၢာ်သ့ၣ်သုဧၢ, မ်သုကဒိၣ်ထီၣ်ပှဲၤဒီးတၢ်သူၣ်ဆးသးဆး ဒိကနၣ်သုမိအကလုၢ်,မၤမုာ်သုမိအသး,မၤလၢပှဲၤသုမိအတၢ်မုၢ်လၢ်, မၤစၢၤသုမိ ဖဲအလိၣ်သုတၢ်မၤစၢၤတဖၣ်နီၤ. မ်သုတကွၢ်လိယၤဒီး မၤဖှိၣ်မိမိအသးနီတဂၤတဂ့ၤနီၤ. ပမိအိၣ်သ့ထဲတဂၤလၢအအိၣ်ဖျဲၣ်ထီၣ်ပှၤဒီး ကဟုကယာ်ပှၤတဂၤလီၤ. အဲၣ်ဆၢအိၤကိးဂၤနီၤ.

လၢ–သူလ့ၤကလံၤဖိ

ပိာ်မုၣ်ကတုၤထီၣ်, ထီၣ်ဘးဆူတၢ်မၢ်ညါအခီၢ် တၢ်ဆၢကတီၢ်ခွဲးယာ်တုၤဃီၤလံ

ဆၢကတီၢ်မ့ၢ်မဆါတနံၤ ဟီၣ်ခိၣ်ဖျၢၣ်လီၤက်ဒ်သဝီဖိတဖျၢၣ်အသိးလီၤ. ဒ်နှၣ်အသိး ပိာ်မုၣ်ပိာ်မၢၤတဖၣ်လၢအတီၤပတီၢ် အလီၢ်အကျဲဒၣ်ဝဲစုာ်စုာ် ပျဲကွံာ်ထံကီၢ်တဘ့ၣ်ဟီၣ်ကဝီၤတဖၣ်အဆၢတဖၣ်အဃိ မ့ၢ်တၢ်လၢအရှ့ဒိၣ်ကါဒိၣ်ဝဲနှၣ်လီၤ. လၢတၢ်နှၣ်အဃိ ပိာ်မုၣ်တဖၣ်တၢ်ကြၢးဟ်ကဲဒီး ဟ်ပနီၣ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်ဒ်သိးဒီး ပိာ်ခွါတဖၣ်အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ် ဒ်အမ့ၢ်လံာ်လဲၢ်တၢ်သ့ကျိၤ,တၢ်ထုးတၢ်ဂီၤ,ထံရှုကီၢ်သဲးဒီးမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွာ်တဖၣ်နှၣ်လီၤ.

တမ့ၢ်ဒ်ခါလၢအပူၤကွံာ်ပိာ်မုၣ်တဖၣ် ဘၣ်မၤဟံၣ်ဃီတၢ်မၤ လၢအမ့ၢ်တၢ်ကွၢ်ဟံၣ်ကွၢ်ဃီ,တၢ်ဖီအီၣ်တ့ၤအီၣ်ဒီး တၢ်ကွၢ်ဒံၣ်ကွၢ်ဖိလၢၤဘၣ်. ဒ်တၢ်အိၣ်သးဟဲဝဲအသိး ပိာ်မုၣ်တဖၣ်နီသိလ့ၣ်လၢအကစၢ်လဲၤ ထီၣ်ဆူမူပျံစးကဝး ဒ်သိးပိာ်ခွါတဖၣ်သ့ဝဲလံနှၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်နာ်သက့ လၢတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တကပၤမ့ၢ်ဂ့ၤ,တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တကပၤမ့ၢ်ဂ့ၤ ပိာ်မုၣ်တဖၣ် တဒိးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ထဲသိးတုၤသိး လၢလၢပှဲၤပှဲၤဘၣ်အမဲာ်ညါ တၢ်နီၤဖးမုၣ်ခွါအဆၢအိၣ်ဒံးဝဲအဖၢမုၢ်နှၣ်လီၤ.

ထံကီၢ်အဂၤအဂၤ ဒ်သိးပိာ်မုၣ်ဒီးပိာ်ခွါကဒိးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ထဲသိးတုၤသိးအဂီၢ် အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ကဲာ်ကျဲးစၢးဝဲလၢအဖိသ့ၣ်တဖၣ် ကဆိတလဲကွံာ် လုၢ်လၢ်ထူသနူလၢအလီၢ်လံၤသ့ၣ်တဖၣ်နှၣ်လီၤ.လီၤဆီဒၣ်ပိာ်ခွါ ဝဲၤလၢအဆိကမိၣ်ဝဲလၢဟံၣ်ဃီအတၢ်ဖံးတၢ်မၤဒီး တၢ်ကွၢ်ဖိနှၣ် မ့ၢ်ဒၣ်ပိာ်မုၣ်အတၢ်မၤလီၢ်တဖၣ်နှၣ် တၢ်မၢအဝဲသ့ၣ်လၢကမၤစၢၤဟံၣ်ဃီအတၢ်ဖံးတၢ်မၤဒီးကွၢ်စၢၤဖိတဖၣ်နှၣ်လီၤ. ခီဖျိတၢ်ဟ့ၣ်နီၤလိာ်သးလၢတၢ်ဖံးတၢ်မၤဒ်နှၣ်အသိးအဃိ ပိာ်ခွါတဖၣ် ဂ့ၢ်ပူၤအသးတသ့လၢၤဘၣ်အသိး ပိာ်မုၣ်တပၣ်နာ်လီၤမၤဘၣ်တၢ်လၢဝဲၤကျိၤတဖၣ်အဃိ ထံကီၢ်အမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွာ်စ့ၢ်ကီး ဂ့ၤထီၣ်ဂ့ၤထီၣ်ပသီထီၣ်ဝဲစ့ၢ်ကီးနှၣ်လီၤ.

အဒိ–ကီၢ်ခဲနဒၢ်အပူၤ အိၣ်ဒီးပိာ်မုၣ်တၢ်ထဲသိးတုၤသိးကိတိာ်ဝဲၤကျိၤနှၣ်လီၤ. ဝဲၤကျိၤအဝဲနှၣ် မၤစၢၤပိာ်မုၣ်တဖၣ်လၢကဒိးန့ၢ်ဘၣ်ပိာ်မုၣ်ခွဲးယာ်တဖၣ်လီၤ.

ပိာ်မုၣ်တဖၣ် အိၣ်ဒီးအကံၢ်အစီပှဲၤသိးဒီးပိာ်ခွါနာ်သက့ လၢတၢ်ဖံးတၢ်မၤအပူၤ တဒိးန့ၢ်ဘၣ်ဘူးလဲထဲသိးဘၣ်. အ့ရှ့ၣ်ပစံဖှ့းဟီၣ်ကဝီၤလၢ အအိၣ်လၢသုးတၢ်ပၢတၢ်ပြးအပူၤ ပိာ်မုၣ်တဖၣ်ကန့ၢ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤအဂီၢ် တၢ်ဟ်လီၤဃာ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီအဃိ မၤဘၣ်ဒီထံကီၢ်အတၢ်ဟဲနှာ်လၢတနံၣ်ဘၣ်တနံၣ်လီၤ.လၢအမဲရကၤဒီလၣ်(၄၇)ဘံၤလံၤယၢၣ်နှၣ်လီၤ.

ကီၢ်ပယီၤအပူၤ တၢ်တကြၢးဟ်ပနီၣ်လၢ ပိာ်မုၣ်လၢ ကနုာ်လီၤမၤလိတၢ်လၢဖှ့ၣ်စိမိၤတၢ်လုၢ်အိၣ်သးသမူကို့အဂီၢ် အမးကဘၣ်အါတလၢဘၣ်. ပိာ်မုၣ်ဒီးပိာ်ခွါတဖၣ် ဒ်အအိၣ်ဒီးတၢ်သးစဲ လံာ်လၢအဒ်သိးလိာ်သးအဖီခိၣ်နှၣ် တုၤအကနုာ်လီၤမၤလိတၢ်နှၣ် တၢ်တကဘၣ်ဟ်ပနီၣ်တၢ်ဒိးစဲးအမးထဲသိးဒီးပိာ်ခွါလီၤ.

ပိာ်မုၣ်တနီၤလၢ အအိၣ်လၢကီၢ်အ့ရှ့ၣ်တဖၣ် အိၣ်လၢလုၢ်လၢ်ထူသနူလၢပျၤတဖၣ် အတၢ်ထံၣ်တပူၤဃီအဃိ အတၢ်အိၣ်မူအတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီတအိၣ်ဘၣ်ဒီး အကျဲတံာ်တာ်အဃိ မ့ၢ်တၢ်လၢအလီၤသးအုးဒိၣ်မးနှၣ်လီၤ. အၤဖၢၤကၢၤနံၤစတၣ်ထံကီၢ်လၢ တၢ်လဲၤဘၢဒိၣ်စိလၢအပူၤတဖၣ် ပိာ်မုၣ်တဖၣ်လၢကမၤလိဘၣ်တၢ်အဂီၢ်ဘၣ်. ဃုကျဲဃုန့ၢ်ဝဲဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤကွံာ်အသးလီၤ. ကီၢ်ပယီၤပူၤ တၢ်အိၣ်သးမ့ၢ်တအၢထဲနှၣ်နာ်သက့ လၢခိခိၣ်ဒူသဝီသ့ၣ်တဖၣ်အပူၤ ပိာ်မုၣ်ဖိတဖၣ်တမၤလိဘၣ်တၢ်တုၤအကတၢၢ်ဖီတၢၣ်ဘၣ်. လၢနံၣ်အမဲာ်ညါ(၂၀၀၈)နံၣ် တၢ်ဘျၢသဲစးအနီၣ်ဂံၢ်(၃၅၂)အပူၤ,ပဒိၣ်တၢ်ပၢတၢ်ပြးအပူၤ တၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤမူဒါထဲဒၣ်လၢ ပိာ်ခွါလၢအကြၢးဝဲဘၣ်ဝဲတဖၣ်နှၣ် တမ့ၢ်တၢ်လၢအကြၢးအဘၣ်ဘၣ်. တၢ်ဖံးတၢ်မၤလၢပိာ်ခွါမၤသ့တဖၣ် ပိာ်မုၣ်မၤမ့သ့နှၣ် တၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်ဒ်သိးသိးနှၣ်လီၤ.

ပှၤသ့ပှၤဘၣ်တဖၣ်စံးဝဲ တၢ်ဟ့ၣ်ပိာ်မုၣ်ပိာ်မၢၤတဖၣ်လၢတၢ်ထဲသိးတုၤသိးအံၤ မ့ၢ်ဝဲတၢ်ဂ့ၤထီၣ်ပသီထီၣ်လၢပှၤတဝၢအပူၤလီၤ.

ထံကိၢ်လၢအမံၤဒိၣ်သၣ်ဒိၣ်ဒ် အမ့ၢ်အၤရၣ်ထံကိၢ်တဖၣ်ဒၣ်လဲာ် မ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤ အဝဲသ့ၣ်ပာ်ပနီၣ်ပိာ်မုၣ်အကံၢ်အစီလံနၣ်လီၤ. ဖဲ ၂၀၀၄နံၣ်,အဝဲသ့ၣ်တ့ထီၣ်တၢ်သူၣ်ထီၣ်အမံၤမ့ၢ်(ဘၤတၤ)တၢ်ရၤလီၤတၢ်ကလုၢ်သန့ ဒ်အမ့ၢ်တၢ်ပာ်ပနီၣ်ပိာ်မုၣ်အကံၢ်အစီနၣ်လီၤ. ဖဲ ၂၀၁၂နံၣ်,အဝဲသ့ၣ်မၤဝဲခဲၣ်ဖှ အိၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်ဂ့ၤလၢအဟ်ဖျါထီၣ်ပိာ်မုၣ်ကမျၢ်တဖၣ် အိၣ်ဒီးတၢ်သးတဖျၢၣ်ဃီလၢပိာ်မုၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်ဒီးတၢ်သဘျ့အဂီၢ်နၣ်လီၤ. ပှၤလၢအသူၣ်ဆူၣ်သးဆူၣ် ဟူးဂဲၤလၢခဲၣ်ဖှတဘျီအံၤမ့ၢ်ဝဲ ပှၤဂၤလၢအအိၣ်လၢ(လဲးဘနံၤ,ပၤလးစထဲ)ဒီးအဲကူပတူးတဖၣ်လီၤ.

တၢ်ကဘၣ်သုးကွံာ်တၢ်ဟ်ပနီၣ် တၢ်အခၢ ဒ်အမ့ၢ်ပိာ်မုၣ်တဖၣ် အိၣ်ဒီးတၢ်သဘျ့လၢတၢ်ဃုထၢအပူၤနၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဃုထၢတၢ်ဆီဟံၣ်ဆီဃီအပူၤ ပိာ်မုၣ်တဖၣ်တုၤအသးနံၣ်ပှဲၤထီၣ်(၁၈)နံၣ်နၣ် ကဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်သဘျ့လၢ တၢ်ဃုထၢတၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါဒ်သိးမ့ၢ်ဂ့ၤ, တဒ်သိးဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤနၣ်လီၤ.တယံာ်ဒံးဘၣ် တၢ်ကစီၣ်ဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢ ကိၢ်ပၤကံးစတၣ်ဝ့ၢ်လၤဟိၤအပူၤ ပိာ်မုၣ်တဂၤဒိးတ့ဒိးဖျိအသးဒီး ပိာ်ခွါလၢအမိၢ်အပၢ်တဘၣ်သးအဃိ အဘူးအတံၢ်တဖၣ်ကွံာ်အီၤလၢလၢ် တုၤအသံတစုလီၤ. တၢ်ဝဲနၣ် ဟ်ဖျါထီၣ်ထံထံဆးဆးလၢပိာ်မုၣ်တဖၣ် ဘၣ်တၢ်မၤတရီတပါအတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လီၤနၣ် မ့ၢ်တၢ်အှၣ်ကီၤတခါနၣ်လီၤ. ပိာ်မုၣ်တဖၣ် လိၣ်ဘၣ်တၢ်ဃုကျိၣ်စ့လၢတၢ်ဟဲနှာ်အဂီၢ် မ့ၢ်ဝဲတၢ်အရှ့ဒိၣ်ကါဒိၣ်နၣ်လီၤ. မ့ၢ်အဂ့ၢ်ဒ်လဲာ်ဟံၣ်ပူၤဃီပူၤတၢ်ပၢဆှၢရဲၣ်ကျဲၤနၣ်မ့ၢ်ဝဲ ပိာ်မုၣ်တဖၣ်အဃိ လီၤ.ဒ်တၢ်လိၣ်ဘၣ်လၢတၢ်ဃုကျိၣ်ဃုစ့တၢ်ဟဲနှာ်အသိး တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဒီးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့စ့ၢ်ကီး တၢ်ကဘၣ်မၤထီထီၣ်အတီၤပတီၢ်တမၤတသ့ဘၣ်.

မ့ၢ်လၢကျိၣ်စ့တၢ်ဟဲနှာ်ဆံးစှၤဝဲအဃိ လဲၤတုၤဆူကျဲကမၣ်ဒီး ဘၣ်ကဲထီၣ်ပိာ်မုၣ်လၢဆါလီၤအိၣ်သး ဘၣ်တၢ်ဆါအိၣ်အီၤ မ့ၢ်တၢ်လၢလီၤသးဘၣ်ဒိဝဲဒိၣ်မးနၣ်လီၤ. ကိၢ်ပယီၤပူၤ ပှၤတဝၢတဖၣ် အနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲ ကဘၣ်ဆီတလဲအတၢ်ထံၣ်အတၢ်ပာ်သးလၢပိာ်မုၣ်ပိာ်မၢၤတဖၣ်အဖီခိၣ်လီၤ. ကိၢ်ပယီၤအပူၤပိာ်မုၣ်လၢအဖျိထီၣ်တုၤလၢတီၤထီကွိနၣ် မျိးကယၤအိၣ်ဒံးဝဲထဲ(၄၀)နၣ်လီၤ. ပိာ်မုၣ်တဖၣ် မ့ၢ်ဖျိထီၣ်တီၤထီကွိမးဒီးစၢၤသွဲၣ်သီလၢခံတဖၣ်အတၢ်အိၣ်မူကဃံလၤဝဲလီၤ.

ပိာ်မုၣ်ဖိမ့ၢ်သ့ကွဲးသ့ဖးတဒိၣ်တဆံးနၣ်ဘၣ်လံ. တၢ်စူၤတၢ်နှာ်လီၢ်လံၤတဖၣ် တၢ်ကြၢးစူးကွံာ်ညီကွံာ်အီၤလံ. ပိာ်မုၣ်လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့သ့ၣ်တဖၣ် အိၣ်ဒီးတၢ်ရဲၣ်သဲကတီၤဒ်အမ့ၢ်တၢ်မၤယံၤ(ကွာ်)ဟူး, ဒုးအိၣ်ထီၣ်ဖိမုၣ်ဖိခွါလၢကျဲအဘၣ်,ဒုးအိၣ်ဒုးအီအီၤလၢလၢပှဲၤပှဲၤတဖၣ်နၣ်လီၤ. လၢတၢ်နၣ်အဃိ ကဲဘျုးကဲဖှိၣ်လၢပှၤတဝၢအတၢ်ကရၢကရိအပူၤနၣ်လီၤ.

လၢအဘၣ်ဃးဒီး တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တကပၤနၣ် ဒုသဝီလၢအအိၣ်ယံၤတဖၣ် ကြၢးလၢကဒိးနှၢ်ဘၣ်တၢ်ကဟုကယာ်လၢအဂ့ၤနၣ်လီၤ. တၢ်ကဘၣ်မၤစှၤလီၤတၢ်ကူစါယါဘျါအတၢ်လၢာ်ဘူၣ်လၢာ်စ့ၤ ဖဲအိၣ်မ့ၣ်အူထံးအခါ ဒ်သိးတၢ်သံတၢ်ပှၢ်ဆံးလီၤစှၤလီၤဝဲအဂီၢ် တၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်ဝဲတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်မၤလိနၣ်လီၤ. ပိာ်မုၣ်လၢအလဲၤအိၣ်ဖျဲၣ်လၢတၢ်ကူစါဒၢးလီၤဆီတဖၣ် လၢကိၢ်ပယီၤအပူၤအနိၣ်ဂံၢ်စှၤဝဲဒိၣ်မးနၣ်လီၤ.ပိာ်မုၣ်တဖၣ်အဂီၢ်လိၣ်ဘၣ်ထံလၢအကဆှီ လီၤ.မ့ၣ်အူတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်နၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢအရှ့ဒိၣ်ကါဒိၣ်ဝဲနၣ်လီၤ. တၢ်ကဲထီၣ်ဘၣ်ပိာ်မုၣ်နၣ် ပတဘၣ်သးဆံးဘၣ်,ဒ်နၣ်အသိး ပတဘၣ်သးဟးဂီၤစ့ၢ်ကီးဘၣ်. ပဝဲပိာ်မုၣ်တဖၣ် လၢပတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်အဂီၢ်ပကဘၣ်ဃ့ထီၣ်အီၤ ဒ်အဖိးမံဒီးတၢ်ဘျၢသဲစးသနူအသိးနၣ်လီၤ.ထံကိၢ်ပဒိၣ်လၢ အအိၣ်ဒီးအလၤကပီၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ် ကဘၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအအိးဟိထီၣ်ကျဲလၢပိာ်မုၣ်တဖၣ်အတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ် ဒ်အမ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့, မုၢ်ကျိၤဝဲၤကွာ်,သဲးစးတၢ်ဘျၢ,တၢ်ဂ့ၤထီၣ်ပသီထီၣ်လၢအဂၢၢ်အကျၢၤနၣ်အလီၢ်အိၣ်ဝဲလီၤ.

အ့ထၢၣ်နဲး

တၢ်ကွဲးပတုာ်ကွံာ်သွံၣ်ထံးမုၣ်ခွါတၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးလၢ တၢ်ဘၣ်ဂံာ်ဂူာ်အခဆၢကတီၢ်

"တၢ်ဘၣ်ဂံာ်ဂူာ်ကတိၢ် သွံၣ်ထံးမုၣ်ခွါတၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကး တၢ်တြီဆၢတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ" PSVI ပှၤလၢအဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢအပၣ်ဃုာ်ဒီးဟီလံဝူးမုၣ်ဂဲၤဒိ အဲၤကွ့လံနၣ်ကွိလံၤပံး ဟဲတုၤဆူကိၢ်ပယီၤဒီး ဘၣ်တၢ်တူၢ်လိာ်အီၤလၢ ကိၢ်အဲကလံးအမိၢ်သီနၣ်လီၤ.

အဲၤကွ့လံနၣ် ဖဲအဟဲတုၤအခါ လၢလွံၢ်သီအတီၢ်ပူၤ အဝဲလဲၤဆူတၢ်လီၢ်လၢတၢ်ဘၣ်ဂံာ်ဂူာ်တၢ်သဘံၣ်သဘုၣ်အလီၢ် ဒီးဖဲနၣ်ပိာ်မုၣ်ဒီး ပိာ်မုၣ်ဖိသၣ်တဖၣ်လၢအတူၢ်ဘၣ်တၢ်ဆိၣ်တံၢ်မၤနၢၤ, တူၢ်ဘၣ်သွံၣ်ထံးမုၣ်ခွါတၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကး, တူၢ်ဘၣ်တၢ်ဆါအိၣ်အီၤ ဃုာ်ဒီးတၢ်မၤဟးဂီၤပှၤကညီခွဲးယာ်တဖၣ် အဝဲဟ်သူၣ်ဟ်သးဒီးမၤစၢၤဝဲဒၣ်လီၤ. ထံရှုၢ်ကိၢ်သဲးတၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဒီး တၢ်မၤဆူၣ်မၤစိးလၢကလုာ်ဒူၣ်တဖၣ်အဘၢၣ်စၢၤ ကလီၤစှၤအဂီၢ် လိၣ်ဘၣ်ဝဲကိၢ်ပယီၤပိာ်မုၣ်တဖၣ် ကနှာ်လီၤပာ်ဃုာ်ကနှၢ်ကသ့ဝဲအဂီၢ် အဝဲကျဲးစၢးဝဲနၣ်လီၤ. မ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤ အိၣ်ဖျါဝဲလၢ ပှၤတဝၢတၢ်ကရၢကရိတဖၣ်ဂုာ်ကျဲးစၢးဝဲ ဒ်သိးပိာ်မုၣ်ပိာ်မၢၤတဖၣ် အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အကံၢ်အစီ,တၢ်သ့ၣ်ညါနၢ်ပၢၢ်,တၢ်ဃုထၢတဖၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်တၢၣ်ပီာ်တဲသကိးတၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤ ပိာ်မုၣ်ကပၣ်ဃုာ်ပၣ်ဂီၢ်ဝဲနၣ်လီၤ.

မ့ၢ်နှာ်သက့ ကျဲလၢတၢ်ကဘၣ်လဲၤအီၤအံၤယံၤဒံးဝဲဒိၣ်မးလီၤ. ပှၤလၢအဂုာ်ကျဲးစၢးယူထူၣ်ဖျဲးထီၣ်ကွံာ်အသးလၢတၢ်ဆိၣ်တံၢ်မၤနၢၤအဖီလာ်တဖၣ်အဂီၢ် ကဒိးနှၢ်ဘၣ်တၢ်တီတၢ်တြၢ်ဒီး ပှၤလၢအမၤကမၣ်တၢ်တဖၣ်အဂီၢ်တၢ်ဟံးနှၢ်ဂ့ၢ်ဝီ ဂ့ၤထီၣ်ဝဲတစဲးဖိဒ်နၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ် တၢ်မူးတၢ်ရၢ်လၢ တၢ်တဟံးထီၣ်ဖိၣ်ထီၣ်ဂ့ၢ်ဝီအိၣ်ဒံးဝဲအါမးနၣ်လီၤ.လၢကျဲအဂၤတဘိ ပကစံးလၢတၢ်မူးတၢ်ရၢ်လၢ အဘၣ်ဃးလၢသုးတကပၤနၣ် တၢ်ကးတံၢ်တြဲၤဒီးဆၢတဲာ်အီၤ ဒီးဟံးနှၢ်ဝဲဂ့ၢ်ဝီလီၤ.

တၢ်လၢအလီၤသးတမုာ်တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ သွံၣ်ထံးမုၣ်ခွါတၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးဒီး တၢ်ဘၣ်ဂံာ်ဂူာ်ခဲလၢာ်နၣ် ကဲထီၣ်အသးလၢသုးသံၣ်တဖၣ်အကျါဒီး ပှၤဖိၣ်တၢ်စုကဝဲၤတဖၣ်အကျါနၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအကဲထီၣ်အသးဒ်နၣ်အသိးတဖၣ် မ့ၢ်ဟဲပၢၢ်ထီၣ်ဒီး တၢ်မ့ၢ်ဆှၢအီၤဆူစံၣ်ညီၣ်ကွိၢ်ဘျိၣ်ဒိၣ်အပူၤဒီး သမံသမိးအီၤသ့ၢပျ့ၤ ကမ့ၢ်တၢ်လၢအရှ့ဒိၣ်ကါဒိၣ်ဒီးတီတြၢ်နၣ်လီၤ.တၢ်မူးတၢ်ရၢ်ဒ်နၣ်အသိးသ့ၣ်တဖၣ် ကြၢးလၢသုးမုၢ်ဒိၣ်ဟ့ၣ်လီၤဆူကမျၢ်ထံဖိကိၢ်ဖိအစုပူၤ လၢကဟံးထီၣ်ဖိၣ်ထီၣ်ဝဲ ဒီးတၢ်ဟံးနှၢ်မူဒါဒံးသိးအံၤ ကမ့ၢ်ဝဲတၢ်ထံၣ်လၢအဖျါရှ့ဒီး တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဒ်လဲၣ်တဖၣ်လၢ တၢ်တူၢ်လိာ်အီၤတသ့ဘၣ်အဂ့ၢ်နၣ် တၢ်ကဘၣ်ပာ်ပနီၣ်အီၤနၣ်လီၤ.

လၢတၢ်သဘံၣ်သဘုၣ်အပူၤ သွံၣ်ထံးမုၣ်ခွါတၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးတဖၣ် မ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီလၢအရှ့ဒိၣ်ကါဒိၣ်နှာ်သက့ လၢကိၢ်ပယီၤအပူၤ တၢ်မူးတၢ်ရၢ်လၢအကဲထီၣ်သးလၢအ

ဟီလံဝူးမုၣ်ဂဲၤဒိလဲၤထံၣ်လိာ်သးဒီးပိာ်မုၣ်တဖၣ်လၢကီၢ်ပယီၤ

အါန့ၣ် မ့ၢ်ဝဲထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤအတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအဘၣ်ထွဲဘၣ်ဃးဒ်နှၣ်အသိးသ့ၣ်တဖၣ် ကီၢ်ပယီၤအတၢ်ဘျၢသဲစးသ့ၣ်တဖၣ်နှၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢအလီၢ်လံၤဖိဃးလၢနံၣ်အကယၤတဖၣ်လံန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်နဲၣ်သက့ဒ်နှၣ်ဒီး ပအိၣ်ခိးသဂၢၢ်ပဒိၣ်အတၢ်ပာ်လီၤတၢ်ဘျၢသဲစးလၢ ပိာ်မုၣ်ပိာ်မၢၤတဖၣ်အတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်ဒီးအတၢ်ဒီသဒၢသးန့ၣ်လီၤ. (တၢ်ဒီသဒၢပိာ်မုၣ်ပိာ်မၢၤသ့ၣ်တဖၣ် တၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးတၢ်ဘျၢသဲစး)အံၤ မ့ၢ်တၢ်ဒီသဒၢပိာ်မုၣ်အတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်သဲစးတခါန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဒီး တၢ်ဘျၢသဲစးပတြိာ်အံၤ တဘှါရှဲတၢ်ဂ့ၢ်ကီလၢအမ့ၢ်မုၣ်ခွါတၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးဘၣ်. တၢ်ဘျၢသဲစးလၢတၢ်တပာ်လီၤအံၤ ကမ့ၢ်တၢ်တမံၤလၢကဒီသဒၢပိာ်မုၣ်တဖၣ် အတၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖၣ်ဘၣ်.

လၢတၢ်သဘံၣ်သဘုၣ်အပူၤ တၢ်တြီဆၢသွံၣ်ထံးမုၣ်ခွါတၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကး တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ(PSVI)ပှၤမၤသကိးတၢ် အဲၤကၠလံနၣ်ကိၠလံၤပံၤစံၤဝဲ, "လၢတၢ်ဘှါရှဲကီၢ်ပယီၤတၢ်ဂ့ၢ်ကီအံၤန့ၣ် တၢ်ကပာ်ဖျါထီၣ်အီၤ အိၣ်ဒီးတၢ်အဆၢလၢအလီၤတံၢ်လီၤဆဲးန့ၣ်လီၤ.ကီၢ်အဲကလံးအမီၢ်သိစ့ၢ်ကီး မ့ၢ်တၢ်ဒ်နှၣ်အသိးလီၤ. တၢ်ဘၣ်ဂံာ်ဂူာ်ကတိၢ်လၢသွံၣ်ထံးမုၣ်ခွါတၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးအပူၤ ပိာ်မုၣ်ပိာ်မၢၤတဖၣ်, ပိာ်မုၣ်ဖိသၣ်တဖၣ်အတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်အံၤ ဘၣ်တၢ်တူၢ်လိာ်ဒီး ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါအီၤလၢကီၢ်အဲကလံးဒီး ဟီၣ်ခိၣ်ဒိဖျၣ်လၢအပတိၢ်အထီကတၢၢ်အပူၤလံန့ၣ်လီၤ.

အဲၤကၠလံ နၣ်ကိၠ လံၤ,လဲၤဟးဃုသ့ၣ်ညါတၢ်ဖဲကချ့ၣ်ကီၢ်စဲၣ် လီၢ်ခၢၣ်သးန့ၣ်လီၤ. တယံာ်ဒံးဘၣ်,UKထံဂုၤကီၢ်ဂၤဒီး(ဒနသဟာယ)ဝဲၤဒၢးကိတိာ်ဟူကိစွဲၤရၤ(Hugo Swire) တဖၣ်အတၢ်ဟဲဟးဒီး လူၤဃုသ့ၣ်ညါဘၣ်ဃးမုၣ်ခွါသွံၣ်ထံးတၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကး ဖဲတၢ်သဘံၣ်သဘုၣ်အဆၢကတိၢ် ဒီးမၤနီၣ်မၤဃါဝဲဝံၤ ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါဝဲဆူထံဂုၤကီၢ်ဂၤ လံာ်ဃံၤဃၢ်အအိၣ်န့ၣ်လီၤ. လံာ်ဃံၤဃၢ်အံၤ ပှၤသ့ပှၤဘၣ်လၢထံဂုၤကီၢ်ဂၤ အဂၤ(၂၀၀)ပာ်ဖှိၣ်ဒီး ကွဲးပတြိာ်ဝဲဒၣ်လီၤ. ကမ့ၢ်ဝဲတၢ်မၤနီၣ်မၤဃါတခါလၢအမ့ၢ် သွံၣ်ထံးမုၣ်ခွါတၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးဒီး ကဘၣ်တၢ်ပာ်ပနီၣ်ပတြိာ်အီၤလၢထံဂုၤကီၢ်ဂၤ တၢ်ဘျၢသဲစးအပူၤန့ၣ်လီၤ. ပှၤလၢအပၣ်ဃုာ်လၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဒ်နှၣ်အပူၤတဖၣ် တၢ်ဒုးနဲၣ်အဝဲသ့ၣ်အကျဲလၢ တၢ်ဆၢတဲာ်အပှ့ၤအကလံၤတသ့ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. လံာ်အံၤ ဘၣ်တၢ်ကျိာ်ထံကူ့ၤအီၤလၢပယီၤကျိာ်ဒီး ပှၤလၢကဟံးထီၣ်ဖိၣ်ထီၣ်တၢ်မူးတၢ်ရ့ၢ်ဒ်နှၣ်အသိးတဖၣ် ကဘၣ်ဆူးကါလံာ်အဝဲအံၤန့ၣ်လီၤ.

ထံကီၢ်ဖဲလဲၣ်တဘ့ၣ်မး ဘှါရှဲတၢ်ဂ့ၢ်ကီဒ်နှၣ်အသိးတဖၣ်တသ့ဝဲဘၣ်. တၢ်ကရၢကရိလၢအဘှါရှဲဒီး ဂ့ာ်ကျဲးစၢးတၢ်လၢတၢ်ဂ့ၢ်ဒ်နှၣ်အသိးသ့ၣ်တဖၣ် UK အဲကလံးပဒိၣ် ကမၤစၢၤဆီၣ်ထွဲအီၤလၢ အနံၣ်ယံာ်လါယံာ်အပူၤလီၤန့ၣ်ယဟ့ၣ်တၢ်အၢၣ်လီၤန့ၣ်လီၤ.

အ့ထၢၣ်နဲး

မိၢ်တၢ်အဲၣ်လၢဆူၢကတၢၢ်

မိၢ်တၢ်အဲၣ် မ့ၢ်တၢ်အဲၣ်လၢအထိကတၢၢ်, အဒိၣ်ကတၢၢ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢအံၤန့ၣ် မိၢ်သ့ၣ်ဧါ,မ့ၢ်နနၢ်ဟူဘၣ်နဲတဘျီဘျီစ့ၢ်ကီးဧါ? အံသ့ၣ်န့ၣ်ကဘၣ်ဟ်ဝဲဘၣ်ဆၣ် တုၤအဟ်တလၢန့ၣ် နအိၣ်အီၤတလီၤလၢၤဘၣ်ဒီး ကသူကဲထီၣ်တၢ်ဟးဂီၤလီၤ. မိၢ်န့ၣ်ကဘၣ်အဲၣ်အဖိဘၣ်ဆၣ် တုၤအတၢ်အဲၣ်အါတလၢကွံာ်န့ၢ်ဒံးအလီၢ်န့ၣ် ကမ့ၢ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢဖိတဖၣ်အဂီၢ်ဒီး ကမ့ၢ်ကျဲတဘိလၢကဆှၢကမၣ်ကွံာ်ဝဲဖိတဖၣ်ဆူတၢ်ဟးဂုၤဟးဂီၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. မိၢ်လၢအအဲၣ်အဖိဒိၣ်တလၢဒီး ဆှၢကွံာ်အဖိဆူတၢ်ဟးဂီၤအကျဲန့ၣ်အိၣ်စ့ၢ်ကီးဝဲအါမးန့ၣ်လီၤ.

မိၢ်လၢအဆှၢကမၣ်အဖိတၢတဂၤန့ၣ် မ့ၢ်ဝဲစီၤဖါကၢၣ်အမိၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖိအံၤကၢၣ်ဒိၣ်မးဒီး မိၢ်မၤန့ၢ်အီၤတၢ် လၢာ်ကဆူးလၢာ်ကတ့ၤခဲလၢာ် ခီဖျိတၢ်အဲၣ်လုာ်ဘၢကွံာ်ဖိအဃိန့ၣ်လီၤ. သရၣ်ဟ့ၣ်လီၤဟံၣ်တၢ်မၤလၢစီၤဖါကၢၣ်ကဘၣ်မၤဝဲန့ၣ် အမိၢ်မၤန့ၢ်အီၤခဲလၢာ်လီၤ. မၤဝဲဒ်လဲၣ်န့ၣ်နသ့ၣ်ညါဧါ? မ့ၢ်ကွဲးန့ၢ်ဟံၣ်တၢ်မၤလၢအစုထွဲဒ်အညီနၢ်ကွဲးလံာ်န့ၣ်ကဂ့ၤဝဲဒီး သရၣ်ကသ့ၣ်ညါလၢ တမ့ၢ်စီၤဖါကၢၣ်အစုလီၢ်ဘၣ်အဃိ ကွဲးဝဲလၢအစုစ့ၣ်တကပၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲအနီၢ်ဆံးဒံးအခါ မၤဝဲကန့ၢ်ဘၣ်ဆၣ် တုၤအဒိၣ်ထီၣ်တခီမၤဝဲကန့ၢ်ဒံးဧါ? စီၤဖါကၢၣ်တခီလဲၣ် မ့ၢ်အကခုထီၣ်ကဒါက့ၤ မ့တမ့ၢ် ကၢၣ်ဒိၣ်ထီၣ်တခီလဲၣ်? ဆိကမိၣ်သကိးတက့ၢ်.

မိၢ်ခံဂၤတဂၤ မ့ၢ်ဝဲနီၢ်က့ၣ်နၢ်အမိၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖိအံၤအနၢ်က့ၣ်ဒိၣ်မးလီၤ. ပှၤမ့ၢ်တဲအီၤမၤတဂ့ၤန့ၣ်မၤဝဲ, ပှၤမ့ၢ်တဲအီၤလဲၤတဂ့ၤန့ၣ်လဲၤဝဲလီၤ. အိၣ်လၢကို်န့ၣ် ဟးဟံၣ်ခူသူၣ်ပှၤအတၢ်, ဟးဆဲးခွဲးပှၤ,ဟးဃုအ့ၣ်လိာ်ပှၤထီဘိန့ၣ်လီၤ. တနံၤတခီၣ် မ့ၢ်လၢအဝဲမၤကမၣ်တၢ်ဒိၣ်တစဲးအဃိ အသရၣ်တီၢ်အခိၣ်ဒုၣ်သးသၢဘီဒီး မ့ၢ်လၢအညၣ်ဝါအဃိ နိၣ်ကဲ့လီၢ်အိၣ်ဖျါဝဲဆှဲဂ့ၤမးန့ၣ်လီၤ. လၢခံတနံၤ မိၢ်တဂၤလဲၤဆူကို်, "ယဖိအံၤယအိၣ်ဖျဲၣ်ထီၣ်အီၤ ယတတီၢ်အီၤနီတဘျီဘၣ်. ယဟဲပာ်အီၤလၢကို် လၢကဃုတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ တမ့ၢ်လၢကဃုနိၣ်ကဲ့အဂီၢ်ဘၣ်." "ယအိၣ်ဖျဲၣ်လီၤအီၤ ယတၢ်ပူၤလီၢ်ဆါမးတဘျါဒံးဘၣ်. နကမၤဆါလီၤကတြၢကဒီးယတၢ်ပူၤလီၢ်ဧါ? နမ့ၢ်အဲၣ်ဒိးတီၢ်တၢ်ဒိၣ်မးန့ၣ် တီၢ်လၢယၤတခီ.." ဖိတဂၤအဂံၢ်အဘါတဆူၣ်ထီၣ်လၢကနၢ်ကဲ့ၣ်ဆူညါအဂီၢ်ဘၣ်ဧါ?

မိၢ်သၢဂၤတဂၤန့ၣ် မ့ၢ်ဝဲစီၤလူၤသးအမိၢ်န့ၣ်လီၤ.ဖိခွါတဂၤအံၤ အိသံး,အိကဲ,လူၤသးမၤတၢ်, ဃုအ့ၣ်လိာ်ဆီးက့ဒီး ဘၣ်တၢ်ဖိၣ်ဃာ်အီၤလၢတၢ်ဒုးဃာ်အလီၢ်န့ၣ်လီၤ. မိၢ်တဂၤဟဲၣ်သံယၢၤသံလၢအဖိဒီးပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါအမဲာ်ညါ, "သရၣ်ဧါ,ဝံသးစူၤ ဖိၣ်ကျိၤဃာ်ယဖိခွါဒ်အံၤတဂ့ၤမိၣ်. ပစီၤအ့ၣ်,တၢ်ဃၢ်ဖျးယသးကညီၤယဖိခွါဒိၣ်မးလီၤ. ဒ်သိးအကဟးထီၣ်ဘၣ်အဂီၢ် ပှၤဟ့ၣ်လၢစ့တန့ၢ်ယါ? ယစ့ဒုတအိၣ်ဒံးဘၣ်. ဟံးဟ်လၢယနၢ်ဒံးတခိၣ်အံၤမိၣ်." တၢ်အံၤ တမ့ၢ်ကသံၣ်ဂံၢ်ဘါလၢနဖိကွၢ်ကလူၤသးအါထီၣ်ဆူညါအဂီၢ်ဘၣ်ဧါ?

မိၢ်လွံၢ်ဂၤတဂၤ မ့ၢ်ဝဲစီၤသၣ်ဘုလါအမိၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖိခွါအံၤ မၤသးဒ်သၣ်ဘုလါအသိးလီၤ.ဒံၣ်လီၤဝံၤ တကွၢ်ကဒါက့ၤအလီၢ်ခံဘၣ်. လဲၤဆူညါရှၢ်ရှၢ် ဒံၣ်လီၤဆူညါကွ့ၢ်ကွ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. တယံာ်ဘၣ် အတၢ်ဂ့ၢ်အိၣ်ထီၣ်ဒီးပိာ်မုၣ်ဖိသၣ်တဂၤန့ၣ်လီၤ. "နတဲလၢယဖိခွါကဘၣ်ဟံးဒီးနၤန့ၣ်..နဒၢဧါ?" "နကွၢ်လီၤနသးမ့ၢ်နကြၢးဒီးယဖိခွါကစီဒီဧါ?" "ယကွၢ်ဖိၣ်သၣ်ခွါယဖိမး...တဘျဲဒံးဘၣ်,ယကဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤဆူနၤ နဆိကမိၣ်ဘၣ်ဒ်လဲၣ်? နမ့ၢ်သးလီစ့အိၣ်လိးန့ၣ်တဲတီတီ...ယမ့ၢ်ဘၣ်ဟ့ၣ်နၤ..ကယါယတၢ်အိၣ်န့ၣ် ယဟ့ၣ်ကဲ...မ့မ့ၢ်ယဖိခွါဒု.. ယဟ့ၣ်နၤတကဲဘၣ်." နဖိခွါကဟးဒံၣ်လီၤအါထီၣ်အါထီၣ်ဆူညါထီဘိလီသၢၣ်.

မိၢ်အသိတဂၤန့ၣ် မ့ၢ်ဝဲချိၣ်မလ့ၤအမိၢ်န့ၣ်လီၤ. ချိၣ်မလ့ၤဟးကးထီၣ်ကဒံကဒါလၢတၢ်ကပိာ်တၢ်ကပၤဝံၤ ဟဲက့ၤစိာ်ညၣ်တကံလိ, ဟဲက့ၤစိာ်နံၣ်တဘ့ၣ် အမိၢ်သးခုစၢၤအီၤဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ. "ဖိဒါ..နနံၣ်တဘ့ၣ်ဂ့ၤတၢ်ဒု.. ဟ့ၣ်ဒုးကူယၤမိၣ်..လဲၤဃုက့ၤနဲလၢအသိ.." "ယဖိမုၣ်နီၤန့ၣ်ကူၣ်တၢ်သ့..တလိၣ်ယပှ့ၤန့ၢ်အီၤတၢ်နီတဘျီဘၣ်. အကစၢ်ကူၣ်တၢ်ဒ်အကိုာ်အကျာ်ဒၣ်ဝဲဝံၤ ဟဲက့ၤဒုးအိၣ်ဒုးအိ,ဒုးကူဒုးကၤဒံးလၢပှၤတခီလီၤ." နမၤတၢ်တခါ ချိၣ်မလ့ၤအိၣ်လၢဟံၣ်ချူးနီဘျီလၢၤဝဲလဲၣ်? ဟးစ္ၢထီၣ်ကဒံကဒါလၢသ့ၣ်ဖူကျၣ် သ့ၣ်ဖူလီၢ်လံၤအလိၤထီဘိလီသၢၣ်.

မိၢ်သ့ၣ်ဧါ, ယသ့ၣ်ညါလၢနအဲၣ်နဖိဒိၣ်မးဒီး နကမ့ၢ်နဲမိၢ်အဂ့ၤကတၢၢ်လၢ နဖိမုၣ်ဖိခွါတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ယတဆၢလၢနကမ့ၢ်နဲ မိၢ်ဒ်မိၢ်ယါဂၤအသိးအံၤနီတဂၤ, နီတဘျီဘၣ်. အဲၣ်နဖိလၢာ်သးဘၣ်ဆၣ် ဝံသးစူၤ ဆှၢကမၣ်နဖိအခိၣ်ကျဲလၢ နတၢ်အဲၣ်အဃိတဂ့ၤမ်နၤဒီးနဖိမုၣ်ဖိခွါ ဘၣ်ဆိၣ်ဂ့ၤထီဘိတက့ၢ်.

အဲၣ်သု (ကပက)

ဘုခ့အပူၤအိၣ်ဒီးတၢ်အသဟိၣ်လၢအဂ့ၤ လၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အဂီၢ်

လၢဘုခ့အပူၤ အိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအါမံၤအဃိ ကဲဘျုးလၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အဂီၢ် လၢဘုခ့အပူၤ အိၣ်ဒီးဘံၣ်တၢမ့ၤ(B1)အဃိ ကဲဘျုးလၢတၢ်ကဒုးအိၣ်ထိၣ်ကၤဘိၣ်ဟာၣ်ဖြံၣ်အသိး မ့ၢ်လၢဘံၣ်တၢမ့ၤ(B5)ပၣ်ဃုာ်အဃိ မၤစၢၤမိၢ်ပှၢ်အတၢ်ဆီတလဲစ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ. (Folic)ပၣ်ဃုာ်ဝဲအဃိ ဒုးကဲထီၣ်မိၢ်ပှၢ်အယဲၤ(ဆဲလ်)အသီသ့ၣ်တဖၣ် တကးဒံးဘၣ်ဘံၣ်တၢမ့ၤစံၣ်ပၣ်ဃုာ်ဝဲအဃိ ဆီၣ်ဖျိးကွံာ်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါသ့ဝဲလီၤ.

မၤစၢၤသွံၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ ဘၣ်ဃးဒီးသွံၣ်ကျိၤ

လၢဘုခ့သၣ်အပူၤ အိၣ်ဒီးဘံၣ်တၢမ့ၤဘံၤ (B 9)လၢ ပှၤကိးလၢ(Folic)အိၣ်ဝဲအဃိ မၤဂ့ၤထီၣ်သးဖျၢၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့လီၤ. ပမ့ၢ်အီၣ်တၢ်အီၣ်လၢ အပၣ်ဒီး(Folic)ပၣ်အါအါန့ၣ်ဒီး မၤစှၤလီၤသးသွံၣ်ကျိၤတၢ်ဆါဒီး ကလံၤမ့ၢ်ဖွးပှၤန့ၣ် ကမၤစှၤလီၤသးဖျၢၣ်တၢ်ဆါသုတကဲထီၣ်တဂ့ၤအဂီၢ်လီၤ.

ဒီသဒၢခဲစၢၣ်တၢ်ဆါ

ဘုခ့သၣ်အတၢ်ကဲဘျုးလၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အဂီၢ်အဂၤတမံၤမ့ၢ်ဝဲ ဒီသဒၢပသိၣ်ခဲစၢၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢဘုခ့အပူၤ အိၣ်ဃုာ်ဒီး(Beta Cryptoxanthin) အဃိ မၤစှၤလီၤပသိၣ်ခဲစၢၣ်တၢ်ဆါလီၤ. ပှၤလၢအအီမိာ်သ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်အီၣ်ဘုခ့သၣ်ထီဘိဒီး ကမၤစှၤလီၤပသိၣ်ခဲစၢၣ်တၢ်ဆါ(၃၇)မျးကယၤလီၤ.

မၤဂ့ၤထီၣ်တၢ်တိၢ်နီၣ်ဖံးဃာ်

လၢဘုခ့အပူၤ သၤယၤမ့ မ့တမ့ၢ်ဘံၣ်တၢမ့ၤဘံၤဝါ(B1) ပၣ်အဃိ မၤဂ့ၤထီၣ်တၢ်တိၢ်န့ၢ်ဖံးဃာ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါတခါအံၤ မၤဂ့ၤခိၣ်နူာ်အဆဲလ်ဖိတဖၣ်ဝံၤဒီး မၤအါထီၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘုခ့သၣ် မၤစှၤလီၤတၢ်ဆါလၢအမ့ၢ် အဲၤဂ်ာ်စဲမါ(အယ်လ်ဇိုင်းမား)တၢ်ဆါန့ၣ်လီၤ.

ဒီသဒၢတၢ်ထံၣ်အဂံၢ်အဘါ

လၢဘုခ့အပူၤ ပၣ်ဃုာ်ဒီးဘံၣ်တၢမ့ၤခဲရိၤထ့,(Folic)အဲၤထံၤအီၣ်စံဒ့းစံၤသ့ၣ်တဖၣ်လီၤ. တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါတဖၣ်အံၤ ဒီသဒၢမဲာ်ချံတၢ်ဆါ ဒ်အမ့ၢ်မဲာ်ကူၤလၢ(မက်ကူလာ)မဲာ်ချံတၢ်ဆါတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

မၤစှၤလီၤတၢ်ညီးတဖၣ်

လၢဘုခ့အပူၤ(Ferulic Acid) ပၣ်ဝဲအါမးလီၤ. တၢ်ဝဲအံၤ မ့ၢ်ဝဲအ့ၤထံၣ်အီၣ်စဲၣ်တမံၤအဃိ ဒီသဒၢမိၢ်ပှၢ်အပူၤတၢ်ညီးတၢ်ကၢၣ်, တၢ်ကျူတၢ်သးပှၢ်ထီၣ်ဒီး ခဲစၢၣ်တၢ်ဆါအကလုာ်တဖၣ်လီၤ.

မၤစှၤလီၤခိၣ်လဲၣ်စထြီလၢသွံၣ်ကျါ

ဘုခ့တခွးအပူၤ အိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်ဂ်ာ်အယဲၤ ၁၈.၄မျးကယၤ လၢတနံၤ အတၢ်လိၣ်ဘၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်လၢဂ်ာ်အယဲၤအိၣ်အါဝဲအဃိ မ့ၢ်ဝဲဘုခ့အတၢ်ကဲဘျုးဒိၣ်ကတၢၢ်တမံၤလီၤ. ဂ်ာ်အယဲၤ မၤစှၤလီၤခိၣ်လဲၣ်စထြီလၢသွံၣ်ကျါဝံၤ မၤစှၤလီၤပှံာ်ဖးဒ့ခဲစၢၣ်တၢ်ဆါလီၤ. ဂ်ာ်အယဲၤအံၤ မၤစှၤလီၤအံသၣ်ဆၢလၢသွံၣ်ကျါ လၢပှၤဘၣ်သွံၣ်ဆၢဆံၣ်ဆၢတၢ်ဆါတဖၣ်အပူၤလီၤ.

တၢ်လၢပဘၣ်ပာ်သူၣ်ပာ်သး

ဒ်တၢ်ဃိထံသ့ၣ်ညါဘၣ်အသိး အိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအဂ်ာ် အါန့ၢ်ဒံးသ့ၣ်သူဝၣ်သၣ်ဒီး တၢ်ဒီးတၢ်လၣ်တဖၣ်လီၤ. အါတက့ၢ်ပှၤပၢနူာ်သိ,အံသၣ်,အံသၣ်ဆၢလၢဘုခ့အကျါဒီး ဖီအိၣ်အီၤန့ၣ်လီၤ. ပမ့ၢ်ချိအိၣ်ဘုခ့ဝံၤစံၢ်ဃါအီၤ မ့တမ့ၢ် ချိထံအိၣ်အီၤန့ၣ် ကြၢးဝဲဘၣ်ဝဲလၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အဂီၢ်လီၤ.

ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢ

တကျၢဂံၢ်(ပကျၢဂံၢ်) ဂျူးမြစ်

တကျၢ,အါဒၣ်တၢ်တက့ၢ် တၢ်သူၣ်အီၤလၢယိၤကိၢ်စဲၣ်,တိၣ်ကွံကိၢ်ဆၣ်,ဟိၣ်ပိကိၢ်ဆၣ်,ပ့ၣ်လီကိၢ်ဆၣ်,ပ့တယၣ်ကိၢ်ဆၣ် ဒီးနီၤတယါကိၢ်ဆၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တကျၢဂံၢ်န့ၣ် ပှၤဆဲးသိအိၣ်အီၤ,ပှၤထိးအိၣ်အီၤ,ပှၤဖိဆံၣ်အိၣ်အီၤ,ပှၤဖိအိၣ်ဒီးတၢ်ဖံးတၢ်ညၣ် ဒီးထိနိၢ်အှၣ်တဖၣ်လီၤ.

ပှၤမ့ၢ်အိၣ်တကျၢဂံၢ်ကိးနံၤဒဲးန့ၣ် သွံၣ်လဲၤက့ၤဘၣ်ဂီၢ်ဝဲ, သးဖျၢၣ်သွံၣ်လဲၤက့ၤတၢ်ဆါတဖၣ်,အဲၤစဲမါ(အယ်ဇိုင်းမား)ကဲထီၣ်အသးဒီး သူၣ်ပှၢ်သးပှၢ်ထီၣ်တဖၣ်ဒီသဒၢဝဲလီၤ. အဝဲအိၣ်ဒီးအဘျုးအဖှိၣ်လၢအဒီသဒၢဘဲၣ်ထံရယါတၢ်ဆါအဃိၢ် (Virus)တၢ်ဆါအဃိၢ်, လၢကုၤအဃိတၢ်ဆါလၢအကဲထီၣ်တဖၣ်, ဃံဘူတၢ်ဆါ,ပသိၣ်ဒီးပှံာ်ကျိၤခဲစၢၣ်တၢ်ဆါအဃိၢ်တဖၣ်လီၤ.

လၢတကျၢဂံၢ်(၁၀၀–ကရၣ်)အပူၤ အိၣ်ဃုာ်ဒီးဂ်ာ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါလၢအမ့ၢ်ကၤဘိၣ်ဟာၣ်ဖြံၣ်(၄.၃၅ကရၣ်),ပရိၣ်ထံ(Protein)(၃.၂၇ကရၣ်),သိ(၀.၇၃ကရၣ်),ခိၣ်လဲၣ်စထြီ(၀.၀မံၤလံၤကရၣ်),ဝ်ာ်အယဲၤ(၂.၅ကရၣ်),တၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါ(၃၀K.col)တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

လၢတကျၢအပူၤ ဘံၣ်တၢမ့ၤဂ်ာ်လၢအပၣ်တဖၣ် လၢအမ့ၢ်ဝဲ,ဖိလ့ၣ်အဲးစ့း(၁၀၅ mg),နၤယၤစ့ၣ်(၂၁၂.၇mg),ဘံၣ်တၢမ့ၤအ့ၤA(၄၃၅၃IU),ဘံၣ်တၢမ့ၤက့ၤK(၂၁၂.၇mg),ဘံၣ်တၢမ့ၤစံၣ်C(၅၈.၁mg),သၤယၤမ့(၀.၀၇၈mg),ဘံၣ်တၢမ့ၤအံE(၀.၂၁mg)န့ၣ်လီၤ.

လၢတကျၢအပူၤသၣ်တူၣ်လၢအပၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ,ခဲၤလ်စံၣ်ယၢၣ်(၉၂mg),တိၢ်ဘီ (၀.၁၅၇mg),ဂ်ာ်ထး(၁.၆၀mg),မဲးကနံစံၣ်ယၢၣ်(၄၂mg),မဲးကနံစ်(၀.၃၇၃mg),စံၤလံၤနံၣ်ယၢၣ်(၀.၉၀mg),ဇ့ၣ်(၀.၅၆mg),ဂ်ာ်ပာ်ဖှိၣ်လၢအဒီသဒၢခဲစၢၣ်တၢ်ဆါတဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ,သၤအိၤစၤဖိၤန့(၃.၆mg),ခဲရိၤထ့(၂၆၁၂mg), တိၤစၤသ့ၤ(၀.၀mg),လူၤထ့–ဇံၤစၣ်သ့ၤ(၃၂၃ mg)န့ၣ်လီၤ.

သဲၤအိၤစၤဖိၤန့ၣ် ဂ်ာ်ပာ်ဖှိၣ်ထိၣ်သးလၢအဒီသဒၢခဲစၢၣ်တၢ်ဆါအံၤ ဒိးသန့ၤထိၣ်အသးလၢ တၢ်သူၣ်လီၤအီၤလၢတၢ်လိၢ်လၢအကိၢ်အဖိခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကညီပိာ်မုၣ်ကရၢ

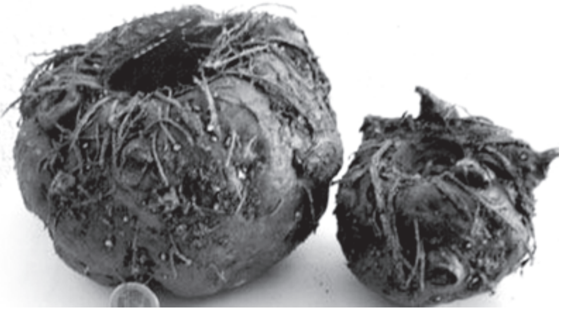

တၢ်သူၣ်ဃၢတၢ်

ဃၢမ့ၢ်တၢ်မုၢ်တၢ်ဘိတကလုာ်လၢ ပှၤသ့ၣ်ညါတ့ၢ်အီၤကိးဂၤဒီး ဃၢတံၢ် မ့ၢ်စ့ၢ်ကီး တၢ်အိၣ်တကလုာ်လၢ ကဲဘျုးကဲဖှိၣ်လၢတၢ် အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့လၢ တၢ်အိၣ်အကျါတကလုာ် နှၣ်လီၤ. ဆၢကတီၢ်ခဲအံၤ ပထံၣ်လၢတၢ်သူၣ် ဃၢ မ့ၢ်တၢ်လဲာ်တၢ်ကၤဒီးကဲထိၣ်တၢ်ဘျုးတၢ် ဖှိၣ်လၢပှၤသူၣ်ဃၢဒိၣ်မးနှၣ်လီၤ. မ့ၢ်လၢပထံၣ် လၢတၢ်သူၣ်ဃၢကဲဘျုးကဲဖှိၣ်အဃိ ပကွဲးဖျါ ထိၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်သူၣ်ဃၢအဂ့ၢ် ဒ်သိးပှၤလၢအ အဲၣ်ဒိးသူၣ်ဃၢတံၢ်တဖၣ် ကနၢ်ပၢၢ်အါထိၣ်ဝဲ တၢ်ဂ့ၢ်တနီၤနှၣ်လီၤ.

၁.တၢ်ကတဲာ်ကတီၤတချုးလၢသူၣ်ဃၢတံၢ် ဒံးဘၣ်.

တၢ်ကတဲာ်ကတီၤတၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲ တၢ်လီၢ်လၢပကသူၣ်လီၤဃၢနှၣ် ကဘၣ်မ့ၢ်ဟီၣ် ခိၣ်လၢအဂ့ၤ ဟီၣ်ခိၣ် မ့ၢ်ကျိာ်ဒၢးမဲးကဂ့ၤဒိၣ် တကၠ့ၢ်နှၣ်လီၤ. ဃၢတံၢ်အဲၣ်ဒိးတၢ်ကဒုဖဲအ ဘၣ်, တၢ်မ့ၢ်ကိၢ်တလၢ ဃၢအထူၣ်တထိဘၣ် ဒီးဃၢတအဲၣ်ဒိးတၢ်ကိၢ်အါဘၣ်အဃိ တၢ် လီၢ်လၢပကသူၣ်ဃၢ ပဘၣ်မၤကဖိဟီၣ်ခိၣ် ဒ် သိးဃၢအတံၢ်ကဒိၣ်ထိၣ်ညီနှၣ်လီၤ.

တၢ်ကတဲာ်ကတီၤဃၢတံၢ်လၢပ ကသူၣ်အီၤအဂီၢ် ဃၢတံၢ်လၢပကသူၣ်အီၤအိၣ် ဝဲဒၣ်ခံမံၤ ဒ်အမ့ၢ်ဃၢအတံၢ်လၢပရူၣ်နှ့ၢ်အီၤလၢ ဟီၣ်ခိၣ်ပူၤဒီး ၂မံၤဃၢတံၢ်လၢအမ့ၢ်ဃၢအဒံၣ် လၢအကဲထိၣ်ဃၢအတံၢ်လၢအဒ့လိၤ လၢတ နီၤ ပကိးအီၤလၢဃၢအဒံၣ်နှၣ်လီၤ. ဃၢအတံၢ် မ့ၢ်ဂ့ၤ ဃၢအဒံၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ ကဘၣ်မ့ၢ်လၢအတံၢ်ပှ်ၢ နှၣ်လီၤ.

၂.တၢ်သူၣ်ဃၢတံၢ်

ဃၢအတံၢ်လၢပရူၣ်နှ့ၢ်အီၤလၢဟီၣ် ခိၣ်ပူၤတဖၣ်နှၣ် ပသူၣ်လီၤအီၤသ့တဘျီဃီနှၣ် လီၤ.ပကဘၣ်ရူၣ်လီၤနှ့ၢ်အလီၢ်ဂ့ၤဂ့ၤဝံၤဒီး သူၣ် လီၤဃၢတံၢ် တၢ်အ့ၣ်မ့ၢ်အိၣ်ဒီးတ့ၢ်လီၤဃုာ်ဒီး ဃၢတံၢ်တဘျီဃီနှၣ်ကဂ့ၤဒိၣ်တကၠ့ၢ်လီၤ.ဃၢ တံၢ်လၢပသူၣ်လီၤအီၤနှၣ် တဘၣ်မၤဘၢယိာ် ယိာ်တဂ့ၤ. မ့ၢ်ယိာ်ကဲၣ်ဆိး ဃၢတံၢ်ကအုၣ်သံ နှၣ်လီၤ.ဃၢတံၢ်လၢပသူၣ်အီၤနှၣ် တအဲၣ်ဒိးထံ သါလုာ်ဘၢဃၢတံၢ်အပူၤဘၣ်. ထံမ့ၢ်သါလုာ် ဘၢဒီးဃၢတံၢ်ကအုၣ်သံစ့ၢ်ကီးနှၣ်လီၤ.

မ့မ့ၢ်ဃၢအဒံၣ်လၢအဒ့ကြၢ်ပူၤနှၣ် ဂ့ၤကတၢၢ် ပကဘၣ်ဝီလီၤအီၤလၢဖျးစတံးအ ထၢၣ်ပူၤ မ့မ့ၢ်မၤနှ့ၢ်အလီၢ်ဂ့ၤဂ့ၤဒီး ဝီလီၤအီၤတုၤ အမဲထိၣ်ဒီးလဲၤထဲးသူၣ်ကွ့ၤအီၤကဒီးတဘျီနှၣ် လီၤ. တၢ်သူၣ်ဃၢတံၢ်အဘၢၣ်စၢၤ ကဘၣ်မ့ၢ်ဝဲ ၁ပျ်ၢနှၣ်လီၤ.တၢ်လီၢ်၁ရဲး (ဖၣ်စံၣ်)ကဘၣ်သူၣ်ဃၢတံၢ်အထူၣ် ၉,၄၀၀– ၁၀,၀၀၀ထူၣ်.

၃.တၢ်ကွၢ်ကတဲာ်ကတီၤကွ့ၤဃၢတံၢ်လၢပ သူၣ်လီၤအီၤ

(၁).တၢ်တ့ၢ်လီၤဟီၣ်ခိၣ်ချါ

ဟီၣ်ခိၣ်လၢအဂ့ၤဒိၣ်ကတၢၢ် မ့ၢ်တၢ် အ့ၣ်တၢ်ဆံၣ်တဖၣ် ပတ့ၢ်လီၤအီၤဖဲပကတဲာ် ကတီၤဃၢအပူၤသ့ မ့တမ့ၢ် ပတ့ၢ်လီၤအီၤလၢ ပသူၣ်လီၤဃၢတလါဝံၤအလီၢ်ခံသ့စ့ၢ်ကီးလီၤ.

(၂).တၢ်ဟ့ၣ်လီၤဃၢအထံ

ဃၢတံၢ် တလိၣ်ဘၣ်ထံအါဘၣ်နာ် သကဲ့ တၢ်မ့ၢ်ကိၢ်တလၢဒီး ဃၢအတံၢ်တဂ့ၤစ့ၢ် ကီးဘၣ်လီၤ. ပမ့ၢ်သူၣ်အီၤလၢသ့ၣ်ကဒုနှၣ်ပတ ဘၣ်လူအထံဘၣ်, မ့ၢ်လၢဃၢတံၢ်နှၣ် အဲၣ်ဒိး သ့ၣ်ကဒုနှၣ်လီၤ.

၄.ဃၢတံၢ်အဒုၣ်အဒါလၢပထံၣ်အီၤသ့တ ဖၣ်

(၁).နီၣ်ဖိမံၤဖိတဖၣ်

ပမ့ၢ်ထံၣ်လၢနီၣ်ဖိမံၤဖိတဖၣ်မဲထိၣ် လၢဃၢအထူၣ်ကျါဒီး ပဘၣ်ကျီနှ့ၢ်အနိၣ် တုၤ လၢဃၢအထူၣ်မ့ၢ်ဒိၣ်ထိၣ်တဘျီနှၣ် တဘၣ်ကျီ အနိၣ်လၢၤဘၣ်.

(၂).ဃၢအတၢ်ဆူးတၢ်ဆါ

ဃၢလၢပသူၣ်လီၤအီၤနှၣ် အါတကၠ့ၢ် လၢပတထံၣ်အတၢ်ဆူးတၢ်ဆါဘၣ်. ဘၣ်ဆဲၣ် တဘျီဘျီ ကအိၣ်ဒီးတၢ်ဆါ ဒ်အမ့ၢ်ဃၢတံၢ် အုၣ်သံတၢ်ဆါအဃၢ် လၢအမၤအုၣ်သံဃၢအ တံၢ်မ့ၢ်ဝဲဒၣ် ဘဲးထံးရုံးယါနှၣ်လီၤ.

တၢ်တြီဆၢတၢ်ဆါ

–ပကဘၣ်ဃုဃၢတံၢ်လၢတၢ်ဆါတအိၣ်ဘၣ်
–တၢ်လီၢ်ကဘၣ်ဘျိုးဘၣ်ဒါဒီးဃၢတံၢ်
–ပကဘၣ်လဲၤကွၢ်ဃၢတံၢ်လၢပသူၣ်အီၤထိဘိ
–တၢ်လီၢ်လၢတၢ်ဆါမ့ၢ်အိၣ်ဒီး ပကဘၣ်သူၣ် ကွ့ၤတၢ်မုၢ်တၢ်ဘိလၢအသိတမံၤနှၣ်လီၤ.
–တၢ်ရူၣ်ထိၣ်ကွ့ၤဃၢတံၢ်ပကဘၣ်ရူၣ်ထိၣ်အီၤ အိၣ်ဒီးတၢ်ပလိၢ်ပဒီနှၣ်လီၤ.

(၃).တၢ်ဖိတၢ်ဃၢ်လၢအအီၣ်ဃၢတံၢ်တဖၣ်

အါတကၠ့ၢ်အဃူးအဃၢ်တအိၣ်ဘၣ် တဘျီဘျီ ပထံၣ်သံမိၢ်ပိၤအိၣ်တကလုာ်လၢ အအီၣ်ဃၢအလၣ် မ့ၢ်ဝဲဒၣ်သံမိၢ်ပိၤတကလုာ် လၢပှၤကိးအမံၤလၢသံမိၢ်ပိၤကျိၣ်မဲာ်နှၣ်လီၤ. ပမ့ၢ်ထံၣ်အီၤ မၤသံကွံာ်အီၤတဘျီဃီနှၣ်လီၤ.

၅.တၢ်ရူၣ်ကွ့ၤဃၢအတံၢ်ဒီးဃၢအဒံၣ်

(၁).တၢ်ဘ့ကွ့ၤဃၢအဒံၣ် – တၢ်ဘ့ကွ့ၤဃၢ အဒံၣ်နှၣ် ပကဘၣ်ပာ်တ့ၤဃၢအထူၣ်မိၢ်ပှ်ၢ လီၤတီၢ်ဒီးအထူၣ်ပှ်ၢနှၣ်လီၤ. ဃၢအဒံၣ်လၢပ မၤနှ့ၢ်အီၤနှၣ် ပကဘၣ်ပာ်အီၤလၢတၢ်လီၢ်လၢ အခုၣ်ဒီး ပကဘၣ်ဃါဃုာ်ဒီးထူၣ်ဝါ မ့ၢ်လၢ ထူၣ်ဝါနှၣ် တြီဆၢကွံာ်ဃၢအတၢ်ဆူးတၢ်ဆါ နှၣ်လီၤ.

(၂).တၢ်ရူၣ်ကွ့ၤဃၢအတံၢ် – ဃၢအတံၢ်လၢ ပကဘၣ်ရူၣ်ကွ့ၤအီၤနှၣ် အထူၣ်ကဘၣ်ပှ်ၢ အ လၣ်လီၤဘီဒီးအထူၣ်လီၤညံး အထူၣ်မ့ၢ်ကၢ် လီၤမးပကဘၣ်ရူၣ်ကွ့ၤအီၤနှၣ်လီၤ. တၢ်လၢပ ကရူၣ်ကွ့ၤဃၢအတံၢ်နှၣ် ပကဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်

ဃၢဒံၣ်ဒီးဃၢအထူၣ်တဖၣ်

ပလီၢ်ပဒီ ဒ်သိးပသုတချူၣ်ဘၣ်အတၢ်တဂ့ၤနၣ် လီၤ.

တၢ်ဆၢကတီၢ်စးထိၣ်လၢပသူၣ်လီၤအီၤ တုၤလၢပချူၣ်ထိၣ်ကွၤအီၤနၣ် တၢ်ဆၢကတီၢ်တဒံးသိးလိာ်သးဘၣ်. ပမ့ၢ်သူၣ်လၢအဒံၣ်လၢအအိၣ်လၢအဒ့လီၤ ပဘၣ်သုတၢ်ဆၢကတီၢ် တုၤလၢပချူၣ်ထိၣ်ကွၤအီၤသ့နၣ် ကသုတၢ်ဆၢကတီၢ် ၂–၃နံၣ်နၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ် ပမ့ၢ်သူၣ်အီၤလၢအတၢ်ဖိလၢပချူၣ်ထိၣ်နှၤ်အီၤလၢဟိၣ်ခိၣ်ပူၤနၣ် ပချူၣ်ထိၣ်ကွၤအီၤသ့နၣ် ကသုတၢ်ဆၢကတီၢ်၁–၂နံၣ်နၣ်လီၤ.

(၃).တၢ်ကတဲာ်ကတီၤကွၤဃၢအတံၢ် – တၢ်ကတဲာ်ကတီၤကွၤဃၢအတံၢ်လၢပချူၣ်ထိၣ်နှၤ်ကွၤအီၤနၣ် ပကဘၣ်မၤကွံာ်ဟိၣ်ခိၣ်လၢအစဲဘူးဒီးဃၢအတံၢ်ဒံးအလၢဲ,ဃၢတံၢ်နၣ် တဘၣ်သ့အီၤဒီးထံဘၣ်.ပမ့ၢ်သ့အီၤဒီးထံနၣ် ဃၢတံၢ်ကအုၣ်သံနၣ်လီၤ. ဃၢတံၢ်လၢပကသူၣ်အီၤဆူမဲာ်ညါတနံၣ်အဂီၢ်နၣ် ပကဘၣ်ပာ်အီၤတၢ်လီၢ်လၢထံတအိၣ်ဘၣ်,မူခိၣ်ထံတဘၣ်ဘၣ်အီၤဘၣ်ဒီး ပကဃါဃုာ်ဒီးထူၣ်ဝါ ဒ်သိးဃၢတံၢ်သုတအုၣ်သံတဂ့ၤနၣ်လီၤ.

မ့မ့ၢ်ဃၢတံၢ်လၢနကဆါအီၤအဂီၢ်နၣ် ပချူၣ်ထိၣ်ဝံၤ ပကဘၣ်မၤကဆှဲကဆှိအီၤဝံၤ ပကဘၣ်ဆါအီၤတဘျီဃီနၣ်လီၤ.ပမ့ၢ်ပာ်အီၤသၢသီလွံၢ်သီနၣ် နဃၢတံၢ်အသဃၢၢ်ကစုၤလီၤဝဲဒ်ၣ်ကွ့ၢ်ကွ့ၢ်နၣ်လီၤ.

(၄).တၢ်မၤဃ့ဃၢတံၢ်လၢတၢ်ချူၣ်ထိၣ်ကွၤအီၤ

ပမ့ၢ်တဆါသံသိအီၤဘၣ်ဒီး ပဘၣ်မၤဃ့ဃၢတံၢ်လၢပချူၣ်ထိၣ်ကွၤအီၤတဖၣ် ပကဘၣ်မၤဒ်အဖိလာ်အသိးလီၤ.

– ပကဘၣ်သ့ဃၢတံၢ်ဒီးထံ မၤကွံာ်အထူၣ်ခိၣ်မ့တုၤ ပသ့ဃၢၤအီၤဝံၤ ပကသွဲၣ်လီၤအီၤဘူဘူဒီး လဲၤဆှၢအီၤဆူတၢ်မၤဃ့တၢ်အလီၢ်နၣ်လီၤ.

– တုၤပဖၢနုာ်လီၤလၢတၢ်မၤဃ့အလီၢ် ပဘၣ်ဘျံးကဒါအီၤ ဒ်သိးဃၢလၢပမၤဃ့အီၤ ဃ့ကဖိးလိာ်ဝဲအဂီၢ်နၣ်လီၤ.တုၤအဃ့လံဒီးပကဘၣ်ဟ်ခုၣ်လီၤအီၤ တုၤအခုၣ်လီၤဒီးပကဘၣ်ဖၢနုာ်လီၤအီၤလၢဖျးစထွးဒၢပူၤတဘျီဃီနၣ်လီၤ. ဃၢသံသိအကံလိတဆံနၣ် အိၣ်တ့ၢ်ကွၤတကံလိနၣ်လီၤ.

၆.တၢ်ဂ့ၢ်လီၤဆီအဂုၤအဂၤတဖၣ်

ဃၢအတံၢ်အဘျုးအိၣ်ဒ်လဲၣ်.

လၢဃၢအတံၢ်အပူၤနၣ် အိၣ်ဒီးအံသ့ၣ်ဆၢတမံၤလၢအမ့ၢ်ကျူခိးဒီးမဲၤနိၤ ဟ်ဖှိၣ်ကွၤအီၤဒီး ပှၤကိးကွၤအီၤလၢကျူခိးမဲၤနိး(Glueco mannon)ဒီးဃၢအညၣ်ကျါနၣ် အိၣ်ဃုာ်ဒီးဃၢအယဲၤ(Dietary fiber)နၣ်လီၤ. အဃိဒီး ပှၤလၢအအိၣ်ဃၢတံၢ်လၢပှၤမၤဆါဝဲနၣ် ဒ်သိးကမၤဃဲၤလီၤပှၤလၢအဘီၣ်တဖၣ်နၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဃးဃၢတံၢ်အတၢ်ကွဲးတဘျီအံၤနၣ် မ့ၢ်ဒ်သိးပှၤလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲတဖၣ် အဲၣ်ဒီးသူၣ်တၢ်မုၢ်တၢ်ဘိဘၣ်ဆၣ်ကသူၣ်မနုၤတမံၤလဲၣ်တသ့ၣ်ညါဘၣ်နၣ် ဃၢတံၢ်မ့ၢ်တၢ်မုၢ်တၢ်ဘိတမံၤလၢကဲထိၣ်တၢ်လဲာ်တၢ်ကၤဒီး စ့ဟဲနုာ်အကျဲတဘိနၣ်လီၤ.

ပှၤလၢအဲၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါအါထိၣ် သံကွၢ်အါထိၣ်သ့ဝဲလီၤ

တၢ်ဆဲးကျိးနိၣ်ဂံၢ်
၀၈၁–၉၆၀–၄၉၈၆
သရၣ်ဆၣ်ရံးထူ

တၢ်စံးဘျုးစံးဖှိၣ်ဒီး တၢ်ကွဲမုာ်တၢ်ကွဲး

စံးဘျုးစံးဖှိၣ်ဘၣ် ဒီပုၢ်ဝဲၢ်ပှၤကွဲးလံာ်ဖိဒီး ဒီပုၢ်ဝဲၢ်ပှၤဖးလံာ်ဖိကိးဂၤဒဲး လၢအဆိၣ်ထွဲကညီပိာ်မုၣ်ကရၢမဲးကစံ လၢတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖး, တၢ်ဆှၢထိၣ်တၢ်ကွဲးအကလုာ်ကလုာ်, တၢ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါဒီး စုအတၢ်မၤစၢၤ ဒ်သိးမဲးကစံဖိအံၤ ကကဲထိၣ်အဂီၢ်နၣ်လီၤ. ဆူမဲာ်ညါတလါအဂီၢ် ပလိၣ်ဘၣ်လၢသုကဆှၢထိၣ်ဘၣ်တၢ်ကွဲးအကလုာ်ကလုာ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ ပသးခုတုၢ်လိာ်ပှၤကိးဂၤဒဲးအတၢ်ကွဲးဒီး အတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်လီၤ. တၢ်ကွဲးလၢအကြၢးဝဲဘၣ်ဝဲတၢ်ကထၢနုာ်အီၤဒီး အလီၢ်မ့အိၣ်လၢတၢ်ကဘိၣ်ဘၣ်အီၤဒီး တၢ်ကဘိၣ်ဘၣ်အီၤတနီၤ မ့ၢ်ပတၢ်သကွၢ်ကညးဆိဘၣ်သုဝဲကိးဂၤဒဲးနၣ်လီၤ.

နီနီဆၢအတၢ်သကွၢ်ကညး

နီနီဆၢအိၣ်ကတဲာ်ကတီၤအသးလၢ ကစံးဆၢဘၣ်ဒ့ဒ့မုၣ်ဒ့ဒ့ခွါသ့ၣ်တဖၣ်အတၢ်သံကွၢ်ကိးဂၤဒဲးလီၤ. အဃိ ဝံသးစူၤဆှၢထိၣ်ဘၣ်နတၢ်သံကွၢ်ဆူကညီပိာ်မုၣ်ကရၢမဲးကစံဖိအအိၣ်တကွ့ၢ်.

နီနီဆၢကကဲ့းစၢးကဲထီဉ်ပှၤမၤမုာ်နသးဒီးဟ့ဉ်ကူၤနၤတၢ်စံး ဆၢသ့ဉ်တဖဉ်ဖဲအသ့ဒီးအဂ့ၤကတၢၢ်န့ဉ်လီၤ.ဆှၢဃီၤဒုး သ့ဉ်ညါဘဉ်နတၢ်ကီတၢ်ခဲ, နတၢ်ကိၢ်တၢ်ဂီၤအကာ်စိဉ်ဆူ နီနီ ဆၢအခၢဉ် ခီဖျိကညီပိာ်မုာ်ကရၢမဲးကစံန့ၤ.

ဆူ/
နီနီဆၢ,
ထံကိၢ်တၢ်သးဝံဉ် ယကိၢ်ကညီ, ကိၢ်ဘဉ်ဆိဉ်ဂ့ၤ, ယသးဝံဉ်ယဲထဲနၤ အံၤ အဲဉ်ဒိးသ့ဉ်ညါအနိးဒီးပှၤကွဲးတၢ်သးဝံဉ်အမံၤ ဒီးဘဉ်တၢ်ထုးထိဉ် အီၤန့ံဉ်,လါ,သီ,မတၤလဲဉ်န့ဉ်လီၤ.

လၢ–အံတူၢ်ထဉ်,ကို့သရ့ဉ်တဂၤ

ကို့သရ့ဉ်တဂၤဧၢ,
ယကိၢ်ကညီ,ကိၢ်ဘဉ်ဆိဉ်ဂ့ၤ,ဆၢသးဝံဉ်ယဲထဲနၤ တမ့ၢ်ယကိၢ်ကညီ ကဘဉ်ဆိဉ်ဂ့ၤ,ယသးဝံဉ်ယဲထဲနၤဘဉ်.နမ့ၢ်အဲဉ်ဒိးသ့ဉ်ညါတၢ်သးဝံဉ် အံၤအတၢ်ဟဲကဲထီဉ်လိဉ်ထီဉ်အဂ့ၢ်န့ဉ် ဒ်နမ့ၢ်ကို့သရ့ဉ်တဂၤအသိး ဆဲး ကျိးလီၤလီၤဆူနဝဲၤကျိၤဒဉ်နဲအအိဉ်ဒီး ယနာ်လၢနကဒိးန့ၢ်တၢ်စံးဆၢ အလၢအပှဲၤန့ဉ်လီၤ.

လၢ–နီနီဆၢ

ဆူ/
နီနီဆၢ,
ကညီဝီၢ်သြဲလၢတအိဉ်ဒံးသ့ဉ်တဖဉ် (အဒိ–Internet,Computer) သ့ဉ် တဖဉ် ယအဲဉ်ဒိးလၢ ကညီပိာ်မုာ်ကရၢကဒုးသ့ဉ်ညါဒီး ရၤလီၤဘဉ်န့ၢ် ပှၤလၢ ကညီပိာ်မုာ်ကရၢမဲးကစံအပူၤန့ဉ်လီၤ.

လၢ–အံတူၢ်ထဉ်ကို့သရ့ဉ်အကျါတဂၤ

ကို့သရ့ဉ်ဧၢ,
Internet မ့ၢ်ဂ့ၤ, Computerမ့ၢ်ဂ့ၤ တမ့ၢ်ကညီပိာ်မုာ်ကရၢဒုးအိဉ်ထီဉ်ဝဲ ဘဉ်အဃိ ကညီပိာ်မုာ်ကရၢမ့ၢ်ကိးန့ၢ်နၤအမံၤလၢကညီကျိာ်ဒီး ကမၤ ဘဉ်ဒိကူ့ၤပှၤတဲ့တၢ်တဖဉ်အသးအဃိ ကိးဟ်စၢၤဒ်အကိးဝဲအသိးဒီး ဟ်ကဲအီၤ ဒ်ဝီၢ်လုၢ်ဖိ(မွေးစားနာမ်)အသိးန့ဉ်တက့ၢ်.

လၢ–နီနီဆၢ

ဆူ/
နီနီဆၢ,
ကးဒိဉ်ဒီးကးခိဉ်ထံးန့ဉ် တၢ်ဟ်ဂၢၢ်ဟ်ကျၢၤအီၤဖဲလဲဉ်တဖျာဉ်လဲဉ်?

လၢ–အံတူၢ်ထဉ်ကို့သရ့ဉ်

ကို့သရ့ဉ်ဧၢ,
ကးဒိဉ်န့ဉ်က,ကးခိဉ်ထံးဧိၣ်က ဒ်သိးသိးလီၤ. တၢ်ဟ်ဂၢၢ်ဟ်ကျၢၤအီၤဖဲ လဲဉ်တဖျာဉ်လဲဉ်န့ဉ် တဲသကိးတၢ်ဒီးကညီတၢ်သိဉ်လိအပှၤနဲဉ်တၢ် ဖဲ အလဲၤဟးအိဉ်သကိးနကို့အဆၢကတီၢ်တက့ၢ်.

လၢ–နီနီဆၢ

ဆူ/
နီနီဆၢ,
တၢ်အဲဉ်လၢအတီန့ဉ် ပကလဲၤဃုထံဉ်န့ၢ်အီၤသ့ဝဲဖဲလဲဉ်?

လၢ–ဒူသထူဉ်ဖီ

ဒူသထူဉ်ဖီဧၢ,
တၢ်အဲဉ်လၢအတီန့ဉ် ပကလဲၤဃုထံဉ်န့ၢ်အီၤသ့ဝဲဖဲ နီနီဆၢဒီးဒူဒူသ ထူဉ်ဖီ,မ့ၢ်ပှၤတီပှၤလိၤအဆၢကတီၢ်န့ဉ်လီၤ.

လၢ–နီနီဆၢ

ဆူ/
နီနီဆၢ,
လၢတဆံခွံနံဉ်အတီၢ်ပူၤန့ဉ် ယဟးဘဉ်တၢ်လီၢ်အါတီၤလီၤ. တၢ်လီၤဆီ တအိဉ်လၢယဂီၢ်နီတမံၤ. ဘဉ်ဆဉ်လၢတဖျးမဲာ်တီၢ်ပူၤ ယထံဉ်ပိာ်မုာ် တဂၤ ယအဲဉ်ဘဉ်အီၤလီၤ. လၢမနုၤအဃိယအဲဉ်ဘဉ်အီၤလဲဉ်?

လၢ– late boy

late boyဧၢ,
ကမ့ၢ်လၢနတၢ်အဲဉ်အချံဟဲဖးထီဉ်,နတၢ်အဲဉ်အထံပူၤ ဟဲပုာ်ထီဉ်ယွၤ လီၤဝဲအဃိလီဧါသၢဉ်.

လၢ–နီနီဆၢ

ဆူ/
နီနီဆၢ,
တၢ်လၢတၢ်တဲအိဉ်ပှၤဂ့ၢ်ပှၤကျိၤဆူဉ် တဂ့ၤဒီးတဲ,ဂ့ၤဒီးတဲ,တကြၢးတဲ ဒီးတဲ,ကြၢးတဲဒီးတတဲတဖဉ်အံၤ အကသံဉ်အိဉ်ဧါ? မ့ၢ်အိဉ်တခီ နီနီ ဆၢကတဲပှ့းယၤဒီး ယကလဲၤပှ့ၤဒုးအီကူ့ၤ ပှၤလၢတဲတၢ်ဆူဉ်တဖဉ်လီၤ.

လၢ–တၢၢ်ဖိပြံ

တၢၢ်ဖိပြံဧၢ,
ကသံဉ်တခါအံၤမ့ၢ်အိဉ်တခီ တချုးလၢပပှ့ၤဒုးအီပှၤဂၤဒံးဘဉ်န့ဉ်ပ ပှ့ၤဒုးအီဆိလီၤပကစၢ်သး မ့ၢ်လၢပတဲအိဉ်ကဒီးပှၤဂ့ၢ်ခဲအံၤအဃိလီၤ. တၢ်ဘူဉ်တၢ်ဘါအကျါတခါစံးဝဲ, “မၤဒိမၤဒိဉ်ထီဉ်နသးလၢပှၤအၢဖိတ ဖဉ်အဃိတဂ့ၤ.” ပှၤလၢအခူဉ်လီၤတၢ်ပူၤန့ဉ်လီၤတဲာ်ကူ့ၤလၢတၢ်ပူၤလီၤ.

လၢ–နီနီဆၢ

ဆူ/
နီနီဆၢ,
ကညီကလုာ်လၢအကတီၤကိၢ်ပယီၤဒူဉ်ကလုာ်(၈)ကလုာ်အကျိာ် ဘဉ်န့ဉ်အိဉ်ကစီဒီဧါ? မ့ၢ်အိဉ်တခီ ယအဲဉ်ဒိးသ့ဉ်ညါလၢအိဉ်ဝဲပှဲၤဂၤဒီး အိဉ်ဝဲအမျိုးကယၤထဲလဲဉ်? န့ဉ်လီၤ.

လၢ–တီအူအဲဉ်မုံၤ

အဲဉ်မုံၤဧၢ,
တချုးပဃုသ့ဉ်ညါဒံးကိၢ်ပယီၤပူၤ ပှၤကတီၤကလုာ်ဒူဉ်(၈)ကလုာ် အကျိာ်ဘဉ်အိဉ်ပှဲၤဂၤ,ပှဲၤမျိုးကယၤဒံးဘဉ်န့ဉ် ပမ့ၢ်ဃုသ့ဉ်ညါဆိလၢ ကညီကလုာ်အိဉ်ပှဲၤဂၤ မ့ၢ်န့ၢ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးဝံၤမး ပထိဉ်ပဒွးဒီးဟ်လီၤ ကူ့ၤအမျိုးကယၤကသ့ဒိဉ်ဝဲတက့ၢ်န့ဉ်လီၤ.အဂၤတမံၤပကြၢးသမံသမိး ဆိလီၤကူ့ၤပသး မ့ၢ်ပှၤကညီဖိအိဉ်ပှဲၤမျိုးကယၤလၢကတီၤကူ့ၤအကျိာ် တဘဉ်တဘူဉ်ဘဉ်ဘူဉ်န့ဉ်လဲဉ်.

လၢ–နီနီဆၢ

ဆူ/
နီနီဆၢ,
ခိဉ်နၢ်အကျါတဂၤစံးဝဲလၢ ပိာ်မုာ်ကရၢန့ဉ် တမၤတၢ်ပၢၢ်ဆၢအတၢ် မၤဘဉ်. မၤဒဉ်တၢ်ထဲပိာ်မုာ်ဒီးဖိသဉ်တဖဉ်အဂီၢ်လီၤ. ပိာ်မုာ်ဒီးဖိသဉ်န့ဉ်

တမ့ၢ်အပှၤကလုာ်ဒီးအစုဒုဉ်စုတီၤဘဉ်ဓါ?

လၢ – ဒူသထူဉ်ဖီ

ဒ့ဒူသထူဉ်ဖီဧၢ,
အဝဲကထံဉ်ဒီးစံးဝဲဒ်လဲဉ်ဒ်လဲဉ်ဂ့ၤ မ့ၢ်ဒဉ်အခွဲးအယာ်လၢအကထံဉ်ဝဲ ဒီးအပတီၢ်လၢအကစံးဝဲဒဉ်နှဉ်လီၤ. တၢ်အရှဒိဉ်နှဉ် မ့ၢ်ဒဉ်လၢပိာ်မုဉ်ကရၢကဟူးဂဲၤဆၢထၢဉ်ဂၢ်ဂၢ်လၢအတၢ်ဟ်လီၤကျဲသနူဒဉ်ဝဲအဖီခိဉ်ဒီး သုတလံာ်တပျဉ်ကွဲာ်ဝဲဒဉ်လၢအဖီလစံဉ် အသနူအဖီလာ်တဂ့ၤအဂီၢ် နှဉ်လီၤ.

လၢ – နီနီဆၢ

ဆူ/
နီနီဆၢ,
ဆၢကတီၢ်ခဲအံၤပနၢ်ဟူလၢပခိဉ်ပနၢ်တနီၤအသးလီၤဖးလိာ်အသးနှဉ် မ့ၢ်ဓါ?

လၢ – ဒ့ဖိဆၢထံဉ်

ဒ့ဖိဆၢထံဉ်,
ဆၢကတီၢ်ခဲအံၤ ပခိဉ်ပနၢ်တဖဉ်အသးစဲဘူးဓါ? အသးလီၤဖးဓါနှဉ် ပတဲလီၤတံၢ်တသ့ဘဉ်. တၢ်လၢပတဲလီၤတံၢ်သ့တခါနှဉ် လၢအဝဲသ့ဉ် အိဉ်ဖျဲဉ်လီၤအဆၢကတီၢ် အိဉ်ဖျဲဉ်လီၤဃုာ်ဒီးအကစၢ်တဂၤအသးတ ဖျၢဉ်ဒဉ်ဝဲစုာ်စုာ် လၢအတစဲဘူးလိာ်အသးဘဉ်နှဉ်လီၤ.

လၢ – နီနီဆၢ

ဆူ/
နီနီဆၢ,
တၢ်လၢကီၢ်ပယီၤပဒိဉ်နှဉ် မ့ၢ်အတၢ်အိဉ်တအိဉ်, ကျိၤချံတအိဉ်လၢဘဉ် တခီဓါ? ခိဉ်နၢ်တဖဉ်လဲၤတဲကျဲၤသကိး တၢ်မုာ်တၢ်ခုဉ်, တၢ်ပတုာ်တၢ် ခၢးဒီးကီၢ်ပယီၤပဒိဉ် ဒီးမၢကီၢ်ပယီၤပဒိဉ်သုးလၢအိဉ်လၢပဟိဉ်ကဝီၤတ ဖဉ် သုးကွံာ်အသးဒီး ဘဉ်မနုၤတသုးကွံာ်အလိၢ်အကျဲဒီးဆူၢအါထိဉ် အတၢ်အိဉ် ဒီးအကျိၤချံတဖဉ်လဲဉ်?

လၢ – တၢၢ်ဖိပြံ

ဒ့တၢၢ်ဖိပြံဧၢ,
အတၢ်အိဉ်ကအါဝဲ,အကျိၤချံကအါဝဲ တုၤယ်ဝဲလၢအတၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲ ဒဉ်ဝဲတတြီၢ်လၢဘဉ်ဒီး ဆူၢထိဉ်ဟ်ဘူးလီၤဝဲဒီးဒူဉ်ကလုာ်တဖဉ် ဒ်သိး ဒူဉ်ကလုာ်တဖဉ် ကဘူးထိဉ်ဒီးတၢ်သံအဂီၢ်နှဉ်လီၤ.

လၢ – နီနီဆၢ

ဆူ/
နီနီဆၢ,
ကညီပိာ်မုဉ်ကရၢ အိဉ်ဒီးအတၢ်မၤအကျိၤအကျဲအါမးနှဉ်လီၤ. လၢတၢ် မၤအကျိၤအကျဲအါမးအကျါ မ့ၢ်တၢ်ထုးထိဉ်ရၤလီၤလိလုာ်ကွိၤ လၢတၢ် ဟ့ဉ်ဂၢ်ဟ့ဉ်ဘါသုးဖိသံဉ်ဖိ,ထံဖိကီၢ်ဖိတဖဉ်အဂီၢ်အိဉ်စ့ၢ်ကီးဓါ? မ့ၢ် အိဉ်တခီ ယအဲဉ်ဒိးသ့ဉ်ညါလၢ ထုးထိဉ်ဝဲလၢနံဉ်မတၢ၊ဒီးထုးထိဉ်ဝဲနဲ့ၢ် ပှဲၤဘ့ဉ်လံအဂ့ၢ်နှဉ်လီၤ.

လၢ – တီအူအဲဉ်မုံ

အဲဉ်မုံဧၢ,
မၢ်လိာ်ကညီပိာ်မုဉ်ကရၢ တၢ်သူဉ်ထိဉ်ဆီလီၤတၢ်ဘျၢခိဉ်သ့ဉ်အလံာ် တဘ့ဉ် ဒီးကယဲၢ်နံဉ်ကတၢၢ်တၢ်ဟ်ဖျါသ့ဉ်တဖဉ်ခဲလၢာ်ဝံၤ ဖးအီၤလီၤ တံၢ်လီၤဆဲးတက့ၢ်. နကန့ၢ်ဘဉ်တၢ်စံးဆၢအါန့ၢ်တၢ်လၢနအဲဉ်ဒိးသ့ဉ် ညါတက့ၢ်လီၤ.

လၢ – နီနီဆၢ

ဆူ/
နီနီဆၢ,
ခိဉ်နၢ်တနီၤနီၤ လၢအစံးလီၤအသးလၢ အမၤတၢ်လၢအပှၤကလုာ်အဂီၢ် ဘဉ်ဆဉ် ဘဉ်မနုၤအဃိလၢအမၤနၢၤကၠၤအပှၤထံဖိကီၢ်ဖိလဲဉ်?

လၢ – ဒူသထူဉ်ဖီ

ဒ့ဒူသထူဉ်ဖီ,
ခိဉ်နၢ်တနီၤနီၤလၢ အစံးလီၤအသးလၢ အမၤတၢ်လၢအပှၤကလုာ်အဂီၢ် ဒီး မၤနၢၤကၠၤအပှၤထံဖိကီၢ်ဖိနှဉ် မ့ၢ်အမံၤဒ်လဲဉ်? စံးဘဉ်ရူသူဉ်နီနီဆၢ လၢခိဉ်နၢ်ဝဲနှဉ်အမံၤ နီနီဆၢကဃုသ့ဉ်ညါလီၤတံၢ်လီၤဆဲးနှၤ်နၢခိဉ်နၢ်ဝဲ နှဉ်အတၢ်ဟ်သူဉ်ဟ်သးဝံၤ နီနီဆၢကစံးဆၢကၠၤနၢဆဲးဆဲးနှဉ်လီၤ.

လၢ – နီနီဆၢ

ဆူ/
နီနီဆၢ,
ကညီကီၢ်စဲဉ်အပှၤ ကစၢ်အမံၤဟူသဉ်ဖျါနှဉ်ပှၤကိးအမံၤဒ်လဲဉ်? အိဉ် ဝဲတၢ်လီၢ်ဖဲလဲဉ်? ပဝဲပှၤကညီအနံဉ်ထိဉ်သီ,အနီဉ်တယၢ်,ဒီကလုာ်တၢ် သးဝံဉ်အိဉ်ထိဉ်နံဉ်,သီ,လါဒီး ပှၤမၤလၤကပီၤဟ့ဉ်ထိဉ်တၢ်ယူးယီဉ်အ ဆိကတၢၢ်တၢ်လီၢ်ဖဲလဲဉ်? ပှၤနီဉ်ဂံၢ်ဆံးအါလဲဉ်?

လၢ – တီအူအဲဉ်မုံ

တီအူအဲဉ်မုံ,
နအဲဉ်ဒိးမၤလိအါထိဉ်လံာ်ဟီဉ်ခိဉ်ဂီၤ(မ့တမ့ၢ်)လံာ်တၢ်စံဉ်စိၤတဲစိၤ လဲဉ်? တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢနအဲဉ်ဒိးသ့ဉ်ညါတဖဉ် နဃုထံဉ်န့ၢ်အီၤသ့ဝဲ ဒဉ်ဖဲလံာ်ရိအၤ(မ့တမ့ၢ်)တၢ်ထိကွိ(မ့တမ့ၢ်)ကူဉ်သ့ဆဲးလၢဝဲဒၢးနှဉ် လီၤ.

လၢ – နီနီဆၢ

မၤထူရူၤလၢယအဲၣ်

ဖဲယမၤလိတၢ်လၢတိၤဖိသၣ်အဆၢကတိၢ် တၢ်လၢမၤထူရူၤစံးတၢ်နၣ် မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်အဂ့ၢ်ယတသ့ၣ်ညါ,ယတနၢ်ပၢၢ်ယဲနီတစဲးဘၣ်. လၢယသ၀ီနၣ် ပှၤမံၤလၢနီၢ်မၤထူရူၤအိၣ်ဝဲတဂၤလီၤ. မ့ၢ်တုၤဃီၤလါအီကူာ် ၁၂ သီအနံၤနၣ် ပှၤမၤလၤကပီၤမၤထူရူၤအမုၢ်နံၤ ပှၤဒုၣ်တၢ်အိၣ်တမုၢ်ထူၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢအမၤတံာ်တာ်ယခိၣ်နူာ်ဒိၣ်မးလီၤ. ယဆိကမိၣ်လၢယသး "ပှၤဂၤအနံၤအိၣ်ဖှဲၣ်ဆၢကၢ့ၤ ပှၤဒုးအိၣ်တၢ်, နီၢ်မၤထူရူၤတဂၤအနံၤအိၣ်ဖှဲၣ်ဆၢကၢ့ၤ ဘၣ်မနုၤအဃိပှၤတဒုးအိၣ်တၢ်ဒီး ပှၤဘၣ်ဒုၣ်တၢ်အိၣ်နၣ်လဲၣ်?" နၢ်ပၢၢ်ယဲတသ့လၢ့ၤတက့ၤဘၣ်.

တိၤဖိသၣ်ဝံၤဒီး ခီဃီၤယဲဆူတိၤဖှၣ်ကိနၣ်လီၤ. တၢ်သ့ၣ်ညါဖိဟဲအါထီၣ်ဝဲတစဲး ခီဖျိတၢ်မၤလိမၤဒိးအဃိနၣ်လီၤ. ယမၤလိဘၣ်လံာ်ထံမူကိၢ်ဒါ,လံာ်ဆူၣ်ချမူဒါ,လံာ်ထံရူၢ်ကိၢ်သဲးဒီး တၢ်သ့ၣ်ညါယပှၤကလုာ်, တၢ်အဲၣ်ယပှၤကလုာ်အသး စးထီၣ်ဟဲဘိၣ်ထီၣ်ဖးထီၣ်ဝဲလၢယပူၤနၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ် တၢ်လၢမၤထူရူၤနၣ် ယတသ့ၣ်ညါယဲလီၤတံၢ်လီၤဆဲးဒံးဘၣ်.

တၢ်လၢယတိၢ်နၢ့်ဖံးဃာ်အီၤ ဒ်ယမၤလိဘၣ်အသိးနၣ်မ့ၢ်ဝဲလါအီကူာ်(၁၂)သီအနံၤနၣ် မ့ၢ်ဝဲကိၢ်ခိၣ်စီၤဘးအူကွံ,သုးခိၣ်ကျၢ်စဲခ့ၣ်ဒီးအသကိးသ့ၣ်တဖၣ်အသးသမူဟးထီၣ်အမုၢ်နံၤနၣ်လီၤ. ဘၣ်တၢ်ပာ်ပနီၣ်အဝဲသ့ၣ် ဒ်မၤထူရူၤသ့ၣ်တဖၣ်ဒီးမၤလၤကပီၤက့ၤမုၢ်နံၤအံၤ ဒ်မၤထူရူၤမုၢ်နံၤအသိး(ထဲဒၣ်ကညီဖိအဂီၢ်)နၣ်လီၤ. "အီၤ..မၤထူရူၤအမုၢ်နံၤနၣ် တမ့ၢ်နီၢ်မၤထူရူၤအနံၤအိၣ်ဖှဲၣ်ဆၢကၢ့ၤလၢၤဘၣ်. မ့ၢ်ကၢ့ၤလၢ ကိၢ်ခိၣ်စီၤဘးအူကွံအတၢ်သံအမုၢ်နံၤတခီနၣ်လီၤ." ယပာ်ပနီၣ်ဃာ်လၢယသးပူၤလၢ မၤထူရူၤနၣ်မ့ၢ်ဝဲကိၢ်ခိၣ်စီၤဘးအူကွံ,သုးခိၣ်ကျၢ်စဲခ့ၣ်ဒီး ပှၤလၢအသံတပူၤဃီဒီးအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်နၣ်လီၤ.

တၢ်ဆိကမိၣ်အံၤ တမ့ၢ်ဝဲဒံးဘၣ်. တုၤယတုၤဃီၤလၢတိၤခၢၣ်သးတိၤထီကိအကတိၢ်နၣ် မၤထူရူၤအခီပညီဟဲဖျါဆှဲထီၣ်ဝဲလၢယတၢ်ထံၣ်ဒီး ယတၢ်သ့ၣ်ညါအပူၤနၣ်လီၤ. ယတူၢ်လိာ်လၢမၤထူရူၤအမုၢ်နံၤအံၤ ကညီဖိကိးဂၤကြၢးပာ်ဒိၣ်ဒီးမၤလၤကပီၤအီၤသပှၢ်ကတၢၢ်နၣ်လီၤ. ယပာ်လုၢ်ပာ်ပှ့ၤဒီးအဲၣ်ယဲမၤထူရူၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢၢ်ယသးဒီဖျၢၣ်ညါနၣ်လီၤ. တၢ်ဆၢကတိၢ်ကမ့ၢ်ဝဲ,ဖဲ၁၉၄၉နံၣ်အဆၢကတိၢ်နၣ်လီၤ. တၢ်ဒုးဆူၣ်ဝဲလၢကညီတၢ်ပၢၢ်ဆၢဟိၣ်ကဝီၤလၢထးလၢလာ်နၣ်လီၤ.ထွံၣ်ဖါဝံစိတၢ်ဒုး မ့ၢ်တၢ်ဒုးလၢအမံၤဟူဝဲဒိၣ်မး ဖဲဆၢကတိၢ်အဝဲနၣ်နၣ်လီၤ. တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး,တၢ်သံတၢ်ပှၢ်အိၣ်ဝဲအါမးနၣ်လီၤ. ကိးနံၤဒဲးဃၣ်ဃၣ် တၢ်ဟဲကွၢ့စိာ်မၤထူရူၤအစိၣ်တဖၣ်လၢ အတလၢတပှဲၤဝဲဒ်မိၢ်အိၣ်ဖှဲၣ်လီၤအီၤအသိးဘၣ်နၣ် တဟးထီၣ်ဝဲလၢယမဲာ်ချံပူၤနီတဘျီ တုၤဆၢကတိၢ်ခဲအံၤဘၣ်နၣ်လီၤ. ဆၢကတိၢ်ခဲအံၤ ဖိတၤဆူၣ်ဝါဝါဖိဒီးဖိတကၣ်(ဇလပ်ပန်း)အစိမ့ၢ်နၢထီၣ်လၢယနါဒ့ပူၤနၣ် ယဆူၣ်ကံၣ်ထီၣ်တဘျီဃီ ခီဖျိယတၢ်ဆိကမိၣ်ဆှၢကဒါက့ၤယၤလၢ ဆၢကတိၢ်ဖဲနၣ်အဃိနၣ်လီၤ. တနံၤအံၤ ဆှၢလီၤတံၤသကိးဆူဟိၣ်ခိၣ် ဆူမဲာ်ညါတနံၤ ကဘၣ်တၢ်ဆှၢလီၤကၢ့ၤနၤဧါ.တၢ်ဆှၢလီၤကၢ့ၤယၤဧါနၣ် တအိၣ်လၢသိၣ်ဒူသ့ၣ်တဖၣ်အသးပူၤဘၣ်ဧါ? ဘၣ်မနုၤဃိလၢ အဝဲသ့ၣ်တဃ့ၢ်ဖျိးကွံာ်ဝဲ ဖဲတၢ်ဒုးဆူၣ်အကတိၢ်အံၤလဲၣ်? မ့တမ့ၢ်လၢတၢ်အဲၣ်ပှၤ

ကလုာ်နီၢ်နီၢ်ဘၣ်န့ၣ် မတၤလၢဟ့ၣ်လီၤအသးဒ်အံၤကဘူၣ်,ကကဲဝဲတဂၤလဲၣ်? မ့ၢ်တၢ်ဆိကမိၣ်မုၢ်ဆ့ၣ်မုၢ်ဂီၤလၢ ဟဲနုာ်လီၤဝဲလၢယသးပူၤဃဲးကနၥ်နၥ်လီၤ. ယသ့ၣ်ညါက့ၤလၢမၤထူရၤန့ၣ် တမ့ၢ်ထဲကိၢ်ခိၣ်စိၤဘၣ်အူကံ့, သုးခိၣ်ကျၢ်စဲခ့ၣ်ဒီးအသကိးတဖၣ်ဘၣ်. မ့ၢ်ခိၣ်နၢ်သိၣ်ဒူအါအါဂီၢ်ဂီၢ်လၢအစူးကွံာ်အမိၢ်အပၢ်, အပုၢ်အဝဲၢ်, ပှၤလၢအအဲၣ်ဝဲ,အဖိအမါ,ဟိၣ်ခိၣ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်ခဲလၢာ်ဒီး ပၢၢ်ဆၢဟ့ၣ်လီၤအသးလၢ အပှၤကလုာ်တၢ်သဘျ့အဂီၢ် လၢာ်လၢာ်ဆ့ဆ့ တုၤအသးသမူဘၣ်ဟးထီၣ်ဝဲကိၢ်ကိၢ်ဂီၤဂီၤ ဆူၣ်မဲာ်ကဲၤမဲာ်ဒီး သွံၣ်ဒီးစီၤတဖၣ်နၥ်လီၤ.

မၤထူရၤလၢယအဲၣ်ဧၢ,လၢထံကီၢ်ဒီးကလုာ်ဂီၢ် နလုၢ်ထီၣ်နသးသမူဒီး နမူနဒါဝံၤဝဲလံဘၣ်ဆၣ် တၢ်လၢယအဲၣ်ဒီးဒုးသ့ၣ်ညါနၤလၢဆၢကတီၢ်ခဲအံၤနၥ် အိၣ်ဝဲအါမးနၥ်လီၤ. ဖဲနအိၣ်နဲတၢ်လီၢ်တပူၤဂ့ၤတပူၤဂ့ၤနၥ် ယအဲၣ်ဒီးလၢနကဖးနဲလံာ်ဖိအံၤဒီး မၤစၢၤက့ၤနပှၤကလုာ်လၢကျဲတဘိဘိနၥ်လီၤ.ယလိၣ်ဘၣ်နတၢ်မၤစၢၤသပှၢ်ကတၢၢ်နၥ်လီၤ.လၢအပူၤကွံာ်အဆၢကတီၢ် ဒ်တၢ်ကလုၢ်ပျ်ကွံာ်နၤအသိး ယဆၢဂ့ၤဆၢဝါနၤလၢ နကလဲၤပူၤကွံာ်ဟိၣ်ခိၣ်အံၤမုာ်မုာ် မ့ၢ်လၢယနာ်နၥ့်ခိၣ်နၢ်သိၣ်ဒူလၢအအိၣ်မူတ့ၢ်တဖၣ်လၢလၢပှဲၤပှဲၤအဃိလီၤ. ယထံၣ်ဒီးယနာ်လၢ ခိၣ်နၢ်သိၣ်ဒူလၢအအိၣ်တ့ၢ်တဖၣ် မ့ၢ်ပှၤလၢအအဲၣ်နၤ,ပာ်လုၢ်ပာ်ပှ့ၤနသွံၣ်, နသးသမူလၢနလုၢ်ထီၣ်, ဟံးဃာ်ကျဲသန္နလၢနဒါလီၤတ့ၢ်နဲသ့ၣ်တဖၣ်နၥ်လီၤ.တၢ်ကွၢ်ဒိၣ်ဆံးအါစှၤလိာ်သးတအိၣ်ဘၣ်. နတီၤဖှၣ်,ယတီၤထီ,နစ့အိၣ်,ယစ့တအိၣ်,နဟိၣ်ခိၣ်အံၣ်,ယဟိၣ်ခိၣ်လဲၢ်,နတအိၣ်ဘၣ်ကို,ယဖိုဖှၣ်စိမိၤ,နတဲပယီၤဘၣ်,ယတဲပယီၤတသ့,နမ့ၢ်ကစၢါခိၣ်,ယမ့ၢ်ပှၤဝ့ၢ်ဖိ,ယဘါယွၤ,နဘါမုၢ်ဃါ,တဖျါလၢပခိၣ်နၢ်သိၣ်ဒူလၢညါသ့ၣ်တဖၣ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ တၢ်စံးတၢ်ကတိၤအပူၤဘၣ်. မၤသကိးတၢ်ဒူဒူတီတီ ဒ်ကျဲသန္နလၢတၢ်ပာ်လီၤတ့ၢ်ဃာ်ဝဲသ့ၣ်တဖၣ်အဖိခိၣ်နၥ်လီၤ. ယထံၣ်ဘၣ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤအဃိ ယမ့ၢ်သးလီထွဲနၤဘၣ်ဆၣ် ယသးမံစၢၤနၤလၢနတၢ်သံအံၤ ကဲထီၣ်တၢ်ကလီကလီတသ့ဝဲနီတဘျီဘၣ်အဃိနၥ်လီၤ.ယနာ်လၢ နမ့ၢ်တတုၤနဲဆူတၢ်မၤနၢၤအဖီတၢၣ် ဘၣ်ဆၣ် နခိၣ်နနၢ်,နပှၤကလုာ်လၢအိၣ်လီၤတဲာ်တဖၣ် ကတုၤဆူတၢ်မၤနၢၤအဖီတၢၣ်သပှၢ်ကတၢၢ်ဒီး နကနၥ့်ဘၣ်နဲတၢ်သးမံလၢအယံၤ ဖဲဆၢကတီၢ်အဝဲနၥ်နၥ်လီၤ.

မၤထူရၤလၢယအဲၣ်ဧၢ,ခဲအံၤ နအိၣ်နဲဖဲလဲၣ်? မ့ၢ်နထံၣ်စိဃီၤနဲနခိၣ်နနၢ်,သုးမုၢ်သံၣ်ဘိဒီး ပှၤကလုာ်အတၢ်အိၣ်သးလၢမုၢ်မဆါတနံၤအံၤစ့ၢ်ကီးဧါ? ဖုၣ်ထံၣ်ဖုၣ်ထီ,လီၤမုၢ်လီၤဖး,ထၢမံထၢမၣ်,အီရိာ်အီပီ,လီၤထွံလီၤယွၤကွံာ်ဝဲဆူဒုၣ်ဒါအစုပူၤ တဂၤဝံၤတဂၤ,တဒူၣ်ဝံၤတဒူၣ်လံနၥ်လီၤ. တၢ်တဘၣ်ယတီၤဘၣ်ဒီး ယတဲယဲဒ်အံၤလီၤ. ယသးကညီၤနၤ, ယယီၢ်ဘၣ်နၤဒိၣ်မးဒီး ဘၣ်ယိၣ်ထဲနသွံၣ်ဒီးနသးသမူနၥ် ကကဲထီၣ်က့ၤတၢ်ကလီကလီလၢ အလုၢ်အပှ့ၤတအိၣ်ဝဲဘၣ်နၥ်လီၤ. ခိၣ်နၢ်သိၣ်ဒူလၢအနာ်နၥ့်အဒုၣ်အဒါ, တအဲၣ်လၢၤနၤဘၣ်ဒီး အဲၣ်က့ၤအဒုၣ်အဒါလၢအမၤသံနၤ "မၤထူရၤ" အံၤအိၣ်ဝဲအါထီၣ်ကွ့ၢ်ကွ့ၢ်နၥ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်တအဲၣ်လၢၤနၤ,တသးတီလၢၤဒီးနၤ,တပာ်လုၢ်ပာ်ပှ့ၤလၢၤနၤဘၣ်နၥ် မ့ၢ်နတသးဟ့သးဆါအီၤဘၣ်ဧါ? တချုးယပာ်ဃုာ်ဒံးလၢပှၤဒ်နၥ်သ့ၣ်တဖၣ်အကျါဘၣ်နၥ် ယဃ့ဝံသးစူၤနၤလၢ မ့ၢ်သ့မၤစၢၤဘၣ်နပှၤကလုာ်လၢအဆိအချ့ လၢခံကတၢၢ်တဘျီတက့ၢ်.

"ဝံသးစူၤ,ဟဲက့ၤဘၣ်ကဒီးတဘျီတက့ၢ်.ထဲဒၣ်နသးသဟိၣ်နၥ် မ့ၢ်တၢ်လၢယလိၣ်ဘၣ်အီၤအဒိၣ်ကတၢၢ်နၥ်လီၤ."

ပသံးထူ

တၢ်မၤလၤကပီၤမၤထူရၤမုၢ်နံၤ

အဝဲအဲၣ်ယၤလၢတၢ်အဲၣ်နီၢ်နီၢ်

ဘှ်မုၢ်ပစီၤလၢအလီၤဘၣ်လၢလါဒံၤစဲဘၢၣ်အမုၢ်တနံၤအံၤ ပိာ်မုာ် (Bride rode) လၢအသးနံၣ်အိၣ်ဒံးဒၣ်(၃၁)နံၣ် ပှၤဂီၢ်ဂ့ၢ်တဂၤဃုာ်ဒီးအဝၤသးဘိ(၂)ဂၤ တူၢ်ဘၣ်တၢ်ခ့ၣ်တၢ်ကဘး ဒီးဆ့ၣ်နီၤလီၤလၢလ့ၣ်ကသ့ၣ် လီၢ်ဆ့ၣ်နီၤဖးထီအပူၤ ဒီးလဲၤတၢ်ဆူကလံၤစိးတကပၤနၣ်လီၤ.

မူခိၣ်ကလံၤသီၣ်ဂီၤအၢဒိၣ်မးအဃိအဝဲပိာ်မုာ်လၢအထံၣ်ထဲတၢ်လၢအဂ့ၤတကပၤတဂၤ ဟ့ၣ်ဆူၣ်ထီၣ်အဝၤအသးအဂံၢ်အဘါဒီးစံးဝဲ "တယံာ်ဘၣ် မူခိၣ်ကလံၤကဂ့ၤထီၣ်လီၤ." မဟါကၢာ်တနံၤ လၢဝ့ၢ်အဲလံစဘဲးသ် အဝဲပိာ်မုာ်အဟံၣ်ဆံးဆံးဖိအပူၤ "ထိမ်" ဟဲတုၤဝဲလီၤ. ဟဲလၢ(Diana)ဝံၤဒီး အဝဲဒၣ်တဲဖျါထီၣ်ဝဲအတၢ်ဟဲအဂ့ၢ်အကျိၤလၢအဖုၣ်ဒီးရှဲရှဲဖိလီၤ. "စဲလ့ၣ်,ယဟဲဆူနအိၣ် လၢယကဒိးတ့ဒိးဖျိယသးဒီးနၤလီၤ.နၤဇိၢ်,နဝၤတအိၣ်လၢၤ ယဲနၢ်က့ ယမါတအိၣ်လၢၤဘၣ်တမ့ၢ်ဓၣ်. အဂၤတမံၤပဝဲခံဂၤအံၤ ပသ့ၣ်ညါလိာ်သးလၢပသးစၢ်လံၤလံၤလီၤ. မ့ၢ်သ့မ့ၢ်ဘၣ်နသးမ့ၢ်အိၣ်တခီ ပကဖျိပသးမီၤ. မ့ၢ်လၢယတၢ်ဆၢကတီၢ်စှၤကဲၣ်ဆိးအဃိမီၤ."

ဖဲမုၢ်ဆ့ၣ်ထီၣ်တနံၤ အဝဲသ့ၣ်ခံဂၤဒီးတ့ဒိးဖျိအၢၣ်လီၤလိာ်အသးလၢဖှံထံကွံာ်ဘါယွၤတဖျၢၣ်အပူၤလီၤ. (Sarah Bush Ston)အိၣ်မုာ်ကမဲသၢနံၣ်ဒီး ထိမ်စ့ၢ်ကီးအမါစူးကွံာ်အသးဖဲအပူၤကွံာ်တၢ်ဂိၢ်ကတီၢ် ခံဂၤအံၤ စီၤသိဖးဒိၣ်ဒီးတ့ဒိးဖျိအီၤဒီးမၢအဝဲသ့ၣ်ဆဲးလီၤအမံၤလီၤ. လ့ၣ်ကသ့ၣ်လၢကွိၣ်နှဟဲဒီးလဲဝဲတခိၣ် အိၣ်ခိးအဝဲသ့ၣ်လၢတၢ်ချၢလီၤ. လၢလ့ၣ်ကသ့ၣ်အလီၤပှဲၤမးဒီးစၤရါအတၢ်ဖိတၢ်လံၤသ့ၣ်တဖၣ်နၣ်လီၤ. (မ့ၢ်အဝဲသ့ၣ်ဒိဖိမိၢ်လွံၢ်ဂၤအတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအအိၣ်ယံာ်တ့ၢ်လံဝဲလၢ ဒၢးဖိဆံးဆံးဖိတဖျၢၣ်အပူၤတမ့ၢ်ဘၣ်ဓါ.) ကွိၣ်နှစ့ၢ်ကီး အိၣ်ဒီးအဖိခံဂၤလၢအမါလၢညါတဆိနၣ်လီၤ. အဝဲတဒုးသ့ၣ်ညါဆိအဖိခံဂၤ လၢကဟဲက့ၤကီးအမါအသိဘၣ်တမ့ၢ်ဓၣ်. လၢတၢ်နၣ်အဃိ (Sahah) အမဲာ်ချံလၢအလါအဲး မဲာ်သၣ်လၢအဂီၤစၢ်အံၤတမ့ၢ်ဖိသၣ်တဖၣ် ကဘၣ်သူၣ်ဘၣ်သးဘၣ်နၣ်အဝဲဆိကမိၣ်ထီၣ်ဝဲလီၤ.

လ့ၣ်ကသ့ၣ်ဖိတခိၣ်အံၤခီက်ဝဲOhio ထံကျိလၢအခုၣ်လီၤသကၤတဘိနၣ် လီၤဃုာ်ဒီးကလံၤခုၣ်ဖိလၢအချံၣ်နၣ် လ့ၣ်ပၣ်ခိၣ်ရုံးလီၤဘျၢဝဲလၢဘှ်ကျါနၣ်လီၤ. တၢ်လဲၤခီဖျိယဲၢ်သိဝံၤအလီၢ်ခံ ကသ့ၣ်လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ညါဒိၣ်မးအံၤ ဟဲတုၤလီၤဝဲဆူဒဲဖိလၢတၢ်ဘိုအီၤလၢသ့ၣ်တဖျၢၣ်အကပၤနၣ်လီၤ. ပဲတြီဖိတအိၣ်, တြဲၤတခီ ဘၣ်တၢ်မၤအီၤလၢတၤဟိအဘ့ၣ်ဒီးလီၤစဲၤဝဲဒၣ်နၣ်လီၤ. ဝံၤဒီးလၢတၢ်ချၢတကပၤ တၢ်ဖိအိၣ်(မ့ၣ်လုၢ်ပျိၢ်)ဘၣ်တၢ်ဂံာ်တံာ်ဃာ်အီၤလၢကပံာ်အိၣ်စ့ၢ်ကီးဝဲနၣ်လီၤ.

"ကွိၣ်နှ" က့ၤနုာ်လီၤဆူဒဲမဲးကိပူၤတဘျီဃီလီၤ. အဝဲပိာ်မုာ်ထံၣ်ဘၣ်ဝဲပိာ်ခွါဖိတဂၤထွးထီၣ်ဃ့ၢ်ကွံာ်လၢတြဲၤအချၢနၣ်လီၤ. အဝဲပိာ်မုာ်ထံၣ်ဘၣ်ဝဲ ပိာ်ခွါဖိသၣ်နၣ်ဃဲၤဃိ,ကၤဒီးဆ့ကၤလၢအလီၤဂာ်ဒီး ဆ့ကၤလၢပှၤမၤပျံၤထိၣ်, ဆ့ကၤစုထိလၢအလီၢ်လံၤဖိဃး ဖျိၣ်ခံလီၢ်လံၤဖိဃးလၢအဘၣ်တၢ်ဆးအီၤလၢတၤဟိဘ့ၣ်နၣ်လီၤ. စၤရါကွၢ်နုာ်လီၤတၢ်ဆူဖိသၣ်ပိာ်ခွါအမဲာ်ချံပူၤနုာ်သက့ လၢအသးကံၢ်ပူၤလီၤဂာ်မးဒ်အတူၢ်ဘၣ်တၤဆူၣ်ဘၣ်ဆဲးအီၤတခါလီၤနၣ် မ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တိနၣ်လီၤ.

အဝဲပိာ်မုာ်စံၣ်လီၤလၢလ့ၣ်လိၤဝံၤတဘျီဃီ လဲၤဃီၤဖိးဟုတံၢ်ဖိသၣ်ဖိဒီး တၢ်လၢအတဲထီၣ်ဖျဲးဝဲနၣ်မ့ၢ်ဝဲ, "ပဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ပကကဲထီၣ်တံၤသကိးလၢအရှလိာ်သးမုာ်ကတၢၢ်" လီၤ. ပှၤဝဲနၣ်အမံၤမ့ၢ်(AB Lincoin)ဖိနၣ်လီၤ.

လၢအဝဲပိာ်မုာ်အသးသမူတစိၤတဟဲတုၤဘၣ်ဆူတၢ်လီၢ်လၢအမ့ၢ် ခိခိၣ်ပှၢ်လၢ်ကျါဒ်သိးအံၤနိတဘျီဘၣ်.(အဝဲအိၣ်ဘၣ်ထဲလၢဝ့ၢ်ဖိအပူၤမှာ်မှာ်ခုၣ်ခုၣ်နၣ်လီၤ.)လၢအဝဲပိာ်မုာ်အဂီၢ် ဒၢးဆံးကိာ်ဖိလၢတအိၣ်ဒီးလီၢ်ဒါ ဒီးအိၣ်ထဲဖၣ်ကမူၣ်ဘၣ်အၢဘၣ်သိနၣ်လီၤ.လီၢ်မံဒါအဂီၢ် အိၣ်ဒၣ်သ့ၣ်ဘၣ်က့လၢ ဘၣ်တၢ်ဒါလီၤအီၤတဘျီအဂီၢ်ဒီး ဘၣ်တၢ်ပိာ်ဆၢထၢၣ်အီၤဖဲဂီၤပၤထံးနၣ် အဝဲထံၣ်ဘၣ်ဝဲလီၤ.

လၢလီၢ်ခူအလီၢ် တၢ်သူဝဲဘုခ့အလၣ်တဖၣ်နၣ်လီၤ. တၢ်မံၤလာ်အဖံးဒီးတၢ်ကံးညာ်ယာ်ဘုၣ်ယာ်ပြဲးတဖၣ် ဘၣ်တၢ်သူအီၤလၢလီၢ်မံဒါအဂီၢ်နၣ်လီၤ.(A be)လၢအသးအိၣ်(၁၂)နံၣ်တဂၤဒီး အပုၢ်လၢအသးအိၣ်(၁၀)နံၣ်တဂၤ မံဝဲလၢတၢ်ပတိၢ်ခိၣ် လၢသ့ၣ်လၣ်အူလၢတၢ်ဒိကထၢအီၤနၣ်လီၤ. တၢ်ပိာ်ထီၣ်ဃာ်သ့ၣ်ဒ့လၢဂီၤပၤလိၤ ဒ်သိးထီၣ်ဆူတၢ်ဖိခိၣ်ကသ့အဂီၢ်လီၤ. ဟံၣ်တၢ်ပီးတၢ်လီအိၣ်ဒၣ်ထဲစီၤနီၤခိၣ်တဖျၢၣ်ဒီး ခူၢ်ဆ့ၣ်နီၤတဖျၢၣ်ဓိၤလီၤ. စီၤနီၢ်ခိၣ်အဒါ ဘၣ်တၢ်ဖျးဘျ့အီၤလၢကွါ မ့မ့ၢ်လၢအခိၣ်ဒ့တခီဘၣ်တၢ်မၤအီၤလၢသ့ၣ်အဘ့ၣ်နၣ်လီၤ. "ကွိၣ်နှ" အမါလၢညါတဆိအတခွါ(Jemmis Hants)ဒီးအမါ(Nancy Hants) မ့ၢ်ဝဲပှၤဟဲဖိဒုးအိၣ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်အိၣ်လီၤ. ဖၣ်ကပူၤမ့ၢ်ဝဲပှၤ(Dutch and Holland) ဖိတဖၣ်အဖၣ်ကပူၤလီၤ. လၢဒဲမဲးတဖျၢၣ်အပူၤ အိၣ်ဒၣ်သပၢၤဟိၣ်ခိၣ်တဖျၢၣ် ဒီးနီတၢၤနီဆဲးတစူၢ်ဖိဓိၤလီၤ. တၢ်ဝဲအံၤမ့ၢ်ဒဲမဲးတဖျၢၣ်အတၢ်အိၣ်သးနၣ်လီၤ. လၢစၤရါအသးကံၢ်ပူၤပၢၢ်ထီၣ်ဝဲလၢ အဝဲမ့ၢ်အိၣ်ဒီးဖၣ်ကပူၤလၢအပတိၢ်ထိနၢ့်ဒံးအဝဲအံၤနုာ်သက့ တၢ်ကတိၤလၢစၤရါတဲထီၣ်ဖျဲးဝဲတခီ "ထိမ်" ဟဲစိာ်နၢ့်ယၤသ့ၣ်မုၢ်ဒ့တဖၣ်တဘိ...ယကဘၣ်ဒိထီၣ်ထံချိ" နၣ်လီၤ.

မိၢ်ယၢ်သီသံၣ်ဘှဲလၢအအိၣ်ဒီးမဲာ်သၣ်လၢအဂီၤစၢ်, ခိၣ်သူလၢအကု့ၣ်ဒ်လပိတဂၤအံၤ တမၤလၢာ်ဂီၤတၢ်ဆၢကတီၢ်ဘၣ်. ထံချိကလာ်ထီၣ်တဘျီဃီ အဝဲကတဲာ်ကတီၤထီၣ်ထံလူၤသၣ်လၢကသူထံအဂီၢ်လီၤ. ဝံၤဒီးအဝဲ

ကိးဃီၤ(Abe)ဒီးအပှၢ်မုၣ်ခံဂၤ ဖဲထံချိကိၢ်ကိၢ် အကပၤဝံၤ ခွံနံၣ်အဝဲသ့ၣ်ခံဂၤအခိၣ်သူလၢအဖု ရှဖါရါဃုာ်ဒီးအသံၣ်ချံကုလၢ အစုလၢအကဆှဲကဆှိဒီဖိနှၣ်လီၤ.(A be) တချုးအကတိၢ်ကွၤလ့ၣ်ဒံးဘၣ်နှၣ် အဝဲကမၢကမၣ်လၢအထံၣ်ဘၣ်သံၣ်သွါ,တၢ်စီၤနီၢ်ခိၣ်လၢပှၤဟ်ဆ့ကူဆ့ကၤ, ချူဆ့ၣ်နီၤတဖၣ်ဒီး အဝဲလဲၤထီးကွၢ်ဝဲလၢအစုနၢဖိတဖၣ်လၢအဃဲၤကို (စုနၢဖိလၢအဘ့ၣ်ဖိးဘၢအဃံ)တဖၣ်နှၣ်လီၤ. ဖဲတၢ်ခံးလီၤ (A be) ကက့ၤထီၣ်မံလီၤလၢတၢ်ပတိၢ်ခိၣ်အခါ အဝဲတထံၣ်လၢၤအလီၢ် ခူသ့ၣ်လၣ်အူတဖၣ်လၢၤဘၣ်. (စၢၤရါစူးကွံာ်အတၢ်နၣ်မိၣ်.) အဝဲထံၣ်ဘၣ်ခိၣ်သခၢၣ်လၢအကပၤာ် လီၢ်ဒါယၣ်လုးတဖၣ် အိၣ်လၢလၢပှဲၤပှဲၤဒီး အဝဲမံဘၣ်အသးလၢၤပုးတြူးနှၣ်လီၤ.

ပှဲၤထီၣ်၂နွံ၃နွံလံနၢ်သက့ စၢၤရါအိၣ်တဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စးဒံးဘၣ်. အဝဲကျဲးစၢးတၢ်မၤတၢ်ဒိၣ်မးအဃိ ပှၤပတြၢၤအီၤကိးဂၤဒဲးလီၤ. လၢတၢ်မၢအိၣ်ပှၤတခီအဝဲတမၢနၤ်ဆူၣ်ပှၤဘၣ်. ဘၣ်မနုၤအဃိလဲၣ်နှၣ် အဝဲမ့ၢ်ပှၤလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ကူၣ်သ့ တၢ်ထံၣ်စိတၢ်ကွၢ်စိတၢ်လၢအဒိၣ်အအါလီၤ.အဝဲသိၣ်လိ"ထီမ်"လၢကအဲၣ်ခုဖံးခုမၤဒီးထုးနၤ်အဝဲအသးလီၤ. အဝဲမၢ"ထီမ်"ဘိုကွ့ၤတြဲၤပဲတြီဖိ ဒ်အဝဲဘၣ်အသးအသိးလီၤ. ဝံၤ သ့ၣ်ဘၣ်ခိၣ်ဒီး သ့ၣ်လၢအအဲးထီၣ်အသးတဖၣ် အဝဲမၤတၢ်မၤပှဲၤက့ၤဝဲလီၤ. လၢဒၢးဖိအပူၤ လၢတၢ်ကိပူၤတကပၤစ့ၢ်ကီး အဝဲမၤကဆှဲကဆှိထီၣ်က့ၤဝဲလီၤ.

(A be)တဂၤ အတၢ်ထံၣ်တဆီတလဲဒံးဘၣ်အဃိ စၢၤရါထါနၤ်အီၤဆ့ကၤတဘ့ၣ်လီၤ. ဒ်သိးဆ့ကၤအလွဲၢ်ကထီၣ်အဂီၢ် အဝဲမၤနၤ်သ့ၣ်ဘ့ၣ်,သ့ၣ်ဂံၢ် မၤဘျဲးဝဲဝံၤစှၣ်နၤ်ဝဲအလွဲၢ်လီၤ.အဝဲဆးတၢ်ဃုာ်နၤ်ဝဲဒီးတၤဟိအဘ့ၣ်တၢ်တၢ်ဘံၣ်ဘံၣ် ဘၣ်အီၤမှာ်မှာ်နီၢ်နီၢ်လီၤ. အဝဲဆးနၤ်ဝဲခိၣ်ဖံးတၢ်ဘ့ၣ်, ခိၣ်ဖျိၣ်ကဝီၤကျိၤလၢတၢ်ဘ့ၣ်,ဝံၤ ဒုးကူဒုးသိးထီၣ်(A be)လီၤ. စၢၤရါအိၣ်ဒီးမဲာ်ထံကလၤတဘ့ၣ်လီၤ.အဝဲထွါကဆှိကွံာ်အမဲာ်ထံကလၤဝံၤ မၢ(A be)ကွၢ်လီၤအသးလၢမဲာ်ထံကလၤပူၤ တုၤအဝဲကွၢ်လီၤအသးဒီးကမၢကမၣ်ဝဲလီၤ.လၢအဝဲအသးသမူပူၤ တထံၣ်ဘၣ်အကစၢ်အဂီၤနီတဘျီဒံးဘၣ်အဃိ အဝဲကိးသိၣ်ထီၣ်ဝဲ"အိ..အဝဲအံၤ.မ့ၢ်ယဂီၤဧါ"နှၣ်လီၤ.

တဘျီတခိၣ် ဖဲလၢဂီၤခီအဆၢကတိၢ် စၢၤရါမၤကဲၤထီၣ်မှၣ်အူအခါ အဝဲဆိကမိၣ်ထီၣ်ဝဲ ဘၣ်မနုၤအဃိတၢ်လီၤဆီသ့ၣ်တဖၣ်အံၤကဲထီၣ်အသးလဲၣ်. ပှၤကွံာ်၁၄နံၣ်"ထီမ်"တဲဖျါထီၣ်အီၤလၢကဖျိအသးဒီးအီၤနၢ်သက့ အဝဲအဲၣ်ဘၣ်အဝၤ"ဒဲနယၢၣ်ကို့စတၢၣ်"အဃိ အဝဲဂ့ၢ်လိာ်ဝဲလီၤ. ထီမ်တခီအိၣ်ဃုာ်ဒီးနဲနံစံၣ်ဟဲးနံ(၁၂)နံၣ်ဝံၤ လၢတၢ်တမ့ၢ်လၢ်ဘၣ်အပူၤ နဲနံစံၣ်အီဘၣ်တၢ်နၢ်ထံ ကဲထီၣ်တၢ်စုၣ်ဒီးသံသဒၣ်ကွံာ်အီၤလီၤ. အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်လဲၤခီဖျိတၢ်အိၣ်မူလၢတဘျုးနံၣ်ဝံၤအလီၢ်ခံ ခဲအံၤ ထီမ်ဒီးစၢၤရါခံဂၤ ဃုာ်ဒီးဖိသၣ်သ့ၣ်တဖၣ် အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်

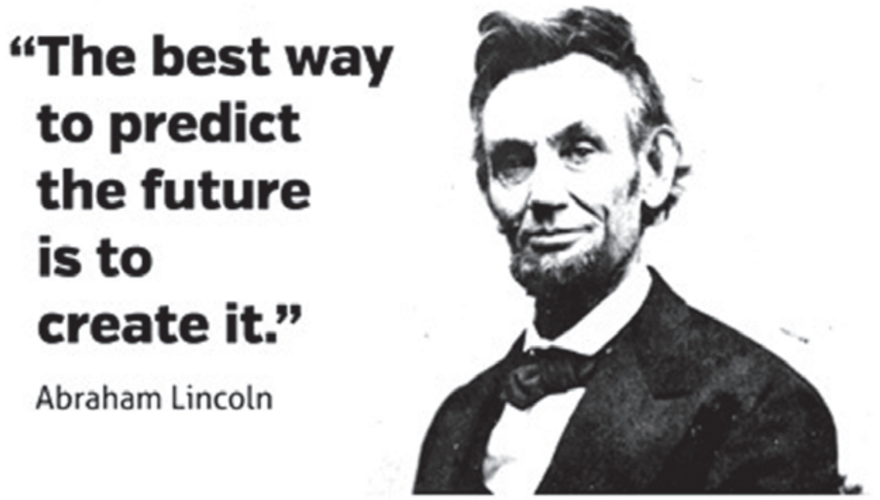

သူၣ်ထီၣ်ကဒီးတၢ်အိၣ်မူလၢခါဆူညါအဂီၢ်တမ့ၢ်ဘၣ်ဧါ. ဒဲမဲးဖိလၢအလဲၢ်အိၣ်ဝဲဒၣ်ထဲ(၁၈)ပှ့ၣ်နၢၣ်ဘၣ်လွဲၢ်ကနူၤဃု(စတုရန်း)ဝးတရံးအံၤ ပှၤနိၣ်ဂံၢ်အိၣ်ဝဲ(၈)ဂၤလီၤ.

ဟံၣ်အခိၣ်ဒုးသနၢ်က့ ဒံဝ့ၤဒံဝီၤဝဲလီၤ.အဝဲဆိကမိၣ်ထီၣ်ဝဲ ကဘၣ်သုးကျဲၤမၤဒံးဟံၣ်ဃီအတၢ်ဖံးတၢ်မၤဒံးနှၣ်လီၤ. ဖိသၣ်လၢမိၢ်ပၢ်တအိၣ်လၢၤတဖၣ်"ဒဲနံးစ်"အတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤစ့ၢ်ကီးအိၣ်ဒံးဝဲလီၤ. ဒ်လဲၣ်ဂ့ၤဂ့ၤ အဝဲအမူအဒါအိၣ်လၢကသူၣ်ထီၣ်ဒူၣ်ဖိထၢဖိခံဒူၣ် ကအိၣ်ဒီးတၢ်ဃူတၢ်ဖိးလၢအသးသမူဒီတစီၤအပူၤနှၣ်လီၤ. မ့တမ့ၢ် ဟံၣ်ပူၤဃီပူၤတၢ်သဘံၣ်သဘၣ်ကအိၣ်ထီၣ်ဝဲလီၤ. (A be)ဒီးအဒီပုၢ်ဝဲၢ်မုၣ်ခံဂၤ နၢ်ဟူညီနၢ်တ့ၢ်လံမိၢ်ယၢ်အဂ့ၢ် လၢတၢ်တဲပူအပူၤလံ.(တၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဃးခံခီယၢ်ဘး ကွၢ်လိာ်အမဲာ်တလီၤလိာ်အသးဘၣ်တဖၣ်နှၣ်လီၤ.)

လၢကျဲဒ်အံၤ ဖဲအခိၣ်ထံးတနွံနှၣ် စၢၤရါအသူၣ်ဘၣ်ကိၢ်သးဘၣ်ဂီၤအဒိၣ်အအါလၢ (A be)အဃိလီၤ. တၢ်လၢအဝဲတဲဝဲသ့ၣ်တဖၣ် ဒိကနၣ်ဝဲခဲလၢာ်ဘၣ်ဆၣ် အဝဲမ့ၢ်(ပှၤလၢတတဲဆၢဒီးတကနၣ်)ဘၣ်အစါနှၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲပိာ်မုၣ်ဘၢအိၣ် (ကိုၤနံၤကိၣ်ခ့း)အခါ အဝဲထံၣ်ဘၣ်ဝဲလၢအတၢ်ကွၢ်တၢ်အီၤနှၣ်လီၤ.(A be)ကွၢ်တၢ်တၢ်ဒီးစံးဝဲ,"လၢယသးသမူဒီတစီၤညါ (Johnny cake) ကမ့ၢ်တၢ်အိၣ်လၢယဘၣ်သးကတၢၢ်လီၤ."တဲဝဲဝံၤဒီးဟးထီၣ်ကွံာ်ဝဲသတူၢ်ကလာ်လီၤ. ဒ်အဝဲၢ်ခွါ"ဒဲနံးစ်"တဲဝဲအသိး (A be) မ့ၢ်ပှၤလၢပရ့ဘၣ်အီၤကိဒိၣ်မးလီၤ.

တၢ်အိၣ်သးဒ်သိးအံၤ မ့ၢ်တပၢၢ်ထီၣ်ဘၣ်ဒီး(A be)အံၤဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် ကဲထီၣ်ပှၤလၢအဒိၣ်အထီဘၣ်. အဝဲတအိၣ်ဘၣ်တၢ်အိၣ်လၢအိၣ်လၢအီဒီး အသးကပှၢ်ထီၣ်ဒၣ်ဒ်နှၣ်လီၤ. ခဲအံၤ အဝဲအိၣ်အ (Johnny cake) လၢအိၣ်လၢအီဝံၤ အမဲာ်ကွၢ်ဃီၤတၢ်ဆူအၣ်လူကသူ လၢတၢ်ဖိအိၣ်အီၤဖဲအမံယူၢ်ဒီး လၢအဖိခိၣ်တၢ်ဘှဲၣ်လီၤ (Pulty Colored) ကိၣ်ဆီဒံၣ်အလွဲၢ်ဂီၤတဖၣ်... ခဲအံၤအဝဲတအိၣ်ဂၢၢ်တပၢၢ်လၢၤဘၣ်. ခဲအံၤ (A be)ဟဲဘိၣ်ထီၣ်သိထီၣ်လံ.တအိၣ်ထုတရူၤလၢၤဘၣ်. အဝဲမၤလိသ့ထီၣ်နၤ်အသးလၢကတဲတၢ်လၢပျၢၤ ဒ်အပါဖိသၣ်ခါအသိးနှၣ်လီၤ. တၢ်ခဲလၢာ်အံၤ မ့ၢ်ဝဲစၢၤရါအတၢ်ဆီတလဲအီၤတမ့ၢ်ဘၣ်ဧါ..စၢၤရါအိၣ်ဆၢထၢၣ်လၢအဝဲအအိၣ်တကပၤလီၤ. ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါအီၤလၢတၢ်နံၤတၢ်အ့အပူၤ လီၤဆီဒၣ်တၢ်,တၢ်နံၤအသိၣ်လၢပှၤတနၢ်ပၢၢ်အီၤတဖၣ်လီၤ. မ့မ့ၢ်ထီမ်တခီ ဆိကမိၣ်ထီၣ်ဝဲလၢအဖိခွါအံၤ မ့ၢ်ပှၤလၢအိၣ်ဒီးတၢ်နၢ်နၤ်လီၤသးဒီး သူၣ်ဆူၣ်သးဂဲၤတဂၤလံနှၣ်လီၤ. စၢၤရါအတၢ်ကတိၤထီၣ်ဖျဲးဝဲ (A be)ဖိ မ့ၢ်ပှၤလၢအဘၣ်သူၣ်ဘၣ်သးအကစၢ်ဒၣ်ဝဲအတၢ်မၤလီၤနံၤသးတဖၣ်လီၤ. တဘျီတခိၣ် စၢၤရါဆိကမိၣ်ထီၣ်ဝဲ ယအဲၣ်(A be)ဒိၣ်နၤ်ဒံးယဖိမုၣ်ဖိခွါတဖၣ်လီၤ.နီၢ်နီၢ်တခီ တၢ်ဆိကမိၣ်ဒ်သိးအံၤတဖၣ် မ့ၢ်ဒၣ်သးအတၢ်သ့ၣ်ညါနှၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဒ်သိးအံၤတဖၣ် ကစၢ်ယွၤအမဲာ်ညါအဝဲတတဲဖျါထီၣ်ဝဲလၢ ပှၤမဲာ်ညါနီတဂၤဘၣ်. (A be) တမ့ၢ်ပှၤလၢသွံၣ်ထံးဖံးညၣ်တဘၣ်ဘူးဒီးအီၤဘၣ်နၢ်သက့,အဝဲအိၣ်မူအိၣ်ဒါလၢကဘၣ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲဝဲတမ့ၢ်ဘၣ်ဧါ..

(A be)အနီၢ်ဆံးဒံးအခါ ဘၣ်လဲၤထီၣ်ကို့လၢအစီၤစုၤယံၤဒီးဟံၣ် ၉မံးလာ်နှၣ်လီၤ.(A be)အနီၢ်ဒိၣ်ထီၣ်လံ. ဘၣ်မနုၤတမၤဟံၣ်အတၢ်မၤလၢကနၤ်ဘၣ်စ့တနံၤ(၃၀)စဲးအဂီၢ်လၢတၢ်အဲးဘုချံအဖံးဘၣ်လဲၣ်. ဘၣ်ဆၣ် အဝဲသ့ၣ်ထံၣ်ဘၣ်ဝဲလၢပှၤဟဲဆူ(A be)အအိၣ်ဒီး မၢအကွဲးလံာ်အဃိ အဝဲသ့ၣ်ဟံးနၤ်တၢ်လၤကပီၤနှၣ်လီၤ.(A be)တဂၤ တမၤရှဲပျိစၢၤတၢ်ဘၣ်အမဲာ်ညါ ကွၢ်ဒၣ်လံာ်ဧၤလဲၢ်ဧၤအဃိ အပၢ်ကိးဃါအီၤတၢ်ကတိၤလၢအစံးဝဲ,"(A be)နတဘၣ်ဟးဃုသ့ၣ်ညါတၢ်လၢတၢ်ကဆူးကတ့ၤဘၣ်.တဘၣ်အဲၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါတၢ်ခဲလၢာ်တဂ့ၤ."

တဘျီညါအံၤ စၢၤရါတနၢ်လီၤတဲစၢၤ (A be)အတၢ်နီတမံၤလၢၤဘၣ်. (A be) အဘူၣ်တိၢ်ဂ့ၤဒိၣ်မး မ့ၢ်လၢဖဲအနီၢ်ဆံးဒံးအခါ အဝဲမၤနၤ်တၢ်မၤလိလၢတၢ်တဲဖိတဖၣ်အပူၤအဃိ အဝဲမ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်လၢၤကို့နၢ်သက့ လၢအဘၣ်ဃးဒီးထီမ်နှၣ် အဝဲအိၣ်ဘှ့ၣ်အိၣ်ဘှိၣ်လၢတၢ်ကူၣ်သ့အပူၤလီၤ. ထီမ် မ့ၢ်ကလာ်ဘဲးဘီးတၢ်ထဲလဲၣ်ထဲလဲၣ်ဘၣ်ဆၣ် တဘျီညါအံၤ စၢၤ

ရၢ်အိၣ်ဘိုၣ် ပာ်မၤအသးဒ်အတသ့ၣ်ညါဝဲဘၣ်အသိးနှၣ်လီၤ.

(A be)ဟ့ၣ်လီၤအသးလၢတၢ်ဖးတၢ်မၤအပူၤ အါန့ၢ်ဒံးတၢ်အိၣ်လီၤ. ဖဲမ့ၢ်ဟါလီၤကတိၢ် ထဲၢ်တၢ်ဝံၤ တၢ်ပာ်အိၣ်ဘှံးကသ့ၣ်အဆၢကတိၢ်အဝဲဖးလံာ်လီၤ. အဝဲကဒိးလဲဖးလံာ်အဂီၢ် ကဘၣ်လဲၤဝဲတၢ်ဒ့ၣ်စၢၤဖးယံၤ လၢအအိၣ်(၁၇)မံးလာ်လၢအခိၣ်လီၤ. မ့ၢ်လံာ်လၢအဘၣ်ဃးဒီးသဲစးတၢ်ဘျၢတဖၣ်လီၤ. လံာ်လၢအငါဖးဝဲတဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ,(Robinson Crusoe,Pilgrim's Progress,Shakespeare,The Statutes of Indiana,Aesop's Fables)နှၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲငါဖးလံာ်အခါ မ့ၢ်လၢဘၣ်စိၣ်ဒီးမူခိၣ်ထံအဃိလၢ၃သိအတိၢ်ပူၤအဝဲတအိၣ်ဘှံးအိၣ်သါဘၣ်. မၤတၢ်လၢကလီးကွ့ၤလံာ်ပှ့ၤအဂီၢ်လီၤ.လၢအတၢ်အိၣ်မူအပူၤ အဝဲဘၣ်ပှ့ၤန့ၢ်ဝဲတၢ်ကတိၤလၢအမ့ၢ်, ထံဒၢကျိအမဲာ်ခွဲး,လၢစ့(၃၀)စဲးနှၣ်လီၤ.ဝံၤအဂၤတခါလၢအမ့ၢ်,"အဝဲကနာ်ဝဲလၢကဃုထံၣ်န့ၢ်ဘၣ်ထူအတြိၤ"လံာ်နှၣ်လီၤ. စးထိၣ်လၢအဝဲထံၣ်ဘၣ်တၢ်ကတိၤတဖျၢၣ် လၢအအိၣ်လၢလံာ်(Black stone) တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီလၢအအိၣ်လၢလံာ်ကဘျံးအခိၣ်ထံးတခါနှၣ်လံၤလံၤ အဝဲတအိၣ်ဘှံးအိၣ်သါဘၣ်ဒီး ကျဲးစၢးမၤလိလံာ်လီၤ.

အဝဲဖးလံာ်လၢမ့ၣ်အူပှ့ၣ်ကပၤ တုၤမုၢ်နၤယိာ်တစုလီၤ. လၢတၢ်နှၣ်အဃိ ထိမ်အ့ၣ်လိာ်ဒူအီၤလီၤ. တၢ်လၢစၤရါတဲဆၢအီၤတခီ"အဝဲကအိၣ်ဒ့ၣ်မစါဒ်နှၣ်တကွၢ်."အဝဲမၢ(A be)ဖးလံာ်တုၤအမံဘၣ်အသးလီၤ.(တုၤအဝဲမံဘၣ်အသးလၢသ့ၣ်ဘၣ်ခိၣ်နှၣ် အဝဲပိာ်မုၣ်ဒုးလုးထိၣ်အီၤယၣ်ကဖီလီဖိလီၤ.

ညီနၢ်(A be)မၤနိၣ်ဃာ်တၢ်ပနိၣ်(တၢ်ပနိၣ်ခူသူၣ်တဖၣ်)လၢသ့ၣ်ဘၣ်အလိၤဒီးဖးဝဲလီၤ. တုၤသ့ၣ်ဘၣ်ထိၣ်သူဒီး အဝဲမၤကဆှိကွ့ၤဝဲဝံၤ မၤကဒါကွ့ၤကဒီးဝဲအသိတဘျီလီၤ. အဝဲဖးလံာ်အဆၢကတိၢ် တၢ်လၢအဘၣ်သူၣ်ဘၣ် သးဝဲဒိၣ်မးတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ အဝဲမၤနိၣ်မၤဃါဝဲဒီး တုၤအဝဲမၤန့ၢ်စးခိနှၣ် ကွဲးကူကွ့ၤဝဲလၢစးခိလိၤလီၤ. ဖဲထိမ်ဒီးဖိသၣ်အဂၤတဖၣ်မံအခါ အဝဲရူးပှ့ၤစၤရါလၢလံာ်,ဖဲမ့ၣ်အူကပၤနှၣ်လီၤ.

ဝံၤအဝဲသံကွၢ်စၤရါလၢမ့ၢ်အဖးလံာ်ပံာ်ဧါ.ဂ့ၤဧါ.နနၢ်ပၢၢ်ဧါ.တၢ်ဒ်နှၣ်အသိးတဖၣ်လီၤ.အဝဲအိၣ်ဒီးအလုအလၢ်လၢအသံကွၢ်တၢ်ဒ်သိးအံၤအဃိ စၤရါသူၣ်မံသးမှာ်ဝဲဒိၣ်မးလီၤ. တၢ်လၢအဝဲတနၢ်ပၢၢ်ရှ့ဘၣ်အီၤတဖၣ် စၤရါစ့ၢ်ကီးရှဲပှ့ၤအီၤလီၤတၢ်လီၤဆဲးတမ့ၢ်ဘၣ်ဧါ.

စၤရါဒီး(Abe)ထိဘိကတိၤကသွံကဖးတၢ် ဒ်သိးပှၤသုတနၢ်ဟူတဂ့ၤလီၤ. တၢ်ကတိၤအသိၣ်တဖၣ်တနီၤ အိၣ်ဒီးအကမူၤကမၣ်အဃိ ဒ်သိး(A be)အသးသုတဟးဂီၤတဂ့ၤထိဘိအဝဲဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါဝဲလီၤ. ဖဲ၁၈၃၀နံၣ်ထိမ် အဒူၣ်ဖိထၢဖိလၢကဃုန့ၢ်ဟံၣ်အဒူၣ်အဒါလၢအဂ့ၤန့ၢ်ဒံးအအံၤအဂီၢ် အဝဲသ့ၣ်သုးအလီၢ်အကျဲဆူအမဲရကၤကလံၤစီး(Illinois)နှၣ်လီၤ.

လၢထိမ်ဒီးစၤရါကအိၣ်အဂီၢ် (A be)တ့စၢၤန့ၢ်အဝဲသ့ၣ်လၢဒၢးဖိတကဆူးလီၤ.လၢကတ့ထိၣ်ဝဲဒၢးအဂီၢ် (A be)မ့ၢ်တအိၣ် ကကဲထိၣ်တၢ်ကီတၢ်ခဲလီၤနှၣ် စၤရါဆိကမိၣ်ကီၢ်ဂီၤဝဲလီၤ.(A be)လၢအသးအိၣ်၂၂နံၣ် ဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တၢ်မၤဒ်အမ့ၢ်စရ့တဂၤအသိး ဖဲ(New Salem) အကပၤ (Denton Offuts)ကျးဖိတဖျၢၣ်အပူၤလီၤ. အါန့ၢ်အန့ၢ် စၤရါမၤန့ၢ်အီၤတသ့နီတမံၤဘၣ်. အစှၤကတၢၢ် ဒ်သိး(A Be)ကမၤလိဘၣ်တၢ်အဂီၢ် စၤရါဘၣ်ထိဒါ(ထိမ်)နှၣ်လီၤ.အဝဲဖးလံာ်ကတိၢ် ဒ်သိးအသးကဂၢၢ်အဂီၢ် အဝဲရဲၣ်ကျဲၤကတီၤန့ၢ်ဝဲမဲးဒၢးဖိတဖျၢၣ်.. မၤဝဲန့ၢ်သ့ထဲဒ့ၣ်အံၤလီၤသၢၣ်. ဖဲလၢအစးသိနှၣ် (A be)ဟဲတုၤခဲအံၤခဲအံၤလီၤ. လၢခံ မ့ၢ်လၢအဝဲကကဲထိၣ်ဘၣ်စံၣ်ညီၣ်ကွီၢ်တဂၤအဃိ အဝဲဟဲတုၤဆူ(Goose Nest Prairie)၂နံၣ်မးတဘျီလီၤ. ဖဲအဝဲပိာ်မုၣ်ထံၣ်လိာ်ကွ့ၤအသးဒီးအီၤနှၣ် လၢစၤရါအတၢ်ထံၣ်အပူၤ လီၤဂာ်ဘၣ်အီၤ ဒ်(A be) မ့ၢ်ပှၤလၢအတၢ်ထံၣ် အတၢ်မုၢ်လၢ်ကွၢ်စိဒိၣ်ထိၣ်ဝဲနှၣ်လီၤ. မ့မ့ၢ်ပှၤအဂၤတဖၣ် လီၤဂာ်ဘၣ်အီၤဒ်ပဲချံလၢအအိၣ်လၢစဲာ်ပူၤအသိးလီၤ.(တၢ်တလီၤဆီ,တဆီတလဲ)ဘၣ်. ညီနၢ်(A be)တဲပှ့းအီၤလၢအဝဲအတၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ဘျၢတဖၣ်အဂ့ၢ်လီၤ. တုၤတၢ်ဆၢကတိၢ်ယံာ်ထိၣ်ဒီး (A be)တဲပှ့းအီၤလၢ အဝဲကဘၣ်သုးလီၢ်သုးကျဲဆူပှၤလၢအဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးတၢ်တဂၤအိၣ် ကီၢ်စဲၣ်အလီၢ်ဒီးအဝဲကဒိးတ့ဒိးဖှိၣ်အသးဒီး MaryTodd အဂ့ၢ်နှၣ်လီၤ.

ဖဲ၁၈၅၁နံၣ်အလၢာ်နှၣ်"ထိမ်"စူးကွံာ်အသးဒီး (A be)ထံၣ်ဘၣ်ဝဲလၢစၤရါအသးသဟိၣ်လီၤစၢ်ဝဲဒိၣ်မးနှၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲပိာ်မုၣ်နၢ်ဟူလၢ(A be)ကဘၣ်လဲၤဆူ (Charleston) လၢကဘၣ်ကတိၤဂ့ၢ်လိာ်တၢ်ဒီး (Stephen A .Douglas) ၄ဘျီတဘျီနှၣ် အဝဲပိာ်မုၣ်တအဲးထိၣ်အထးခိၣ်နီတဘိဘၣ်. ဒီးလဲၤပိာ်ဝဲအခံတဘျီဃီလီၤ. စၤရါအတၢ်ဆိကမိၣ်အပူၤ ဘၣ်သးမံဒ့ၣ်ထဲ ဘၣ်ကွၢ်ဃီၤ(A be)ဧိၤနှၣ်လီၤ.အဝဲမ့ၢ်စ့ၢ်ကီး ပှၤတဂၤလၢပှၤဂီၢ်မုၢ်အကျါလီၤ.(လၢကျဲမုၢ်ခိၣ်နှၣ် ပှၤသုးဖိတဖၣ်ခီဂာ်ကျဲ တွံၢ်ဃုာ်ကသ့ၣ်လ့ၣ်ဖးဒိၣ်တခိၣ်ဒီးကျိၢ်ဖါတဖၣ်လီၤ. ပှၤပိာ်ခွါ ၃ဂၤရဲၣ်လီၤအသး အိၣ်ဒီးတၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါအလံာ်ကွ့လၢအမ့ၢ်ဝဲ,"(A be)အတိအလိၤလီၤ. ပှၤလၢအကတဲာ်ကတိၤကသ့ၣ်လ့ၣ် ပှၤနိလ့ၣ်ဖိ ပှၤလၢအနၢၤတၢၤမုၢ်ဃၢ်"လီၤ. တၢ်တဖၣ်အံၤနှၣ် မ့ၢ်အဝဲပိာ်မုၣ်အံၤအဂီၢ်လီၤသၢၣ်. ခဲအံၤ(A be)ဟဲဒီးကသ့ၣ်လ့ၣ်သူကတြွၣ်ဒီး ပှၤခိးအသးသမူအိၣ်လၢအစုစ့ၣ်စုထွဲခံကပၤလၢာ်လီၤ. တၢ်တဖၣ်အံၤ မ့ၢ်အဝဲပိာ်မုၣ်အ(A be)အဂီၢ်လီၤဧါ.

ဒ်သိး(A be)သုတထံၣ်အီၤတဂ့ၤအဂီၢ် အဝဲဟ်သဒၢအသးလၢပှၤအကဆူးပူၤနာ်သက့ (A be)ထံၣ်ချူးအီၤလီၤ. အဝဲဟ်တှာ်လ့ၣ်ကသ့ၣ်လၢပှၤဂီၢ်မုၢ်အမဲာ်ညါဒီး လဲၤဃီၤလီၤလီၤဆူအဝဲပိာ်မုၣ်အအိၣ်ဒီး ဖိးဟုအီၤ ဒီးဟ့ၣ်အီၤလၢ တၢ်လၤကပီၤအတၢ်နၢမူနှၣ်လီၤ. အဝဲအံၤမး မ့ၢ်အဝဲပိာ်မုၣ်အ(A be)လီၤ.

အဝဲပိာ်မုၣ်တမ့ၢ်ပှၤတဂၤလၢအသးပှာ်ညီညီဖိဘၣ်. နာ်သက့ဖဲ(A be) ဘၣ်တၢ်ဃုထၢထိၣ်အီၤလၢကီၢ်ခိၣ်အဆၢကတိၢ် အဝဲပိာ်မုၣ်ဟိၣ် အမဲာ်ထံယွၤလီၤထဲတဂၤဧိၤ မတၤတဂၤမးတသ့ၣ်ညါထွဲဘၣ်. တချူး (A be) လဲၤဆူဝီရှၣ်တၢၣ် ဖဲ၁၈၆၁နံၣ် တၢ်ဂံၢ်အကတိၢ်နှၣ် အဝဲဟဲခီဂာ်ကီၢ်စဲၣ်တဖၣ်လၢကပံာ်ကျါ, ဘှၣ်ပစီၤကျါ လၢကဟဲဆၢဂ့ၤဟံးစုကွၢ်မဲာ်အီၤအဂီၢ်လီၤ. အဝဲဟဲစိာ်ဃုာ်ဒီး (Alpaca) တၢ်ဟ့ၣ်လၢအဃံလၤ မ့ၢ်ဆ့ကၤလၢတၢ်တံာ်ဃာ်ဝဲဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်ဘၣ်နှၣ်လီၤ.(A be)ကွ့ၤပူၤဝံၤအလိၢ်ခံ အဝဲပိာ်မုၣ်ထုးထိၣ်ကွၢ်အတၢ်ဟ့ၣ်ခဲအံၤခဲအံၤ ကၤထိၣ်ကွၢ်ဝဲဒီးအသူၣ်မံသးမှာ်ဝဲဒိၣ်မးလီၤ.

(A be)ဖျါလီၤဂာ်လၢအလီၤဘှံးလီၤတီၤဒိၣ်မးနာ်သက့ တၢ်လၢကဘၣ်တဲအိၣ်သကိးအါမးလီၤ.အဝဲသ့ၣ်ကတိၤသကိးတၢ်ကျၢၤသူၣ်ကျၢၤသးလီၤ. တဘျီတခီၣ် လၢတၢ်အိၣ်သကိးအပူၤ တၢ်ဘှ့ၣ်တၢ်ဘိုၣ်နာ်သက့ အဝဲပိာ်မုၣ်ဆိကမိၣ်ဝဲလၢ တဂၤဒီးတဂၤအသးကံၢ်ပူၤ အတၢ်ကတိၤတဖၣ်ဆဲးကျိးလိာ်အသးလီၤ.(A be) ဟ့ၣ်အီၤလၢတၢ်လီၤဖးအတၢ်နၢမူဒီးတဲအီၤလၢ တယံာ်ဘၣ်ကထံၣ်လိာ်ကွ့ၤအသးနာ်သက့ လၢအဝဲပိာ်မုၣ်အသးပူၤသ့ၣ်ညါဝဲလၢတမ့ၢ်ကထံၣ်ဘၣ်ကွ့ၤ(A be)နီတဘျီလၢၤဘၣ်.

ပူၤကွံာ်(၄)နံၣ်,ပှၤတဂၤဟဲဆူအဝဲပိာ်မုၣ်အအိၣ်ဒီး တဲဘၣ်အီၤလၢ(Abe)တအိၣ်လၢၤဘၣ်အဂ့ၢ်လီၤ. လၢတၢ်ကစိၣ်အပူၤ ပာ်ဖျါထိၣ်(Abe)အတၢ်ကွဲးစံးထိၣ်ပတြၢၤအမိၢ်အဂ့ၢ်ဖးထိတယုၢ်လီၤ. ပှၤတနီၤဟဲဒီးသံကွၢ်ဝဲ ပိာ်ခွါဖိတဂၤအဂ့ၢ်တၢ်ကဲထိၣ်အသးဒ်လဲၣ်လီၤ. အဝဲကစံးဆၢဝဲအဂီၢ် တၢ်ကီဘၣ်အီၤဒိၣ်မး စံးဆၢဝဲသ့ဒၣ်ထဲ"A be"မ့ၢ်ပိာ်ခွါဖိလၢအနၢ်လီၤတဂၤလီၤ. အဝဲပိာ်မုၣ်စံးဝဲ,"ထိဘိအဝဲမ့ၢ်ပှၤတဂၤလၢအဒိကနၣ်ယကလုၢ်ဒီး ဂ့ၤလၢယဖိခိၣ်လီၤ. မ့ၢ်ပှၤလၢလူၤဘၣ်မိၢ်ပၢ်အသးလီၤ" အဝဲတဲဖျါထိၣ်ကဒီးဝဲဒ်နှၣ်လီၤ.

"အဝဲအသးဒီးယသးနှၣ် ဘၣ်ထွဲဘၣ်ဃးလိာ်အသး ဒီးဟ့ၣ်ခီဟ့ၣ်နီၤလိာ်အသးလီၤ.""လၢယဖိခိၣ်(A be)မ့ၢ်ပှၤလၢအအဲၣ်ယၤလၢတၢ်အဲၣ်နီၢ်နီၢ်ဒီးအိၣ်မူဝဲနှၣ်လီၤ."လၢ(၄)နံၣ်အတိၢ်ပူၤ အဝဲဆိကမိၣ်ထိၣ်ဒ့ၣ် (A be)ဖဲဟါခီအဝဲဆ့ၣ်နီၤအဆၢကတိၢ်နှၣ်လီၤ. ဒ်မိၢ်တဂၤအသိး အဝဲတထံၣ်အီၤဒ်ကီၢ်ခိၣ်တဂၤအသိးဘၣ်. လီၤဂာ်ဒ်ပှၤသးဝံၣ်တၢ်လၢအစံးဝဲ,"ပၢ်အၤဘြၤဟၣ်ဧၢ,ပဟဲလံ..ပှၤသၢကလိၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဂံၢ်ဆူၣ်လီၤ." အဝဲပိာ်မုၣ်သ့ၣ်နိၣ်ထိၣ်အီၤ ဒ်ဖိသၣ်ပိာ်ခွါဖိတဂၤလၢအဝဲဘၢဒုးအိၣ်အီၤ (Johnny cake), ထါန့ၢ်အီၤဆ့ကၤ, ဒုးလုးအီၤလၢယၣ်လုး, ဖဲအမံဘၣ်အသးလၢလံာ်ပူၣ်အဖီခိၣ်အခါ အဝဲပိာ်မုၣ်မၤကလၢၤအီၤ ဒ်သိးအသုတဘၣ်တၢ်ခုၣ်တဂ့ၤနှၣ်လီၤ.

လၢ–မုာ်တြိၤဖီလ့လ့ၣ်

တၢ်လီၤမၢ်ဘၣ်ယၤတမံၤလၢယဆၢထံၣ်ဘၣ်ဆၣ် တမ့ၢ်တၢ်လၢယကြၢးထံၣ်ဘၣ်ဧါ

ဒ်တၢ်ဂ့ၢ်ခိဉ်တီအါဝဲအသိး ကွၢ်တၢ်ခဲလၢာ်လဲၤပူၤကွံာ်ဒီး တၢ်ခဲလၢာ်ကဲလၢအသိလံ.တၢ်အသိတဖဉ် တမ့ၢ်တၢ်ဂ့ၤခဲလၢာ်စ့ၢ်ကီးဘၣ်. မ်တမံၤလၢအမ့ၢ်တၢ်အသိအဃိ ပှၤဘၣ်သူၣ်ဘၣ်သးအီၤဒံးန့ၣ်လီၤ. ယသးအိၣ်ပာ်ဖျါတၢ်လီၤမၢ်ဘၣ်ယၤတမံၤန့ၣ် မ့ၢ်တၢ်ဘၣ်ဃးဒီးပပှၤကလုာ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၤ ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ကူတၢ်သိးလီၤ. လၢပှၤတကလုာ်အကၢ့်အဂီၤကပှဲၤထိဉ် ကလီၤဂာ်ဒီးပှၤတကလုာ်အသိးန့ၣ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၤလၢတၢ်ကူတၢ်သိးန့ၣ် မ့ၢ်တၢ်မၤပှဲၤထိဉ်ပှၤတကလုာ်အကၢ့်အဂီၤတမံၤအဃိမ့ၢ်တၢ်အကါဒိဉ်လၢပသုတသါပှ့ၤနိဉ်အီၤဒီး မၤလီၤမၢ်အီၤတဂ့ၤန့ၣ် မ့ၢ်ပကြၢးဆိကမိဉ်သကိးအဂ့ၢ်ဒ်လဲဉ်. မ့ၢ်ပကြၢးဆိကမိဉ်လၢ ပကဘၣ်ဟ့ဉ်တၢ်ပျဲလၢပကဘၣ်မၤလီၤမၢ်န့ၣ်ဧါ. တဘျီယဖးဘၣ်လၢကွဲၤကလုာ်တၢ်ကွဲးကစဲးကစီးအပူၤတဲဖျါဝဲလၢ ကညီမုၣ်တဖဉ် ကူသိးထိဉ်ပှၤအတၢ်ကူတၢ်သိးတၢ်ဆဲးတၢ်လၤအံၤ တမ့ၢ်သါထံဉ်ကမၣ်သါပှၤကလုာ်မုၣ်တဖဉ်ဘၣ်. သါတူၢ်လိာ်သ့ ခီဖျိစီၤတၢ်လဲၤထိဉ်လဲၤထီအဃိ မ်တမံၤ သါပှၤကလုာ်မုၣ်မ့ၢ်ကူသိးပှၤဂၤအတၢ်ဆဲးတၢ်လၤဒီး မ့ၢ်သါပှ့ၤနိဉ်အကစၢ်အတၢ်ဆဲးတၢ်လၤကူသိးဒီး ကမ့ၢ်တၢ်လီၤမၢ်တမံၤလၢသါပှၤကလုာ်အသိးအကျါလီၤ. အတၢ်ကွဲးပာ်ဖျါတဘီအံၤ ယဲစ့ၢ်ကီး ယတၢ်ထံဉ်မ့ၢ်တမံၤဃိဒီးတၢ်ကူတၢ်သိးဆဲးလၤအံၤ ယၤတဂၤ ယပလၢၢ်ဘၣ်လၢ ပကညီကလုာ်အကူအသိးအံၤအလၤကပီၤအသူးအသ့ၣ်ဒိဉ်ကတၢၢ်လၢဟိဉ်ခိဉ်ချၢ ပှၤကလုာ်ကီးကလုာ်ဒဲး အတၢ်ကူသိးဆဲးလၤအကျါလီၤ. အဃိ ပတၢ်ဆဲးလၤသူးသ့ၣ်အံၤ ပတဂ့ၤမၤလီၤမၢ်အီၤဘၣ်. ပကြၢးဆီးကါအီၤဂ့ၤထိဉ်ဒိဉ်ထိဉ်တခီလီၤ. ပကညီဖိအတၢ် ကညီဖိအတၢ်ကူတၢ်ကၤန့ၣ် ပှၤကလုာ်ဖဲလဲၣ်တကလုာ်ဒၣ်လဲာ် တုၤအကူသိးထိဉ်ဝဲန့ၣ်ဖျါဖိးမဲာ်ဖိးနါဒီး လီၤအဲၣ်လီၤကွံ ဒံးသိးကညီဖိကူသိးအသိးလီၤ. အဂၤတမံၤ ကလုာ်ဂၤတုၤအကူသိးထိဉ်ကညီဖိကူသိးလံန့ၣ် လီၤဂာ်ဒီးကညီဖိတဂၤလီၤ.လၢတၢ်ပာ်သူၣ်ပာ်သး, လၢတၢ်ဆိကမိဉ်ဆိကမး,လၢတၢ်ဒိသူၣ်ဒိသးတၢ်ခဲလၢာ်န့ၣ် အိၣ်လၢတၢ်အဒိၣ်စိလီၤ.အဝဲအံၤ မ့ၢ်ကူသိးဆဲးလၤအတၢ်ဒိၣ်စိလုာ်ဘၢအတၢ်နှၢ်သါလၢပကဘၣ်ပၢၤဃာ်အီၤအဂီၢ်န့ၣ် အလီၢ်အိၣ်သပှၢ်ကတၢၢ်လီၤ. မ့ၢ်ဘၣ်ဟ့ၣ်အဒိလၢယနီၢ်ကစၢ်ယဒိၣ်တၢ်လီၤပိာ်ခွါကစီဒီဘၣ်ဆၣ် တုၤယကူသိးတၢ်ကူတၢ်ကၤအဂၤဒိတၢ်ဂီၤဒီးယကူသိးကညီကူကၤယဒိတၢ်ဂီၤတုၤယကွ့ၤကွၢ်ကဒါဒီးထိဉ်သတြီၤကွၢ်န့ၣ်အဂ့ၤကတၢၢ်လၢယဟ့ၣ်လီၤယကစၢ်အမးန့ၣ် မ့ၢ်ဒၣ်တၢ်ဂီၤလၢယကူသိးကညီကူသိးဆဲးလၤဧိၤန့ၣ်လီၤ. အဂၤတမံၤ ဖဲပဟံၣ်ဖိဃီဖိပဒိသကိးတၢ်ဂီၤလၢကညီကူသိးန့ၣ် တၢ်ဂီၤအံၤယကွၢ်ကွ့ၤတဘျဲကွၢ်နီၣ်တဘျီဘၣ်. မ့ၢ်လၢအဂ့ၤလီၤဆီဒိၣ်မးအဃိလီၤ.မ့မ့ၢ်ဒံးန့ၣ်ဒီး ပှၤမံၤဟူသၣ်ဖျါလၢအဒိၣ်တၢ်ဂ့ၤတဖဉ် မ့ၢ်ကူသိးဝဲပတဲအလိၢ်အိၣ်ဒံးဧါတမ့ၢ်ကအိၣ်လၢၤဘၣ်ပစံးသ့လီၤ.ဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ဂ့ၢ်အံၤ ယကမၢ်ထိဉ်တ့ၢ်လၢယပှၤက လုာ်မုၣ်လၢဒူပျာ်ယာ်တခီတဂၤလၢကူသိးဆဲးလၤတမံၤဒံးအံၤလီၤ. ဖဲပအိၣ်လၢကိၢ်ဖၣ်ပူၣ်တခီကိၢ်ဆၣ်အိၣ်ဝဲသၢဘ့ၣ် ကိၢ်ဆၣ်တဘ့ၣ်ဒီးတဘ့ၣ်ကူသိးဝဲဆ့ဝါလၢအမ့ၢ်မုၣ်ကနီၤအတၢ်ကူကၤဆဲးလၤလီၤဆီဒီးတဒံးသိးလိာ်သးဘၣ်. ဒွဲၣ်လိကိၢ်ဆၣ်ထါဝဲတမံၤ, လူၤသီကိၢ်ဆၣ်ထါဝဲတမံၤ,ဘုသိၣ်ကိၢ်ဆၣ်ထါဝဲတမံၤ ဘၣ်ဆၣ်မ့ၢ်ဆ့ဝါဒ်သိးသိးလီၤ.အိၣ်ဒၣ်ကယၢကယဲအါထိဉ်ဝဲဒၣ်ဧိၤလီၤ. တၢ်လၢယကွၢ်ဖိးမဲာ်ဖိးနါဒီးတမၤတံာ်တာ်ယမဲာ်န့ၣ် မ့ၢ်ဒၣ်ယကိၢ်ဆၣ်ဒၣ်ယဲလူၤသီကိၢ်ဆၣ်ထါဝဲဆ့မိၢ်ဝါဖိတကလုာ်ဧိၤလီၤ. တုၤမုၣ်ဖိတဖဉ်ကူထိဉ်ကၤထိဉ်ဝဲန့ၣ် တဂၤလၢအတၢ်ဃံတၢ်လၤဒၣ်ဝဲ ဖျါဆဲးကိးဂၤဒဲးလီၤ. ဘၣ်ဆၣ် မ့မ့ၢ်မုၣ်ဖိလၢအစုဒုၣ်ပှဲၤခိၣ်ဒုၣ်ပှဲၤဖံးပှဲၤညဉ်ပှဲၤတဖဉ် မ့ၢ်ကူထိဉ်သိးထိဉ်ဝဲဒ ယူၢ်လီၤကစီၤထိးပှူၤထံလီၤ. တၢ်တဲအလိၢ်တအိၣ်လၢၤဘၣ်အဃိ ဒ်ယတဲအသိး ယထံဉ်မုၣ်ဖိလၢဒူပျာ်ယာ်တဂၤ ယကွၢ်အဒိၣ်တၢ်ယဆိကမိဉ်ထိဉ် အဝဲမ့ၢ်ကူသိးထိဉ်လူၤသီခိဉ်အဆ့မိၢ်ဝါဒ ကလီၤဆီန့ၢ်အကူသိးဝဲခဲအံၤတကၢ့်လီၤ.

အဃိယတဲအီၤ,ယမ့ၢ်ဟဲကွ့ၤလၢယသဝီ ယကဆှၢန့ၢ်အီၤဆ့မိၢ်ဝါဖိလၢလူၤသီခိဉ်ယတဲဝံၤဒီး ယတဆိကမိဉ်အဂ့ၢ်ထဲန့ၢ်ဘၣ်. တယံာ်ဘၣ် ယဟဲကွ့ၤဘၣ်လၢယသဝီဒီး ယသံကွၢ်ယတခွါမုၣ်တဂၤ မ့ၢ်နဆ့မိၢ်ဝါအသိသိဖိအိၣ်တဘ့ၣ်ဘ့ၣ်ဧါ.အဝဲစံးဆၢယၤလၢတအိၣ်အိၣ်ဒၣ်အလိၢ်လံၤလၢသါကူကၤတ့ၢ်ဒီး ယတပာ်သးလၢယတမၢအထါဝဲစ့ၢ်ကီးဘၣ်. ယဆိကမိဉ် မ့ၢ်တအိၣ်ဒီးဝံၤကီလီၤ သနာ်က့ ယတၢ်ဘၣ်သးဆှၢန့ၢ်ယသကိးမုၣ်ဒ စဲထိဒၣ်လၢယသးလီၤ. ဒီးတၢ်ဆၢကတီၢ်လဲၤတ့ၢ်တဘျုးနံၣ်ဒီး ယတၢ်သးစဲတဖဉ် လီၤကယးကယီကယီဘၣ်ဆၣ် ဘၣ်တီၤလၢယသကိးမုၣ်အံၤ ဟဲတုၤဆူပဟိၣ်ကဝီၤဒီးအဝဲသံကွၢ်ယၤ ဒီးလိၢ်ခံပထံၣ်လိာ်ပသး ပတဲသကိးတၢ်ဂ့ၢ်ဆူအံၤဆူနၣ်ဒီး ပသံကွၢ်သံဒိးဘၣ်ထွဲပသကိးအဂၤတဖဉ် အဂ့ၢ်တဂၤဝံၤတဂၤ အဝဲကွၢ်ထိဉ်ယမဲာ်ဂ့ၤဂ့ၤဒီးတဲဖျါထိဉ်ဝဲ, “ကိ့ဒိဉ်…နကဆှၢန့ၢ်ယၤဆ့မိၢ်ဝါတမ့ၢ်ဘၣ်ဧါ.ယခီးကွၢ်လၢ်ညါဒၢး..”ယဲတခီဒ်ယမ့ၢ်ပှၤကမၢ်အိၣ်ပှၤအသိး ယတဲက့ၤမနုၤမးတဘၣ်.ယတအၢၣ်လီၤယတၢ်ကမၣ်ဘၣ်. ယတဲလၢယကျဲးစၢးဃုဒါခီ မ့ၢ်လၢတအိၣ်အဃိ အဝဲစ့ၢ်ကီး မ့ၢ်ဒၣ်အဒုးသ့ၣ်နိၣ်ထိဉ်က့ၤယၤလၢယကမၢ်အိၣ်ဒီးအီၤလၢယအၢၣ်လီၤတ့ၢ်အီၤအဃိလီၤ. နီၢ်နီၢ်ဒ ဒ်ယအၢၣ်လီၤကွၢ်အီၤအသိး ယမ့ၢ်ဆှၢန့ၢ်အီၤဒ တမ့ၢ်ကဒုးသ့ၣ်နိၣ်ထိဉ်က့ၤယၤဖဲပထံၣ်လိာ်သးကတီၢ်ဘၣ်. ကစံးဘျုးယၤတခီလီၤ.

တၢ်လၢယအဲၣ်ဒီးစံးတခီ မ့ၢ်တၢ်တပာ်ကဲတပာ်လုၢ်ပာ်ပှ့ၤပတၢ်ဆဲးတၢ်လၤ ဒ်ပထးခိၣ်စံးတၢ်အသိးဘၣ်. ပထးခိၣ်စံးလၢတၢ်ကူတၢ်သိး မ့ၢ်ပပှၤကလုာ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၤဖးဒိၣ်ပတကြၢးမၤလီၤမၢ်ဘၣ်. ပကဘၣ်မၤဖျါထိဉ်မၤဂ့ၤထိဉ် ပတဲပတမၤအဃိ လီၤမၢ်သဒၣ်ပှၤကလၢာ်လီၤ.

ဖဲယဖိသၣ်ပနီၢ်ဆံး ယထံၣ်ဘၣ်လူၤသီကိၢ်ဆၣ်ဒီတဘ့ၣ်ဃာ်ဃာ် တၢ်အိၣ်ဒၣ်ဆ့မိၢ်ဝါလီၤ. ခဲအံၤတၢ်လီၢ်အဂၤ ယတဲတဘၣ်လၢၤဘၣ်. မ့မ့ၢ်လူၤသီခိၣ် လၢတဘျီ ဒ်ယတဲတ့ၢ်အသိးဝါတဘ့ၣ်ဝါကီ ၂ဘ့ၣ်ဒဲး လီၤဂာ်ထဲထိဉ်လဲၤဝါခဲလၢာ်လီၤ.တၢ်လၢထိဉ်လဲၤဝါန့ၣ် မ့ၢ်ထိဉ်လၢအသူၣ်ဂ့ၤသးဝါ,သးကဆှိကတၢၢ်တကလုာ်လၢအဆူၣ်အဒံးဝါအဃိလီသၢဉ်. အဆူၣ်အဒံးမ့ၢ်သူထိဉ်တခီ ယဆိကမိဉ်ထိဉ်လဲၤဝါအံၤစ့ၢ်ကီး အတၢ်ပာ်သူၣ်ပာ်သးကဆီတလဲသ့ၣ်သ့ၣ်လီၤ. တၢ်လီၤမၢ်အံၤ တမ့ၢ်တၢ်ဆၢကတီၢ်အါလၢ်ကဲၣ်ဆီးဘၣ်. ကမ့ၢ်ဖဲအနံၣ်ခံဆံဒီးသၢဆံအဘၢၣ်ကဝီၤအပူၤအတ့ၤလီၤ.

ပဟိၣ်ကဝီၤန့ၣ် အိၣ်ဘၣ်လၢတၢ်ဒုးဆူၣ်အါအပူၤအဃိ ဖဲပဖိသၣ်ကတီၢ် ပှၤထိဉ်သကိးခုးမ့ၢ်ဂ့ၤ,ကူးသကိးဘုမ့ၢ်ဂ့ၤ,ကျိသကိးနိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ လၢခုးပူၤစံၢ်ပူၤန့ၣ်မၤပှဲၤအသးလၢဆ့မိၢ်ဝါကဖိလီဖိတဖဉ်လီၤ. မ့ၢ်လၢပှၤကူပှၤကၤတၢ်ဝါအဃိ ဒုၣ်ဒါပဃီၤသုးတဖဉ် ကွၢ်စိဖျါဝဲယံၤဒီး ဒ်ဒုၣ်ဒါပဃီၤသုးအကျိဖးဒိဉ် ဒ်အမ့ၢ် ၈၁.ကကမ့ၢ်ဂ့ၤ,၇၅.ကကမ့ၢ်ဂ့ၤ,၁၂၀.ကကမ့ၢ်ဂ့ၤ တၢ်ကလုာ်လီၤလၢအခိဉ်တဘျီဃီ ကျိဒိဉ်တဖဉ်ဟးထိဉ်သတြူးလီၤ.တဘျီဃီ ဆီဖါလ့ၢ်မူတဖဉ် ပြၢလၢဒုၣ်ဒါခးကျိသိဉ်အဃိလီၤ.

ကျိသိၣ်ဘှၣ် ဆီဖါလ့ၢ်မူဟဲကွၤဖှိၣ်ဒၣ်တၢ်လီၤ. တကးဘၣ် တၢ်ဒုးတၢ်ယၤပူၤ ပှၤဘၣ်လဲၤဝံၤဆှၢမ့ၤဘိၣ်လၢသုးအိၣ်တၢ်မဲာ်ညါတဖၣ်အဂီၢ် ဆ့မိၢ်ဝါဖိတဖၣ် တမ့ၢ်ထဲဖိမ့ၤဘိၣ်မ့ၤဧိၤဘၣ်. ဖိမ့ၤဘိၣ်မ့ၤမ့ၢ်ဝံၤ ပိာ်ခွါတဖၣ်ဝံၤထိၣ်မ့ၤဘိၣ် ခါထိၣ်အခိၣ်အသိး ဆ့မိၢ်ဝါခါပိာ်ပှၤခံကွဲးကွဲး ပှၤလဲၤတုၤအဝဲလဲၤတုၤ ပှၤဟဲကွၤတုၤအဝဲဟဲကွၤတုၤတကးဘၣ် ဖဲကျိပိၢ်ထိၣ် ကျိချံဆံၣ်လံလါကျါပှၤသုးသီဖိတဂၤအကျိအိၣ်တ့ၢ် ဆ့မိၢ်ဝါဖိဘျုးထိၣ်လၢအဖံဘၣ်ခိၣ် ဟဲကွၤဟ့ၣ်ကွၤအကစၢ်အိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. တၢ်အံၤ တမ့ၢ်တၢ်ကွဲးဂ့ၤတခူထိၣ်ယပှၤကလုာ်မ့ၣ်ဧိၤဘၣ်. မ့ၢ်တၢ်နီၢ်ကီၢ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်တၢ်တဒူတကလုာ်အီၤနီတဂၤလၢအကူအသိးဆ့ဝါအဃိ ဒုၣ်ဒါပယီၤသုးကထံၣ်စိအီၤ,ကခးအီၤ, ကဘၣ်ဃုာ်ဒီးပှၤနိတစုဘၣ်. ကူကၤဒၣ်ဝဲလၢတၢ်သူၣ်ဒူသးဒူအပူၤ ဒီးမိၢ်ပၢ်ဖံဖုပုၢ်ဝဲၢ်သးမှာ်ဝဲလၢအကူအသိးဝဲအဃိလီၤ. တဘျီ ဖဲထွံၣ်ဖါဝံကွံာ်တၢ်ဒုးကတိၢ် ဒုၣ်ဒါပယီၤသုးအကဘိယူၤဟဲခးတၢ် တ့ၢ်လီၤမ့ၣ်ပိၢ်ဖဲနိၣ်ဒ့သဝီကတိၢ် ပှၤကမျၢ်ဘၣ်ဒိတဘျုးဂၤအကျါ ဟ်ဃုာ်ဒီးဆ့မိၢ်ဝါမ့ၣ်တဂၤ ယသကိးတဂၤတဲဝဲ သါဆိကမိၣ်လၢ အသးကဆံးလၢအဘၣ်ဒိအဃိ သါကလဲၤကတိၤဆူၣ်ထိၣ်ကီအသး အတၢ်တဲခိၣ်ခံသါ,တလိၣ်ဘၣ်ကွံ..ဘၣ်ဒၣ်သါတစဲးတမံးဖိလီၤ.အနၣ်တဘျီ ယသကိးတဲဝဲ ကညီမ့ၣ်လၢတၢ်ပၢၢ်ဆၢပူၤဒ့ ကဘၣ်မ့ၢ်လၢအီၤမး ဆ့မိၢ်ဝါဘၣ်စိၣ်ဒီးသွံၣ်ဂီၤခဲလၢာ် သနာ်ကွ့သးတဆံးဒ့ ပဝဲခွါတဖၣ်ကြၢးသး ဆံးတဘျီဒံးဧါနာ်? အဃိတၢ်ဂ့ၤတၢ်ဝါန့ၣ် ဟဲလၢမိၢ်ပၢ်လီၤ.တၢ်သူးတၢ်သ့ၣ်န့ၣ် ဟဲလၢပှၤကလုာ်အတၢ်လၤတၢ်ကပီၤလီၤ. လၢတၢ်ဂ့ၢ်မနုၤအဃိ ယတသ့ၣ်ညါဘၣ်မ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤထိၣ်လဲၤဝါလၢယယၢၤထိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,ဆီဖါလ့ၢ်မူလၢယစံးတ့ၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ လၢလူၤသိခိၣ် ဖဲယလဲၤဘၣ်ကွၤဘၣ်အတီၤ တအိၣ်ဖျါထိၣ်ဒၣ်လဲၣ်လၢၤဘၣ်. လၢမနုၤအဃိလဲၣ်ဒ့ ယတသ့ၣ်ညါလၢၤစ့ၢ်ကီးဘၣ်. တၢ်ဘၣ်ထွဲတဖၣ် ဟဲတုၤလၢယဒၢးပူၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.ယဖိမ့ၣ် ဖဲအကပှဲၤထိၣ်တနံၣ်ပကမၤန့ၢ်အနံၤအိၣ်ဖှဲၣ်ဆၢကွၤ ယတဲအမိၢ်လၢထါန့ၢ်အီၤဆ့ဝါဒ်ယဘၣ်သးအသိး အဖံထါန့ၢ်အီၤဝံၤ လၢတၢ်ဆၢထံၣ်ဘၣ်ယဖိမ့ၣ်ဖိကကူသိးဆ့ဝါ ဖဲအနံၤအိၣ်ဖှဲၣ်မ့ၢ်နံၤတုၤဃီၤ တၢ်ဘါတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ နၣ်ရံၣ်ဘူးထိၣ်ကတိၢ် အမိၢ်ဘ့ၣ်လီၤန့ၢ်အဆ့ကၤလၢကညီနှာ်ဝဲဒီး ထွဲကဆီဲဝဲဝံၤ ဖုဝဲဖိဒၢၣ်ကမူၣ်နၢမူနၢဆိုမး ဖဲအမိၢ်ဒုးသိးထိၣ်အီၤဆ့ဝါကတိၢ် သရၣ်မုၣ်ဖးဒိၣ်အံၤတသိးဝဲအမဲာ်ညါ ဟိၣ်တထံၣ်နမၤကသ့လၢၤဧါ. တလီၤဆီဒီးပှၤပျုၤဘိၣ်သိၣ်ဘၣ်. ယဆိကမိၣ်လၢအဂီၢ်ဆ့မိၢ်ဝါကလီၤက်လၢဘိၣ်သိၣ်ဧါ ယတသ့ၣ်ညါဘၣ်. သနာ်ကွ့ အမိၢ်ဒုးသိးန့ၢ်ဆူၣ်အီၤ သိးဝဲတုၤတၢ်ဘါတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဝံၤ သရၣ်မုၣ်ဖိလိၣ်ဒူထိၣ်အသး ဟိၣ်ဆဲးထူခိၣ် ဖိၣ်တပျုၤမးဒၢးအဆ့တဘှၣ် အမိၢ်ဘ့ၣ်လီၤန့ၢ်အီၤဝံၤ ဒုးသိးထိၣ်လၢယူၤတြၢၤကူသိးမး ဘၣ်အီၤမှာ် ပမ့ၢ်မၤညီနှာ်တမံၤကလီၤမၢ်တမံၤလီၤ. ပမ့ၢ်ဒုးကူသိးညီနှာ်ပဖိလၢယူၤတြၢၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ကီၢ်ဂၤမ့ၢ်ဂ့ၤ ကူသိးဒီးပကစၢ်ကူသိးဒ့ ကလီၤမၢ်သပှၢ်ကတၢၢ်လီၤ. ယထံၣ်ဘၣ်ပှၤတနီၤ ကအံၣ်ကအူးလၢဆ့မိၢ်ဝါနသိး နဒီးချံ,ဒီးကါ,ဒီးစဲးကၢၣ် နကညီကဘျါဒ်လဲၣ်? ကတဲကွၤတစဲးဒ်အံၤလီၤ ဖဲယတုၤလၢဝ့ၢ်မဲဟိၣ်စိၣ်ကတိၢ် ယထံၣ်ဘၣ်ကွၤယပှၤကလုာ်လၢကီၢ်ကိၣ်တဲၣ်တဖၣ် ဒီးစဲကၢၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,ဒီးကါမ့ၢ်ဂ့ၤ သိးဒံးဒၣ်တၢ်ဆ့မိၢ်ဝါအဃိ လီၤက်ဒ်ယအိၣ်လၢလူၤသိခိၣ်ကပၤမးလီၤ. တၢ်ခဲလၢာ် တလိၣ်ပကအံၣ်ကအူးဘၣ်. တၢ်ကါဒိၣ် ပကပာ်ကဲတၢ်အိၣ်ဒီးပှၤပကဆီးကါပတၢ်ဒ်အမ့ၢ်ပတၢ်ဟ်သး ဆီးကါသ့လၢတၢ်လီၢ်ကီးပူၤဒဲးလီၤ. ယတၢ်ကွဲးအံၤဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် ကသိၣ်လိတ့ၢ်ပှၤတမံၤမံၤလီၤ. တၢ်လီၤဆံးလီၤစှၤဒီးတၢ်လီၤမၢ်အံၤ တမ့ၢ်ပဝဲတဂၤဧိၤအဂီၢ်ဘၣ်. မ့ၢ်ပှၤဒီတကလုာ်အဂီၢ်အဃိ ပမ့ၢ်အဲၣ်ဒီးမၤဂ့ၤထိၣ်လၢပတၢ်ဆဲးတၢ်လၤသူးသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ကအိၣ်ကၢအိၣ်ခိးတစိၤဘၣ်တစိၤအဂီၢ် ကဘၣ်မ့ၢ်ဝဲလၢဒီကလုာ်ညါတၢ်တိာ်ရဲၣ်ကျဲၤ လၢကမၤဒိၣ်မၤဂ့ၤထိၣ်ကွၤပတၢ်လီၤမၢ်တဖၣ်မး ကဂ့ၤထိၣ်ကွၤ ကအိၣ်ဖျါထိၣ်ကွၤသ့ၣ်သ့ၣ်လီၤ. မ့မ့ၢ်လၢပှၤတဂၤ ဟံၣ်တဒူၣ်ဧိၤဒ့ ပကြၢးထံၣ်ကွၤဘၣ်ဆၣ် တမ့ၢ်ပကထံၣ်ကွၤနီတစုဘၣ်. ပမ့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်တိာ်လၢဒီကလုာ်တၢ်လီၤမၢ်တမံၤအံၤ ကအိၣ်ဖျါထိၣ်ကွၤဝဲလၢတၢ်သူးသ့ၣ်တၢ်လၤတၢ်ကပီၤအပူၤပှၤကွဲးတၢ်မ့ၢ်လၢ်ဆၢထံၣ်ဘၣ်ကွၤဒံးသပှၢ်ပှၢ်လီၤ.

လၢ–ဃိၣ်နံၤဖိ

ခ့မိၢ်ဝါမုၣ်ဖိတဖၣ်

နနံၤကမံၣ်နသးကဖှံ

ပနၢ်

ဖိသၣ်ဖိဒီပှၢ်ဝဲၢ်ခွါခံဂၤတဲအါတၢ်မုာ်ကဆူးကတ့ၤလီၤ. အဝဲသ့ၣ်ဟးလၢ ပျိၤဃၢၤအဆၢကတီၢ်,
ဝဲၢ်ခွါ–"ဟ့....လၢနၣ် ပနၢ်...ပနၢ်...."
ပှၢ်ခွါ– "အၢၤ..ပနၢ်ကမ့ၢ်ဓါ..?
ဃုထီၣ်တၢ်တဲအါလိာ်သးအကျဲလံ.
ဝဲၢ်ခွါ– "ပနၢ်တမ့ၢ် မနုၤလီၣ်...?
ပှၢ်ခွါတဂၤ နံၤထီၣ်ကမ့ံကမံ ဖိၣ်လီၤအနၢ် ဖိၣ်ဃီၤအဝဲၢ်ခွါအနၢ်ဒီးစံးဝဲ,
"ပနၢ်အိၣ်လံအံၤဓဲၤ"

သးမလာ်သးမလိာ်

ဖိသၣ်ဖိသၢနံၣ်တဂၤလိာ်ကွဲဒီးတဲဝဲ,
"ယကကဲယဲသးမလာ် ကဲနဲသးမလိာ်" တဲဝံၤတဲကွ့ၤဝဲစၢၢ်စၢၢ်ဒီး ဟိၣ်ဝဲ မ့ၢ်လၢအမိၢ်အနၢ်တပၢၢ်ဒီးတဂဲၤစၢၤအီၤအဃိလီၤ. တုၤအဂဲၤလိာ်ကွဲကွ့ၤဒီး အဝဲၢ်လၢခံတသီမး အမိၢ်နၢ်ပၢၢ်ကွ့ၤဝဲအတၢ်ဂဲၤလိာ်ကွဲအံၤလီၤ.
သးမလာ် – တမျာ်
သးမလိာ် – ပၢၤကီၢ်(ကျိၣ်တဲၣ်ကီးလၢတၤမရိာ်)

ပစိၤသး

မုၣ်ကနီၤဖိတဂၤ ကွဲးလံာ်ဆူပှၤလၢအအဲၣ်ဝဲလၢာ်သးတဂၤအအိၣ်လီၤ. ကွဲးလံာ်ကတၢၢ်လံ. ကဆဲးလီၤကွ့ၤအမံၤ ပှၤလၢအဲၣ်နၤတစိၤသး...... နၣ်လီၤ. ပစိၤတဘ့ၣ်အ့ၣ်အီၤဃဲးကနာ်, အဝဲဒဲလီၤပစိၤတဘ့ၣ် ဒီးအတၢ်ကွဲးကဲထီၣ်ကွ့ၤလၢ ပှၤလၢအဲၣ်နၤပစိၤသး.......နၣ်လီၤ.

ဖျိထီဘိလီၤ

ဖိသၣ်ဖိလၢဖးလံာ်တမုာ်, ကွဲးလံာ်တမုာ်တဂၤ အမိၢ်တဲအီၤ, "ဖိခွါဧၢ, ကွဲးလံာ်ဖးလံာ်မ့ၢ်ဆူၣ် နတကွဲးနတဖး ခဲကၢၥ်နတဖျိတၢ်ဒီးစဲးဘၣ်."
ဖိခွါ – "ဖျိထီဘိလီၤ ကိၢ်တဂ့ၤမိဧၢ..."

မိၢ် – "နကဖျိဒ်လဲၣ်? နကၢၣ်တဘၢးဘၢးအံၤ.."
ဖိခွါ – "နဟးဃီၢ်နသကီးလံာ် ဘျိ နတဲကွ့ၤကတိၤဒီးစဲးဖျိနၣ် နဖျိလီၤညီကစီဒီလၢနကဖျိတၢ်ဒီးစဲးအဂီၢ်လီၤ."

ယတထီၣ်ကွီဘၣ်

ဖိသၣ်ဖိတဖၣ် အမိၢ်အပၢ်မ့ၢ်ကတဲ, မ့ၢ်ကမၢအီၤတၢ်တမံၤမံၤနၣ် ဒ်သိး မၤဝဲကမုာ်, လဲၤဝဲကမုာ်အဂီၢ် တဲမုာ်တဲယုၢ်ဝဲဝံၤမး မၢဝဲတဲဝဲနၣ်လီၤ.
ယံာ်ယံာ်ဒီးဖိသၣ်သ့ၣ်ညါသးပှၢ်တၢ်ကူၣ်နၣ်လီၤ.
မိၢ် – "ဖိဒါ,လၢဟိၣ်ခိၣ်ချ့ မတၤအဲၣ်နၤဒိၣ်ကတၢၢ်လဲၣ်?"
ဖိဒါ – "ယတထီၣ်ကွီဘၣ်"
မိၢ် – "ဖိဒါ,နၢ်လီၤ မ့ၢ်နၢ်ကၠၣ်လဲၣ်?"
ဖိဒါ – "ယတထီၣ်ကွီဘၣ်နီၣ်."
မိၢ် – "ဖိဒါ, ပလဲၤပှ့ၤအီၣ်ကိၣ်ခံဂၤနီၣ်."
ဖိဒါ – "ယတထီၣ်ကွီဘၣ်တဲနၤ." ကိးဆၢကတိၢ်, ကိးမုၢ်နံၤဒဲး ဖဲတၢ်သံကွၢ်ဟဲတမံၤဂ့ၤ တမံၤဂ့ၤနၣ် တၢ်စံးဆၢမ့ၢ်ဒၣ် "ယတထီၣ်ကွီဘၣ်" နၣ်လီၤ."

ကညီအဲကလံး

ကညီကိျာ်အတၢ်ကတိၤလီၤဆီလိာ်အသး ဒ်ကညီကစၢၢ်ခိၣ်, ကညီပျိပှၤ, ကညီဝ့ၢ်ပှၤဒီး အဂုၤအဂၤအိၣ်ဝဲအကလုာ်ကလုာ်နၣ်လီၤ. ခီဖျိတၢ်သုးလီၢ်သုးကျဲဆူ ထံဂုၤကီၢ်ဂၤအဃိ ခဲအံၤ အါထီၣ်ကဒီးလၢ ကညီအဲကလံးဒီး ကညီကီၢ်အဂၤတဖၣ်နၣ်လီၤ.
"မါဧၢ..မါဧၢ..နသ့ဟဲလီၤဟံၣ်လံ."
ကညီကိျာ်နီၢ်နီၢ်တခီ
"မိဧၢ..မိဧၢ..နဟဲကွ့ၤဟံၣ်သ့လံ" နၣ်လီၤ.

နှဘိနှလ၊ဂ့ၤယအဲဉ်ဒိးနၤဒီးအဲဉ်ခံးနၤ

အဆိ ယဟ့ဉ်တၢ်ယူးယီဉ်ဆူယပှၤကလုာ်ခိဉ်နၢ်သိဉ်ဒူခဲလၢာ် လၢအဟ့ဉ်လီၤအသးလၢထံကီၢ်ဒီးပှၤကလုာ်ဂီၢ် လုၢ်ထီဉ်ကွံာ်သွံဉ်ထံကပၢၤကဝီၤသ့ဉ်တဖဉ် တကးဒံးဘဉ်, ဃုာ်ဒီးယပှၤကလုာ်မုဉ်လၢအဟ့ဉ်လီၤစ့ၢ်ကီး အသးသ့ဉ်တဖဉ် အဒိဉ်ကတၢၢ် ဟ့ဉ်ထီဉ်စ့ၢ်ကီးတၢ်ယူးယီဉ်ဆူသိဉ်ဒူစိလၢယအဲဉ်အီၤတဂၤနှဉ်လီၤ.

“ထံကီၢ်ဒီးနပှၤကလုာ်အဂီၢ်....ဆူတၢ်မဲာ်ညါတၢ်ဒုးပျိအၢသီ........
နအဲဉ်ဘဉ်နပှၤကလုာ်အဂီၢ်....တူၢ်တၢ်နးတၢ်ဖှိဉ်လၢယဂီၢ်......
သွံဉ်ထံဖိလၢဘဉ်ယွၤလီၤ...ကပၢၤဖိလၢယဃိဘဉ်ယွၤလီၤ.....
နကွ့ၢ်ဂီၤဖိလၢဘဉ်လုၢ်ထီဉ်ယဂီၢ်....သါပ့ၤနီဉ်တနၢ့်ထံဉ်မံ့ယဲနၤ......
ယအဲဉ်နၤယသိဉ်ဒူစိဃံလၤ...ထိဘိသ့ဉ်နီဉ်နၤ..ဆၢထံဉ်ယဲနၤ....
ယအိဉ်ခိးကွ်ၢလၢ်မုၢ်နံၤသ့ဉ်တဖဉ်....ဖဲနဟဲက့ၤအိဉ်ဒီးတၢ်မၤနၢၤ.......
မုၢ်လၢ်နၤယသိဉ်ဒူစိဃံလၤ...မုၢ်တနံၤဖဲနဟဲက့ၤအိဉ်ဒီးတၢ်သဘျ့......
ယအၢဉ်လီၤယဲနၤ... ကတိယဲဒီးနၤ...ခဲအံၤ..
မ့ၢ်အိဉ်ယံၤယဲဒီးနၤ..နာ်နဲလၢယခိးနၤ.......”

ဖဲတၢ်သးဝံဉ်တယုၢ်အံၤသိဉ်ထိဉ်တဘျီလၢ်လၢ် နၢ်ဟူယဲဒီးမၤမုာ်ယသးဒိဉ်မး ခီဖျိ အိဉ်ယဲဒီးပှၤလၢယအဲဉ်အီၤတဂၤ ခီဖျိအဝဲမ့ၢ်သိဉ်ဒူစိအဃိနှဉ်လီၤ. တၢ်သးဝံဉ်တယုၢ်အံၤယအဲဉ်အီၤလၢတၢ်ဂ့ၢ်မနုၤလဲဉ်နှဉ် မ့ၢ်ဒဉ်သိဉ်ဒူလၢယအဲဉ်အီၤတဂၤ မ့ၢ်ပှၤလၢအဲဉ်ဘဉ်ထံကီၢ်ပှၤကလုာ်နီၢ်နီၢ် တူၢ်ဖှိဉ်တူၢ်ယာ်အသးကဲတကအုကစွါဝဲဘဉ်အဃိ ယစံးပတြၢၤဘဉ်ယဲအီၤဒိဉ်မးဒီး ယအဲဉ်တၢ်သးဝံဉ်ဖိတယုၢ်အံၤဒိဉ်မးနှဉ်လီၤ. သနာ်က့ တဘျီဘျီဖဲကနဉ်ယဲတၢ်သးဝံဉ်တယုၢ်အံၤနှဉ် သးအမဲာ်ထံသ့ဉ်တဖဉ်ပုာ်ထီဉ်ယွၤလီၤဝဲတုၤဒဉ်လဲာ် တဲကွ့ၤတသ့လၢၤဘဉ်နှဉ်လီၤ. ယသးအမဲာ်ထံဘဉ်ယွၤလီၤနှဉ် မ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်မနုၤလဲဉ်? ခီဖျိလၢယအိဉ်ဒီးယသိဉ်ဒူစိလၢယအဲဉ်အီၤတဂၤနှဉ် ထိဘိလၢအပှၤကလုာ်အဂီၢ် တၢ်ဆူဉ်တၢ်မဲအကျါ, တၢ်ဃၢ်အ့ဉ်ပစိၤဖျး, တၢ်စူၤတၢ်ယီၤ, တၢ်ကိၢ်ဒဉ်လဲာ် လၢတၢ်မဲာ်ညါနှဉ် ထိဘိဘဉ်တူၢ်ဒဉ်တၢ်တဘိယုၢ်ဃီ မ့ၢ်လၢအဲဉ်ဘဉ်အပှၤကလုာ်အထံအကီၢ်အဃိ ဖဲနၢ်ဟူတၢ်သးဝံဉ်ဖိဝံၤ ဆိကမိဉ်ယဲတဘူဉ်လၢၤဘဉ်. သးကညီၤဘဉ်ယဲအီၤလၢာ်သူဉ်လၢာ်သးနှဉ်လီၤ. မ့မ့ၢ်ယနီၢ်ကစၢ်ဒဉ်ယဲတခီ ဒ်သိးတၢ်ကူဉ်သ့ တၢ်သ့ဉ်ညါကအိဉ်ဒီးယၤအဂီၢ် ဘဉ်ဟ်တ့ၢ်ကွံာ်ယဲယဟံဉ်ယဃိ, ယတၢ်အိဉ်တၢ်ဆိးအလိၢ်, ကီၢ်လၢယအိဉ်ဖျဲဉ်ထိဉ်အလိၢ် ဃုာ်ဒီးယသိဉ်ဒူစိလၢယအဲဉ်ဘဉ်ဟ်တ့ၢ်ကွံာ်ယဲခဲလၢာ် ဘဉ်ထွဲထိဉ်ခိဉ်ဒီးဟဲမၤလိတၢ်လၢပှၤထံပှၤကီၢ်လၢဒဲကဝီၤပူၤအံၤအဃိ အဲဉ်ဒီးဆှၢဃီၤက့ၤတၢ်ကစိဉ်ဖိဆူယသိဉ်ဒူစိအအိဉ် ခီဖျိတၢ်ကွဲးဖိဒီး တၢ်သးဝံဉ်ဖိဝဲအံၤနှဉ်လီၤ.

မ့ၢ်နံၤဖဲယဟးယံၤဒီးပှၤလၢယအဲဉ်တဂၤနှဉ် ထိဘိအိဉ်သ့ဉ်နီဉ်ဘဉ်ယဲအီၤ ကီးဆၢကတီၢ်ဒဲး ဆၢထံဉ်ဘဉ်ယဲအီၤထိဘိ သ့ဉ်နီဉ်သးသယုၢ်ဘဉ်ယဲအီၤဒိဉ်မးနှဉ်လီၤ. ခီဖျိလၢမၤလိတၢ်အဃိ ဘဉ်အိဉ်ယံၤယဲဒီးအီၤထိဘိဘဉ်ဆဉ် ယမၤတသ့ဘဉ်နှဉ်လီၤ. ယနာ်လၢအဝဲစ့ၢ်ကီး ကသ့ဉ်နီဉ်ဆၢထံဉ်ဘဉ်ယၤစ့ၢ်ကီးနှဉ်လီၤ. ခီဖျိလၢအိဉ်ယံၤယဲအီၤဒီး တၢ်ဆဲးကျိုးတအိဉ်ထိဘိဘဉ်အဃိ တဘျီတခီဉ် ပှဲၤယဲဒီးတၢ်ဆိကမိဉ်အါ ကိၢ်ဂီၤလၢအဂီၢ်နှဉ်လီၤ. တဘျီဘျီ နၢ်ဟူစ့ၢ်ကီးတၢ်ကစိဉ်တမ့ာ်ဘဉ် ခီဖျိလၢထံကီၢ်တၢ်အိဉ်သးတဂ့ၤအါအါဘဉ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ဒုးတၢ်ယၤကကဲထိဉ်စ့ၢ်ကီးအဃိ ယသးပူၤ ပုံၤထဲတၢ်ဆိကမိဉ်ကိၢ်ဂီၤလၢယသိဉ်ဒူစိအဂီၢ် ဒီးတုၤဒဉ်လဲာ် တဘျီဘျီ မဲာ်ထံဖိတဖဉ်ပုာ်ထီဉ်ယွၤလီၤဝဲဒဉ်လီၤ. ယသိဉ်ဒူစိလၢယအဲဉ်အီၤတဂၤအံၤ မ့ၢ်ပှၤတဂၤလၢအဲဉ်အထံအကီၢ်, အပှၤကလုာ် တူၢ်နးတူၢ်ဖှိဉ်အသးလၢထံကီၢ်ဂီၢ် တကအုကစွါဒီးမၤဝဲသပှၢ်ပှၢ်အဃိ ထိဘိယတၢ်အဲဉ်သ့ဉ်တဖဉ်နှဉ် လၢအဖိခိဉ် အါထိဉ်ဝဲကီးမုၢ်နံၤမုၢ်နၤဒဲးနှဉ်လီၤ. ထိဘိနှဉ် ယမုၢ်လၢ်ဆၢထံဉ်ဘဉ်အီၤလၢ ကအိဉ်လၢယကပၤထိဘိနှဉ်လီၤ. အဲဉ်ဒီးဆၢန့ၢ်ဘဉ်ယဲအတၢ်အဲဉ်, တၢ်ကဟုကယာ်လၢယကပၤထိဘိဘဉ်ဆဉ် ဘဉ်အိဉ်ယံၤယဲဒီးအီၤအဃိ ဒီးန့ၢ်ဘဉ်ယဲအတၢ်ကဟုကယာ် ထဲဒဉ်လၢလီၢ်အယံၤနှဉ်လီၤ. သိဉ်ဒူစိလၢယအဲဉ်ဧ,သ့ဉ်ညါနဲလၢ မ့ၢ်အိဉ်ယံၤဒီးနၤဘဉ်ဆဉ် ထိဘိနှဉ် ပကသ့ဉ်နီဉ်ဘဉ်လိာ်ပသးလၢတၢ်ထုကဖဉ်နီၤ. ဖဲယအိဉ်ယံၤယဲဒီးနၤတပူၤလၢ်လၢ်နှဉ် အဲဉ်ဒီးဆှၢယဲတၢ်ကစိဉ်ဆူနအိဉ် ခီဖျိယမုၢ်လၢ်ဒဉ်ထဲနၤတဂၤဒီး အဲဉ်ဒဉ်ထဲနၤတဂၤ ဒ်ယတၢ်ကသါထိဉ်ကသါလီၤအသိးနှဉ်လီၤ. အိဉ်ယံၤယဲဒီးနၤအဃိ ထံဉ်ဘဉ်ယဲတၢ်အါမံၤဘဉ်ဆဉ် တၢ်လၢကမၤမုာ်မၤမံယသးဒီး မၤဖုံယသးတအိဉ်နီတမံၤဘဉ်. အိဉ်ဒဉ်ထဲတၢ်သ့ဉ်နီဉ်သးသယုၢ်နၤဒီး တၢ်မံမီၢ်ဖိလၢဒုးသးခုယၤ ဖဲတဘျီလၢ်လၢ် လၢဆိကမိဉ်နၤဒီး မံမီၢ်ဘဉ်ယဲနၤအခါနှဉ်လီၤ. ပှၤလၢယအဲဉ်သိဉ်ဒူစိနၤဧ,ဒ်နအဲဉ်နပှၤကလုာ်ဒီးနဟ့ဉ်လီၤနဲနသး မ့ၢ်ဘဉ်ကွၢ်ဆၢဉ်မဲာ်နဲဒီးတၢ်ဖှိဉ်တၢ်နးထဲလဲဉ်ဘဉ်ဆဉ် နတကအုကစွါနဲနီတဘျီဘဉ်အဃိ ယတၢ်အဲဉ် တၢ်အၢဉ်လီၤနၤသ့ဉ်တဖဉ်နှဉ် သးဒ့ဒီဒီးသးကဒံကဒါနဲတဂ့ၤနီၤ. သ့ဉ်ညါလၢ ထိဘိယအိဉ်ခိးကွ်ၢလၢ်ယဲနၤလၢ နကဟဲက့ၤဆူယအိဉ် ပှဲၤဒီးတၢ်မၤနၢၤနှဉ်လီၤ.

ညောင်ပင်ရစ်ပတ် ကျည်းတန်ကပ်

ခရိုနီရှိလေလေ
အိုးမဲ့အိမ်မဲ့များလေလေ
ခရိုနီမရှိလေတော့
အိုးမဲ့အိမ်မဲ့ကင်းစင်သည်ပေါ့။

ခရိုနီပေါ လူ့လှာတောမှာ
ကျယ်ပြောလေရာ မြို့မဟာတွေ
များစွာစည်ကား သိုက်မြိုက်ငြားလည်း။

ကုန်လွန်လာခဲ့ ခေတ်ဆက်ဆက်က
အသက်အိုးအိမ် မြတ်စည်းစိမ်တွေ
မသွေကိုယ်စီ ရှိကြသည်။

ရာစုခေတ်သစ် နှစ်ဆယ့်တစ်မှာ
ဆန်းသစ်လှပို ရှုယ်မအိုခင်
ခရိုနီလက်ဝါး မိုးကြိုးသွားနှယ်
အများထွက်ပြေး ရပ်နယ်ဝေးသို့။

မပြေးဘဲနေ ကျန်သူတွေက
မွဲတေဆင်းရဲ မျက်ရည်ရွှဲဖြင့်
ရင်ထဲမချိ သောကငြိပြီး

မိဘမွေမြတ် အကုန်ပြတ်တော့
ပြည့်ကြပ်ဒုက္ခ ဆိုးဘဝနဲ့
အိပ်စရာနေရာ လမ်းဘေးမှာ။

မောင်ငယ်ရင်သွေး ပမာပေးလောက်
ဖြစ်ရေးမလှ လူ့ဘဝဝယ်
သိတယ်မဟုတ်လား......

အက်ကလိုသိန်း

ကြတ္တိုရှင်တို့အားမာန်

အခက်ထဲက အခက်ကျလို့
အဖြစ်ပုံသေ မမှတ်လေနှင့်
လူတွေအစွဲ အယူလွဲပြီး
ခွဲခြားကျားမ ဒီအတ္တကြောင့်
အမေတို့ဘဝ ရင်မောရ။

ကြတ္တိုလက်ချောင်း နွဲ့နွဲ့နှောင်းမို့
အကြောင်းလှလှ ဖန်တီးပြလည်း
လူအချင်းချင်း ခွဲခြားခြင်းဖြင့်
ယိုယွင်းပျက်ပြား ဖြစ်ဆိုးဝါးလျက်
အမှားစနစ် ဟိုတစ်ခေတ်မှာ
ကျန်ရစ်ခဲ့ပြီ အတိတ်ဆီ။

မိန်းမလည်းလူ
ယောကျ်ားလည်းလူဘဲ
ညီတူခွင့်ရေး တန်းတူပေးတော့
မနေ့းဆောင်ရွက် ကြိုးပမ်းချက်ဖြင့်
ဘဝင်သို့လျှံ မေအားမာန်ကြောင့်
ချိုသံသာရှင် လူတို့ခွင်မှာ
အစဉ်ဂုဏ်တင် အလှဆင့်ပြီး
လွှင့်ထူအောင်လံတလူလူ။ ။

အာကာမောင်မောင်

မၢယၢမိး

ရှၢမလိ
ဟန်ပိုပိုနှင့် ပြုံတော့မည့်မိုး
မျှော်ကိုးသူ ဝမ်းသာစေဖို့
တိမ်တိုက်တွေ ညို့ညို့မှိုင်းမှိုင်းလို့ရယ်
ရစ်သိုင်းဟန်ချဲ့ချဲ့

အမှန်တကယ်တော့
ပွဲ့ဖက်သယ် လေယူရာသိမ်းလို့
အဝေးကို တိမ်းကာသွားပေါ့
ဝေဒနာတွေ နေအပူလို့ထားခဲ့
ကျန်တဲ့သူ မညှာတာအားတယ်
စိမ်းကားလေရဲ့

ခိုင်စံရွှေမြင့်

ခရီးသည်၏အဓိဋ္ဌာန်

အနောက်ဆီတွင် – နေဝင်လည်း
ညတွင်လမင်း – ထိုအလင်းနှင့်
လမ်းခင်းမပျက်
ခရီးပေါက်အောင် ဆက်လျှောက်မည်။

ဒီတစ်ညခင်း – လမဝင်းလည်း
ကြယ်လင်းရောင်ရှိန် – သေးမှိန်မှိန်နှင့်
အရှိန်မြှင့်ထား
စူးစိုက်လျှောက်လှမ်း လမ်းကားမပျောက်
ခရီးပေါက်အောင် ဆက်လျှောက်မည်

နေဝါမလင်း – လမင်းမထိန်
ကြယ်မှိန်မလက် – ရှေ့ဆက်မလွယ်
အမှောင်ကွယ်လျှ – သွားဖွယ်ခရီး
တွေးမညည်းပါ – မီးအိမ်ပြင်လို့
ထွန်းညှိဆင်ပြီး
ဆက်လျှောက်သွားမည်
ခရီးသည်၏ ရွယ်ရည်အဓိဋ္ဌာန်သာတကား။

ခိုင်စံရွှေမြင့်

မှတ်ချက်–
လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် မျိုးချစ်တော်လှန်ရေးသ
မားများအားလုံး ဤကဗျာဖြင့် ဂုဏ်ပြု

သင့်ဘဝမှာဘာအရေးကြီးဆုံးလဲ

ဒီလိုမျိုး လူတွေကိုလိုက်မေးရင် အမျိုးမျိုးဖြေကြမှာပဲနော်။ တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် အမြင်အတွေး တူကြမှာမဟုတ်ဘူး။ ကိုယ့်ကိစ္စနဲ့ကိုယ် အရေးကြီးနေတာဆိုတော့ ဘယ်လိုဖြေကြဖြေကြ မှားတယ်လို့တော့မရပေဘူးပေ့ါ။

လူတွေ ကိုယ့်ကိစ္စနဲ့ကိုယ် အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံအရေးကြီးနေကြတယ်။ ခေတ်ကြီးကတော့ ကျနော့်မျက်စိထဲ ပုရွက်ဆိတ်အုံကြီးနဲ့တူနေတယ်ခင်ဗျား။ ကြဲကြဲဖန်ဖန် လူတွေကို ပုရွက်ဆိတ်နဲ့များနှိုင်းရသလားလို့ အပြစ်တင်ရင်လည်းခံရမှာပါပဲ။ ကျနော်ဟိုလုပ်ဒီလုပ်နဲ့ အဲဒီအတွေးခေါင်းထဲကို အလိုလိုဝင်လာတာပါ။

ကျနော်တို့ရွာမှာ မနက်စောစောရွာမှအလုပ်လုပ်တဲ့ဆရာ၊ ဆရာမတွေသွားကြ လာကြ ရွာထဲကဈေးသည်တွေလည်း တောင်းကြီးတောင်းငယ်နဲ့ဈေးဝယ်ထွက်ကြ။ ကျောင်းသွားမည့်ကျောင်းသူကျောင်းသားများ ပြေးကြ၊လွှားကြနဲ့ကျနော့်မျက်စိထဲမှာ ပုရွက်ဆိတ်အုံကထွက်လာတဲ့ပုရွက်ဆိတ်ကလေးအတိုင်းဘဲ။ မိုးလင်းကတည်းက ကိုယ့်ကိစ္စနဲ့ကိုယ် အရေးကြီးနေကြတာကို။

ဒါပေမဲ့ တချို့လူတွေတော့ မတွေးတတ်တဲ့လူတွေနဲ့ ဒီနေရာမှာကွဲထွက်သွားတယ်။ မတွေးတတ်တဲ့သူမှာတော့ အသက်(၅၀၊ ၆၀)ဟာ အိုမင်းမစွမ်းတဲ့အထိ ကိစ္စအမျိုးမျိုး အလှည့်ကျအရေးကြီးနေတာပါပဲ။ ဒီအကြောင်းနဲ့ ပတ်သက်ပြီး လေးလေးနက်နက် ဘာမှမစဉ်းစားဘူး။

တွေးတတ်တဲ့သူကတော့ အင်း…တို့မှာ သူ့အချိန်နဲ့သူအရေးကြီးခဲ့ရတဲ့ကိစ္စလေးလည်းများပြီး၊ ဒီလိုနဲ့အသက်တွေလည်းကြီးလာပြီး၊ပညာသင်တုန်းကလည်းစာတတ်ဖို့၊ စီးပွားရှာတော့လည်းချမ်းသာဖို့၊ အိမ်ထောင်ပြုပြန်တော့ သားကိစ္စသမီးကိစ္စ၊ ပြီးတော့မြေးကိစ္စ၊ တစ်ခါတစ်လေလည်း ဘာဆက်လုပ်ရမှန်းမသိလို့ ယောင်ချာချာနဲ့၊ ဒီလိုနဲ့စက်ဝိုင်းကြီးလိုမပြီးနိုင်မစီးနိုင်၊ ပတ်ပြီးလည်နေတာပါပဲ။

လူတစ်ယောက် စက်ဝိုင်းတစ်ဝိုင်းပေ့ါဗျာ၊ ဒါပေမဲ့ စက်ဝိုင်းကိုယ်စီနဲ့ တစ်ခြားလူတွေဘက်လှည့်ကြည့်လိုက်ပြန်တော့လည်း အားပါး–သူတို့လည်းချာချာလည်နေကြတာပါပဲလား။

အိမ်ကမိန်းမက ကလေးမှုကြိုဆရာမဆိုတော့ တစ်ခါတစ်လေ ထမင်းစားချိန်လေးတောင်မအားရလို့ဆိုပြီးညည်းရှာရဲ့။ ကြာလာတော့ ကျနော့်မျက်စိထဲ လည်နေတဲ့စက်ဝိုင်းတွေချည်းပဲမြင်နေတော့တယ်။

ပိုပြီးအံ့သြဖို့ကောင်းတာက အဲဒီစက်ဝိုင်းတွေကလည်းချာချာလည်နေရင်းနဲ့တောင်မှ တစ်ခုနဲ့တစ်ခုတိုက်ကြမိုက်ကြသေးသဗျာ။

ဒီလိုနဲ့ လည်နေတဲ့စက်ဝိုင်းထဲကလူသားတစ်ယောက်ဟာ အသက်(၄၀)လောက်ကျရင် ဒီလည်နေတာကြီးကို ယစ်မူးနေရာကဖြီးငွေ့စပြုလာတယ်ဆိုပဲ။

လူတွေလိုအပ်ချက်မက်မောကြတဲ့ ဥစ္စာ–ပညာ–အခွင့်အရေး–ကျော်စောမှု–အားလုံးပြီးပြည့်စုံနေပေမယ့် ဒီစက်ဝိုင်းကြီးလည်တာကို ပျင်းလာတဲ့သဘောလို့ပြောတာပါပဲ။

ဒါပေမဲ့ အပေါ်မှာ ကျနော်ပြောခဲ့သားပဲ။ တွေးတဲ့သူကတွေးတာပါ။ မတွေးတဲ့သူကတော့နောက်ဆုံးသေသာသွားရော ဘာမှမသိလိုက်ပါဘူး။

တွေးတဲ့လူက တစ်ကယ့်စက်ဝိုင်းပါပဲ။ ဒီစက်ဝိုင်းကအကျိုးပြုမယ့်စက်ဝိုင်းပါပဲ။ အသက်(၄၀)မှဖြစ်တယ်လို့ဆိုပေမယ့် ဒီထက်စောစောလည်းဖြစ်တတ်ပါတယ်။ တစ်ခါ ပါရမီပေါ်မှာမူတည်လို့ပါ။

အဲဒီမှာ မေးခွန်းတစ်ခုပေါ်လာတယ်။ သင့်ဘဝမှာ ဘာအရေးကြီးဆုံးလဲတဲ့။ ချာလပတ်လည်နေတဲ့စက်ဝိုင်းကြီးကို သူငြီးငွေ့လာပြီး တန်ဖိုးသိပ်မထားတော့ဘူး။ ငယ်ငယ်က တန်ဖိုးထားခဲ့တဲ့ပညာဂုဏ်တွေ၊ ဥစ္စာဂုဏ်တွေ၊ အချစ်ရေးအရသာတွေ၊ ဒါတွေကိုခွာလိုက်တော့ သူဘာကိုအရေးကြီးရမှန်းမသိတော့ဘူး။ ယောင်ချာချာဖြစ်သွားတယ်။ အဲဒါစက်ဝိုင်းပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ သိပ်ကောင်းတဲ့စက်ဝိုင်းနော်။ စက်ဝိုင်းမဖြစ်သေးတဲ့သူတွေထက်အများကြီးသာနေပါပြီ။ ရပ်နေလို့မရဘူး။ ရှေ့ဆက်သွားရမည့်လမ်းခွဲ ဘယ်နှစ်ခုလောက်ရှိမလဲ။

စက်ဝိုင်းဟာ လမ်းမှန်နဲ့လမ်းမှားနှစ်မျိုးရှိမှာပေ့ါဗျာ။ မမှားရင်မှန်လို့ပေ့ါ။ မမှန်ရင်မှားလို့ပေ့ါ။ ရှင်းပါတယ်။ဒါပေမယ့် အမှန်ဆိုတာကအနှစ်သာရမှာ တစ်ခုတည်းရှိပေမယ့် အမှားဆိုတဲ့လမ်းမှာတော့ အများကြီးရှိနိုင်တာပဲ။ အမှားတောင်လိုပုံပေ့ါ။

အဲဒီမှာ အရေးကြီးလာတာက သင့်ဘဝမှာဘာအရေးကြီးဆုံးဆိုတဲ့မေးခွန်းရဲ့အဖြေပါလာတော့မယ်နော်။ အမှားတွေကို ခရေစေ့တွင်းကျကျလေ့လာပြီး ပါရဂူမြောက်တတ်ကျွမ်းနေဖို့မဟုတ်တော့ဘဲ အမှန်က ဘာလဲဆိုတာသိဖို့ပါပဲ။

အမှန်ကဘာလဲဆိုတာသိဖို့ အဲဒါသင့်ဘဝမှာအရေးကြီးဆုံးအချက်ပဲ။ ဒီအချက်အပေါ်မှာဆက်ပြောမည့်အကြောင်းအရာအားလုံးအခြေခံသွားတော့ အမှန်ကဘာလဲဆိုတာသိဖို့ စာဖတ်ပရိသတ်လေ့လာပေတော့။ စာတွေဖတ်၊ ပညာရှိကိုရှာ၊ ဟောတတ်ပြောတတ်ဆုံးမတတ်တဲ့ဆရာသမားကောင်းတွေကိုရှာပြီးဆည်းပူးရမည်။

အမှန်ကဘာလဲဆိုတာ ဆရာသမားကောင်းနဲ့တွေ့ရလို့သိပြီးဆိုပါတော့ ဒုတိယအဆင့်ကိုတက်ရမည်။

လူတစ်ယောက်ဟာ ဘာလုပ်လုပ်အသက်ရှူနေတာပဲမဟုတ်လား။ အဲဒီဥပမာလိုဘဲသိထားတဲ့အမှန်လေးကို ပွားများနေတဲ့အလုပ်ဟာလည်း သင့်ဘဝမှာ အရေးကြီးဆုံးအလုပ်မို့လို့ အသက်ရှူတာလို့ပဲအမြဲကပ်ပါနေရပ့ါမယ်။ ထပ်ပြောပ့ါမယ်။ သိထားတဲ့အမှန်လေးကို ထပ်ထပ်ပြီးပွားများနေရမယ့်အလုပ်မှာ သင့်ဘဝမှာအရေးကြီးဆုံးအလုပ်ပါပဲ။ ဒုတိယအဆင့်ကိုလုပ်နေပြီးလား။ လုပ်နေပြီးဆိုရင် တတိယအဆင့်ကိုပြောရအောင် တတိယအဆင့် သင့်ဘဝမှာ ဘာအရေးကြီးဆုံးလဲဆိုတဲ့မေးခွန်းရဲ့အဖြေကတော့ ငြိမ်းအေးမှုကိုအာရုံပြုဖို့ပါပဲ။

ဒါပေမယ့် ဒီလိုအာရုံပြုနိုင်ဖို့ လုပ်ရမည့်အလုပ်က ဒုတိယအဆင့်မှာ မွေ့လျော်နေဖို့သာပါပဲ။ တစ်ခြားနည်းလမ်းမရှိပါဘူး။ ဒုတိယအဆင့်မှာ မပြတ်မလပ်မွေ့လျော်နေရင် တတိယအဆင့်အတွက် အလိုလိုပြီးပါလိမ့်မည်။

သင့်ဘဝမှာ ဘာအရေးကြီးဆုံးလဲဆိုတဲ့မေးခွန်းရဲ့အဆင့် ကျော်လို့မရတဲ့အဖြေသုံးဆင့်ကို အခုချရေးပြပါမယ်။

(၁)အမှန်ကဘာလဲဆိုတာသိအောင်လေ့လာပါ။
(၂)သိထားတဲ့အမှန်လေးကိုမပြတ်ပွားများပါ။
(၃)ငြိမ်းအေးမှုကိုအာရုံပြုပါ။

ကျနော် စကားတစ်လုံးကြားဘူးတယ်။ အဲဒါက ဒီအသက်အရွယ်အထိ သူများပြောတာတွေကိုပဲ ပြန်ပြောပြနေခဲ့တာ ကိုယ့်စကား ကိုယ်ပြောတတ်အောင် အခုမှလေ့ကျင့်နေရတယ်။ ကျနော်လည်း အခုပြောခဲ့တာတွေဟာ ကိုယ့်စကားချည်းမဟုတ်သေးလို့ရှက်မိပါရဲ့။ ဒါပေမဲ့ ဘာပြောပြော စာဖတ်ပရိသတ်ရောကျနော်တို့ပါ ဒီအချိန်ကစပြီး ကိုယ့်စကား ကိုယ်ပြောတတ်အောင်လေ့ကျင့်ကြစို့လားဗျာ။ ကျိန်းသေပေါက်အကျိုးရှိမှာပါပဲ။

လေးစားစွာဖြင့်
ခိုင်စံရွှေမြင့်

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ (Constitution) တို့အမေ

တို့ကတော့ တို့ကတော့ "ကရင်ရိုင်းကွ" ငယ်ငယ်တုံးကရွတ်လိုက်ရတဲ့ဗမာဆရာရေးတဲ့ကဗျာ
"ကရင်ရိုင်း နှင့်ချင်းရိုင်းမရှောင် ဒေါင်းပြန်ခွပ်ရွာကျွတ်လာတဲ့မောင်"
အခုထိ ကရင်ရိုင်းဟာရိုင်းတုံးဘဲ ဗမာစာကို မှန်အောင်မရေးနိုင် ဒေါက်တာရမ်းကုတစ်အုပ်နဲ့တွေ့လိုက်တော့ ကရင်ရိုင်းဟာ ရိုင်းသထက်ရိုင်းလာတယ်။ မြန်မာပြည်အခြခံဥပဒေ (Constitution) ကို တို့ဒီလိုမြင်တယ်။

၁။*တိုင်းဒေသကြီးကိုဖျက်လိုက် သူ့အစား ဗမာပြည်နယ်ပေါ်ထွက်လာရမည်။* ဗမာလူမျိုးဟာတိုင်းရင်းသားဘဲ၊ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည် ပထမမဲရွေးပွဲတုံးက ဗမာလူမျိုးဟာတိုင်းရင်းသားဘဲ၊ သတင်းစာထဲမှာဖတ်ရတယ်၊ ဂျာနယ်ထဲမှာ အများကြီးဖတ်ရတယ်။ တိုင်းရင်းသားဖြစ်တဲ့အတွက်ကြောင့် တိုင်းရင်းသားတိုင်းမှာ ပြည်နယ်ရှိသလို ဗမာလည်းပြည်နယ်ရှိရမည်။ ဗမာပြည်နယ်မရှိလျှင်
"တိုင်းရင်းသားကိုလာတိုက်တယ်။"
"ခေတ်မှီလက်နက်နဲ့လာတိုက်တယ်။"
"လူထုကိုလာတိုက်တယ်။"
အမှတ်(၁)ရွာ၊အမှတ်(၂)ရွာကိုလာဆောက်တယ်။
စေတီများနှင့်ပြည်နယ်များသို့နယ်ချဲ့လာခဲ့တယ်။
လမ်းမကြီးနာမည်၊ လမ်းသွယ်နာမည်၊ ဗမာနာမည်ကြီးဘဲတပ်ပေးတယ်။
ဗမာပြည်နယ်မရှိလို့ ရှိရင် တိုင်းရင်းသားပြည်ထဲသို့ သူတို့ဟာဗမာပြည်နယ်ကိုချဲ့လာခဲ့တယ်။ ဗမာပြည်နယ်ရှိမှသာ တိုင်းရင်းသားပြည်နယ်ထဲသို့ ဗမာပြည်ချဲ့ထွင်မရနိုင်တော့ပါ။ ထို့ကြောင့် "ဗမာပြည်နယ်"ရှိကိုရှိရမယ်။
ဒေသကြီးကိုဖျက်ပစ် ပြည်နယ်ကိုဝါးစားမဲ့ဝေါဟာရဖြစ်သည်။ ပြည်နယ်ကွပ်ကဲရေးခေါ်ရှဲသားနဲ့ ဒေသကွပ်ကဲရေးခေါ်ရခြင်းအကြောင်းဟာဒေသပြည်နယ်ကိုမျိုပစ်မည်။ အလွန်ကြောက်စရာကောင်းသည့်ဝေါဟာရဖြစ်သည်။ တိုင်းနှင့်ဒေသကြီးကိုဖျက်ပစ် ၎င်းအစား "ဗမာပြည်နယ်"အခြေခံဥပဒေပေါ်ထွန်းလာရမည်။

၂။"ကရင်တစ်ကျပ်သားဗမာတစ်ကျပ်သား" အခွင့်အရေးတန်းတူEqual Representative

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ပြီးတဲ့နောက် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းသည် ဗမာခေါင်းဆောင်တစ်စုထဲသာအင်္ဂလန်ကိုသွား၍ လွတ်လပ်ရေးတောင်းဆိုခဲ့ပါသည်။ အင်္ဂလိပ်က "မင်းတို့ဗမာပြည်မှာလူမျိုးကြီးကနှစ်မျိုးဘဲရှိတယ်။ ကရင်ဗမာအကြီးဆုံးနှစ်မျိုးဘဲရှိတယ်။ မင်းတို့ချစ်ချစ်ခင်ခင်နေကြ။ အခုမင်းတို့တစ်မျိုးဘဲလာတယ်။ ကရင်မပါရင် မင်းတို့နဲ့စကားမပြောနိုင်ဘူး။ ကရင်ပါမှစကားပြောနိုင်မည်"ဟု အင်္ဂလိပ်ကပြောလွှတ်လာသည်။

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းခေါင်းစကားပြောလျှင် ခေါင်းတစ်ထောင်ထောင်နှင့် ခုတော့သူခေါင်းမထောင်နိုင်တော့ပါ။ သူမြန်မာပြည်ကိုပြန်လာပြီး စောဘဦးကြီးထံသို့သွားတွေ့၍ ပြောသည်မှာ "သူငယ်ချင်း မင်းမပါရင်မဖြစ်ဘူး၊ ၊မင်းပါမှဖြစ်မယ်။ အတူတူသွားတောင်းကြတာပေ့ါလေ။ ရလျှင် ကရင်တစ်ကျပ်သား၊ ဗမာတစ်ကျပ်သားပေ့ါ။ "စောဘဦးကြီးသည်ရိုးရိုးသားသား ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းစကားကိုယုံလိုက်သည်။ မူအရ အင်္ဂလိပ်ကလွတ်လပ်ရေးကိုပေးလိုက်သည်။

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းသည် ပင်လုံမြို့၏အခြေခံဥပဒေ(Constitution)ကို တောင်တန်းဒေသခေါင်းဆောင်ကြီးများနှင့်အတူ စာချုပ်ချုပ်ဆိုလိုက်ပါသည်။

ကရင်တောင်တန်းဒေသများဖြစ်သော ကော့သောင်းမှစ၍သောသီခိုအထိ တောင်တန်းဒေသကြီးကိုမဖိတ်ခေါ်ပါ။ သို့သော် စောဘဦးကြီးက စောစိုင်းခေကိုစေလွှတ်လိုက်သည်။ စောစိုင်းခေသည် ပင်လုံအစည်းအဝေးတက်ရောက်ဖို့ရာ ပင်လုံအနီးတစ်ဝိုက်၌ ကားပျက်သဖြင့် စောဖိုးရီအိမ်မှာသွားတဲပါသည်။ စောစိုင်းခေပင်လုံအစည်းအဝေးခန်းမသို့ရောက်သောအခါ သူ့အတွက်(ကုလားထိုင်)မရှိပါ။ စောစိုင်းခေပြန်လာရသည်။ ပင်လုံအစည်းအဝေးတွင်ကရင်ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးတစ်ယောက်မျှမပါ။

ပင်လုံစာချုပ်တွင်မတက်နိုင်သော စောဘဦးကြီးက ရန်ကုန်မြို့တွင် ဖေဖော်ဝါရီလ(၁၁)ရက်နေ့၌ ကားအစီး(၇၀)နှင့် ရန်ကုန်မြို့ကို အသံတိတ်လှည့်ပတ်၍ဆန္ဒပြခဲ့ပါသည်။ ဗမာတစ်ကျပ်၊ ကရင်တစ်ကျပ်ဟူသောစာသားကိုကားရှဲနံဘေးမှာချိတ်ဆွဲထားပါသည်။

ဖေဖော်ဝါရီလ(၁၂)ရက်နေ့တွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ပင်လုံစာချုပ်ကိုချုပ်ဆိုခဲ့သည်။ ထို့နောက် အင်္ဂလန်သို့"ဆင်ကြီး"စီး၍လိုက်ပါသွားသည်။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းမိသားစုသည် စောစံဖိုးသင်ကို ဆင်ကြီးဟုခေါ်ကြသည်။ ငယ်နိုင်ဖြစ်သည်။ စောစံဖိုးသင်သည် ကရင်လူမျိုးဖြစ်သည့်အတွက် ဗြိတိသျှဘုရင်ခံသည် ကရင်တစ်ဦးလိုက်ပါလာသည့်အတွက်ကြောင့် လွှတ်လပ်ရေးကိုပေးလိုက်ပါသည်။

အင်္ဂလိပ်သည် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းဆင်ကြီးစီးလာသည်ကိုတွေ့သောအခါ စောစံဖိုးသင်(ဆင်ကြီး) လွှတ်လပ်ရေးကိုပေးလိုက်သည်။ ဗမာတစ်စုတည်းလွတ်လပ်ရေးကိုသွားတောင်းသည့်အခါမပေးချေ။ ကရင်ပါမှ စောဘဦးကြီးနှင့်စောစံဖိုးသင်ပါမှ လွတ်လပ်ရေးရသည်။ ကျောင်းသူကျောင်းသားတိုင်း ကရင်ပါမှ လွတ်လပ်ရေးရသည်ကိုသင်ပေးရမည်။ ကရင်သည် လွတ်လပ်

ရေးရဖို့အဓိကလူမျိုးဖြစ်သည်။ ကရင်ကိုတိုက်ခိုက်ခြင်းသည် ကျေးဇူးရှင်ကိုပစ်မှားရာရောက်သည်။

ကရင်ကို"ခွပ်ဒေါင်းဗျူဟာနှင့်မတိုက်ရ။"ခွပ်ဒေါင်းဗျူဟာဆိုသည်မှာ ဟိုသွားပြောတစ်မျိုး၊ ဒီသွားပြောတစ်မျိုး၊ ကုန်းတိုက်ခြင်း၊ ဒေါင်းသားကိုဟိုသွားစားခိုင်းလိုက်၊ ဒီစားသွားခိုင်းလိုက်၊ ကရင်အချင်းချင်းရန်ဖြစ်ကြ။ ဒီခွပ်ဒေါင်းဗျူဟာကိုမသုံးပါနှင့်တော့။ "ခိုးသားငါးရာဗျူဟာကိုလည်းကရင်တို့အပေါ်ကိုမသုံးသင့်ပါ။"ကရင်လူထုအသက်မရှင်နိုင်အောင် ရွာကိုမီးရှို့ခြင်း၊ ကလေးသူငယ်များကိုသတ်ဖြတ်ခြင်း၊ ပေါ်တာဖမ်းခြင်း၊ ကရင်လူထုအနေအထိုင်ပျက်ပြားအောင်မပြုလုပ်ရ။ ကရင်သည် မြန်မာပြည်လွတ်လပ်ရေး၊ကျေးဇူးရှင်ဖခင်ဖြစ်သည်။ အခွင့်အရေးတန်းတူပေးရမည်။ မပေးပါက ဗမာဗိုလ်ချုပ်ကြီးတွေကို ကွဲရိုင်းလာခတ်ပြီး အနော်ရထာမင်းလိုသေသွားပါမည်။ အခွင့်အရေးတန်းတူပေးကိုပေးရမည်။ ER-Equal Representative ပေးရမည်။

၃။မြန်မာကွန်ဂရက်(Myanmar Congress)

မြန်မာကွန်ဂရက်သည် အကြီးဆုံးအခြေခံဥပဒေဖြစ်စေ၊ အခြားသောဥပဒေများဖြစ်စေ ပြုစုရေးဆွဲရမည်။ ညီတူကိုယ်စားလှယ်များဖြစ်ရမည်။ မြန်မာနှစ်ယောက်၊ကရင်နှစ်ယောက်၊ ရှမ်းနှစ်ယောက်၊ ဝနှစ်ယောက်၊လားဟူနှစ်ယောက် ဘယ်လောက်များများ ဘယ်လောက်နည်းနည်း ညီတူကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်ရမည်။ စစ်တပ်လုံးဝမပါ။ လူမျိုးတစ်ရာသုံးဆယ့်ငါးမျိုးကိုယ်စား နှစ်ယောက်စီဖြင့် မြန်မာပြည်ကိုအုပ်စိုးရမည်။ မြန်မာကွန်ဂရက်ရှိကိုရှိရမည်။ အမေရိကန်လိုဖြစ်ရမည်။

၄။ နိုင်ငံရေးသည်ဘာသာရေးကိုမစွက်ဖက်ရ။ Separation of Church and State

ဗိုလ်ချုပ်မောင်မောင်သည် (၁၉၄၉ခုနှစ်၊မေမြို့)ကရင်ကိုကြည့်လို့မရတဲ့ဗိုလ်ချုပ်ဖြစ်သည်။ ဦးနုသည် စောဘဦးကြီးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်သည့်အခါ ငြိမ်းချမ်းရေးအတုသာဖြစ်သည်။ ဦးနုသည် ဗိုလ်ချုပ်မောင်မောင်ကို ကုလားပြည်သို့ခဲယမ်းမီးကျောက်သွားဝယ်ခိုင်းသည်။ လေယာဉ်ပျံနှင့် အပြန်ခရီးတွင် မိတ္ထီလာမြို့တွင်ဆင်းသက်လာသည်။ ကချင်တပ်ရင်းမှူး နော်စိုင်းနှင့်ကရင်တပ်ရင်းမှူးစောမင်းမောင် မိတ္ထီလာသိမ်းပိုက်သည်ကို ဗိုလ်ချုပ်မောင်မောင်မသိ။ ဗိုလ်ချုပ်မောင်မောင်အား(ခလယ်လာ)ဘောဂလိသို့ငင်း၊ ကော်သေးဒဲသို့ငင်း၊ ပွာကညောကဖမ်းချုပ်ထားသည်။ ဗမာစစ်တပ်က ကွန်မန်ဒိုကိုလွှတ်၍ ဗိုလ်ချုပ်မောင်မောင်အားပြန်ကယ်ခိုင်းသည်။ စစ်ပွဲဖြစ်သွားသည်။ ဗိုလ်မောင်မောင်တစ်နေရာသို့ရောက်သွားသည်။ကွန်မန်ဒို တစ်ခြားနေရာရောက်သွားသည်။ ကော်သေးဒဲရွာသူရွာသားများ ဗိုလ်ချုပ်ကိုပြန်တွေ့၍ ကောင်းမွန်စွာထိန်းသိမ်းကြည့်ရှုသောကြောင့် ဗိုလ်ချုပ်မောင်မောင်စိတ်ပြောင်းသွားသည်။ ကရင်လူမျိုးကိုများစွာချစ်လာသည်။ များစွာစိတ်ပြောင်းလဲသွားသည်။

နောက်များမကြာမီ ဗိုလ်ချုပ်မောင်မောင်သည် ဗမာဗိုလ်ချုပ်များနှင့်လက်တွဲ၍ အလုပ်လုပ်ရပြန်သည်။ ဗိုလ်ချုပ်မောင်မောင်က ကရင်လူမျိုးအတွက်စကားပြောသည်။ ဗမာဗိုလ်ချုပ်များက သူ့ကိုရာထူးမှပယ်၍ ထင်းခုတ်ခိုင်းသည်။ (သစ်ထုတ်လုပ်ရေး၌နေအကြီးအကဲ) ဗိုလ်ချုပ်မောင်မောင်သည် ကရင်လူမျိုးကိုသိပ်ချစ်သည်။ သူအလွန်ခင်မင်လှသော သူငယ်ချင်းစောလေးဒါထံ(ဗိုလ်ချုပ်မောင်မောင် အင်္ဂလိပ်ကာနာ)သို့လာလည်သည်။ စောလေးဒါ၏ဇနီးနော်ဂျက်စီကိုတွေ့လိုက်တာနဲ့ ဒီလိုနှုတ်ခွန်းဆက်စကားပြောသည်။

ဗိုလ်ချုပ်မောင်မောင်က,"အန်တီ ထမင်းကြမ်းနှင့်ကန်စွန်းရွက်စားချင်တယ်။"
နော်ဂျက်စီကပြုံးပြုံးလေးနဲ့,"ဗိုလ်ချုပ်ကြီး ဆယ်ဖို့တစ်ဖို့ထားရဲ့လား။"
ဗိုလ်ချုပ်မောင်မောင်က, "ဆယ်ဖို့တစ်ဖို့မထားနိုင်ဘူး။ ပိုက်ဆံသိပ်များလွန်းတယ်။"
ဒီလူနှစ်ယောက်စကားပြောတာတိုတိုလေးဘဲ။ ဒါပေမဲ့ သိပ်အဓိပ္ပါယ်ရှိတယ်။ ဗိုလ်ချုပ်မောင်မောင်ကြီးက ထမင်းကြမ်းနှင့်ကန်စွန်းရွက်တို့စရာတောင်းစားသည်။ ကျနုပ်တို့ခရစ်ယာန်ကျမ်းစာထဲမှာ"ခြသေ့်သည်လည်းနွားကဲ့သို့မြက်ကိုစားလိမ့်မည်။ –ယေရှာယအနာဂတိကျမ်း – ၁၁း ၇"၌ ဖေါ်ပြထားသည်။
ဆိုလိုသည်မှာ – ဗိုလ်ချုပ်မောင်မောင်သည် အလွန့်အလွန်စိတ်သဘောနှိမ့်ချခြင်းရှိသည်။ သူ့အပေါင်းအဖော်ဗိုလ်ချုပ်များ သူ့ကိုထင်းခုတ်ခိုင်းသော်လည်း ပျော်ရွှင်စွာထင်းခုတ်ခဲ့သည်။ ပျော်ရွှင်သောအသက်တာကို ပိုင်ဆိုင်သောသူဖြစ်သည်။

ဗိုလ်ချုပ်မောင်မောင်သည် အလွန်စိတ်နှိမ့်ချသောသူဖြစ်သည်။ အစက ကရင်ကိုကြည့်လို့မရသော်ငြားလည်း နောက်မှာ ကရင်လူမျိုးကိုအလွန်ချစ်၏။ နိုင်ငံရေးသည်လည်းဘာသာရေးနှင့်မစွက်ဖက်ရ။ Separation of Church and State ကိုလည်းကောင်းကောင်းသိရှိသည်။ Separation of Church and State ကို မြန်မာပြည်အခြေခံဥပဒေ တိုင်းရင်းသားအားလုံးလက်ခံရမည်ဖြစ်ပါသည်။

၄။ Operation Aung San

"စောဂျော်နီထူးကော်သူးလေဗိုလ်မှူးကြီး ဗိုလ်ချုပ်မောင်မောင်နှင့်ခင်မင်ရင်းနှီးသည်။ တစ်နေ့ကျတော့ စောဂျော်နီထူးသည် ဗိုလ်ချုပ်မောင်မောင်အခန်းထဲသို့ဝင်၍စကားပြောရသည်။ စောဂျော်နီထူးကိုတွေ့တွေ့ချင်း စားပွဲပေါ်ရှိစာရွက်စာတမ်းများကိုသိမ်းဆည်း၍ဖွဲ့ထားလိုက်သည်။ စောဂျော်နီထူးစိတ်ထဲမှာ မသင်္ကာစိတ်ပေါ်ပေါက်လာသည်။"

မေမြို့ကိုကရင်သိမ်းသိမ်းချင်း စောဂျော်နီထူးသည် ဗိုလ်ချုပ်မောင်မောင်အခန်းထဲသို့ဝင်၍ ရှာဖွေမွှေနှောက်လိုက်သည်။ အောင်ဆန်းအော်ပရေးရှင်းကိုတွေ့သွားသည်။ တိုင်းရင်းသားများကိုဖျက်ဆီးပစ်ရန် plane မြောက်များစွာပါရှိသည်။ အောင်ဆန်းအော်ပရေးရှင်း AS သည်အချက်ကြီးနှစ်ချက်ပါရှိသည်။
၁။ ဗမာလူမျိုးတစ်မျိုးသာရှိရမည်။ အခြားလူမျိုးများသည် ပျူခေတ်တုံးသလိုတုံးသွားရမည်။
၂။ ဗုဒ္ဓဘာသာသည် နိုင်ငံတော်ဘာသာဖြစ်ရမည်။
၃။ မြန်မာနိုင်ငံအလံတော်တွင် ကြယ်တစ်လုံးသာရှိရမည်။
အဓိပ္ပါယ်မှာ–အောင်ဆန်းအော်ပရေးရှင်းအောင်မည်။ ဗမာတစ်မျိုးတည်းရှိရန်တစ်ဖြည်းဖြည်းကြိုးစားသွားပါမည်။ အဝါရောင်သည်လည်း နေရာတကာမှာလွှင့်ထူနေမည်။ အလံတော်သည်အဝါရောင်ထိပ်ကပေါ်လွှင့်နေပါမည်။
အဓိပ္ပါယ်မှာ မြန်မာပြည်သည် Statereligion နိုင်ငံတော်ဘာသာ မဖြစ်ဖြစ်အောင်လုပ်ဆောင်သွားမည်။ဤအချက်နှစ်ချက်သည် အောင်ဆန်းအော်ပရေးရှင်းတွင်အရေးကြီးသောအချက်ဖြစ်သည်။

တိုင်းရင်းသားတိုင်း လွတ်လပ်စွာကိုးကွယ်ရမည်။ မကြေညာဘဲနဲ့ ဗိုလ်ချုပ်တစ်စုသည် ဗုဒ္ဓဘာသာကို နိုင်ငံတော်ဘာသာပြုလုပ်သည်။ ဒါကိုတိုင်းရင်းသားအားလုံး လူတိုင်းလူတိုင်း လွတ်လပ်စွာကိုးကွယ်ခွင့်ရှိရမည်။

ကရင်ဟာဗမာမဖြစ်နိုင်ဘူး။ ဗမာဟာသုံးနှစ်သားအရွယ်ကလေးကိုအဆဲသင်ပေးသည်။ ကလေးဆဲတာကိုကြိုက်သည်။ မဟုတ်တာကိုသင်ပေးသည်။ ကလေးဆဲလျှင်ကြိုက်သည်။ ရယ်မောကြသည်။ ကရင်က သုံးနှစ်အရွယ်ကလေးဆဲလျှင်တုတ်နှင့်ရိုက်သည်။ "မင်းတို့ဆဲလျှင်ဆင်းရဲသွားမည်။"
Union Of Burma မဖြစ်နိုင်ဘူး။
Union State Of Myanmar ဖြစ်ရမည်။ လူမျိုးကွဲပေမဲ့ အမေရိကန်ပြည်လို ညီညွတ်စွာပေါင်းသင်းနေထိုင်ရမည်။ တိုင်းရင်းသားအပေါင်းတို့အော်ပရေးရှင်းအောင်ဆန်းကိုဆန့်ကျင်ကြ။ ဗမာဗိုလ်ချုပ်များငြိမ်းချမ်းရေးအစီအစဉ်လုပ်ကိုင်နေသည်။သူ့တပ်မတော်တိုင်းရင်းသားနယ်မြေမှမဆုတ်လျှင် သူ့ငြိမ်းချမ်းရေးအစီအစဉ်ကိုမယုံနဲ့။ သူ့ငြိမ်းချမ်းရေးအစီအစဉ်ဟာအတုပဲ။ သွားပြီးမယုံနဲ့။ နို့ဆီခွက်၊ ဆပ်ပြာခွက်စုထား၍ အိပ်မနေနဲ့။

ဤသည်မှာ မြန်မာနိုင်ငံ အခြေခံဥပဒေ ကရင်လူရိုင်းတင်ပြသည်။ ကမ္ဘာနှင့်မြေကြီးကိုဖန်တီးသောဘုရားသခင်သည် မြန်မာပြည်တွင် တရားနှင့်အတူတိုက်ပွဲဝင်မည်။

ကရင်ရိုင်း
May God Bless You All

အရာတိုင်းမတည်မြဲ

လောကမှာ အရာရာသည်တည်မြဲခြင်းမရှိတာအမှန်ပင်ဖြစ်သည်။ မြစ်ချောင်းအင်းအိုင်များတွေဟာ မည်သူကမှမဖန်တီး မတည်ဆောက်လာဘဲ အလိုလိုသဘာဝအလျောက်သာဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ရာ တည်မြဲသင့်ပါလျက်နှင့်မတည်မြဲနိုင်ရှာဘဲ တစ်နေ့တစ်ခြားလှိုင်းတွန်းသောင်ထွန်းရင်းနဲ့ မြေနုကျွန်းတွေဖြစ်ပေါ်လာတာ သက်တမ်းရှည်ကြာပြီးရင့်မာလာသောအခါမှာတော့ လူသားများတွေက အမျိုးမျိုးခေါ်ဝေါ်ကင်ပွန်းတပ်ကြလေသည်။ မိန်းမလှကျွန်း၊ ဘီလူးကျွန်းစသည်တို့ပေါ့။

ရွေ့ပြောင်းနေတဲ့ရေစီးကြောင်းကိုဖြတ်တောက်လို့မရဘဲ တစ်ရွေ့ရွေ့နဲ့ အစဉ်မပြတ်စီးဆင်းပြီး မမြဲနိုင်တာကိုကြည့်ရင် သက်ရှိလူသားတွေအဖို့ မမြဲနိုင်သောလောဘသဏ္ဍာရ၏အဆုံးမှာ တမဟုတ်ခြင်း အံ့မခန်းလောက်အောင်ပြောင်းလဲနေကြရစမြဲဖြစ်သည်။ ဒီလိုပြောတော့လည်းယုံတဲ့လူတွေရှိသလို မယုံတဲ့လူတွေလည်းအများကြီးရှိနေအုံးမည်ဖြစ်သည်။ ဘာဘဲဖြစ်ဖြစ် လက်တွေ့မျက်မြင်သမားအဖို့ကတော့မယုံဘဲ ငြင်းပယ်လို့မဖြစ် တည်တန့်နေခြင်းဟာ အတိုင်းအတာကြာသလောက် အရွေ့ကတော့ တစ်ကယ်ကိုမြန်ဆန်လွန်းလှခြင်းဖြစ်သည်။ အဲဒီအရွေ့ထဲမှာမှ ကောင်းသောအရွေ့နဲ့မကောင်းသောအရွေ့နှစ်ခုနှစ်သွယ် နှစ်မျိုးနှစ်စား နှစ်မည်စုံတွဲရှိကြလေရာ ကောင်းသောအရွေ့ကိုတော့ ရှည်ကြာရင်ရှည်ကြာနိုင်ပေလိမ့်မည်။ မကောင်းသောအရွေ့ကိုတော့ သတိတောင်မထားမိဘဲ အီးကနဲဆိုပြောင်းလဲမှုမြန်ဆန်လွန်းလှသည်။

ဒီမြန်ဆန်လွန်းတဲ့အရွေ့အပြောင်းကို အကြောင်းမကောင်းရင် အကျိုးဆက်ဆိုးနေမှာသဖြင့် အဆိုးကိုမဖြစ်စေချင်ဘဲ အကောင်းဖြစ်ဖို့သာအများကလိုအပ်လှပေသည်။ သတိဆိုတာပိုတာမရှိ လိုတာဘဲရှိသည်။ မဖြစ်လာသေးခင်မှာတော့ ခက်ခက်ခဲခဲနက်နက်နဲနဲနှင့် လုံးဝကိုမဖြစ်လာနိုင်တော့သလိုလို တစ်ကယ်တမ်းဖြစ်လာသောအခါမှာတော့ မယုံကြည်နိုင်လောက်အောင်ဖြစ်သည်။ အရာတိုင်းမှာ အချိန်နှင့်အခါဟာရှိတတ်လေစမြဲ၊ အချိန်မတန်ခင် မည်သို့ပင် ဖြစ်ခိုင်း၊ ရွှေခိုင်း သို့တည်းမဟုတ် မည်သို့ပင်ပြောင်းခိုင်း၊ပြောင်းခိုင်း ပြောင်းလို့မရ၊ရွှေ့လို့မရတာဟာ အချိန်အခါမတိုင်သေးလို့သာဖြစ်သည်။ အချိန်တန်လာရင်တော့ အောင်ဘုလည်းနွားနဲ့လှည်းနှင့်ဘဲဆိုတဲ့ ဆိုရိုးစကားတွေလိုပေါ့။

ရက်စက်မှု၏အချိန်ကို ရှည်လျားနေမည့်အစား လူသားများအတွက် အကျိုးဖြစ်ထွန်းနိုင်သောအချိန်ကို အမြန်ဆုံးပေါ်ထွက်လာဖို့အင်မတန်အရေးကြီးသောလိုအပ်ချက်တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ ဒီလိုကောင်းသောအရာမျိုးကို ရရှိမှသာလျှင် လောကလူသားတွေဟာ လူလာဖြစ်ရအကျိုးနပ်လှပါပေသည်။ လူဖြစ်ပါလျက်နှင့်လူစော်မနံလေတော့ သေတာတောင်မှအကောင်းဆုံးပါတကားဟုဆိုတဲ့ မြန်မာပြည်သူတွေက မယုံနိုင်လောက်အောင်ရှိနေခြင်းဖြစ်သည်။

လူရယ်လို့ဖြစ်လာတဲ့အခါမှာ မွေးရာပါအခွင့်အရေးကို ကိုယ်စီရရှိဖို့ လိုအပ်လှပေသည်။ ဒီအခွင့်အရေးကိုရသင့်ရထိုက်ပါလျက်နှင့် မရရှိဘဲဆုံးရှုံးနေရင် လူဖြစ်တာ တစ်ကယ်ကိုဘဲမကောင်း၊ မကောင်းတာကိုပယ် ကောင်းတာကိုသယ်ဆောင်တဲ့ ဒီအတွက်အကောင်းဖြစ်အောင်တော့ဖန်တီးဖို့လိုအပ်လှပေသည်။ အများအကျိုးအတွက် သည်ပိုးနေတဲ့ရှေ့ဆောင်သမားတွေ သဘောထားကောင်းပြီးမကွဲလွဲဖို့လိုအပ်လှပေသည်။ သဘောထားကွဲလွဲနေသမျှကာလပတ်လုံး တိုတောင်းသင့်ပါသောအချိန်သည် မတိုတောင်းနိုင်တော့ဘဲ ရှည်လျားစွာသောအဖြစ်သို့ရောက်ကာ အချို့သောမြန်မာပြည်သူတွေသေလွန်နေကြတာကိုဘဲ အပြစ်တင်စရာမလိုတော့သလိုဖြစ်သည်။

ဖြတ်တောက်လို့မရသောရေစီးကြောင်းကိုလိုက်နေရမည်ဖြစ်နေပါသဖြင့် တိုးတက်နေသောကနေ့ခေတ်မှာ အရွေ့တစ်ခုသည် မဖြစ်မနေရွေ့ရပါတော့မည်။ ဟုတ်ပါ

သည်။ ဟိုးယခင်ဘိုးဘေးခေတ်မှာ ကျွန်ုပ်တို့ကျေးလက်နေပြည်သူများတစ်သိုက်သည် ဆိုင်ကယ်ဆိုမပြောနဲ့ စက်ဘီးတွေတောင်မရှိသေးတဲ့ခေတ်ကြီး ဖိနပ်မပါထီးဗလာနဲ့ ခရီးသွားတဲ့ခေတ်ဆိုတော့ ဝယ်စရာချမ်းစရာ မြို့ထဲတစ်ခါရောက်ဖို့ဆိုရင် အငယ်ခံလေးရက်ငါးရက်ခရီးဖြစ်သည်။ ခုတော့ အဲဒီခရီးကို နေ့ချင်းပြန်အဖြစ်နဲ့ပြန်ရောက်နေတယ်ဆိုတော့ မရွေ့မပြောင်းဘဲ နဂိုကတည်းကလို တည်တန့်နေမယ်ဆိုရင်လာတော့မှာပေါ့-----

လူ့အခွင့်အရေးအပြည့်အဝရှိတဲ့နိုင်ငံမှာဆိုရင် လူ့အသက်တစ်ချောင်းကို ကောင်းကောင်းကြီးတန်ဖိုးထားကြသည်။ အသက်တစ်ချောင်းမဆုံးရှုံး မနစ်နာတာကိုဘဲ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းတွေလိုက်နာကြပြီး ရိုးသားဖြူစင်စွာနဲ့ သူများပစ္စည်းကျတာတွေ့ပါရက်နှင့် မကောက်ဘဲသွားလာနေကြတာကြည့်ရင် ဘယ်လောက်အံ့သြဖို့ကောင်းသလဲ ရိုးသားမှု၏ဂုဏ်သည် တန်ဖိုးဆုံးဖြတ်လို့မရနိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။ ရိုးသားမှုဂုဏ်၏ဇစ်မြစ်ကိုရှာကြည့်လိုက်တော့ လူ့အခွင့်အရေးနှင့်ဆိုင်သလိုလိုဖြစ်သည်။ လူ့အခွင့်အရေး အပြည့်အဝမရရှိဘဲနှင့် ဘယ်လိုမှမပြေလည်၊ မပြေလည်ရင်မပြေလည်သလို ရိုးသားခြင်း၊ ဖြူစင်ခြင်း၊ သစ္စာရှိခြင်းဆိုတာ ဝေးသွားတတ်သည်။ ဒါကြောင့် အရွေ့အပြောင်းတွေရှိလာတော့မှဖြစ်မည်။

ယခုအရွေ့နဲ့အပြောင်း၊ အပြောင်းနဲ့အရွေ့ မည်မျှဖြစ်လာပြီလဲဆိုတာ ရေရေရာရာသေသေချာချာမပြောနိုင်ပေမယ့် သေချာတာတစ်ခုက တစ်ပြည်လုံးအပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးလုပ်သောအချိန်ကစပြီး ကျွန်ုပ်တို့ကရင်ပြည်နယ်၊တပ်မဟာ(၁)နယ်မြေဒေသမှာ ဟိုတုန်းကမတွေးဝံ့မမြင်ဝံ့သောအရာတွေ မယုံနိုင်လောက်အောင် တွေ့လာမြင်လာတော့ခြင်းဖြစ်သည်။ အရင်ဒီလိုမြင်ကွင်းမျိုးရှိခဲ့ပါတယ်ဆိုရင် ဆယ့်ခုနစ်တစ် (၁၇-၁)ပုဒ်မ၊ ပုဒ်ထီးတွေနဲ့ငြိစွန်းပြီး မြန်မာနိုင်ငံမှာရှိနေတဲ့ထောင်တွေမှန်သမျှ မဆန့်နိုင်အောင်ဖြစ်မည်။

ဒီလိုမြင်ကွင်းမျိုး မမြင်ရတာတောင်မှ ဟိုလိုက်တူးဒီလိုက်ဆွနဲ့ မဟုတ်ကဟုတ်က ပုဒ်မ၊ ပုဒ်ထီးတွေလျှောက်တပ်ပြီး ထောင်ထဲပါသွားတာမနည်းဖြစ်သည်။ ဒါတွေကို စမြုံ့ပြန်လို့တွေးကြည့်မယ်ဆိုရင် ကြက်သီးမွေးညှင်းထဖွယ်ရာသည်ကား အဖန်ဖန်နှင့်အတန်တန်ဖြစ်သည်။ ဒါကြောင့် ကြောက်လန့်ဖွယ်ရာအဖြစ်မျိုးတွေကင်းလွတ်ပပျောက်နေမယ်ဆိုရင် ပြည်သူတွေအားလုံးဝမ်းသာမဆုံးပီတိဖုံးလျှက်ရှိမည်။ ပြည်သူတွေရဲ့စိတ်ချမ်းသာမှုသည် တိုးတက်မှု၏အရိပ်အရောင်ဖြစ်သည်။ တိုးတက်မှုမရှိလို့ ဒုက္ခရောက်နေတာကိုဘဲ မငြိမ်းနိုင်ရခြင်းဖြစ်သည်။ တိုးတက်မှုမရှိလေလေ မငြိမ်းချမ်းလေလေ၊ မငြိမ်းချမ်းနိုင်သေးဘူးဆိုရင်တော့ ဆုတ်ယုတ်ခြင်းသာဖြစ်လာတော့သည်။ ဆုတ်ယုတ်ခြင်းမှ ခုန်ကျော်ကာ တိုးတက်ခြင်း ယခုစရောက်လာချင်လေတော့ သာယာဖို့သည် တစ်ဖြည်းဖြည်းနဲ့သာ ပေါ်လာလေမည်ဖြစ်သည်။

အဲဒီအခါကျမှ ရိုးသားခြင်း၊ ဖြူစင်ခြင်း၊ သစ္စာရှိခြင်းဆိုတာ ပေါ်လာနိုင်မည်မှာဖြစ်သည်။

၂၀၁၃-၂၀၁၄ခုနှစ် တပ်မဟာ(၁) စစ်ဒေသတွင် စည်ကားသိုက်မြိုက်လှပါသော ကရင်အမျိုးသားများနှစ်သစ်ကူးနေ့တစ်ကြိမ်ကျင်းပခဲ့သည်။ အဲဒီနှစ်သစ်ကူးတွင် ဟိုတုန်းကတွေ့တွေ့ခြင်းစစ်ခင်းတတ်နေတဲ့ KNUနှင့် တပ်မတော်တွေဟာ ကျောသားရင်သားမခွဲခြားဘဲညီအစ်ကိုရင်းချာပမာ အတူတကွထိုင်ပြီး လက်ဆုံထမင်းတွေစား၊ လက်ဝှေ့ပွဲတွေပြုံးပြုံးရွှင်ရွှင်နဲ့တစ်ပျော်ကြီးထိုင်ကြည့်နေကြတာကို မြင်နေရသောပြည်သူတစ်သိုက်ရယ်က ဖော်ပြမတတ်အောင်သောဝမ်းသာမှုသည် အတိုင်းထက်ကိုယ်စီရှိလှပါပေ၏။

ပြီးတော့လည်း လက်ဝှေ့ထိုးရာတွင်နိုင်သောသူကိုဆုပေးတဲ့အခါမှာKNUတစ်လှည့်တပ်မတော်ကတစ်လှည့် အလှည့်ကျနှင့်ပေးနေကြတဲ့မြင်ကွင်းကိုမြင်လိုက်ကြတော့ ဒီလိုလှပတဲ့မြင်ကွင်းမျိုးသည် ဟိုတစ်ချိန် စစ်ဘေးစစ်ဒဏ်ကိုခံနေရသော သေလွန်သွားပြီးတဲ့အဘိုးအဘွားတွေများ ဤကဲ့သို့နှယ် မျက်ဝါးထင်ထင်မြင်လိုက်ရရင် ဘယ်လောက်များ ဝမ်းသာမျက်ရည်ကျမလဲဆိုတာတွေးရင်းနဲ့ ရင်ဆို့ပြီး ဝမ်းနည်းလာရတော့ခြင်းဖြစ်သည်။ အဖေတစ်ပြောတည်းပြောနေတဲ့ငြိမ်းချမ်းရေး၊ အမေပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင်နေချင်ပါတယ်ဆိုတဲ့အမိကရင်မြေ အခုတော့အဖေနဲ့အမေတို့ရဲ့ဆန္ဒသည် သားတို့တစ်တွေက အဖေအမေတို့ကို အပြည့်အဝခံစားစေချင်ပါသော်လည်း မျက်ရည်ဝဲခြင်းနဲ့ပြောခြင်းမှလွဲရင် သားတို့လည်း ဘာမှမတတ်နိုင်ရခြင်းဖြစ်သည်။

တစ်ပြည်လုံးအပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးစာချုပ်မချုပ်ဆိုနိုင်သေးတာတောင်မှ ဤသို့သောမြင်ကွင်းမျိုးကိုမြင်ရနေပြီဆိုတော့ ထာဝရငြိမ်းချမ်းရေးရလာသောအခါမှာ ဘယ်လောက်ပျော်စရာကောင်းမလဲဆိုတာ ဖော်ပြမတတ်နိုင်အောင်ဖြစ်သည်။ တိုင်းပြည်နှင့်လူမျိုးကိုအခြေခံပြီး လောဘဇောကြောင့် တိုက်ကြ၊ သတ်ဖြတ်ကြနေတာ နှစ်ပေါင်းများစွာရှည်ကြာလာခဲ့လေရာ ဒုက္ခိတဘဝနဲ့ဖြစ်တဲ့သူတွေအများကြီးရှိနေသလို မျက်ရည်ပင်လယ်ဝေတဲ့သူတွေလည်းအများကြီးရှိလှပါပေ၏။

အဲဒီအထဲမှာမှ အသက်စတေးသွားတဲ့လူတွေလည်းအများကြီးရှိနေပါသည်။ ဒီမကောင်းတဲ့အနိဋ္ဌာရုံမြင်ကွင်းကို အဆုံးသတ်ရန်အချိန်သည် ကောင်းစွာတန်သင့်လေပါပြီဖြစ်သည်။ တန်သင့်ပါသောဒီမြင်ကွင်းကို ဘယ်တော့မှအတည်ပြုနိုင်မလဲဆိုတာတွေးရင်းနဲ့ပင် ၂၀၁၅ ရောက်လာနေပြီဖြစ်သည်။ သေချာသောတစ်ပြည်လုံးအပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးစာချုပ်နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလက်မှတ်ထိုးပွဲကျင်းပနေကြတာ မနီးစပ်လာနိုင်ကြသေးဘဲ နာရီစက္ကန့်လက်တံကလေးက လည်မြဲလည်နိုင်ပေမယ့် ပမ်းလာခဲ့သူပြည်သူတွေက မောရင်းနဲ့ နောက်ထပ်တစ်ဖန်စစ်ပေါ်တာဖြစ်ပေါ်လာတာကို မလိုချင်မနှစ်သက်ကြဘဲ အားလုံးကိုယ်စီဆုတောင်းရင်းနဲ့တစ်နေကွယ်လျှိုးပြီး တစ်နေထွက်လာခဲ့တဲ့ရက်ပေါင်းဆိုတာလည်း မနည်းတော့ခြင်းဖြစ်သည်။

၂၀၁၃-၂၀၁၄ခုနှစ်တွင် ကျင်းပခဲ့သော ကရင်နှစ်သစ်ကူးမျိုးလိုမြင်ကွင်းများအားပျက်ပြားနိုင်ခြင်းမရှိစေဘဲ ဒို့ထက်သေချာ၊ဒို့ထက်မှန်ကန်တဲ့ငြိမ်းချမ်းရေးပန်းတိုင်ကို ပိုင်နိုင်စွာဖြင့် အရောက်လှမ်းနိုင်ကြပါစေလို့ဆုတောင်းမိတော့သည်။ အရွေ့အပြောင်းသည် ဦးဆောင်သောသူတို့၏အပေါ်မှာမူတည်ပေလိမ့်မည်။ အရာတိုင်းမှာ အားလုံးနှင့်ဆက်သွယ်ပတ်သက်ပါသော်လည်း နှစ်ဖက်နှစ်တန်သောဦးဆောင်သမားတွေက သဘောထားကွဲလွဲပြီး နားလည်မှုမပြေလည်သမျှကာလပတ်လုံး ပြည်သူဆိုတဲ့မြေဇာတွေက အမြဲတမ်းပိပြားနေရမှာဖြစ်သည်။

ပိပြားနေတဲ့ပြည်သူတွေရဲ့ဘဝကို နားလည်သဘောပေါက်ပြီး အလျှော့အတင်းညှိမျှစွာနဲ့ သဟဇာတဖြစ်အောင် ကြိုးစားရမှာဖြစ်သည်။ ကြိုးစားခြင်းဆိုတာမအောင်မြင်ဘဲ ဘယ်နည်းနှင့်မှမဖြစ်နိုင်။ အချိန်မတန်သေးလို့သာ မအောင်မြင်သေးခြင်းသာဖြစ်သည်။ အချိန်မတန်သေးခင်မှာတော့ လက်လျှော့အားပျော့နေမယ်ဆိုရင် မိမိမျှော်လင့်နေတဲ့ငြိမ်းချမ်းရေးပန်းတိုင်နဲ့ဝေးသွားမည်ဖြစ်သည်။ ဒါကြောင့် အရာတိုင်းမှာစိတ်ခေတ်ကြံ့ခိုင်မှုသည် အင်မတန်အရေးကြီးသောအချက်ကြီးတစ်ချက်ဖြစ်သည်။ ခရီးမဆုံးခင်လမ်းတစ်ဝက်မှာ ပျော့ညံ့တဲ့စိတ်ခေတ်နှင့်လက်မှိုင်ချမိလျှင် လိုချင်သောပန်းတိုင်ကိုမရောက်နိုင်တော့ဘဲ ဆုံးရှုံးခြင်းသာအဖတ်တင်ရခြင်းဖြစ်သည်။ အရှုံးသည်အနိုင်မဟုတ်သောအရာဖြစ်နေပါသဖြင့် အနိုင်လိုချင်နေသောသူတွေဟာ အရိုးကျေကျေအရည်ခန်းခန်း ဘယ်တော့မှစိတ်ခေတ်မကျသင့်ဘဲ နှလုံးသွေးမရပ်သမျှ သို့မဟုတ် နှလုံးသွေးလည်နေသမျှကာလပတ်လုံး ဆက်လက်လှုပ်ရှားနိုင်သောသူကိုသာလိုရာပန်းတိုင်ကိုအရောက်လှမ်းနိုင်သောသူဖြစ်သည်။

ဒါကြောင့် အများပြည်သူတွေအားလုံး မျှော်လင့်တောင့်တနေကြတဲ့ တစ်ပြည်လုံးငြိမ်းချမ်းရေးကို အဘိုးတွေအဘွားတွေ၊ အဖေတွေအမေတွေ မျှော်လင့်ထားတဲ့အတိုင်း တမလွန်လောကသို့ရောက်နေသောသူတွေအားလုံးအမျှပေးဝေနိုင်အောင် တိုးတက်နေတဲ့ယနေ့ခေတ်ကြီးမှာ မလွဲမသွေသောငြိမ်းချမ်းရေး သို့တည်းမဟုတ် ဒုက္ခဝဲဂရက်ဆင်းရဲတွင်းမှ အရွေ့အပြောင်းကုန်ဆုံးသွားကာ သုခဘုံနန်းကို ကိုယ်စီခံစားနိုင်အောင် နှစ်ဖက်နှစ်တန်ကျေအေးစွာဖြင့် ဒုက္ခမျက်ရည်တွေကင်းစင်ပြီး သုခအဖြာဖြာနှင့်ငြိမ်းချမ်းကြပါစို့။

အာကာမောင်မောင်

အများမျှော်တွေးငြိမ်းချမ်းရေး

အမြော်အမြင်ရှိတဲ့လူတွေဟာ ငြိမ်းချမ်းရေးကိုလိုလားတောင့်တပြီး မျှော်လင့်တစ်ကြီးကြီးနှင့် အတွေးကိုယ်စီ ရင်မှာတစ်သီတစ်တန်းပွေ့ထားကာ တစ်ယောက်တစ်ပေါက်သောလေသံလေးတွေက အနည်းအများကိုယ်စီရှိကြခြင်းဖြစ်သည်။ တစ်ကယ်ကိုဘဲ ခက်ခဲလှပါတယ်ဆိုတဲ့ငြိမ်းချမ်းရေးဟာ ဘာကြောင့်ပါနည်း။ ကြီးမားသောကျောက်တောင်ကြီးတွေဟာ ကနေ့တိုးတက်နေတဲ့သိပ္ပံခေတ်ကြီးမှာ တစ်လွှာပြီးတစ်လွှာ လွှာချလို့လွယ်သလောက် တိမ်မယောင်ယောင်နှင့် နက်နေတဲ့ငြိမ်းချမ်းရေးကို တစ်ကယ်တော့ လွယ်လွယ်နဲ့ဆောင်ရွက်လို့မရနိုင်တာအမှန်ဖြစ်သည်။

ဒီမလွယ်တာကိုအလွယ်ထင်ပြီး သွားပုတ်လေလွှင့် အမျိုးမျိုးပြောဆိုကြပေမယ့် ဆောင်ရွက်ချက်အပေါ်မှာမူတည်ပြီး တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး နားလည်မှုမလွဲမှားဖို့ ပိုပြီးအရေးကြီးခြင်းဖြစ်သည်။

ငြိမ်းချမ်းရေး၏သွားရာလမ်း ကြောင်းသည် အခက်ပေါင်းတည့်နေတာကိုစိစစ်ပြီးကြည့်လိုက်ပါသော်“လောဘ”ကြောင့်ဖြစ်သည်။ လောဘသဘောကျယ်ပြောလေရာ စကြာဝဠာအနန္တသို့တင်စားနိုင်လောက်သည့်အဖြစ်အား လွယ်လွယ်လေးနဲ့ရယူလို့မရနိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။ လောဘကုန်ဆုံးအောင်သတ်နိုင်သည့်နေရာဌာနကတော့ ဘဝဂ်အထက်မှာဖြစ်တဲ့အတွက် ဤသို့သောအခက်အား မပြေလည် ပြေလည်သွားအောင်၊ မကောင်းကောင်းသွားအောင် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ယုံယုံကြည်ကြည်နဲ့ သဘောထားဖြူစင်ဖို့လိုအပ်လှပေသည်။ ဒါမှသာ အားလုံးမျှော်လင့်တောင့်တနေတဲ့ငြိမ်းချမ်းရေးသည် အမှန်အကန်ဖြစ်လာနိုင်မည်မှာဖြစ်သည်။

တစ်ကယ်တော့ လူသားတိုင်း လူသားတိုင်း ဆူဆူပူပူ အုံ့အုံ့ကျွတ်ကျွတ် ရှုပ်ရှုပ်ရှက်ရှက်ဖြစ်နေတာကိုလုံးဝမလိုလားကြပါ။ သမုဒ္ဒယာဝမ်းတစ်ထွာအတွက်နှင့် အမြဲတမ်းနပမ်းလုံးနေတဲ့ကြားမှာ မုန်တိုင်းနဲ့နေ့တိုင်းတိုးနေရတော့ ချမ်းသာသောစိတ်၊ ပျော်ရွှင်သောအလုပ် လုပ်နိုင်ခြင်းသည် နေကြတ်သောအခါမှာအလင်းရောင်ကိုတမ်းတတာနှင့်တူသလိုလိုဖြစ်နေပါ၏။

လူသားတိုင်း လူသားတိုင်း လက်ဖက်ရည်ကြမ်းပန်းကန်လေးနဲ့ အမောပြေနားနေခိုက်တစ်မြုံက်မြုံက် အေးဆေးစွာသုံးဆောင်နေရရင်ပင်ပန်းဆင်းရဲသောအလုပ်ကို လုပ်နေရပေမယ့်မညည်းတွားဘဲ ခံသာကာနေနိုင်မှာဖြစ်သည်။ မငြိမ်းချမ်းတဲ့အခါမှာ ပင်ပန်းသမျှကိုယ့်အတွက်မဟုတ်ဘဲ ဟိုအရေးဒီအရေးနဲ့ အရေးတွေများပြားလေတော့ မောနေသူရင်တွေပူပြီး အလုပ်တန်းမှမပျော်တစ်ပျော်နှင့် တိုးတက်မှုတွေဝေးသထက်ဝေးရလေသည်ဖြစ်၏။

လုပ်ရက်လှတဲ့လူသား လောဘလွှမ်းခြုံပြီး သောကကြုံနေရတဲ့ပြည်သူတွေ မမြင်လေရော့သလား ဘိုးစဉ်ဘောင်ဆက်က လမ်းဘေးမှာမအိပ်ရတဲ့မြန်မာပြည်သူတွေ ခေတ်စနစ်တိုးတက်လာသောခုအခါမှာ ခိုကိုးရာအိမ်မရှိတော့ပါသဖြင့် တစ်နေ့လုပ်တစ်နေ့စားဘဝနဲ့ အလူးအလဲဒုက္ခအဖုံဖုံ တောမှာကျင်လည်နေရတဲ့ပြည်သူတို့၏ဝမ်းနည်းစရာအဖြစ်တွေကိုကြည့်ပြီးကရုဏာတရားအပြည့်အဝရှိတဲ့လူမှန်ရင် သနားဆေးတိုက်ကျွေးဖို့လိုအပ်နေပြီဖြစ်သည်။

ခုတော့လည်းကွယ် သနားဆေးပေးဖို့နေနေသာသာ နေစရာအိမ်မရှိလို့ လမ်းဘေးမှာခြေချနေထိုင်ရတဲ့ဘဝရယ်က နေ့ကောညပါအတန်တန် စည်ပင်ဆိုတဲ့ပျောက်ကျားတပ်ရန်ကို အလန့်တကြား စိုးရိမ်ခြင်းအတိနဲ့ အမြဲတမ်းသတိထားပြီးနေရလေပါ၏။ သတိချွတ်ချော်ပြီးကံဆိုးတဲ့လူတွေအဖို့ ပျောက်ကျားတပ်နှင့်တိုးပြီး ပုဒ်မပုဒ်ထီးတစ်သီကြီးအား လုံးဝမတိုးမိရလေအောင် တစ်နေ့တာအတွက် မရှိမယ့်ရှိမယ့်လေးတွေနဲ့ အငတ်ခံပြီးဖြေရှင်းနိုင်တာကိုဘဲ ဝမ်းသာရသည်ကအတန်တန်ဆိုပေမယ့် နှစ်မြို့မှုဆိုတာ ရင်ထဲမှာကိန်းအောင်းခြင်းမရှိနေတာအမှန်ဖြစ်သည်။

ကတုံးပေါ်ထိပ်ကွက်တယ်လို့ဆိုရင်ကော……အသူရာတို့၏ဘုံနန်းမှာ လျှင်သူစားကြစတမ်း ကျွန်ုပ်တို့ကမ္ဘာနဲ့ကွာခြားနေသေးရဲ့လား ကောင်းကြောင်းမကောင်းကြောင်းနှစ်ခုကို အပ်ကြောင်းထပ်ပြီးပြောနေကြတဲ့သူ တစ်ပုံတစ်ခေါင်းရှိပေမယ့် ဟို…ကရင်ပြည်နယ်မှာ ကရင်လူမျိုးတောသူတောင်သားတွေစားနေကြတဲ့ နိသိုးဥ(နှမ်းငါးပိ)နှင့်ကဏန်းကောင်လိုဘဲ တစ်ခုနှင့်တစ်ခုမဆိုင်သလိုနဲ့ ဆိုနိုင်လောက်သည့်အနေအထားဖြစ်ပေမယ့် အရာနှစ်ခုစလုံး တစ်ပြိုင်တည်းပါသွားနေကြတာဘဲဖြစ်သည်။

အကျိုးထူးလာတယ်ဆိုတာမမြင်ရသည့်အပြင် မွဲတေနေရတဲ့ပြည်သူတွေကို ပိုပြီးမြင်နေရလေခြင်းဖြစ်သည်။ ဒီလိုပြောတော့လည်း ဟိုးယခင်ရှေးပဝေသဏီခေတ်မှာ ဒါမျိုးမရှိလေရော့သလား မေးစရာရှိလာတော့သည်။ ဟုတ်ပါသည်။ ကံကိုသာပုံချရတော့မှာဖြစ်သည်။ ကံမလှတော့ ဘဝထကြွနိုးကြားမှုဘယ်လိုပင်ရှိပေမယ့် ဆင်းရဲခြင်းမှမလွတ်ကင်းနိုင်သေးရာဖြစ်သည်။ ကံကိုပြောကြစတမ်းဆိုရင် ဆင်းရဲခြင်း၏ဗီဇမျိုးစေ့ဆိုတာရှိလေရော့သလား။ ဆင်းရဲတာလည်းမျိုးစေ့ရှိမယ်ဆိုရင် လူသားဖြစ်ခြင်းအတူ

တူဘဲ အဲဒီမျိုးစေ့ကို မည်သူကယူပြီးစိုက်ပျိုးချင်ကြမှာလဲ။ ကံကိုယုံပြီးဆုူးပုံနင်းကြမယ်ဆိုရင် ဖြစ်လာမည့်နောက်ဆက်တွဲအကျိုးဆက်တွေကောကောင်းမှကောင်းနိုင်ပါ့မလား။

ဒီလွဲမှားသောအယူတွေ မခက်ပေဘူးလား။ ကံကြောင့် ပြည်တော်သာပြီး ကံကြောင့် ပြည်ကြီးမိုးမှောင်ကျရောက်လေလား။ ကံနှင့်ဆက်စပ်တဲ့မြန်မာပြည်သူတွေဟာ လောဘသမားတွေဝါးမျိုပြီး တောက်လောင်နေတဲ့ဘဝအပူမီးကိုငြိမ်းအေးဖို့အတွက် အဓိကလိုအပ်နေတာကငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်သည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးသည် လူသားများအတွက် မရှိမဖြစ်လိုအပ်တဲ့အချက်ကြီးတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ ဒီအချက်ကြီးမရှိသမျှကာလပတ်လုံး တိုးတက်မှုမရှိနိုင်သေးဘူးဆိုတာသေချာပေါက်ဆိုရမှာဖြစ်သည်။

တိုးတက်မှုကိုလိုလားရင်တော့ အဓိကသော့ချက်ကိုပွင့်အောင်ဖွင့်လိုက်စမ်းပါ။ ပြည်သူများတိုးတက်နိုင်ဖို့အရေးသည် ဒီအချိန်မှာအရမ်းအရေးကြီးနေပြီဖြစ်သည်။ အရေးကြီးနေသည့်အရာကိုအလေးမထားဘဲ သပွတ်အူလိုအစရှာမရတာ မရှုပ်ထွေးရှုပ်ထွေးနေအောင် လုပ်နေလေတော့ ကိုယ့်ပြည်သူတွေချမ်းသာဖို့အရေးကို ကြောက်နေသလိုလိုဘဲဖြစ်သည်။

ဘယ်တတ်နိုင်ပါ့မလဲ။ လောဘသမားတို့မည်သည်မှာ မည်သူသေသေငတေမာရင်ပြီးရောဆိုနေတာဘဲ။ ဆိုင်းတီးခြင်းသဘောနဲ့ပြောမယ်ဆိုရင်တော့ ဒါတွေဟာစည်းဝါးကိုက်မယ်ဆိုရင် ဘီလူးဆိုင်းနှင့်ဘဲစည်းဝါးကိုက်မှာဖြစ်သည်။

ပေးလိုက်ပါငြိမ်းချမ်းရေး အတွေးအခေါ် အမြော်အမြင်ကြီးကြီးမားမားနဲ့ယူလိုက်ပါ။ ငြိမ်းချမ်းရေးတစ်ဖက်နှင့်တစ်ဖက် နားလည်မှုမလွဲမှားအောင် သံသယကင်းမဲ့စွာနဲ့ နှစ်ဖက်နှစ်တန်စိတ်ချစွာ ပြည့်ဝသောယုံကြည်မှုထားကြပြီး မသင့်လျော်သင့်လျော်အောင် မပြေလည်ပြေလည်အောင် မှန်မှန်ကန်ကန်နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးကိုဆောင်ရွက်ကြပါ။ ပေးလိုက်ကြ၊ ယူလိုက်ကြပါ။

ဘယ်နေ့၊ ဘယ်ရက်၊ ဘယ်လ၊ ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးကြမယ်။ တစ်ပြောတည်းပြောနေကြပေမယ့် လေလုံးသက်သက်နဲ့ ဘာကိုဘာမှမဖြစ်လာသေးဘဲ ကနေ့ငြိမ်းချမ်းရေးကို မျှော်လင့်တောင့်တနေကြတဲ့ပြည်သူတွေ မနက်ဖြန်ဆိုလည်းမဟုတ်၊ သန်ဘက်ခါဆိုပြန်တော့လည်းမမှန်ကန်၊ ရနိုးနိုးနဲ့ တစ်သုတ်ပြီးတစ်သုတ်ဆောင်ရွက်ကြပြီး သေသွားနေတဲ့လူတွေလည်းအများကြီး ကနေ့ထိငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်မလာသေး။

ငြိမ်းချမ်းရေးကိုမလိုအပ်ဘဲ လောဘကြောင့်သတ်ဖြတ်ကြနေတာ တစ်ကယ်တော့ ဘာမှအကျိုးမရှိပေ။ သက်ရှိသောအရာအားလုံးသည် မသတ်မဖြတ်လည်း အချိန်တန်ရင်သေရမည့်အကောင်တွေချည်းဖြစ်သည်။ သေချိန်မတန်သေးလို့မသေဘဲနေနေရခြင်းဖြစ်သည်။ သေချိန်တန်သောအခါမှာ မသေပါနှင့်အုံး၊ နောင်နှစ်ခါတန်ဆောင်မုန်းပွဲကြည့်ပါအုံးလို့ ပြောနေပေမယ့် နေတော့မှာမဟုတ်ဘဲ သေမှာဘဲဖြစ်သည်။ သေခြင်းတရားဟာ သုံးဆယ့်တစ်ဘုံမှာမြဲပေမယ့် မသေခြင်းတရားကိုတော့ မြဲလေမည်မဟုတ်ပါ။ ဒါတွေကိုငြိမ်းချမ်းရေးဆောင်ရွက်နေကြတဲ့သူတိုင်း အမှတ်ရကြပြီး အများမျှော်လင့်တောင့်တနေကြတဲ့ငြိမ်းချမ်းရေးကို လောဘကိုခွာမှန်တာရှာပြီး ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် နှစ်ဦးနှစ်ဖက် ပြည့်ဝသောယုံကြည်ချက်နှင့် ပြေလည်အောင်လုပ်ဖို့လိုအပ်လှပေသည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးမရှိတော့ လွတ်လပ်သောလုပ်ငန်းကိုင်ငန်းတွေ ကောင်းကောင်းမွန်မွန်မပြုနိုင်ကြဘဲ ဘဝဖြေိုးပြီးအလှမတိုးနိုင်တဲ့လူတွေ မြို့ပြထဲမှာ အိမ်မဲ့ယာမဲ့တွေရှိနေသလိုတောရပ်ဌါနေတွေမှာလည်း ငတ်ပြတ်နေတဲ့လူတွေရှိနေတာဘဲ။ ငတ်ပြတ်ဒဏ်မခံနိုင်လေတော့ ဒုက္ခသည်ဆိုတာပေါ်ပေါက်လာရခြင်းဖြစ်တယ်။ တစ်ကယ်တော့ ဒုက္ခသည်ဆိုတာ လူသားတိုင်းဖြစ်ချင်တာမဟုတ်ပါဘူး။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုရင် ဆင်းရဲသားလို့အခေါ်ခံရတာ နားပူကြလွန်းလို့ဖြစ်သည်။

မခံနိုင်သောအဖြစ်ကိုမှ ဒုက္ခသည်ဖြစ်နေရတာကိုတွေးကြည့်ရင် ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့်သက်ဆိုင်တယ်လို့ကောမဆိုနိုင်ဘူးလား။ ဒုက္ခသည်၏ဇစ်မြစ်ကိုရှာကြည့်ရင်တော့ မှန်ပါသည်။ မငြိမ်းချမ်းလို့ အဘက်ဘက်က ချွတ်ခြုံကျဆင်းပြီး မဖြစ်သင့်တာကိုဖြစ်၊ မပျက်သင့်တာကိုပျက်လူသားတွေရဲ့ဘဝဟာ လေလွင့်နေတဲ့ရော်ရွက်ဝါလို တည်နေရာမမြဲနိုင်ဘဲ ရေကြည်ရာမြက်နုရာအဖြစ်နဲ့ ရောင့်ရဲရလေတော့သည်။

“မကောင်းကိုရှောင်ကောင်းကိုဆောင်အိုတောင်မဆင်းရဲ” ဟုတ်ပါသည်။ ဆရာတော်ဘုရားများဟောပြောဆုံးမနေတဲ့ဗုဒ္ဓဓမ္မမှာ ကျွန်ုပ်တို့မြန်မာပြည်သူတွေဟာ မကောင်းကိုဆောင်မိလို့ဆင်းရဲရတာဖြစ်သည်။ မကောင်းမှန်းသိပါလျက်နှင့် နှစ်သက်နေရတာ၊ ကြည်နူးနေရတာ အားလုံးကိုကြည်ဖြူရတယ်ဆိုတော့ ဆင်းရဲမှာပေါ့။ ဒါဆို ဆင်းရဲတဲ့ဗီဇကို လက်ညှိုးထိုးပြီးညွှန်ပြနေမယ်ဆိုရင် အရပ်လေးမျက်နှာကိုထိုးရမှာလား။

“သဗ္ဗေသတ္တာကမ္မသကာ” ဆိုတော့ ကျွန်ုပ်တို့မြန်မာပြည်သူတွေဟာ ချောင်းငယ်သဖွယ်အသွယ်သွယ်စီတန်းစီးဆင်းနေသော ကျမျက်ရည်အဖြာဖြာတွေဟာ လူချမ်းသာမပျင်းလူပျင်းမချမ်းသာသည်ရယ်သို့ ရိုးရိုးသားသားကြိုးကြိုးစားစားနဲ့ အားလုံးမျှော်လင့်စောင့်ဆိုင်းနေသော တစ်ပြည်လုံးထာဝရငြိမ်းချမ်းရေးသည် ပျော်ရွှင်ပြီး ဝမ်းသာခြင်းအပြည့်အဝနဲ့ မလွဲမသွေသော တစ်နေ့နေ့တစ်ချိန်ချိန်မှာ……။

အက်ကလိုသိန်း

ပိာ်မုၣ်တၢ်တၢၣ်ပီၣ်တဲသကိးလၢ တၢ်မၤလိပူၤအဆၢကတီၢ် ဖဲနိၣ်ဖိဒဲကစီၤ

တၢ်ဘီဘၣ်က့ၤ

– မဲၤကစံလၢအပူၤကွံာ်ကတြူၢ်(၃)အဘ့ၣ်(၅),ကွၢ်ဖဲလံာ်ကုခိၣ်အပူၤစုစ့ၣ်, စံၣ်ညီၣ်ကွိၢ်ခိၣ်(၂)နၣ် ဖးဘၣ်က့ၤလၢစံၣ်ညီၣ်ကွိၢ်ခိၣ်(၁)တက့ၢ်.

– လံာ်ကဘျံးပၤ(၃၁)အပူၤ,သရၣ်ဆၣ်ရံၣ်ဒါနၣ် ဖးဘၣ်က့ၤလၢသရၣ်ဆၣ်ရံၣ်ထူတက့ၢ်.

ငိုရှိုက်လေသောနှလုံးသား

လောကမှာ ငွေတဲ့ ငွေသည်မရှိမဖြစ်လူသားများအတွက် အဓိကလိုအပ်ချက်တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ ငွေမရှိရင် ဘာမှလုပ်လို့မရသလိုငွေကြောင့် လောကလူသားတွေဟာ မြေလျှိုးမိုးပျံနေကြတယ်လို့ပြောရင် လက်ခံတဲ့သူအများဖြစ်ပြီး လက်မခံသူကတော့အနည်းဖြစ်လေမည်။ ဟုတ်ပါသည်။ ယေဘုယျသဘောဖြစ်သည်။ ခက်ခဲနက်နဲသောအရာတွေကို လုပ်နိုင်တာများသည်။ ငွေကသာ လှုပ်လှုပ်ရှားရှားမရှိပေမယ့် ငွေကြောင့် လူသားတွေကလှုပ်ရှားရလေခြင်းဖြစ်သည်။ ဒါကြောင့် ငွေလုပ်တယ်လို့တည့်တည့်ကြီးပြောရင်မမှားဘဲ မှန်ကန်လိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ ငွေကြောင့် အသက်စတေးရမှာကိုမကြောက်ဘဲငွေကြောင့် မကောင်းမှုပြုဖို့ဆိုတာလည်းဝန်မလေးနိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။

ငွေသည် မကောင်းမှုကိုပြုနိုင်သလိုကောင်းမှုတွေကိုလည်းပြုနိုင်လှပေသည်။ တစ်ခါတစ်ရံလူသားတွေဟာ အချစ်ကိုငွေနဲ့တိုင်းတာတာရှိသလို သို့မဟုတ် အချစ်ကိုငွေကအနိုင်ယူတာရှိသလို အချစ်ကလည်း ငွေကိုအနိုင်ယူကြတာရှိတတ်ကြလေခြင်း။ ကမ္ဘာလောကကြီးမှာအချစ်ကိုငွေကအနိုင်ယူတာဆန်းသလိုလိုဆိုရပါသော်လည်း ကြာလာသောအခါမှာတော့တစ်ဖြည်းဖြည်းနဲ့ မေးမှိန်တိမ်ကောပပျောက်သွားတာဘဲဖြစ်သည်။

အေး–ငွေကိုအချစ်ကအနိုင်ယူသောအခါမှာတော့ မဆန်းသလိုလိုနဲ့ဆိုရပါသော်လည်း မေ့လို့မရဖျောက်လို့မရဘဲ ကြာလေလေသတိယလေလေ၊ ကြာလေလေ လွမ်းရလေလေဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့အမိကရင်မြေမှာ စီးဆင်းနေတဲ့မြစ်မင်းသံလွင်ကို မုတ္တမကနေ တိဘက်ကုန်းမြေအထိ မြစ်မင်း၏နှစ်ဖက်နှစ်တန်သောကမ်းပါးဘေးတွင် ဖြူလွလွသောစေတီလေးများကိုအငယ်ခံသုံးလေးငါးဆူ မဖြစ်မနေတည်ရှိလေမည်ဖြစ်သည်။ အဲဒီစေတီတွေရဲ့နောက်ခံသမိုင်းကြောင်းကိုသိချင်တဲ့လူတွေရှိသလို ကိုယ်နှင့်မဆိုင်ဘဲ အမှန်မလွဲ မသိချင်တဲ့လူတွေလည်းရှိလှပါပေ၏။ ကျနော်လည်း ဟိုတုန်းကခပ်ပေ့ါပေ့ါလေးနဲ့အမှုမဲ့အမှတ်မဲ့နေကြလေတော့ ဘာရယ်ညာရယ်တွေးမထင်မိဘဲ တစ်ကယ်တမ်းမေးကြည့်တဲ့အခါမှာတော့–––––

ကြေကွဲဖွယ်ရာ ဝမ်းနည်းဖွယ်ရာ ကျမျက်ရည်သည်ကား ကိုယ်နှင့်မဆိုင်ပေမယ့် ပြင်းထန်သောဝေဒနာတစ်ခုသည် ကာယကံရှင်ကဲ့သို့ ခံစားမိပါတော့သည်။ မြစ်ကမ်းနပူးဘေးမှာတောင်တွေရှိရင် များသောအားဖြင့်ရေစီးတစ်အားသန်လွန်းလှသည်။ ကြောက်စရာကောင်းလှပေသည်။ ကြောက်စရာကောင်းတဲ့အရာကိုမှမကြောက်ဘဲ ရဲရဲဝံ့ဝံ့နဲ့ခုန်ချပြီးရင်ဆိုင်သွားတာဟာ တစ်ကယ်တော့ အချစ်ကငွေကိုအနိုင်ယူသွားတာဖြစ်တယ်။

ငွေကိုအနိုင်ယူရခက်သလောက် အချစ်နဲ့ပတ်သက်လာရင် သို့မဟုတ် နှလုံးသားအရေးနဲ့ပတ်သက်လာရင် ဘာကိုဘာမှမကြောက်တော့ဘဲ ပြုံးပြုံးလေးနဲ့ ငွေကိုလွယ်လွယ်လေးအနိုင်ယူသွားခြင်းဖြစ်သည်။ အဲဒီစေတီလေးတွေဟာ အမှတ်တရမမေ့နိုင်သောလွမ်းစေတီလေးတွေဖြစ်သလို ရိုးရိုးလွမ်းစေတီမဟုတ်တာလည်းပါပါသည်။ အဲဒီစေတီနှစ်မျိုးနှစ်စားထဲမှာမှ ယခုစာရေးသူပြောနေတဲ့စေတီကတော့ လွမ်းစေတီသာဖြစ်ပါပေသည်။ လူသားတို့၏နှလုံးသားနှစ်ခုဟာ ခွဲလို့မရအောင်ပူးကပ်နေသွားပြီဆိုရင် ဘာဘဲလာလာမမှုတော့ဘဲ သစ္စာရှိရှိနဲ့ အတူတူ အသက်စတေးသွားကြတာဘဲဖြစ်သည်။

ဂုဏ်ကြောင့် လူငယ်တွေကွေကွင်းရပြီး ကွဲကွာခြင်းဝေဒနာတွေခံစားနေကြရသလို ဂုဏ်ကြောင့် လူငယ်တွေသစ္စာရှိစွာဖြင့် အသက်ဆုံးရှုံးသွားရတာအများကြီးရှိခဲ့ပါသည်။ လူသားတိုင်း လူသားတိုင်း မွေးလာကတည်းကဘဝရိက္ခာပါပြီးသားဖြစ်တယ်။ လူငယ်တွေရဲ့ဘဝကိုပြေလည်အောင် လူကြီးတွေကဖန်တီးပေးနိုင်ပေမယ့် လူငယ်တို့၏ကြီးမားသောမျှော်လင့်ချက်နောက်ဆုံးနေ့ကို လူကြီးဘာမှမတတ်နိုင် မကူနိုင် မကယ်နိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။

ဒါကြောင့် လူကြီးတိုင်း လူကြီးတိုင်း လူငယ်တွေကိုနားလည်တတ်ဖို့ လိုအပ်လှပေသည်။ လူငယ်တွေကိုနားမလည်တတ်လို့ လွမ်းစေတီလေးကျန်ရစ်နေတာကို အားမကျမိပါစေနဲ့။ လွမ်းစေတီသည် ပစ္စုပ္ပန်မှာ ယူကြုံးမရခြင်းနှင့်အတူ သံသရာမှာလည်း ကြောက်စရာကောင်းလှပေသည်။

ပစ္စုပ္ပန်အကြောင်းတရားသည် အနာဂတ်အကျိုးဖြစ်လာပြီး သံသရာတွင်ကောင်းနိုင်ဖို့ ပစ္စုပ္ပန်အကြောင်း အကောင်းတရားကောင်းဖို့လိုအပ်လှပေသည်။ ဂုဏ်တစ်ခုကြောင့် လူငယ်တို့၏တစ်ဘဝဆုံးရှုံးနစ်နာခြင်းတည်းဟူသော ပစ္စုပ္ပန်အကြောင်းတရားသည် အနာဂတ်သံသရာတည်းဟူသောအကျိုးတရား ခံစားရမလွဲဖြစ်သည်။

ကျွန်ုပ်တို့ကရင်ပြည်နယ်တစ်နေရာဖြစ်သည်။ ရာသီက နှင်းစိုစွတ်စွဲတာပို့တဲ့လမို့ သိပ်ကိုချမ်းလွန်းလှပေသည်။ ချမ်းလွန်းတဲ့ရာသီမှာ လူသားတွေဟာ မင်္ဂလာဆောင်ကြတာ အချို့သောအဘိုးအဘွားတွေက စောင်လိုအပ်သောရာသီရယ်မို့ စောင်ကိုရယူခြင်းသည် ကောင်းခြင်းမင်္ဂလာအဖြာဖြာဖြစ်သည်။ ဒါကြောင့် မင်္ဂလာတွေဆောင်ကြရတယ်လို့ ဟာသလေးတဟီးဟီးနှောပြီးရယ်လိုက်ကြသည်။ ဟုတ်ပါသည်။ တစ်ကယ်တော့ တစ်ယောက်တည်းအိပ်တာနဲ့ နှစ်ယောက်သားအတူတကွအိပ်နေကြတာဟာ မတူကိုမှမတူခြင်းဖြစ်သည်။ ချမ်းလွန်းတဲ့ရာသီမှာ တစ်ယောက်တည်းအိပ်ရင် ခန္ဓာကိုယ်ကြီးကြုပ်ကြုပ်ကွေးလို့ ပုတ်ပုတ်ကလေးဘယ်လိုပင်အိပ်ပေမယ့် အနွေးဓာတ်တွေမရဘဲ ဖိုဓာတ်နှင့်မဓာတ်နှစ်ယောက်သားအတူအိပ်နေရင်တော့

ဂွမ်းကပ်တွေမလိုတော့ဘဲ ဂွမ်းကပ်ထက်နွေးနေသော ခာတ်ကြီးနှစ်ခု သဘာဝကပေးသောအရာဖြစ်တဲ့အတွက် မလွန်ဆန်နိုင်သူအဖို့တော့ နွေးရလေခြင်းဖြစ်သည်။

ယနေ့သောခေတ်ကာလမှာ ကျေးလက်တောရွာမှာလည်း မင်္ဂလာတစ်ခါဆောင်ရင် သိန်းသုံးဆယ်လောက်တော့ကုန်ကျနေပါသဖြင့် ရှိတဲ့သူအဖို့ကတော့ သိန်းလေးငါးဆယ်ဘာမှမဟုတ်ဟုဆိုပေမယ့်လည်း မရှိတဲ့သူအဖို့ကတော့ မရှုန်းနိုင်ဘဲ အသင့်အတင့်နှင့်ဆောင်တာရှိသလို မင်္ဂလာဆောင်ပွဲလုံးဝမကျင်းပတာလည်းရှိသည်။ လူ့ဘဝတစ်သက်တာမှာ လက်ထပ်မင်္ဂလာပွဲမကျင်းပရင် ဘဝလူ့ညွန့်မတက်နိုင်ဘဲ ဆင်းရဲဒုက္ခအဖုံဖုံနဲ့ကြုံတွေ့ကြရတယ်လို့ပြောတဲ့လူတွေရှိသလို မရှိတဲ့လူတွေကတော့ မဆီမဆိုင်ဆိုပြီး မင်္ဂလာမဆောင်ဘဲနေသွားတာသူများတစ်လုပ်သူလည်းတစ်လုပ်ဖြစ်သည်။ သူများဆိုင်ကယ်ဆိုရင် သူလည်းဆိုင်ကယ် သူများကားဆိုရင်လည်းသူလည်းကားနှင့်ဘဲ။ ဒါကြောင့် မင်္ဂလာဆောင်ခြင်းဟာ အဓိကဟုတ်လိမ့်မည်မဟုတ်ဟုပြောရမလိုဖြစ်နေသည်။ ဒါပေမယ့် မင်္ဂလာဆိုတာ လူသားတိုင်းရှိသင့်ရှိထိုက်တာမို့ သင့်ရင်သင့်သလို ကျင်းပပြုလုပ်ဖို့ကောင်းလှပေသည်။ ဒါမှသာ ရွှေဂုဏ်မျိုးဂုဏ် ဆွေပြပွဲမျိုးပြပွဲရှိလာမှာဖြစ်သည်။

မိန်းကလေးများ၏ဘဝသည် မင်္ဂလာနေ့ထက် ပျော်ရွှင်တဲ့နေ့သည်ဘယ်မှာမှရှာလို့မရနိုင် နားသမင်္ဂလာ၊လက်ထပ်မင်္ဂလာ ဒီမင်္ဂလာတွေကိုလုပ်သင့်ပါလျက်နှင့် မလုပ်ခဲ့မိရင် မိန်းကလေးတို့ဘဝ ကြီးမားသောအရှုံးနှင့်ရှုံးရလေခြင်းဖြစ်သည်။ မင်္ဂလာလက်ထပ်ပွဲမှာ မိမိ၏ချစ်သူနှင့်လက်ထပ်ရသော ထိမ်းမြားမင်္ဂလာလက်ထပ်ပွဲသည် လူ့ဘဝတစ်လျှောက်မှာ အပျော်ဆုံးအကောင်းဆုံးဖြစ်သည်။ မိမိ၏ချစ်သူနှင့်ထိမ်းမြားတာရှိသလို ချစ်သူမဟုတ်သောသူနှင့်လက်ထပ်မင်္ဂလာပွဲကျင်းပရတာလည်းရှိလှပါသည်။

ဂုဏ်တစ်ခုကြောင့်နှင့် မချစ်မနှစ်သက်အပ်ပေမယ့် လက်ထပ်ရတာကို စိတ်ချမ်းမြေ့မှုမရှိပါဘူးဟုဆိုရပါသော်လည်း အနေကြာလာသောအခါမှာတော့ သားသမီးတွေရဲ့မျက်နှာနှင့်ဘဲကျေနပ်ကြရတယ်။ ပျော်ရွှင်ကြရတယ်။ ပြေလည်သွားကြရတယ်။ သို့သော် ရင်ထဲမှဝေဒနာကတော့ လောင်ကျွမ်းနေတဲ့ဖွဲမီးလိုတမြေ့မြေ့ရှိနေတာဘဲဖြစ်သည်။

ကရင်ပြည်နယ်၏ တပို့တွဲလတွင် ကျင်းပနေသောမင်္ဂလာပွဲတစ်ပွဲ တစ်အားကိုချမ်းလွန်းလှနေပါသဖြင့် ဆွေကြီးမျိုးကြီး လူကုန်ထံတို့ပွဲဆိုတော့ စည်ကားသိုက်မြိုက်ခြင်းသည်အံ့မခန်းလောက်အောင်ဖြစ်နေသည်။ ကျေးလက်တောရွာဆိုပေမယ့် ဟိုအရင့်အရင်က ဘိုးဘွားတို့ခေတ်မျိုးလိုမဟုတ်ဘဲ တိုးတက်နေတဲ့ခေတ်ကြီးဆိုတော့ မြို့လိုဘဲ မဏ္ဍာပ်ကြီးကြီးထိုးပြီး စားပွဲ၊ ကုလားထိုင်စုံစုံလင်လင်နဲ့ သားနားကာစောင်းပေါက်သံတညံညံနှင့် ဘီယာသမားများအတွက် မငြင်းဆန်နိုင်သောအကွက်ကောင်းဖြစ်သည်။ ပရိသတ်ဆိုလည်း အချိန်အတိုင်းအတာက ၇း၀၀မှ ၁၂း၀၀နာရီအထိဆိုတော့ ဘယ်ပြောကောင်းမလဲ၊ စားတဲ့သူစား၊ သောက်တဲ့သူသောက်၊ စောင်းပေါက်ရေ့မှာကတဲ့သူက၊ တပျော်တပါးနဲ့ပျော်ရွှင်ကြတာကိုဘဲ အံ့မခန်းနိုင်သောကျေးလက်မင်္ဂလာပွဲတစ်ခုဖြစ်သည်။ သတ်မှတ်ထားသောအချိန်အတိုင်းအတာပြည့်ပါသော်လည်း ပရိသတ်တွေမစဲသေးတော့ စားပွဲခုံတွေမသိမ်းသေးဘဲ ဆက်ပြီးကျွေးနေကြစမြဲဖြစ်သည်။

အချိန်က ၅း၀၀နာရီအချိန်ဖြစ်သည်။ ရေမိုးချိုးပြီးတာနဲ့ ဗီးလိမ်းလို့ပြီးသောအခါမှာတော့ မင်္ဂလာပွဲလာရောက်ပြီးလက်ဖွဲ့တာငွေတွေပါသလို အထုပ်တွေလည်းပါနေပါသဖြင့် အထုပ်များထဲမှာမှ ဆန်းပြားသောရှယ်အထုပ်တစ်ထုတ်ကိုရွေးထုတ်ပြီး သတို့သားချစ်ဦးမောင်ကလက်နှင့်ကိုင်ပြီးသေသေချာချာကြည့်ရှုလိုက်လေသည်။ အဲဒီအထုပ်သည် အခြားသောအထုပ်နှင့်မတူဘဲ လေးထောင့်ပုံသဏ္ဌာန်အထုလက်လေးလုံးသာသာရှိတဲ့အထုပ်ဖြစ်သည်။ လက်လေးလုံးလောက်သာရှိပေမယ့် အချိန်ကတော့တစ်အားကိုစီးနေပါသဖြင့် ဖွင့်ဖို့လုပ်တော့လည်း လက်ကလေးကတုံချင်သလိုလိုဖြစ်နေသည်။

အမှားနှင့်အမှန်နှစ်ခုကြားမှာ အမြဲတမ်းရပ်တည်နေသောအရာတစ်ခုသည် မြင်နိုင်သည့်စွမ်းအားမရှိပေမယ့် ပြေလည်အောင်ဆောင်ရွက်တတ်လေသောအရာဖြစ်နေပါသဖြင့်စေ့စေ့ကြည့်လျှင် ရေးရေးကလေးမြင်ရလေမည်ဖြစ်သည်။ ရေးရေးလေးမြင်လာသောအခါမှာတော့ မှားသည်ဖြစ်စေ၊ မှန်သည်ဖြစ်စေ အရာအားလုံးကိုပြေလည်သွားစေပါသည်။ မျက်လုံးကငိုနေပြီး မျက်ဝန်းအိမ်ထဲမှကျလာသောမျက်ရည်သည် အထင်းသားမြင်ရပေမယ့်လည်း နှလုံးသားမှငိုရှိုက်ပြီး ကျလာသောနှလုံးသားမျက်ရည်တွေက သေသည့်တိုင်မြင်တွေ့လို့မရနိုင်ပါသဖြင့် ခံစားရပြင်းထန်လွန်းပြီး မငိုမိအောင်မရှိုက်မိအောင် အတတ်နိုင်ဆုံး အတန်တန်ထိန်းချုပ်ပါသော်လည်း ပြင်းထန်၍ပေါက်ကွဲလာသောအခါမှာတော့ ဘယ်လိုမှထိန်းချုပ်လို့မရဘဲ နာကျည်းမှုဝေဒနာတွေ မလွဲမသွေခံရလေတော့ခြင်းဖြစ်သည်။ နောက်ဆုံးမှာတော့ ဒီအတွက်နဲ့ကွေကွင်းခြင်းရှိသလို လွမ်းစေတီလေးတွေလည်း ကျန်ရစ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ အေး–ပြေလည်သွားတာကိုတော့ အနည်းသာဆိုရလေမည်ဖြစ်သည်။

အထုပ်ကလေးရဲ့အပေါ်မှာ လှလှပပနဲ့ရေးထိုးထားသောစာတမ်းလေးက––––––။ အတွက်–––––––

"ချစ်ဦးမောင်နှင့် တယုဖော"
မင်္ဂလာမောင်နှံ

၅၊၂၊ ၂၀၁၃

"စော"

ဆန်းပြားလေသောအထုပ်ကို အားတင်းပြီးဖွင့်လေတော့သည်။ လောကမှာ ချစ်ဦးသူနှင့်ညားရတာရှိသလို မညားရတာလည်းရှိလှပါပေ၏။ တုံချင်နေသောလက် ဖွင့်ရက်တတ်တဲ့လက် မြင်ရပါလေပြီ။ အပြာရောင် သန်းကျပ်တစ်သောင်းတန်သုံးထုတ်ဖြစ်သည်။ ကျပ်တစ်သောင်းတန်တစ်ထုတ်လျှင် ရွက်ရေတစ်ရာရှိနေပါသဖြင့် သုံးထုတ်ဆိုတော့ ရွက်ရေသုံးရာပေ့ါ။ ရွက်ရေတစ်ရာကို ဆယ်သိန်းဆိုတော့ ရွက်ရေသုံးရာကိုသိန်းသုံးဆယ်ဖြစ်လေသည်။ နေရင်းထိုင်ရင်းနဲ့မင်္ဂလာပွဲမှာတစ်ဦးတည်းတစ်ယောက်တည်း သိန်းသုံးဆယ်ကို လာရောက်လက်ဖွဲ့သွားတာ ချစ်ဦးမောင်တစ်ယောက် ဝမ်းသာရမည့်အစား ဝမ်းမသာနိုင်ဘဲ သိန်းသုံးဆယ်သောငွေကိုတွေဝေစွာကြည့်ရင်း အချစ်ဆိုတာခွင့်လွှတ်ခြင်းနှင့်အနစ်နာခံခြင်းဖြစ်ကြလေရာ သိန်းသုံးဆယ်ကိုလာရောက်လက်ဖွဲ့သွားသော"စော"ဆိုသောအမည်နာမအက္ခရာတစ်လုံးသည် သတို့သား"ချစ်ဦးမောင်"၏အသဲနှလုံးကို တမဟုတ်ခြင်းကိုင်လှုပ်သွားလေတော့သည်။

အာကာမောင်မောင်

နေ့တစ်ည

ညဇနာရီဆိုပေမယ့် အတော်လေး ငြိမ်သက်စပြုနေပြီ။ ရပ်ကွက်ထဲက တစ်ခုတည်း သောဘီလိယက်ခုံတွင်တော့ ထိုးသူနှစ်ဦး၊ သုံးဦး လောက်ရှိနေကြသေးသည်။ ရပ်ကွက်ကလည်း လမ်းမကြီးဘေးတွင်သာ။ ကားတွေကတစ်စီးစ၊ နှစ်စီးစဖြတ်ဖြတ်သွားနေကြသည်။ ထိုဘီလိ ယက်ခုံမှ အသံတချို့ ပတ်ဝန်းကျင်ကိုတစ်ချက် တစ်ချက်ပြန့်သွားသည်မှလွဲ၍ ညကတော့တိတ် ဆိတ်လျက်။

ဒေါ်လှအေးတစ်ယောက် ဘုရားဝတ် ပြုသည်။ ထို့နောက်မေတ္တာပို့ပြီး တရားဆက် မှတ်သည်။ အားလုံးပြီး၍ လှည့်ကြည့်လိုက်သော အခါ တူနှင့်တူမက စာအုပ်ကိုယ်စီနှင့် ငိုက်နေ ကြပြီ။ တကယ်တော့ ဒေါ်လှအေးကအပျိုကြီး။ အလယ်တန်းကျောင်းအုပ်ဘဝနှင့် ပင်စင်ယူ ထားသည်မှာသုံးနှစ်ပင်ကျော်နေပြီ။ ဒေါ်လှ အေးတွင် အသက်၁၀နှစ်လောက်ငယ်သော မောင်တစ်ယောက်ရှိသေးသည်။ အိမ်ထောင် သည် သို့သော် ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်နှင့် အရက်စွဲ ကာ ကလေးတွေအရွယ်မရောက်ခင်မှာပင်ဆုံး သွားသည်။ သူ့မိန်းမမှာ ကလေးနှစ်ယောက် နှင့်အားကိုးလည်းမရှိသဖြင့် ဒေါ်လှအေးနှင့်လာ နေကြသည်။ နှစ်နှစ်လောက်ကြာတော့ ထိုင်း တွင်အလုပ်သွားလုပ်ပြီး ငွေပြန်ပို့မည်ဟုဆိုကာ ကလေးတွေကို ဒေါ်လှအေးနှင့်ထားခဲ့ပြီး ထွက် သွားလေသည်။

ပထမတော့ပို့သေးသည်။ နောက် တော့ အိမ်ထောင်ပြုလိုက်သည်ဟု သတင်းသဲ့ သဲ့ကြားရသည်။ အဆက်အသွယ်လည်းမလုပ် တော့။ ကလေးနှစ်ယောက်နှင့် ဒေါ်လှအေး လည်း အတော်လေးရုန်းကန်ခဲ့ရသည်။ အခု တော့ အကြီးမလေးက တက္ကသိုလ်နောက်ဆုံး နှစ်၊ အငယ်ကောင်လေးက ၁၀တန်း။ ဒေါ်လှ အေးလည်း မိဘလက်ထက်ကရခဲ့တာရယ်၊ စု ဆောင်းခဲ့တာရယ်ပေါင်းပြီး ယခုလို လူတန်းစား စုံသောရပ်ကွက်ထဲတွင် နေစရာလေးတစ်ခုဖန် တီးခဲ့ရသည်။ တစ်ခြားနေရာတွေလည်းမတတ် နိုင်တာပါ။ ရပ်ကွက်က လက်လုပ်လက်စားတွေ များသည်။ ဆိုက်ကားသမား၊ ပန်းရန်၊ လက်သ မားအုတ်သယ်သူ၊ ရေတွင်းတူးသူ၊ ယာဉ်နောက် လိုက်သူ စသည်ဖြင့်စုံလှသည်။

ဒေါ်လှအေးလည်း လက်လုပ်လက် စားအများစုကို အတိုးနည်းနည်းဖြင့် ငွေချေး၊ ပြီးနောက် ပင်စင်လစာလေးဖြင့်ပေါင်းကာ မိ သားစုသုံးယောက်ရှေ့ဆက်နေရသည်။ သို့ သော် ဒေါ်လှအေးကိုတော့အများကလေးစား ကြသည်။ ဒေါ်လှအေးသည်နာရီကိုလှမ်းကြည့် သည်။ ၁၀နာရီကျော်နေပြီ။ ကလေးတွေကိုနှိုး ရမည်။ သို့သော် ကလေးတွေကိုငေးကြည့်ရင်း သူတို့တွေရဲ့အနာဂတ်တွေကောင်းဖို့ ရုန်းရဦး မှာပါလားဟုတွေးသည်။ လူကသာငြိမ်နေပေ မယ့် စိတ်တွေကတော့ အတွေးစတွေနောက်ကို လိုက်ပါနေသည်။ တွေးနေရင်း အသံတစ်ချို့ ဒေါ် လှအေးနားထဲသို့တိုးဝင်လာသည်။

"ဟဲ့ -- အေးမြ ထဦး"

ဒေါ်လှအေးသည် သူ့တူမအေးမြကိုလှုပ်နှိုးသည်။

"ဘာလဲ -- ကြီးကြီးရဲ့"

"ဘာလဲလုပ်မနေနဲ့။ သေချာနားထောင်စမ်း။ ဘာသံလဲလို့။ နင့်မောင်ကိုလည်းနှိုး"

"ရန်ဖြစ်တာနေမှာပေါ့။ ဒီလိုပဲဖြစ်နေကျပဲဟာ။ အိပ်တော့မယ်။"

တူမလုပ်သူက အိပ်ရာခင်းဖို့လုပ်နေရင်းကနေ သူ့မောင်ကိုလှုပ်နှိုးနေသည်။ အသံတွေတိတ် ဆိတ်သွားပြန်သည်။ တစ်အောင့်နေ တံခါး ခေါက်သံကြားရသည်။ ခေါ်သံလည်းကြားရ သည်။ ဒီအသံကို ဒေါ်လှအေးရင်းနှီးပြီးသား။

"ဟဲ့အေးမြ-- တံခါးသွားဖွင့်ပေးလိုက်၊ ထွေးရီ တို့ဖြစ်မယ်။ နင့်မောင်ကိုလည်း ခြင်ထောင်ထဲ သွားအိပ်ခိုင်း။"

အေးမြကတော့ သူ့မောင်ကိုထပ်မံလှုပ်နှိုးပြီး တံခါးသွားဖွင့်ပေးသည်။ အိမ်ကလည်းကျဉ်း သည်။ တံခါးဖွင့်လိုက်တော့ ထွေးရီတို့သားအမိ ပျာပျာသလဲဝင်လာသည်။ ဒေါ်လှအေးလည်း အေးမြကိုတံခါးပြန်ပိတ်ခိုင်းလိုက်သည်။ သားအ မိနှစ်ယောက်စလုံးပြေးလာကြသဖြင့် ချွေးတွေရွှဲ ကာမောနေကြသည်။

"ဟဲ့--- အငယ်ကောင်လေးရော"

"ခြင်ထောင်ထဲမှာ ကျန်ခဲ့တယ်ဆရာမ"

"ကဲပြောပါဦး၊ ဘာဖြစ်ကြပြန်တာလဲ။"

"ပိုက်ဆံတောင်းတာမပေးလို့"

"နည်းနည်းပါးပါး စိတ်ကျေနပ်အောင်ပေးလိုက် ပေါ့။ ကိုယ့်ယောက်ျားအကြောင်းလည်းသိနေ တဲ့ဟာကို။ ဒီလောက်အထိပြဿနာအဖြစ်ခံ တယ်နော နင်တို့ကလည်း"

"အခုဟာက နည်းနည်းမဟုတ်ဘူး။"

"ဘယ်လောက်တောင်းတောင်းလို့လဲ။"

"တစ်သိန်းခွဲစလုံးတောင်းနေတာ။"

"ဟဲ့-- အဲ့ဒါနင့်သားကျောင်းကိစ္စအတွက် ငါ အတိုးမယူဘဲချေးလိုက်တဲ့ငွေမဟုတ်လား။"

"အဲ့ဒါကြောင့်မပေးတာပေါ့။ ဒီအရည်တွေ သောက်ပြီး သေပဲမသေနိုင်တော့ဘူးဟီး---"

ထွေးရီကပြောရင်းငိုချလေသည်။ တ ကယ်တော့ ထွေးရီတို့လင်မယားက အညာက နေလာလုပ်စားကြသည်။ ရပ်ကွက်ထဲမြေငှားပြီး အိမ်ဆောက်နေကြသည်။ သားနှစ်ဦးရှိသည်။ အငယ်ကောင်လေးကငါးတန်း၊ အကြီးကောင် လေးက မနှစ်ကပင် ၁၀တန်းအောင်ထားသည်။ ဆရာတစ်ယောက်က နိုင်သလောက်ပေးပါဟု လာခေါ်သဖြင့် နှစ်ဝက်လောက်မှကျူရှင်တက် ဖြစ်သည်။ ထွေးရီကလည်း မနက်စောစော စမူ ဆာနှင့်အီကြာကွေးကြော်ရောင်းသည်။ သူ ကြော်သမျှကို အကြီးကောင်လေးက ကျူရှင်မ သွားခင် ဆိုက်လိုက်သွင်းပေးရသည်။ ဒါတောင် ကောင်လေးကဂုဏ်ထူးတစ်ဘာသာပင်ပါလိုက် သေးသည်။ အမှတ်လည်းကောင်းသည်။

နောက်တော့ သူ့ဆရာကခေါ်တွေ့ပြီး စစ်အင်ဂျင်နီယာတက်ရန် အကြံပေးသည်။ တက်မည်ဆိုပါက ကျူရှင်အရင်သွားတက်ရန်နှင့် နောက်ဆုံးအချိန်အထိ ငွေသုံးသိန်းခန့် စရိတ်စကကုန်နိုင်သဖြင့် သူ့ဆရာက တစ်သိန်းခွဲစိုက်မည်။ ကျန်တစ်ဝက်ကို သူ့အမေက ဒေါ်လှအေးထံမှလာဆွဲထားသည်။

"နေပါဦး၊ ကိုယ့်သားလေးပညာတတ်စစ်ဗိုလ်ဖြစ်ဖို့ဒီပိုက်ဆံနဲ့သွားလာရမှာ၊ ဘာလို့တောင်းနေရတာလဲ။"

ထွေးရီကလည်း မျက်ရည်သုတ်နေရင်းမှ–

"စစ်ထဲဝင်တာမကြိုက်ဘူးတဲ့လေ။"

"ဘာလို့မကြိုက်ရတာလဲပြောပါဦး။"

ဒီလိုနှင့်ထွေးရီလည်း ဒေါ်လှအေးကိုဖြစ်ကြောင်းကုန်စင်ရင်ဖွင့်တော့သည်။ ထွေးရီယောက်ျားလည်း အရင်တုန်းက စစ်သားပင်ဖြစ်သည်။ တပ်ထဲဝင်ခါစ ထွေးရီနဲ့မရခင်ကပင် အရက်သောက်တတ်နေပြီ။ ထွေးရီနှင့်ညားပြီးနောက်ပိုင်းလည်း ပုံမှန်သောက်သည်။ သွေးလည်းဆိုးသည်။ တစ်နေ့အရာရှိတစ်ဦးနှင့် ပြဿနာတက်သည်။ ကြီးကြီးမားမားဖြစ်ကြသဖြင့် နောက်တော့ ဆေးပင်စင်နှင့်ထွက်ခွင့်ရလိုက်သည်။ အခုတော့ သားကို တပ်ထဲဝင်မည့်ကိစ္စနှင့် ပြဿနာရှာနေလေပြီ။

သူကစစ်သားလေ။ ပညာကသုံးလေးတန်းနဲ့ဝင်တာ။ နောက်ပြီး အသောက်အစားကလည်းမလွှတ်ဘူး။ အခုကိုယ့်သားလေးက ပညာတတ်၊ သူ့လိုမဟုတ်ဘူး။ ရိုးရိုးအေးအေးနေတာ။ နောက်ပြီး အရာရှိဖြစ်မှာလေ။

"နင့်ယောက်ျားဘာတွေကြောက်နေလဲမသိဘူး။"

"မပြောတတ်တော့ပါဘူးဆရာမရယ်။ အခု ပိုက်ဆံကသေတ္တာထဲမှာ၊ သော့တွေဘာတွေရိုက်ဖွင့်နေပြီလားမသိဘူး။ ခေါကိုင်လို့သာကြောက်ပြီးပြေးလာရတာ။ စိတ်မချဘူး။"

အားလုံး သက်ပြင်းကိုယ်စီနှင့် ငြိမ်နေတုန်း အိမ်ရှေ့မှအသံတစ်သံထွက်လာသည်။

"ဗျို့–– ဆရာမ၊ ကျနော့်မိန်းမရောက်နေလား။"

"ဟဲ့–– မရှိဘူး။"

"ဘယ်သွားကြလို့လဲ ဒီအချိန်ကြီး။"

"ဝင်လာလို့တွေ့ရင်ပြောလိုက်ပါဦး။ ပိုက်ဆံတွေကျနော်ယူသွားပြီလို့" ဟား––ဟား––ဟား

ဒေါ်လှအေးလည်း ဘာပြောလို့ပြောရမှန်းပင်မသိ။ ရဲစခန်းတိုင်ရအောင်လည်း ကိုယ့်မိသားစုမဟုတ်။

သူများမိသားစုကိုလည်း ထိုကဲ့သို့ အကြံမပေးရက်သဖြင့် အကြံခက်နေသည်။ ထွေးရီကတော့ နံရံကိုသာငေးနေသည်။ ကောင်လေးကတော့ သူ့ဆရာကိုဘယ်လိုပြောရမလဲဟု စဉ်းစားနေပုံရလေသည်။

ငြိမ်းသွင်စိုး

ကရူၢ်တၢ်ထံၣ်လိာ်တၢၣ်ဖိၣ်တဲသကိးဘၣ်ဃးကီၢ်ပယီၤထံရူၢ်ကီၢ်သဲးတၢ်မၤတၢ်ချၣ်အခၢ့်
ဖဲနူသထူၣ်ကီၢ်ရှၣ်